

c. **D**ox nati cōtinuo definimus esse. **Uel Breuiabunt:** id est breues reputabuntur quantumcumq; vixerint. **Unde Sap. iij. d.** Filij adulteroz in cōsumatione erunt: et ab iniquo thoro semen exterminabitur: et siquidem longe vite erunt: in nihilum computabuntur: et sine honore erit nouissima senectus eoz. **a** **Expectatio iustozum:** id est spes vel longanimitas:

b **Leticia:** id est radix leticie future quous hic sit tristitia. **Job. xvj. d.** Dico vobis: quia plorabitis et flebitis vos: mundus autem gaudebit: vos autem cōtristabimini: sed tristitia via vertet in gaudium. **Uel sic: Expectatio iustozum. i. ip-**

sū expectatū: ē leticia: id est iusti expectāt leticiā q̄si mercedē tristicie sue. **Eccl. xj. c.** Bñdictio dei in mercedē iusti festinat. **Uel Expectatio iustoz leticia:** id est leticia et p̄gratūlatio angeloz expectat iustos. **Uel ideo:** quia iusti cum leticia quasi securi expectant. **i. xvj. b.** Gemma gratissima expectatio p̄stolantis. **Item Phil. iij. d.** Saluatorē expectam⁹ dñm nostrū iesum ch̄istū: qui reformabit corpus humilitat⁹ nostre configuratū corpori claritatis sue. **Uel aut expectem⁹** monet dñs **Luc. xij. e.** Et vos similes hominib⁹ expectantibus dñm suū qñ reuertat a nuptijs. **c** **Spes autēz impioꝝ pibit. i. p̄sumptio** qua p̄sumūt se requiē habituros in futuro: vel nihil futuros. **Nec ē p̄trariū qd̄ hic dicitur:** ei qd̄ dicitur. **s. eodem.** Qd̄ timet impius veniet super eum. **Sūt enī** quidam scientes iudiciū fore: et malos esse puniēdos et tñ nihilomin⁹ negligētia vel desperatione vel etiam industria peccāt: **Et de his dictum est:** qd̄ timet impi⁹ veniet super eū. **Sūt aut alij** qui mala q̄ hic sūt non puniēda putāt: sed sicut bona remunerāda: **De his dñs hic:** **Spes impioꝝ pibit.** **d** **Fortitudo simplicis:** quē sine plica duplicitatē est: qd̄ non loquit in corde et corde: **Est etia dñi. i. obseruātia** mandatorū in quibus cōfidit. **Uel Alia dñi. i. miscōia** per quā maxime venit ad ipsum et ipse ad nos. **Hec est fortitudo simpliciū:** qd̄ non nouerūt secreta mysteria scripturarū. **Unde Glo.** Si obscura scripturarū cōprehēdere nō potes: non de salute desperes: sed gradere viam dñi: age bona quę nosti: et inter fortes cōnumeraberis. **Uel simplex dicit non diuissus:** vtrūq; pedem habens in via dñi. **Pedem intellect⁹** in veritate cognitione: pedem affectus in bonitatē amore: et talis fortis est: quia ipsum totaliter fulcit et portat dñs. **Alij sūt claudicantes:** qui pedem intellectus habēt in cognitiōe veritatis: sed non pedem affectus i amore bonitatē. **De qbus Eccl. ij. c.** **Uel duplici corde et labijs scelestis et manib⁹ maleficiētib⁹:** et peccatori terrā ingrediēti duab⁹ vijs. **f** **Et pauoz his qd̄ operantur malū:** supple est via dñi: Nam sicut vmbra/ticus equus vmbra terre: sic vetus homo p̄ceptis dñi. **Eccl. ij. d.** **Execratio peccatori cultura dei.** **Item Leuit. xxvj. f.** **Terrebit eos sonitus solij volantis:** et ita fugient quasi gladium. **g** **Iustus in eternū non cōmouebit. i. sepabit a deo:** quia fundatus est supra firmā petram. **Uñ Roma. viij. g.** **Certus sum qd̄ neq; mors neq; vita neq; creatura aliq̄ poterit nos separe a charitate ch̄isti.** **Uñ sic:** **Iustus in eternū non cōmouebit. i. eterna cōmōtione:** licet in p̄senti flagellis et tribulationib⁹ corpore moueat: tñ fixus manet mente in deo. **Sap. iij. a.** **Iustoz animę in manu dei sūt:** et nō tanget illos tormentū malicie. **Terra p̄o. i. caro:** data est i manib⁹ impij: **Job. ix. c.** **b** **Impij aut nō habitabūt super terram:** viuentiū: quia habitationē suam habuerūt i terra morientiu. **Apoc. viij. d.** **Uel v̄ v̄ habitabūt i terra.** **Uel sic:** **Impij non habitabūt super terram. i. non erunt ciues ecclesie triumphantis:** quia non fuerunt ciues ecclesie militantis. **Unde qñ regnū veniet ad regnū vt fiat vnū ouile et vn⁹**

pastor excludent foras tanq̄ extranei. **Uel iō impij nō habitabūt super terram viuentiū:** quia nō habēt illa quatuor: sine quibus nemo ibi potest habitare. **i. innocentia op̄is: mūdiciā cordis: mentis stabilitatē: oris veritatem.** **Unde propheta.** Quis ascendet in montem domini et. **Innocens manib⁹** et mundo corde. **Uel certe ideo nō habitabunt super**

ram. Os iusti parturiet sapientiam: lingua p̄uozū peribit. **Labia iusti considerant placita:** et os impioꝝ peruersa. **Cap. XI** **Tathera dolosa abominatio ē apud deū:**

ijcū in ventrē affect⁹ p̄ meditationē et laborē: q̄ in b̄ p̄bo parturiet qd̄ ē meditatiū significat. **Uel Os iusti. i. ch̄isti ē** q̄libet p̄dicator vel doctor: qui cum dolore et meditatiōe debet parere sapientiā. **i. in lucem p̄ferre.** **Libentius enī audif sermo p̄dicatoꝝ:** quādo p̄fert cum dolore cōpassiōis: sicut dicit **Breg⁹.** **De h̄ dicit Apoc. xij. a.** **Clamabat mulier:** id est p̄dicator: parturiens et cruciat⁹ vt pariat. **Gal. iij. c.** **Filioli mei quos iterū parturio donec formet ch̄ist⁹ in vob.** **k** **Lingua p̄uozū pibit. i. p̄uū p̄pter peccatum lingue** peribunt: sicut diues epulo: **Luc. xvj. f.** **Labia iusti** considerant placita. **i. iustus anteq̄ loquat⁹ p̄siderat apud se vt loquat⁹ placita deo et hoib⁹.** **Roma. xij. d.** **Prouidentes bona:** non tñ coram deo: sed etia coram hoib⁹. **m** **Et os impioꝝ puerſa:** supple p̄siderat. **i. ex industria puerſa loq̄tur** detrahēdo et discordias seminādo.

Expos. Cap. XI.

Tathera dolosa et. Hoc capitulū satis congrue p̄cedenti p̄tinuat. **Nam in fine p̄cedentis capituli** docuit salomon simplicitatē et iusticiā esse placitā deo: **Et quia p̄traria iuxta se posita magis elucescit:** vt dicit p̄s: ideo in principio huius capituli ostendit qd̄ duplicitas et dolus sunt abominabilia apud deū. **Unde dicit:** **n** **Statthera dolosa:** pecunie vel iudicij: quo qd̄ alios malos et se bonū iudicat: vel quo sua gesta meliora q̄ p̄xiimi iudicat: et mala sua leuioꝝa: vel quo onera grauiā et importabilia imponit in humeros subditoꝝ et digito suo nō vult ea mouere: sic scribē et pharisei: **Matth. xxij. a.** **Hec statthera dolosa abominatio est apud deū:** et p̄hibita a deo: **Leuit. xix. g.** **Molite facere iniquum aliquid in iudicio in regula in pondere in mensura:** statthera iusta et equa sint pondera: iustus modius equusq; sextarius. **Item Deut. xxv. c.** **Non habebis in sacculo diuersa pondera:** maius et minus: nec erit in domo tua modius maior et minor: pondus habebis iustum et verum: et modius equ⁹ et ver⁹ erit tibi. **Mystice.** **n** **Statthera dolosa:** bona est crux dñi: **De qua Job. vi. a.** **In persona domini dicit:** Utinam appenderentur peccata mea: id est meozum: et calamitas quam patior in statthera: quasi arena maris hęc grauior appareret. **Et ita fuit:** quia peccata nostra in vna parte huius stattherę fuerūt: et calamitas passionis ei⁹ in altera: et p̄ponderauit illa: **Unde in cruce nobis meruit remissionem omnium peccatoꝝum:** quod fit in baptismo et in penitētia. **Item statthera est iudiciū:** quod si equaliter se habeat ad vtrāq; partem: vt nec prece nec precio nec amore vel odio inclinetur ad alteram partem: tunc statthera iusta est et deo placens. **De hac statthera dicitur Eccl. xxj. d.** **Verba prudentium statthera ponderabuntur.** **Si autem ad alteram partem se magis inclinet statthera dolosa est:** quia alterum brachium longius habet: et ideo abominatio deo. **Unde. j. xvj. c.** **Qui iustificat impium et qui condemnat iustum:** vterq; abominabilis est apud deum. **Et Beda dicit:** **Qui aliter causam pauperis: aliter causam potentis aliter ignori alit sodalis**

P̄s. 23.

45. dist. 4. cols

Dystice

aliter ignoti/alit sodalis audit: statthera vtiq; librat iniqua. Itē
statthera ē rerū estimatio: in qua si spūalia pponderāt tpalib⁹/
iusta ē statthera: Si autē tpalia spūalibus/tūc est dolosa ⁊ falsa.

ps. 61. De hac ps. Adāces filij hoīm in stattheris rē. Itē stathe/
ra ē affectio mētis/in qua si carnalis voluptas vel mūdi vani/
tas/vel amor parentū
pponderat deo: pcul/
dubio dolosa ē stathe/
ra ⁊ abominabilis deo.
Volūtas enim dei est
vt nihil ei sed ipse om
nib⁹ pponat. Un ⁊ di
ligi se solū iubet ex to/
to corde ⁊ ex tota aia/
et ex tota fortitudine:

ps. 10. a. Deut. vi. a. Itē sta/
thera est sacra scriptu/
ra/in se quidem iusta:

sed in ore multorū dolosa: qui male exponūt eam: emolliētes
eā vbi nō debēt: ⁊ exasperantes eam vbi nō oportet: sibi pū/
alq; nimis iusti. Item hec statthera in ore multorū iusta ē ⁊ re/
cta: sed in manu dolosa: dicit enim ⁊ non faciūt. Unde Osee

ps. 22. a. xij. b. Chanaan: in manu ei⁹ statthera dolosa. Itē statthera ē cor
hominis: in qua ex vna pte appendit p̄sens felicitas ⁊ p̄na eter/
na: ex altera pte p̄sens tribulatio ⁊ eterna felicitas. Un Eccl.

xv. d. Ante hominē bonū ⁊ malū/mors ⁊ vita: ad qd voluerit
extēdet manū suā. Si extendit ad dexterā. i. ad p̄sentē felicitā/
tē/dolosa ē statthera: qz in ea pl⁹ pōderat nihil qd aliqd: tpale qd
eternū. Si ad sinistrā/iusta et qd statthera ē. Talis fuit stathe/
ra dauid/qui ait: Elegi abiectionē esse in domo dei mei magis qd

habitare in tabernaculis p̄torū. Talis fuit ⁊ statthera moysi.
Deb. xj. e. Fide moyses grādis factus negauit se esse filiū filie
pharaōis: magis eligēs affligi cū dei p̄po qd tpalis peccati ha/
bere iocunditatē: maiores diuitias estimās thesauro egyptio/
rū ip̄opitū christi. Talis etiā fuit statthera ip̄s⁹ dñi/qd cū vellēt

ei turbē rapere et facere regē/fugit ab eis ⁊ abscondit se: Job.
vi. b. Breuiter hāc stattherā habent oēs penitētes: qd malū se
b affligere/qd in futuro eternalit crucient. De hac statthera dñ
Apoc. vi. b. Ecce equ⁹ niger ⁊ qd sedebat sup illū habebat sta/
therā in manu sua. **a** Et pōd⁹ equū. i. cor vltimū ppon/
derans ⁊ pponens eterna temporalib⁹: causā ⁊ causā equa lan/
ce cōsiderans ⁊ discernēs. **b** Volūtas eius. i. cōsonū et

cōcordans volūtatī dei: qui oia f̄m p̄p̄iū valōrē cōsiderat et
pōderat. **c** Vbi fuerit supbia/ibi erit ⁊ cōtumelia/cō/
fusiōis in p̄enti: ⁊ damnatiōis in futuro. Luc. xij. c. et. xvij.
c. Qui se exaltat humiliabit. Sicut enim illū fuit christo i veste

purpurea ⁊ baculo arūdineo ⁊ corona spinea a iudeis: Sic q̄ti/
die illudif supbia a diabolo: quibus suggerit gloriā ⁊ honores
hui⁹ mūdi aliqd esse bonū/cū potius sint cōtumeliē ⁊ ludibriū:
Sicut q̄i infanti coronant aut pueri: nō ē honor/sed ludibriū.

Sal. vi. a. Si qd existimat se aliqd eē cū nihil sit/ipse se sedu/
cit. Vel ideo: vbi supbia/ibi ptumelia. i. cōtumeliosa ima/
go p̄ncipis infernalis i qd ē rex sup oēs filios superbie: vt dicit
Job. xij. d. Vel ideo: vbi supbia/ibi cōtumelia: qz nemo

ingerit aliq ptumeliā vltē illatā nisi p supbiā. **d** Vbi autē
humilitas/ibi ⁊ sapia: qz vasa vacua implet belisus. iij.
Regl. iij. a. Vt qz sapia ē aq vlt emanatio qdā claritatis dei:
vt dicit Sap. vij. d. et iō ad pfunda hūilitatis descendit abū/
danti⁹. Unde Ptolem⁹. Quēadmodū loca infima pl⁹ abū/
dant aquis ceteris lacunis: sic inter sapiētes sapientior est qui

humilior existit. Unde ipsa sapientia dicit/Eccl. xxiij. a. Ego
in altissimis habito. Hec enim sunt infima mūdi: quibus reue/
lauit deus abscondita sapientie sue. Matth. xj. d. Luc. x. d.

Cōfiteor tibi domine pater celi ⁊ terre: quia abscondisti hec a
sapientibus ⁊ prudentibus: ⁊ reuelasti ea paruulis. **e** Simpli/
citas iustorū dirigit eos/per viam rectam quā itur in ci/
uitatem habitatiōis. Simplicitas dicitur vnitas intentiōis et

operatiōis. **f** Et supplantatio peruerforū: id ē dolo/
fitas malorū: qua alios pertere ⁊ supplantare nitunt. **g** Sta/
stabit illos: vastatione p̄ne/non cōsumptiōis: quia viētēs

in p̄na/mortui sunt in culpa. Ps. Deus depascet eos. **b** Ps. 48.

Non proderunt diuitie in die vltionis. q. d. modo
possunt prodesse: Dum enim tempus est agriculturę valet ster/
coratio temporalū: dum tempus est negociandi possunt p/
desse diuitie quibus possunt emi merces eternarum diuitia/
rū. Unde Luc. xix. b.

Megociamī dum ve/
nio. Apocalyp. iij. d.

Suadeo tibi emere

a me aurum ignitum

⁊ probatū vt locuples

fias: ⁊ vestimentis al/
bis induaris. Sed hoc

tempore cessante/ces/
sabit eorum vtilitas:

et ideo tūc non pro/
derunt. Sopho. i. d.

Argentū eorum ⁊ au/
rum eorum non poterit eos liberare in die ire domini. **h** De/
ronymus. Reges ibi nudo latere palpitabūt: ibi aristoteli nō

proderunt argutię sue: ibi stultus plato cum discipulis suis.

i Iusticia autem iusti liberabit a morte/eterna: et

etiam quandoq; temporalit. Daniel. vi. f. Deus meus misit

angelum suum ⁊ conclusit ora leonum/et non nocuerunt mi/
hi: quia coram eo iusticia inuenta est in me. **k** Iusticia

simplicis dirigit viam eius/vsq; ad p̄fectum: vt qui iu/
stus est iustificet adhuc. Apoc. vlti. c. Et notandum qd salo/
mon supra dixerat: Simplicitas iustorū dirigit eos:

modo dicit: Iusticia simplicis dirigit viā eius: i quo

mutua coherentia simplicitatis ⁊ iusticie notat. Utraq; enim

sine altera non sufficit: Nam simplicitas sine iusticia remissi/
onē parit: iusticia sine simplicitate seueritatē demonstrat. Un

apostolis quādo mittebant dictū est: Estote prudentes sicut

serpētes: ⁊ simplices sicut colūbe: Matth. x. b. Iusticia ergo

dirigit simplicitatē ne cadat in remissionem: et simplicitas iu/
sticiam/ne degeneret in seueritatem. **l** Et in impietate

sua corruet impius: quia qui in sordibus est/sordescat ad/
huc: Apoc. vlti. c. **m** Iusticia rectorum liberabit

eos/a morte eterna: qz huiusmodi iusticia a deo ad deū va/
dit: nō exiens ab extremis: cui de⁹ ē alpha et ω. i. p̄ncipiū et

finis. **n** Et in insidijs suis capient iniqui: vt patet

in fratribus ioseph: Gen. xxxvij. g. Et in satrapis darij: Da/
niel. vi. f. ⁊ vlti. g. Et in aman: Ester. vij. d. Et i iudeis qd iō

occiderūt iesum ne perderent locum et gentem: Job. xi. f. Et

ip̄s ideo perdiderunt locum et gentem: quia occiderunt ie/
sum. **o** Mortuo homine impio: nulla erit vltra

spes/de eo. Hoc nesciuit Origenes: qui post vltimū iudiciū

vitā hominib⁹ impijs dandā p̄misit. Cui videt p̄uere illud

Esa. xxiij. d. Congregabunt in cōgregatione vnus fascis in

lacū ⁊ claudent ibi in carcere: ⁊ post multos dies visitabunt.

Sed Esaias loquit de illa visitatione qd fiet in die iudicij: vbi

omnes boni et mali resument corpora. Quę visitatio bonis

erit bona: malis vero mala. Unde Blo. interlin. dicit ibi: Et

post multos dies visitabunt: id est ab inferis euocabunt: vt

receptis corporibus iterum recludant. **p** Et expectatio

sollicitorū peribit: id ē frustrabit. Et intelligit hoc de sol/
licitudine inuidiā curiositatis: de qua Matth. vij. d. Nolite

solliciti esse/ dicentes: quid māducabim⁹/aut quid bibemus.

Est autē quēdā sollicitudo necessitatis quę humanę imbecilli/
tati indulget. Gen. iij. d. In sudore vultus tui vesceris pane

tuo. Est et sollicitudo p̄videntię qd p̄cipit Eph. iij. a. Sol/
liciti seruire vnitatem spiritus in vinculo pacis. Alia transla/
tio/ vbi nos habem⁹: Mortuo hoīe ip̄io nulla erit vl/
tra spes: ⁊ expectatio sollicitorū pibit/ habet: Defūcti

hoīs iusti spes nō peribit: gloria autē impiorū pibit. Et dicit

Blo. hic. Sciendū tñ qd ⁊ ip̄s impijs spes venig nō est post

mortē: sunt tamen qui de leuioribus peccatis cū quibus de/
functi sunt post mortē possunt absolui/vel min⁹ castigari/vel

suorū amicorū p̄cibus ⁊ elemosynis ⁊ missarū celebratiōibus

adiuari: Sed hoc intelligendū ē ante iudiciū/et de leuiorib⁹

o tñ peccatis:

in peccatis. Qui sibi post iudicium se liberandos putant: oino fallunt: et ad eos forte pertinet quod hic sequitur: expectatio sollicitorum pibit. **a** **Iustus** de angustia temporaliter liberatur: est occulte vel aperte: quasi de periculo maris: vel de carcere corporis. **Do**rs enim est quasi passagium maris huius mundi: ad portum felicitatis eterne: et

B

quasi dissolutio carceris ad libertatem eterne locutur. Unde

Ps. 123.

Ps. Laqueus contritus est et nos liberati sumus. **It**em **Ro**. vii. d. **In**ferior ego homo: quasi me

Al. exultabit

liberabit de carcere mortis huius: **Et** tradet impius: toribus: **Quo** eo: causaliter: id est per

afflictione: Sicut patet in iacobo qui martyrio coronatus est: et petrus de carcere saluatus: et herodes qui eos persecutus est: a vermibus visibiliter consumptus: **Act**. xij. **Et** invisibiliter raptus: ubi vermis non moritur: et ignis non extinguit: ut dicitur **Esa**. xlii. g. **Iustus** autem hic intelligitur: qui nihil vult habere de alieno. s. nec gloriam nec vindictam: quae sibi dominus referuauit. **Esa**. xlii. b. **Gloriam** meam alteri non dabo. **Deut**. xxxij. e. **Dea** est ultio et ego retribuam. **It**em **iustus** est qui reddit uni cuiusque quod suum est: Superiori reuerentiam et obedientiam: pari consilium et auxilium: inferiori custodiam et disciplinam. **d** **Simulator**: id est hereticus catholicam doctrinam simulans:

e **Ore**: id est verborum compositio et affluentia. **f** **Decipit** amicum suum: id est auditori: quem dicit se amare: vel qui eum amat.

g **Iusti** autem: qui sequuntur et tenent corde et opere veritatem evangelii: **h** **Liberabunt scientia**: euangelica: ne decipiant errorem hereticorum: Quia frustra iacit rete ante oculos pennatorum. **s. j. b.** **Uel** **d** **Simulator**: id est hypocrisis: aliud habens in corde: aliud in ore: **Fel** in corde: mel in ore.

Ille ore decipit propter verba religiosa quae habet: facit credi de se quod sit bonus: et inde aliquotiens sublimatur. **g** **Iusti** autem liberabuntur: ab eius deceptione. **h** **Scientia**: quia ipsi cognoscunt intrinsecus et extrinsecus veritatem. Sicut **Socrates** cuidam adulanti sibi respondit: **Nihil** proficis adulator: cum te intelligam. **Et** dominus docet eos cognoscere: **Matth**. vii. c. **A** fructibus eorum inquit cognoscetis eos.

i **In bonis iustorum**: operibus **k** **Exaltabitur ciuitas**: ad litteram: ut patet in machabeis: per quorum opera tota iudea et hierusalem exaltata fuit. **Uel** in bonis iustorum exaltabitur ciuitas: id meritis iustorum liberatur: quia tota ciuitas: quia propter paucos iustos dominus sepe parcat multitudinem malorum. **Ben**. xviij. d. dixit abraam ad dominum: **Quid** si fuerint ibi decem iusti: **Et** dixit dominus: **Non** delebo propter decem. **Item** **Act**. xxvij. f. **Peccat** de septuaginta sex animabus. **Et** conuersus: aliqui propter peccatum unum: multi boni puniuntur: ut patet **Iosue**. vii. a. ubi propter peccatum achor: triginta sex viri interfecti sunt.

•

Et in perditione impiorum erit laudatio: inter iustos propter euidetiam iusticie. **Adeo** enim omnes iusti iusticie dei subiecti et uniti erunt: ut ipsa reproborum perditio: quia iustissimi

Ps. 57.

ma est gaudium sit illis. **Ps**. **Exultabit** iustus cum viderit vindictam. **Apoc**. xviij. f. **Exulta** super eam celum et sancti apostoli et prophete: quoniam iudicauit deus iudicium vestrum de illa. **Uel** sic: **i** **In bonis iustorum**: id est in spiritualibus: quae sola iusti querunt et amant: **k** **Exaltabitur ciuitas**: id est religio vel ecclesia: non in temporalibus: quorum amore et possessione potius deprimuntur et suffocantur. **Unde** **Hieronymus**. **Religio** peperit diuitias: quae simul exortet: suffocauerunt matrem. **Sunt** enim viperae naturae: ubi semper mater in partu moritur. **Unde** **Act**. xxvij. a. legitur: quod paulo colligente sarmenta: per quae significant temporalia: adhaesit vipera manibus eius. **l** **Et in perditione impiorum erit laudatio**: in conuersione eorum: quae perditur in eis impietas: secundum quod dicitur. **j. xij. a.** **Verte** impios et non erunt: supplere impij. **Et** in hac perditione gaudent sancti. **Luce**

xy. b. **Dico** vobis gaudium erit angelis in celo super uno peccatore penitentem agente. **m** **Benedictio** iustorum: passiva: quae benedicuntur a deo. **Uel** actiue: quia ipsi ministerio benedicunt. **n** **Exaltabitur ciuitas**: id est ecclesia: ubi est ciuitas unitas: ab imo virtutum ad alta virtutum. **Uel** benedictione iustorum. i. bono consilio sapientum: exaltabitur ciuitas: ad litteram. **Uti**. ij. **Regu** xx. f. legitur quod consilio mulieris sapientis liberata est abela. **Et** bethulia consilio et auxilio iudith. **Uel** **m** **Benedictio** iustorum: id est bona dictione. s. deuota oratione hymnorum: et canticorum pura

storum exaltabitur ciuitas:

o **et ore** impiorum subuertet.

p **Qui** despicit amicum suum:

q **indigens** corde est: vir ali-

r **tem** prudens tacebit. **Qui**

s **ambulat** fraudulentus: reue-

t **lat** arcana: qui autem fidelis

v **est**: celat amici commissum.

decantatione. **n** **Exaltabitur ciuitas**: id est religio: ut patet in beato **Benedicto** et beato **Bernardo**: quorum benedictione tanta seges religionis excreuit. **Sed** hoc obliuioni iam datum est. **Uti** **Eccl**. ix. d. **Parua** ciuitas et pauci in ea viri: ad litteram: tempore beati **Bernardi**: **Venit** contra eam rex magnus et vallauit eam: et extruxit munitiones per gyrum: et perfecta est obsidio: inuentusque est in ea vir pauper et sapiens qui liberauit urbem per sapientiam suam: et nullus deinceps recordatur? **e** **hois** illi pauperis. **o** **Ore** impiorum subuertet. i. hereticorum vel detractorum: quod bonos in ecclesia subuertit pro posse suo. **Uel** ore impiorum. i. adulatorum subuertet ciuitas. i. ecclesia. **Uti** **Esa**. iij. c. **Popule** meum qui beatum te dicunt: ipsi te decipiunt. **p** **Qui** despicit amicum suum: conuiciando: vel irridendo: vel non subueniendo: quod

Indigens corde est. i. sine corde: quod ei sapientia conuicia: quae adeo amara sunt: ut nullus habens cor ea possit sustinere. **Uel** idem indigens corde: quod non habet cor secum: quod patet ex conuicio aliorum. **Qui** enim cor suum secum habet: peiora de se quam de alijs sentit. **Uel** **p** **Qui** despicit amicum suum: qui eum simpliciter amat. i. despiciibile facit: eius peccata detegendo: **r** **In** digens corde est. i. sapientia. **Bl**. **Non** est despiciendus qui nos simpliciter amat: etsi quid in sepe agat. **Qui** enim hoc facit: indiget sapientia. **Uel** de confessione exponitur: **p** **Qui** despicit: indignando vel despectu reputando: **q** **Amicum** suum. i. peccatorem: peccata et scelera sua ostentat. **r** **Indigens** corde est: id est non habet cor: quia non intelligit: **Tali** potius est copatiendus et benigne consulendus quam indignandus vel despiciendus: **Ideo** dicit apostolus **Gal**. vi. a. **Fratres** si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto: vos qui spirituales estis: homines instruite in spiritu lenitatis: considerans seipsum ne et tu tempteris. **s** **Vir** autem prudens tacebit: in publico peccatum amici: et in secreto corrigit. **Uel** **Vir** prudens tacebit: ad opprobria non respondens: tanquam surdus non audiens: et non habens in ore suo redargutiones. **Colligit** enim in sinu patientie contumelias: quasi lapides preciosos: quibus ornabitur corona sua: cum beato **Stephano** in futuro. **Quae** enim distantia inter hos et illos lapides: nisi quod isti quanto spiritualiores sunt: tanto grauiiores: et

Qui ambulat fraudulentus reuelat arcana: aliorum. i. quod reuelat arcana aliorum sibi commissum fraudulentus est. **De** hac reuelatione dicit **Eccl**. ix. b. **A** facie verbi parturit fatuus: quasi gemitus partus infantis: sagitta infixa femori canis: sic verbum in corde stultum. **Uel** sic: **Qui** ambulat fraudulentus. i. qui peruerso opae: reuelat arcana sua. **Qualis** enim in corde ostendit in ope. **Uti** **Eccl**. ix. d. **Ex** visu cognoscit vir: et ab occursum faciei cognoscit sensatus: **Amictus** corporis et risus dentium: et ingressus hominis enunciant de ipso. **v** **Qui** autem fidelis est: celat amici commissum. i. peccatum. **Uel** commissum. i. sibi secretum. **Eccl**. xxvij. c. **Qui** denudat arcana amici: fidem perdit. **Unde** patet quod ois detractor infidelis est et peior canis: quod ad deuorandum primum suum multos aduocat: et quanto feridior inuenit: tanto libenter comedit et alios ad comedendum apponit. **Alii** quoniam etiam ne detractor appareat: sub sigillo confessionis scelera aliorum quasi dolendo narrat. **Cui** respondere debet illud **Seneca**: **Qualis** ab illo silentium

Ps. 37.

ab illo silentis speras qd tibi ppi nō pstat: Ambrosi^o. Tole-
rabiliores sunt qui bona nra diripiunt q̄ qui famā. a. **Ubi**
nō est gubernator: id est cōsiliator vel p̄latus vel doctor.
b. **Populus** corrue: in bello vel in pctō. Est em̄ p̄lus q̄si
nauis vel currus vel schola. Unde. iij. Regl. ij. c. Pater mi
pater mi/currus israel
et auriga eius. Sicut
igit̄ nauis sine guber-
natore perit: sic popu-
lus sine rectore corrue
in peccatum. j. xiiij. a.
Ubi nō sunt boues. i.
p̄lati/ p̄sepe vacuū ē:
id ē p̄lus omi bono.
Ubi legi^o Exo. xxxij.
a. q̄ abfēte moyse cor-
ruit poplu^s i peccatū
idolatrie. Jbidē. f. dī.

Videns moyses q̄ nudatus esset p̄lus/ alit̄: Si q̄s dñi est iun-
gat̄ mihi. Item sicut scholē sine doctore deficiūt a p̄fectu: sic
popul^s sine p̄dicatore cadit a statu p̄ficiendi. j. xix. c. U de/
fecerit p̄phetia dissipabit̄ p̄lus. c. **Salus** aut̄ vbi mul-
ta cōsilia/ nō tamē multi cōsiliarij. Eccl. vj. a. Pacifici multi
sunt tibi: cōsiliarij sit tibi vn^o de mille. Et nota quare hoc di-
cat salomō: Dixerat em̄. s. eodē q̄ fraudulēter ambulat q̄ reue-
lat arcana: et fidelis ē q̄ celat cōmissū. i. in secreto corrigēs: Me
aut̄ putares q̄ semp celari deberes/ dīc: Sal^o aut̄ vbi mul-
ta cōsilia. q. d. si per te solū corrigere nō vales/ adhibe mul-
tos: Sed tales qui cōsulare possint: quia vbi multa cōsilia ibi
salus. Et hoc est qd dicit/ Barth. xvij. b. Si peccauerit in te
frater tuus/ vade et corripe eū inter te et ipsum solū: et si te audi-
erit/ lucratus es fratri tuū: Si aut̄ te non audierit/ adhibe tecū
ad huc vnū vel duos: vt in ore duorū vel triū testium stet omne
v̄bū: qd si nō audierit eos/ dic ecclesiē. d. **Affliget** malo q̄
fidē facit p̄ extraneo. i. q̄ a forte scōp̄ ē extrane^o. i. q̄cūq̄
excommunicato v̄l obstinato pctā sua nō corrigēt cōmunionis
gratiam concedit vel eternam vitam promittit: seipsum ante
districtū iudicē vltione dignū reddit. Vel de p̄latis exponit:
qui fidem p̄extraneo/ faciūt. i. p̄ populo quē regendum
suscipiūt: quē nisi bñ rexerint/ affligent i futuro: qm̄ p̄ singulis
oportebit eos reddere rationē. Unde. j. xx. c. Tolle vestimētū
eius qui fideiussor extitit alieni: et p̄ extraneis aufer pign^o ab
eo. Vel/ affligetur/ in p̄senti dolore et cōpassione et timore/ ne
aliquem diabolus rapiat. e. **Qui** aut̄ cauet laqueos/
culpe rumpens eos p̄ p̄nitentiā. Vel/ laqueos: id est seculi
plexitates/ fugiēdo a mūdo. Vel/ laqueos/ p̄missionis: qui-
bus illaqueat se v̄bis oris sui q̄ curā animarū suscipit. Vel/ la-
queos: id ē pulchritudinē creaturarū quē homies ad amorē
suum illaqueat. Unde Sap. xiiij. b. Creature dei in odiū factę
sūt: et in temptationē animę hominū et i m̄scipulā pedib^{us} infi-
plentiū. Itē Guido carthusiensis: Laqueos comedis et bibis:
et in laqueis quiescis et dormis. Idos laqueos cauet: q̄ oīa. p̄p̄
christū cum apostolo reputat vt stercora: P̄bī. iij. b. Et q̄ hoc
facit/ f. **Securus** erit/ in die iudicij: quia dicit cum petro:
Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te: quid ergo erit
nob^{is}: Et dicit ei dñs: Ainē amē dico vob^{is} q̄ vos q̄ secuti estis
me i regenerationē cū sederit fili^{us} hominis in sedē maiestatis sug:
sedebitis et vos sup sedes duodecim rē. Barth. xix. d. Vel/ se-
curus erit. i. seorsum a cura et sollicitudine. g. **Mulier**
gratiosa. i. habens gratiā: h. **Inueniet** gloriā. i. veniet
ad gl̄iā: ad litterā: vt pater i dexte^{ra} et iudith. Vel/ **gratiosa**. i. ecclesia plena charitativ^o ḡfay: h. **Inueniet**
gloriā/ etnā. Vel/ **gratiosa**. i. quelibet fidelis
aia: h. **Inueniet** gloriā: eo q̄ ḡfa sit via ad gloriā. Vel
g. **Mulier** gratiosa: id est beata virgo/ plena dei gratia:
ita vt nec modicū locū sibi culpa vendicauerit in ea: et tantū
plena vt de plenitudine eius nos omnes acceperimus. Itē
h. **Inueniet** gloriā: q̄ inuenit gratiā apud deū quam per-
diderat eua. i. **Et robusti** habebūt diuitias: ad litterā:
Quia cū fortis armatus custodit atriu^m suū/ in pace sūt ea quę

possidet. Luc. xj. c. Vel/ **Robusti** v̄rtutib^{us}: habebūt/ in
futuro: diuitias/ eternas: quę solē vere diuites faciūt. j. xxj.
a. Cogitationes robusti sēp i abundantia. Itē aut̄ robusti habe-
bunt: q̄ regnū dei vim patit̄ et violenti rapiūt illud: Barth.
xj. b. Unde et iacob vi extorsit ab angelo benedictionē. Bēsi.

i. misericors: qui autem crude-
lis est: et propinquos abijcit.
n. Impius facit opus instabi-
le: seminanti autem iusticiā/
merces fidelis. Clementia
preparat vitam: et sectatio
malorum mortem. Abomi-
nabile domino cor prauum:

xxxij. f. Eccontrario oc/
osi egestatē habebūt. Al. et
j. xxvij. c. Qui sectat̄
ociū replebit̄ egesta-
te. k. **Benefacit**
animę suę vir mi-
sericos. i. qui benefa-
cit alijs/ benefacit et si/
bi. Barth. v. a. Bea-
ti misericordes rē. Itē
Tob. iij. b. Quomō-
poruer^{is} ita misericors
esto: Si multū tibi fu-

erit/ abundanter tribue: si exiguū tibi fuerit/ etiā exiguū libēter
impartiri stude: p̄miū em̄ bonū tibi thesaurizas in die ne-
cessitatis. Et etiā in p̄senti: quia pietas ad omnia valet/ pro/
missionē habēs vitę/ quę nūc ē et futurę. j. Timoth. iij. c. Ubi
iij. Regl. iij. f. mulier sunamitis pro misericōdia quam beliseo
exhibuerat/ filiū suū recepit a morte. Itē aut̄/ benefacit aīę
suę vir misericors: q̄ omnes illos quib^{us} compatit̄ aut mi-
seret^{is}/ facit p̄pugnatores et aduocatos ac patronos suos ante
deū. Sicut viduę et pauperes quas sustentabat drusiana/ roga-
bāt iohannē reuersū de exilio vt eā suscitarēt. Sūt Act. ix. g.
omnes viduę flentes ostendebant petro vestes quas faciebat
illis dorcas. Vel ideo/ benefacit animę suę: q̄ omniū af-
flictionibus affligit: et ideo omniū p̄mij cōmunicat: q̄ si fue-
rimus socij passionū erimus et cōsolationū. Vel ideo/ bene-
facit animę suę: quia alienis sordibus se lauat/ alienis vul-
neribus sibi medet^{is}: et de alieno veneno sibi cōficit tyriacam.
l. **Qui** aut̄ crudelis est: id est im̄misericos vel seuerus:
m. **Propinquos** abijcit/ a se. Romie p̄pinq̄ intelligit̄
omnis homo: sicut dicit Aug^o. Specialiter p̄o pater et mater:
quos q̄ abijcit a se/ p̄culdubio crudelis ē: Sicut scribē et pha-
risę: qui docebant populū vt dicerēt patri et matri corban: qd
est/ donū quoddā ex me est tibi proderit. Barci. vij. b. Itē
j. Timoth. v. a. Si quis suorū et maxime domesticorū curā nō
habet/ fidem negauit/ et est infidelis deterior. n. **Impius**
facit op^{us} instabile. i. peccatum p̄pter quod ipse instabilis
est. Thesi. j. c. Peccatū peccauit hierusalem/ propterea in-
stabilis facta est. Vel omne opus impij instabile est: quia non
habet fundamentū fidei aut radicem charitatis. Sap. iij. a.
Adulterine plāratiōes non dabūt radices altas. Vel impi^{us}
facit opus instabile/ cōgregans sibi tpalia quę transeunt.
Eccl. xij. c. Omne opus corruptibile in fine deficiet. Vel de
p̄latis exponit: qui edificat sion in sanguinib^{us} et i hierusalē in
iniq̄tate: et ideo opus eorū instabile est. Unde Barth. xv. b.
Dis plantatio quā nō plantauit pater meus celestis/ eradica-
bit. o. **Seminanti** aut̄ iusticiā. i. opera iusticie/ vel ele-
mosynā/ vel verbū p̄dicatiōis in terrā bonam. i. in corda pau-
perū: p. **Merces** fidelis. i. retributio eterna. Osee. x. d.
Seminare vobis in iusticia: et merite in ore misericordie. q.
Clementia preparat vitam/ eternam. Et dicit Interl.
Clementia. i. pietas. Distat aut̄ inter misericordiā et pietatē
et clementiā: q̄ misericōdia est miseria cordis de alieno malo p̄p̄le
qd facit suū: pietas vero sua bona alijs cōicat: clementia p̄o
est lenitas i p̄enis aliorū mitigādis. Ubi. j. xx. d. Misericōdia et ve-
ritas custodiūt regē: et roborat clemētiā thron^o ei^{us}. Seneca.
Clemētia in p̄ncipe gloriā in hostes. Ideo dicitur clementia
viā preparare: q̄ q̄ alijs clemēs existit: et de^o ei clemēs erit.
In q̄ em̄ mēsurā mēsus fuerit vnusq̄sq̄ remetiet ei: Barth.
vij. a. r. **Et sectatio** malorū mortē p̄parat supple. f. eter-
nā. Sectatio dicit/ nō secutio: q̄ sectatio est malū ex industria:
secutio ex infirmitate. De hac sectatiōe dī Osee. v. c. Ephra-
im abijt post sordes. Eccl. xvij. d. Post cōcupiscentias tuas
nō eas et a voluptate auertere. s. **Abominabile** dñō cor
prauū/ aliud intus

Al. et
Al. et etiam

Al. et pparabit

2. Cor. 1. b.

Michae. 3. d.

prauū: aliud intus habens: aliud foris ostēdens: Sicut cib⁹
imundus faciēs abomiationē et motū indignatiōis in stoma-
cho: et ideo non comedit: et si aliqui comedit talis/euomif. **Uñ**
Apoc. iij. c. Quia tepid⁹ es/incipiā te euomere ex ore meo.
a **Et voluntas eius in his q̄ simpliciter ambulant.** i.
nō dupliciter: sicut illi
qui habent alterū pe-
dem in cēlo: et alterū i
terra. **Pedē intellect⁹**
habent in cēlo p cogni-
tionē: et pedē affectus
in terra p amorē. **De**
Eccl. 9. b. quib⁹ dicit **Osee. x. a.**
Diuisum est cor eorū
nūc iteribūt. Et icidēt
in illam maledictionē.
Eccl. ij. c. Uē qui in-
grediunt viam duabus vijs. Item dupliciter ambulat q̄ ex te-
terius speciē sanctitatis ostendūt: interius pō rē vitatis nō ha-
bent: sicut hypocritē: de quib⁹ dī **Barth. xxiij. c.** q̄ sunt sicut
sepulchra exterius dealbata: intus autē plena ossibus mortuo-
rū et omni spurcitia. Sequit⁹: **b** **Manus in manu non**
erit innocēs malus. i. licet malus nihil opis agat exteri⁹: itē
nō ē innocēs: quia sola mala voluntas nocentē facit et damnat.
Unde **Gregori⁹** sup **Job. xxxij.** Mouimus q̄ omnia distri-
cre: nō solū facta: sed et cogitata pensant a dño: qd̄ igit faciem⁹
de incessu mali operis: si sic subtiliter iudicat de gressu cordis.
Aliqui libri habent sic: **Manus i manu nō erit innocēs**
man⁹. i. si manus sit plicata ad manū: vt nihil boni opef: non
erit innocēs: q̄ nō facit bonū qd̄ debet. **Ois em̄ omīssio nō**
centē facit: sicut et transgressio. **c** **Semen autem iustorū**
saluabit. i. iusti ex semine suo saluabunt. **Uel:** semen iusto-
rū saluabit. i. iusti qui semp se reputāt in semine. i. in incho-
atione: iuxta illud **P̄s.** Dixi nūc eēpt. **Et Eccl. xviij. a.** Cum
cōsumauerit homo tūc icipit. **Mathe. iij. f.** Patrē vocabis me:
et post me ingredi non cessabis. **Uel:** semen iustorū sunt opa
bona. **Et ē sensus:** Semen iustorū saluabit. i. iusti ex semi-
ne suo saluabunt. **Apoc. xiiij. c.** Opera illorū sequunt illos.
Eccl. lxi. c. Sciet in gētib⁹ semen eorum et germen eorum in
medio populorū. **d** **Circulus aureus in naribus suis:**
mulier pulchra et fatua: ad litterā: id est sicut sus si habe-
ret circulum aureū in naribus: mergeret eum in luto: sic mu-
lier fatua pulchritudinem vultus vel habitus cēno voluptatis
immergit: et vnde deberet laudare deū et ei⁹ sapientiā: aut mira-
ri qui sibi dedit talem speciem: inde offendit eum et impugnat.
Ezech. xvi. b. Laui te aqua et emundaui sanguinē tuum ex te:
et vixi te oleo: et vestiui te discolorib⁹: et calciaui te biacyntho:
et cincti te bysso: et indui te subtilib⁹: et ornaui te ornamento: et
dedi armillas i manib⁹ tuis: et torquē circa collū tuū: et dedi in-
aurem super os tuū: et circulos in auribus tuis: et coronam de-
coris in capite tuo: et ornata es auro et argento: et vestita es bys-
so et polymito et multis coloribus: simulā et mel et oleum come-
disti: et decora facta es vghementer nimis: et profecisti in re-
gnum: et egressum est nomen tuum in gentes propter speciem
tuam: et perfecta eras in decore meo quem posueram super te:
dicit dominus deus: et habens fiduciam in pulchritudine tua:
fornicata es in nomine tuo: et exposuisti fornicationē tuā omi-
ni transeuntī vt eius fieres. **Mystice:** sic: **d** **Circulus**
aureus in naribus suis: id est pulchra et circūflexa locu-
tio in sensibus stultē mentis: **e** **Mulier pulchra et fa-**
tua: id est heretica doctrina. **Pulchra** verbo: fatua intellectu.

Al. manus

Eccl. 9. b.

P̄s. 72.

Mystice

Moraliter

a et voluntas eius in his qui
b simpliciter ambulant. **Ma-**
nus in manu non erit inno-
cens: malus: semē autē iu-
storū saluabit. **Circulus au-**
reus in naribus suis: mulier
f pulchra et fatua. **Desideriū**

anon: id est diabolus rasit dimidias barbas: et p̄cidit vestes
vsq; ad nates: vt eorum turpitudine non lateret. **ij. Regū. x. a.**
Non enim sufficit diabolo q̄ doctor sit malus: nisi etiam ap-
pareat malicia: eius ad alios corrupēdos: Jam certe in tan-
tū nititur vt doctores habeant plura beneficia: vt exemplo

s iustorū omne bonū est: p̄stola-
tio impiorū furor. **Alij diui-**
dunt ppria et ditiores fiunt:
i alij rapiūt non sua: et semper
k in egestate sunt. **Animā que**
m bñdicat impinguabit: et qui
n iebriat ipse quoq; iebriabit.

eorum indigni possint
haberi. **f** **Deside-**
rium iustorū om-
ne bonum est: id est
cōmune bonū. **E** **har-**
tas enim: vt dicit **Au-**
gustin⁹: cōmunia pro-
prij: non propria cō-
munibus antepōnit.
Uel sic: **Desideriū**
iustorū omne bo-
nū est: id est iusti ni-

B

hil desiderant nisi bonū. Sicut enim ex amore vnius boni nō
efficitur aliquis bonus: sic nec iustus est aliquis nisi cūlibet
et semp reddat quod suū est. **Uel sic:** **Desideriū iustorum**
est omne bonū: id est summū bonū: id est deus: qui est om-
ne bonū ante: quia rationabili veritas: cōcupiscibili suauitas:
irascibili gloriā eternitas. Unde moysi dicenti domino:
Ostende mihi gloriā tuam: respondit dominus: **Ego ostē-**
dā omne bonū tibi. **Exo. xxxij. d.** Hoc bonum desiderant
iusti: quia sine eo mens humana vacua est et inquieta. **Animā**
enim capace deo: nihil deo minus replere potest: vt dicit
Beda: et **Augustin⁹.** Dicit etiā in libro confes. Inquietū est
cor nostrū donec venerit ad te. **g** **Prestolatio im-**
piorū furor: id ē dilatio siue expectatio dilatorio ab ope-
re malo vel verbo noxio est furor: id est furoris accensio. **Ex**
eo em̄ q̄ q̄scūt ab opere extra: magis accēdunt furore intra.
Uñ Glo. Ira p silentiū clausa magis estuat. **Uel sic:** **Pre-**
stolatio impiorū furor: id furor superni iudicis prestolat
impios vt conuertant hic: aut in futuro iudicio cōdemnent.

h **Alij diuidunt propria et ditiores fiunt.** Ad litterā
verum est hoc de bonis temporalibus: Non enim quis pau-
perior efficit si bona sua seminauerit i manus pauperis: que
sunt ager pietatis: afferens fructum tricesimū et sexagesimū et
centesimū: **Barth. xij. c.** Neq; enim probabile est q̄ quis
pauperior fiat si diuitias in thesaurum siue gocephylaciū tu-
tū posuerit vbi fures nō effodiunt nec furant. **Itē verū ē hoc**
de sciētia et amore: que amplius distributa: amplius augent:
vt dicit **Gregori⁹.** Unde **Joh. vj. b.** Quinq; panes fracti et
distributi: duodecim cophinos repleuerūt: quinq; milib⁹ p̄us
satiatis. **Uel sic:** **Alij diuidunt propria:** id ē bona sua te-
poralia: et ditiores fiūt bonis spiritalib⁹. **Alij rapiūt**
non sua et semper in egestate sunt. **Beda.** In futuro
vbi nec gutta aq̄ dabit ad refrigerandū: sic diuiti: **Luc. xvi.**
f. Et hic: vbi semp auar⁹ eget. **Eccl. v. b.** Auar⁹ nō implebit
pecunia. **Et. j. b.** Mō satiat oculus visu: nec auris auditu im-
plef. **Mathe. v. b.** Auarus indiget tā eo qd̄ habet: q̄ eo qd̄ nō ha-
bet. **P̄terea p̄ma veritas sp̄sa est intellectus:** et p̄ma boni-
tas sp̄sa est affect⁹: et ideo cū aliq; veritati inheret intellectus:
vel aliq; bonitati affectus: fallit et vacuus remanet: donec p̄me
veritati et p̄me bonitati fuerit sociatus intellectus et affectus.

k **Animā q̄ bñdicat:** corde p orationē: ore p instructionē:
opere p subuentionē. **l** **Impinguabit:** interius pingue-
dine gratiarū et gaudio: quia pfectus discipulorū: gaudiū est
magistro: vt dicit **Grego⁹.** **Uel ideo:** **impinguabit:** quia
eos quos doctrina sua vel p̄dicatiōe cōuertit: sp̄saliter mādu-
cat: sicut q̄ dictū est petro: **Act. x. b.** Occide et māduca. **m** **Et**
qui inebriat: auditores vīno sacri eloqui: qd̄ germinat vir-
gines: vt dicit **Zach. ix. d.** **Uel leticia spiritualis p̄olationis:**
de qua dicit **P̄s.** **Et vīnū letificet cor hominis.** **n** **Ipse**
quoq; inebriabit: potu multiplicis remunerationis. **Mathe.**
xxij. c. Inebriabo animas sacerdotū pinguedine: et populus
meus adimplebit bonis. **Ab h̄vino abstinere cōsūt cōfesso-**
res diaboli: non solum sexta feria: sed semper. **Sed sponsus**
sponsam ad potum h̄mōi vīni inuitat: **Can. v. a.** **Comedite**
amici mei

In prologo
biblic ca. 8

P̄s. 105

amici mei et bibite et inebriamini charissimī. **a** **Qui abscondit frumenta:** id est cibum verbi dei: sicut seruus nequam talentum sibi commissum: **Matth. xxv. c.** **b** **Maledice- tur in populis:** id est pro illis quibus predicando prodes- se potuit damnabitur: ut dicit Beda et Gregori⁹. **c** **Bene- dictio autē super caput vendentiū/** frumentū verbi dei: p^o cōfessione fidei et exer- citio boni operis. Ad hui⁹ contractū inui- tat domin⁹. **Luc. xix. b.** **Negociamini dum venio.** Item **Esa. lv. a.** **Omnes sitiētes ve- nite ad aquas:** et qui non habetis argentū pro- pte^o emitte^o. **Eccl. xxxi. c.** **Splendidum in panibus benedicent labia multorum.**

d **Bene cōsurgit diluculo qui querit bona:** que fa- ciat: et quibus pueniat ad regnū celorum. **Diluculo** dicit: qu^o cito q^o q^orit bonū: orit ei q^oda lux et occidit nox: et ita dilu- culo cōsurgit ad vitā gratiē in p^osentī: et vitā gloriē in futuro habedā. Nec adeo tarde quis ad deū cōuertit⁹ quin sufficiat ei residuū tēpus vitę quātumlibet breue ad pagendum iter pere- grinationis si velit. **Unde Matth. xx. a.** **Denariū receperunt qui vndecima hora venerūt:** sicut illi qui prima hora venerāt. **Et Beñ. vii. c.** **legitur q^o noe et filij eius cum vxoribus suis in articulo diei illius ingressi sunt arcam et saluari ab inundatione diluuij.** **e** **Qui autem inuestigator malorum est:** id est adinuentor nouorum peccatorū: vel requisitor peccatorum aliorum: quasi oblitus suorum: **f** **Opprime^o ab eis quasi quadam mole.** Nam sic inquirendo facit sua peccata aliena.

g **Qui confidit in diuitijs suis/temporalib⁹:** nō atten- dens bona futura: **h** **Corruet/a vitā eterna:** quia cōfidit in diuitijs suis: q^o est iniri vento et arūdinē: que cōfracta manus perforat innitentis. **Esaie. xxxv. b.** **Ecce confidis sup baculū arundineū contractū istū/sup egyptū: cui si innixus fuerit hō/ intrabit in manū eius et perforabit eam.** Ideo monet **Ps. Di- uitie si affluant nolite cor apponere.** **Et. i. Timoth. vi. d.** **Di- uitibus hui⁹ seculi p^ocipe nō sublimē sapere: nec sperare i in cer- to diuitiarū.** **i** **Iusti autē quasi virens folium germi- bunt:** id est in bono p^oficient. **Esaie. xliiij. a.** **Germinabūt in- ter herbas quasi salices iuxta p^oterfluentes aquas.** Vel ideo di- cunt iusti germinare: quia semp se nouos reputant/ non matu- ros. **Eccl. xviij. a.** **Cum cōsumauerit homo tūc incipit.** **iij. Co- rinth. iij. d.** **Licet is qui defors est noster homo corumpat:** tamē is qui intus est renouat de die in diem. Item quasi vi- rens foliū germinare dicunt iusti: quia sicut folia virentia fru- ctus in arboze operiunt ne solis ardoze lēdantur: sic iusti in se- metipsis per humilitatē opera bona abscondūt/ ne ardoze lau- dis humane imatura coquant. **k** **Qui conturbat do- mū suā:** id est mentē suam tumultibus cogitationū: **l** **Pos- sidebit ventos:** quia aperit eam flatibus demonū quibus obuiat. Vel sic: **Qui conturbat domū suam:** id est men- tem suam irascendo sibi ipsi vel alijs: **possidebit ventos:** id est flatus temptationū et inaniū cogitationū habebit.

m **Et qui stultus est seruiet sapiēti:** quia probatiozē facit eum persequēdo: sicut esau iacob. **Unde Beñ. xxv. c.** **Maioz seruiet minoz:** Sicut instrumēta fabrilia/ vasis fabrilibus que per illa formant⁹: vel sicut dapiferi seruiūt comedētib⁹ in men- sa: **Mā q^o tribulationē v^o verbera inferūt/ dapiferi sūt patiētiē:** qui iniuriā rerum inferunt/ dapiferi sūt humilitatis: qui cō- tumēlias inferūt/ dapiferi sūt māsuētudinis: Et omnibus his merces debetur a nobis quasi seruiētibus nobis. **Uñ Matth. v. g.** **Diligite inimicos vestros: benefacite his qui vos oderūt et orate pro psequētib⁹ et calūniantibus vos: ut sitis filij pa- tris vestri qui in celis est.** **Unde beatus Bern.** **Quid nisi ser- uire dicam qui mihi caput radit: vel calciāmēta tergit: vel ter-**

ram meā rotat: **Capillos dicit tēporalia: lutum calciāmēto/ rum/ delicias: terram/ carnē vel animā.** **Radere caput ē au- ferre tēporalia: hō cōfert hūilitatē.** **Tergere calciāmēta ē ver- bera irrogare: hoc patientiā.** **Terrā rotare est cōtumēlias in- ferre: hoc mansuetudinē.** **Seruiūt etiā psecutores: sicut illi**

i iusti autē quasi virens foliū
k germinabūt. **Qui conturbat**
l domū suam possidebit ven-
m tos: et qui stultus est seruiet
n sapiēti. **Fructus iusti lignū**
o vitę: et qui suscipit animas
p sapiens est. **Si iustus i terra**
s recipit: quātō magis impius

christi. **Ps. Filij merces fruct⁹ v^otris.** **Beñ. xv. a.** **Ego sum merces tua magna nimis.** **s. iij. c.** **Lignū vitę his q^o apprehē- derint eā.** **o** **Qui suscipit animas:** id est curam anima- rū/ propter ea que sursum sūt suscipiat: nō se intrudat. **Matth. v. a.** **Nemo assumit sibi honorem: sed qui vocatur a deo tan- q^o aaron.** **Vel/ suscipit/ nō emit prece vel precio.** **Unde bea- tus Bern.** **Qui pro se rogat/ iam iudicatus ē: pro quo alius rogat susceptus sit tibi.** **Vel/ qui suscipit animas/ defen- dendas vt patronus: curandas vt medicus: docendas vt do- ctor: pascendas vt pastor:** **p** **Sapiens est:** quia fructum multiplicē recipiet. **Et nota q^o dicit: qui suscipit animas sapiens est:** nō dicit/ qui suscipit vineas vel domos vel red- ditus tēporales. **Mā qui p^op^o hęc suscipit insipiens est: et tamē** heu multi propter hoc hodie animas suscipiūt: non propter animas istas: et ideo plus curant ista q^o animas. **Si quis velit ista minuire v^o auferre certāt/ litigāt et appellāt/ nulli deferūt: s^o dicit se p^o iure suę ecclesię decertare.** **Si quis vero animas quas suscipiūt s^obo vel exēplo corripit: ibi patientiā habet.** **Sed hęc patientia non operat⁹ probationem: sed reprobatio- nem.** **Idic nulla appellatio proponit⁹: et tamen domin⁹ potius animarū rationem q^o redditū requiret.** **Adhuc enim venient greges ad manū munerantis: vt dicit **Matth. xxiiij. b.** Tales certe non intrant in ouile ouīū per ostium: id est per christū: qui dicit: Ego sum ostium: **Job. x. b.** sed ascendunt aliunde: **Et ideo quotquot venerūt fures sunt et latrones: quia veniūt vt mactent/ non vt saluent: vt pascant/ non vt pascant.** **Unde cōquerit domin⁹/ **Eccl. xxxiiij. a.** Filii hominis/ ppheta de pastoribus israel: ppheta et dices pastoribus: **Idic dicit do- minus deus: Ue pastoribus israel qui pascunt semetipsos. Mōne greges a pastoribus pascunt⁹: Lac comedebatis et la- nis operiebamini: et quod crassum erat occidebatis: gregem autem meū non pascebatis: Quod infirmū fuit non consolā- dastis: et quod egrotum non sanastis: et quod cōfractū est nō alligastis: et quod abiectum est non reduxistis: et quod perie- rat non quesistis: sed cum austeritate imperabatis eis et cum potentia.** **Et tangunt in hac auctoritate septem/ que debent p^olati subditis.** **Primū est pabulum p^oditionis/ et etiā cor- poralis subuentiois seu sustentationis.** **Secundū/ s^obū con- solationis.** **Tertium/ verbum correctionis.** **Quartum/ dispen- satio sacramentorum.** **Quintum/ exemplum sanctę conuersa- tionis.** **Sextum/ studiū vigilantis orationis.** **Septimū/ man- suetudo affabilitatis: s^om q^o dicit **Eccl. iij. a.** Congregatio/ ni pauperū affabilem te facito. Tangunt hic duo vitia que maxime contraria sunt p^olationi: scz cupiditas: ibi: **Lac come- debatis et.** **Et austeritas: ibi: Sed cum austeritate imperaba- ris eis et cū potētia.** **Uñ **Ero. xviij. d.** docet ietro quales de- bent in p^olationē p^omoueri. Elige inquit de omni plebe viros sapiētes et timētes deum: et in quibus est veritas: et qui ode- runt auariciā.** **q** **Si iustus:** id est p^odestinatus/ vel qui/ libet electus/ vel innocens ab ytero vel a baptismo: **r** **In terra recipit/ iudiciū: s** **Quātō magis impi⁹ in fide.** **Et peccator/ in********

Ps. 61.

Duo mali ser- uis bonis

Ps. 126.

De suscepti- one animarū

De prelati debet subditis

Vitia duo con- traria p^olationi

a Et peccator in morib⁹ suppliciu habet recipere. Glo. Si martyres tanta patiunt iniuste: quanta tormenta manet eorum tortores: Si iob et tobias et alij electi dei tanta in hac vita passi sunt: quid miramur si nos longe inferiores aliqua tangit afflictio: Et si em̃ impj nō sum⁹: certe si peccatores nos esse negam⁹: nos ipsos se-

A

Al. tibi

ducim⁹ et vitas in nobis nō ē. j. Joh. j. d. Hoc ē qd dī. j. Pet. iij. d. Si iust⁹ vix saluabit⁹ impius et peccator vbi parebūt: Esa. xxxij. c. Super humū populi mei ascendent spine et vepres: quāto magis super omnes domos gaudiū ciuitatis exultantis. Diere. xxv. f. Ecce in ciuitate in qua inuocātū est nomen meū: ibi ego incipio affligere: et vos quasi innocentes et imunes eritis: Nō eritis imunes: gladiū ego voco sup oēs habitatores terre. **Expositio Ca. XII.**

Qui diligit rē. In fine pcedentis capituli monuit salomon ad iusticiā cōmendando fructus eius: In principio autem hui⁹ capituli exhortat ad prudentiā: que maxime p flagella docet et per doctrinam. Unde Eccl. xij. a. Flagella et doctria i oī tpe sapia. Et Diere. vi. b. fm Septuaginta: Per omne flagellū et dolorem erudieris hierusalē. Sed quia non omnia flagella erudunt: nisi que ex amore et patientia sustinent: Ideo dicit: **b** Qui diligit in seipso non in alio. **c** Disciplinā: verborū que mores informant: aut verberum que vitia castigant: **d** Diligit scientiā. s. iustissim⁹ de dei cognitionē: q̃ ex disciplina percipit. Esa. xxvij. e. Sola veratio tantummodo intellectum dat auditui. Item. j. xxij. c. Stulticia colligata est in corde pueri: et virga discipline fugabit eā. Idē monet. s. iij. b. et apostol⁹ Heb. xij. b. Fili mi noli negligere disciplinā dñi: neq; fatigeris dum ab eo argueris. **e** Qui autē odit increpationes: id est correctiones: **f** Insipiens est: quia quod sapidū est: id est correctio: non sapit ei. Unde Gregori⁹ in Registro. Ego ab omnib⁹ corripui: ab omnibus emendari posco: et solum estimō amicū p cui⁹ linguā ante apparitionem districti iudicis mētis meę maculas tergo. **g** Qui bonus est: sentiens de domino in bonitate: nec cōfidens in cogitationibus suis. **h** Hauriet hauritōrio humilitatis: **i** A domino gratiā: iustificante vel cooperante vel cōsumante: quia habenti dabit et abundabit: Barth. xxv. c. Habenti bonam voluntatem dabitur perfectio boni operis: vel habenti ysum naturalū: dabit gratia: vel habenti gratiā: dabit gloria. **k** Qui autē confidit in cogitationibus suis: id est i ingenio suo: vt supbus: **l** Impie agit: id est contra deum: quia sibi attribuit qd dei est. j. xxvij. d. Qui confidit in corde suo: stultus est. **m** Non roborabit homo ex impietate: id est nō firmabit: quia peccatū bona naturalia corrumpit: et gratuita priuat: q̃ dant animę fortitudinē. **n** Et radix iustorum non commouebitur: id charitas qua iusti radicati sunt in deo: nunq̃ excidet. j. Corinth. xij. c. sed perficiet: quia igniculus sion fiet camin⁹ in hierusalē: vt dicit Esaie. xxxi. d. **o** Mulier diligens: corona ē viro suo: ad litterā: mulier casta et bene ac diligenter operans: prebet honorem viro suo. **p** Mulier diligens: id est ecclesia audiens verbū dei et implens preceptū: **q** Corona est viro suo: id ē christo. Esa. lxij. a. Eris corona glorię i manu dñi et diadema regni in manu dei tui. **r** Mulier diligēs. i. plebs deuote obediens: **p** Corona est viro suo. i. gaudiū et gloria prelato. Unde Phil. iij. a. Fratres mei charissimi et desiderantissimi gaudiū meū et corona mea: sic stare. Itē Esaie. lxi. d. Gaudeō gaudebo in domino et exultabit anima mea in deo meo: quia

induit me vestimentis salutis: et indumento iusticię circūdedit me: quasi sponsum decoratū corona: et quasi sponsam ornata monilib⁹ suis. **q** Et putredo in ossibus eius. s. mulieris: ad litterā. **r** Que cōfusione res dignas gerit: id est adulterium. Unde Numeri. v. d. Mulier si polluta est et

cōreptō viro suo adulterij rea est: prāstabit eam aque maledictionis: et inflato ventre cōputrescet femur ei⁹. **Vel** putredo i ossibus eius: id est viri est mulier: que cōfusione res dignas gerit: qz fortitudo viri: ad litterā p malam mulierē attenuat. **s** Cogitationes iustorum iudicia: et cōsilia impiorum fraudulenta. Verba impiorum insidiantur sanguini: **r** os iustorum liberabit eos. **t** Verbera impios et nō erunt:

si sua facta deo placeāt: ne i die iudicii iuste valeant iudicari. **Uti. j. Corinth. xi. g.** Si nosmetipsos diiudicarem⁹: nō vtiq; iudicarem⁹ rē. **Vel** cogitationes iustorū iudicia. i. ad iudicia: qz iusti semper cogitant de iudicio dei qualiter ei valeant respondere. **Vel** cogitationes iustorū iudicia: id est discrete discernentes inter bonum et malū: honestum et inhonestum: vtile et inutile. **r** Et cōsilia impiorū fraudulenta: quia de fraude cōsiliant obliu timoris domini. **Vel** blandiendo sibi seipsos defraudant inueniendo excusationes in peccatis: vel pmittētes sibi veniam: vel longam vitam. De huiusmodi consilio dicit: **Sen. xlix. a.** In consilium eorum non veniat anima mea. Item. j. xxvij. a. Viri mali non cogitant iudicium: qui autem requirūt dominū animaduertunt omnia. **v** Verba impiorum insidiant sanguini: proprio vel alieno: ad litterā: quia multi propter verba sua vitam perdidērūt. s. j. b. Ipsi contra sanguinem suum insidiant et molunt fraudes contra animas suas. **Vel** verba impiorū insidiant sanguini: id est impj non solum mente: sed etiam verbis machinant qualiter sanguis sanguinem tangat: id est peccatū peccato accumulet. **r** Os iustorum liberabit eos: in p̃senti a culpa: et in futuro iudicio a pena. Unde Barth. xij. c. Ex verbis tuis iustificaberis: et ex verbis tuis condemnaberis. **v** Verbera impios: de hac vita ad mortem eternam: **z** Et non erunt: quia sic esse in p̃na: id est i morte eterna: nō est esse: et sic viuere: nō est viuere. **Vel** non erunt: quales fuerant: quia post mortem non que sperabant inuenient: sed spe frustrati pro premijs tormenta recipient. **Vel** sic: **v** Verbera impios: id est conuertere ab impietate ad pietatem: **z** Et non erunt: impj: quia conuersio impiorū mors est preciosa et sancta: qua scilicet moriūtur peccato vt viuant deo. Gal. ij. d. Viuo aut tam nō ego: viuūt in me christus. **Vel** sic: **v** Verbera impios et non erunt. q. d. tam subito desinunt esse impj qz subito vertit se homo. Ps. Vidi impiū super altatū et eleuatū sicut cedros libani. Itē Job. xx. a. Laus impiorū breuis: et gaudiū hypocrite ad instar pūci. **Vel** sic: **v** Verbera impios: ad posteriora eorum: hoc est ad finem ipsorū: **z** Et non erunt: id est non reputabunt: quib⁹ modo appareant esse q̃tum ad anteriora sua: id est bona p̃sentiā. Esaie. xl. d. Omnes gentes quasi non sint: sic sunt coram eo: et quasi nihilum et inane reputate sunt ei. **Vel** sic: **v** Verbera impios: vt. s. faciē habeant vbi habent dorsum: et econuerso: **z** Et non erunt: id est desinent esse impj. Omnes em̃ impj faciē habent ad bona p̃sentiā: et dorsum ad spūalia. Unde Eccl. viij. f. Ecce in ostio templi dñi inter vestibulū et altare quasi vigintiquē viri dorsa habentes contra templū domini et facies ad orientem: et adorabant ad ortum solis. Alia translatio habet loco isti⁹: **Verbera impios et nō erūt: Quocūq; se verterit sceleratus exterminabit. i. siue in vita siue in morte male ē: quia semp cōscientia**

quia semp conscientia remordet eum. a **Domus** autem iustorum permanebunt: id est conscientie iustorum stabiles erunt contra omnium temptationum genera immobiliter permanentes: quia fundate sunt supra firmam petram: ita ut nec flatu ventorum: id est suggestionibus demonum superborum: vel impetu fluminum: id est cupiditate temporaria /

liu diuitiarum: vel casu

pluuie: id est carnis titillatione moueantur.

Unde **Matth. vii. d.**

Qui audit verba mea

hec et facit ea / assimila-

bis viro sapienti qui edifi-

ficauit domum suam su-

pra petram: et descen-

dit pluuia et uenerunt

flumina: et flauerunt venti

et irruerunt in domum illam et non cecidit:

sudata enim erat supra firmam petram. **Uel domus** iustorum perma-

nebit: id est ecclesia: cuius iam una pars regnat in celis: alte-

ra adhuc peregrinat in terris: nunquam deficiet: quia arctur' semp

vertit et nunquam demergit. **Et dñs dicit: Matth. xxviii. d.** Ecce

ego uobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi.

Et tunc regnum ad regnum ueniet: et fiet unum ouile et unus

pastor. **b) Doctrina** sua cognoscetur vir. **De christo:**

qui antonomasice dicitur vir / manifestum est hoc. **Job. viii. g.**

Nunquam sic locutus est homo. **Uel etiam de quolibet doctore expo-**

nit. **Quia: b) Doctrina** sua. s. ubi et exempli: **c) Cogno-**

scet / esse / vir / non mulier: si uidelicet facit bona que docet.

Uel doctrina sua: id est merito doctrine sue: cognoscet

vir: id est uirtuosus doctor a domino. s. in die iudicii. **Alii** ho-

mo cognoscunt: sed dicit eis: **Nescio** vos unde estis: **Matth.**

vii. d. et. xvi. a. d) Qui autem uanitas: id est amator uan-

orum / intus uacuum non habens in se nisi uanitate: **e) Et ex-**

coris est: id est sine sapientia: **f) Dabitur** contemptui

omnium electorum in die iudicii: quia ipse uirtutis animi fortitudinem ha-

bere contempsit. **Malach. ii. b.** Recessistis de uia et scadalizastis

plurimos de lege: irritum fecistis pactum leui dicit dñs exerci-

tuus: propter quod et ego dedi uos contemptibiles et humiles omnibus

populis. **Excors** dicitur auarus: quia nunquam habet cor suum se-

cum: sed semper est in arca cum pecunia. **Matth. vi. c.** Ubi est

thesaurus tuus: ibi est et cor tuum. **Item** **Osee. vii. c.** Factus

est ephraim quasi columba seducta non habens cor. **Quid** mi-

rum: **Quia** super omne stercore proiecit illud. s. super aurum et ar-

gentum et homini. **Augustinus.** **Quid** enim aurum et argentum est aliud nisi

terra rubra: que sola hominum auaricia fecit preciosa: **Ubi** **Eccl.**

x. b. Nihil est iniquius quam amare pecuniam: hic enim et animam

suam uenalem habet: quoniam in uita sua proiecit intima sua.

Item excors est luxuriosus et ebriosus. **Osee. iiii. c.** Fornica-

tio et uinum et ebrietas auferunt cor. **g) Melior est pauper**

pecunia uel scientia: **h) Et sufficiens sibi uita: i) Et glo-**

rius / in diuitiis uel in uerbis: **k) Et indigens pane:**

id refectio bonorum operum. **Eccl. xix. c.** Melior est homo qui mi-

nuis sapia et deficiente sensu in timore dei: quam qui abundat sensu

et transgreditur legem altissimi. **Psal. xlii. d.** Melius est modicum iusto

et. **Uel: g) Melior est pauper spiritu:** id est humilis uel

paupertatis amator et cultor: **h) Et sufficiens sibi:** quia

tali nihil deest: **habet enim sine omni contradictione quod**

amat: scilicet paupertatem. **i) Melior est gloriosus et indigens**

pane: id est diues auarus: qui ad litteram indiget pane. **Quia**

ut dicit **Hieronymus:** **Auaro** deest tam quod habet quam quod non

habet. **Uel: g) Melior est pauper et sufficiens sibi. i. sim-**

plex idiota parum habens auri sapientie: et argenti eloquentie:

qui inde bene uiuit et inde pascit et reficit: **i) Melior est gloriosus**

et indigens pane. i. quam magnus clericus gloriosus in multa

scientia: qui nunquam inde reficit. **Tales sunt multi doctores:** qui cal-

catis torcularibus sitiunt: ut dicit **Job. xliii. b.** **Et in molemino**

mostrum siti: ut vulgo dicitur. **i) Qui iustus. i. uer' platus** habens

ueram iusticiam: qui habet compassionem non indignationem: ut dicit **Gre-**

gorius. **Talis inquam nouit affectu et effectu compassionis: in**

Ani-

mas. i. aialitate. i. infirmitate: n) Summentorū suorū. i. sub-

a domus autem iustorum + per-

b manebunt. Doctrina sua + co-

c gnoscet vir: qui autem uanitas

d et excors est patebit contemptui.

e Melior est pauper et sufficiens

f sibi: quam gloriosus et indigens

g pane. Abiit iustus animas

h uimentorum suorū: viscera

i ra autem impiorū crudelia.

k Qui operatur terram suam + sa-

l tiabitur panibus: qui autem

m sectatur ocium stultissimus est.

n

o

p

q

r

s

t

u

v

w

x

y

z

aa

ab

ac

ad

ae

af

ag

ah

ai

aj

ak

al

am

an

ao

ap

aq

ar

as

at

au

av

aw

ditorum suorū: quibus regēdis tanquam sumētis platus insidet. Simile **Exo. xliii. a.** Peregrino molestus non eris: Scitis enim aias aduenas: quia et ipsi peregrini fuistis in terra egypti. Animas sumētorū nouit iacob cum dixit esau fratri suo: qui rogabat eum secum ire. **Gen. xxxii. c.** **Mos** inquit dñe mihi quod paruulos habeā

teneros et oues et bo-

ues scias mecum: quas

si plus in ambulando se-

cero laborare / morietur

una die cuncti greges.

o **Viscera** autem im-

piorū / platorum: p

Crudelia / sine com-

passione / sine affectu /

sine misericordia: de quibus

Ezech. xxxii. a. **Quod**

plerat non quesistis: sed cum austeritate impabatis eis et cum pote-

ria. Sed nota quod dicit: viscera autem impiorum crudelia: quia inter-

iora quorundam platorum crudelissima sunt: exteriora uero mitissi-

ma et benignissima uidentur: dum affabiles et benignos se exhibent

in his qui ad corpus pertinent. **pcurandū:** interiores autem miseriae

animarum qui tot faculis confosce sunt: tot et tantis concupiscentiis

ardoribus exurunt: oīno non curant. **Et magna** est ualde ista crude-

litas: quia permittunt proprios filios confodiri et exuri et non curant.

Contra quos dicit. **i. xliii. b.** Erue eos qui ducunt ad mortem

et. **Et. s. vi. a.** Discurrere festina suscita amicum tuum. **Est** et alia

crudelitas platorum: quia sanguine multorum milium animarum pascunt

sanguisugam luxurie suae: ad litteram: de quibus dicit **Isaie. xliii.**

c. In prophetis hierusalem uidi similitudinem adulteratū et iter

mendacium. **Est** et tertia crudelitas. s. corporis rapacitas: quia tot la-

tera subditorum ad litteram nudant: ut pricas et parietes suos ue-

stiant: ventres pauperum euacuant: ut bursas suas impleant.

Surant enim pauperibus christi crustulas et micras reliquias mese-

is. **Et de hac crudelitate dicit **Isaie. li. a.**** Audite principes sa-

cob et duces domus israel: **Quid** non uestre est scire iudicium: quod

odio habetis bonum et diligitis malum: qui uolenter tollitis pellē

eorum desuper eos et carnem eorum desuper ossibus eorum: **Est**

etiam quarta crudelitas prelatoz: quia in stragem animarum pre-

ficiunt consanguineos oīno indignos: de quibus **Abacuk. ii. c.**

Ue qui edificat ciuitatem in sanguinibus: et parat urbem in ini-

quitate. **Est** et quinta crudelitas platorum et maior omnibus: quia

de sanguine iesu christi: id est de bonis suo sanguine acquisitis

domos et palatia ampla edificant et depingunt: unde paupe-

res deberent sustentari. **De his** dicit **Isaie. xlii. d.** **Ue** qui

edificat domum suam in iniusticia: et cernacula sua non in iudicio:

amicum suum opprimit frustra et mercedem eius non reddet ei.

Qui dicit: edificabo mihi domum latam et cernacula spacioza:

qui aperit sibi fenestras et facit laquearia cedrina / pingitque sy-

nopide. i. sanguine christi: sic dicit **Isaie. lvi. d.** **Debere** intelligi. **q**

Qui operatur terram suam: id est carnem edomat discipulis: uel

aiam suam spiritualibus studiis exercet: uel plebem subditam vomere

predicationis excolit: **r) Satiabitur** panibus: uirtutum in

plenitudo: et eternorum premiorum in futuro. **Gen. ii. d.** In sudore

vultus tui uesceris pane tuo. **Aliter** enim indignus est pane om-

nis qui non laborat. **De hoc** dicit **Eccl. xx. d.** **Qui** operatur terram

suam inaltabit acervum frugum: id est altum faciet. **In quo** duo

notantur. s. copiositas frugum et sublimitas: quibus in celum

ascendit: et celeste horreum implet. **s) Qui autem se-**

ctatur ocium. i. qui laborare negligit pro salute sua et sub-

ditorum: **t) Stultissimus** est: licet mundo sapiens videatur.

Primus gradus stulticie est: bonum non facere dum licet. **Se-**

cundus gradus: malum facere. **Tertius** in malo se assuescere: quod

est sectari ocium. **Eccl. xxxii. d.** **Ultram** maliciam docuit

ociositas. **Uel** primus gradus stulticie est uirgē proprie neces-

saria non querere. **Secundus** seipsum hostibus indefensum

exponere. **Tertius** hostes suos qui eum interficiant in seipso

nurrire. **Uos** tres gradus habet qui ocium sectatur: **Uam** vi-

te spiritualis necessaria querere negligit: **Seipsum** indefensum

malignis spiritibus exponit: **In seipso** motus carnales qua-

si hostes crudelissimos nutrit. **Isaie. xxi. d.** **Iusticiam** non

fecimus in terra

teneros et oues et bo-

ues scias mecum: quas

si plus in ambulando se-

cero laborare / morietur

una die cuncti greges.

o **Viscera** autem im-

piorū / platorum: p

Crudelia / sine com-

passione / sine affectu /

sine misericordia: de quibus

Ezech. xxxii. a. **Quod**

plerat non quesistis: sed cum austeritate impabatis eis et cum pote-

ria. Sed nota quod dicit: viscera autem impiorum crudelia: quia inter-

iora quorundam platorum crudelissima sunt: exteriora uero mitissi-

ma et benignissima uidentur: dum affabiles et benignos se exhibent

in his qui ad corpus pertinent. **pcurandū:** interiores autem miseriae

animarum qui tot faculis confosce sunt: tot et tantis concupiscentiis

ardoribus exurunt: oīno non curant. **Et magna** est ualde ista crude-

litas: quia permittunt proprios filios confodiri et exuri et non curant.

Contra quos dicit. **i. xliii. b.** Erue eos qui ducunt ad mortem

et. **Et. s. vi. a.** Discurrere festina suscita amicum tuum. **Est** et alia

crudelitas platorum: quia sanguine multorum milium animarum pascunt

sanguisugam luxurie suae: ad litteram: de quibus dicit **Isaie. xliii.**

c. In prophetis hierusalem uidi similitudinem adulteratū et iter

mendacium. **Est** et tertia crudelitas. s. corporis rapacitas: quia tot la-

tera subditorum ad litteram nudant: ut pricas et parietes suos ue-

stiant: ventres pauperum euacuant: ut bursas suas impleant.

Surant enim pauperibus christi crustulas et micras reliquias mese-

is. **Et de hac crudelitate dicit **Isaie. li. a.**** Audite principes sa-

cob et duces domus israel: **Quid** non uestre est scire iudicium: quod

odio habetis bonum et diligitis malum: qui uolenter tollitis pellē

eorum desuper eos et carnem eorum desuper ossibus eorum: **Est**

etiam quarta crudelitas prelatoz: quia in stragem animarum pre-

ficiunt consanguineos oīno indignos: de quibus **Abacuk. ii. c.**

Ue qui edificat ciuitatem in sanguinibus: et parat urbem in ini-

quitate. **Est** et quinta crudelitas platorum et maior omnibus: quia

de sanguine iesu christi: id est de bonis suo sanguine acquisitis

domos et palatia ampla edificant et depingunt: unde paupe-

res deberent sustentari. **De his** dicit **Isaie. xlii. d.** **Ue** qui

edificat domum suam in iniusticia: et cernacula sua non in iudicio:

</

fecimus in terra: ideo non ceciderunt habitatores terre. a

Qui suavis est: id est sine asperitate iracundę reprehensio-
nis. b **Qui in moderationibus:** id est propter mo-
deratā et mansuetā correctionem/ vitam gratię in p̄senti/ et vi-
tam glorię in futuro sibi et subditis acquirit. Et talis/ c **In**

suis monitiōibus
relinquit cōtume-
liā: id est abiicit a se
dulciter ac suavis mo-
nens in spiritu lenita-

Ar. t. monu-
mentum

1 Ps. 140.

tis p̄occupatos pecca-
to suscipiens: sicut do-
cet apostolus/ Gal. vj.

a. Et Ps. Corripiet
me iustus in misericor-
dia et increpabit me et.

Ar. t. angustias
j. 13. a.

Valus autē et hypo-
crita cū iracūdia incre-
pat. Uñ. j. xliij. a. In

ore stulti virga super-
big. Gregori. Vera iusticia compassiōē habet: falsa p̄o indi-
gnationē. Item Tullius de amicitia. Donere et moneri offi-
cium vere est amicitie: ita tamen ut adulatione careat admo-
nitio: et cōtumelia careat obiurgatio. Qualiter autē admonen-
dū sit vñquodq; gen⁹ hominū docet Gregori⁹ in moralib⁹ et
in pastoralib⁹. j. Timoth. v. a. Seniore ne increpaueris: s̄ obse-
ra ut patrē: iuuenes ut fratres: anus ut matres: iuenculas ut
sorores in omni castitate. Et Eccl. viij. a. Non litiges cū ho-
mine potente et. per totum. d. **Desideriū impij moni-**

mentū est pessimorū: id est memoria et recordatio. Impi⁹
enim de malorum p̄cedentium moribus loquit libenter: quia
eos imitari desiderat. Vel/ **desideriū impij:** id est mala vo-
luntas impij: e. **Est monumentū pessimorum/ causa/**

liter: id est ducit ad monumentū pessimorū: id est ad infernū:
qđ est sepulchrū pessimorū hominū et demonū. Luc. xvj. d.
Do: tuus est dives et sepultus in inferno. Vel/ **desideriū**

impij/ pro quo graviter puni: est monumentū pessimo-
rum: id est erudimentū et admonitio aliorū pessimorum/ ne
familia faciant. Unde. j. xix. d. Pestilente flagellato stultus sa-
pientior erit. Vel/ **desideriū impij est monumentū**

pessimorum: quia suum prauum desiderij excusat p̄ exem-
pla pessimorū/ dicens: Sic facit ille et ille. Job. xl. c. Protegūt
vmbre vmbrię eius. Vel de claustralibus exponit: qui sunt mo-
numenta pessimorū: id est sepulchra peccatorum et prauorum
desiderior et malarū suggestionū: quas in se extinguūt et sepe-
liunt. In quo sepulchro dominus sepelit. Unde Job. xix. g.
Erat autē in loco vbi crucifix⁹ ē iesus hor⁹: et in horzo monu-
mentū novum in quo nōdum quisq; positus fuerat. Ibi ergo
propter parasceuen iudeorū: quia iuxta erat monumentū po-
suerūt iesum. Vel/ **desideriū impij:** id est diaboli: monu-
mentū ē pessimorū. i. interit⁹ et p̄ditio eorū: et est qđ et gaudiū.
Bonos enim fastidit: sed de malis facit delicias suas. Unde
Abacuk. j. d. Incrassata ē pars et cib⁹ et elect⁹. Eccl. xij. c.
Venatio leonis onager in heremo. Item Job. xl. c. Absorbebit
fluvium et non mirabit⁹: et habet fiduciam qđ influat iordanis in
os eius. f. **Radix autem iustorum:** id est amor et desi-
derium/ quod in christo fixerunt: quasi radicem cordis sui.

g. **Indroficiet in fructum vite eterne.** E contrario radix im-
piorū deficiet: quia in terra arida fixa est: hoc est in mundo.
Sap. iij. a. Adulterine plantationes et. h. **Propter pec-**

cata labiorum/ incumircosorum. i. **Ruina/ culpe et ps-**

De claustralib⁹

ne: k. **Proximat malo/ hominī.** Ps. Vir linguosus non
dirigitur in terra. Multo minus in celo. Et intellige labio-
rum tam propriorū qđ alienorū. Sepe enim vento adulatio-
nis vel flatu detractionis siue irrisiōis/ vel susurrio prauū con-
siliū/ vel inique suggestionis/ corrūit homo: que omnia sunt
peccata alienorū labiorum: quibus liberatus iustus refert gra-
tias deo. Eccl. ij. a. Confitebor tibi domine rex: et collaudabo te
deum saluatōrē meū: Confitebor nomini tuo quoniam adiutor
et protector factus es mihi: et liberaisti corpus meū a perditio-

Ps. 139.

ne: a laqueo lingue inique/ et a labijs operatiū iniquitatem.

Qualiter autem propter peccata propriorū labiorū p̄rimet
ruina malo hominī/ planū est: Maxime autē p̄p̄ verba factan-
tię. Daniel. iij. f. Nonne hec est babylon ciuitas magna quā
ego edificavi in domum regni/ in robore fortitudinis meę: et
i gloria decoris meę:

Cū sermo adhuc esset
in ore regis: vox de ce-
lo ruit: Tibi dicitur
nabuchodonosor rex:

Regnum tuū transi-
bit a te: et ab homib⁹
eijicient te et. **Effu-**

giet autem iustus/
reddens deo quod su-
um est: et sibi et proxi-

mo. m. **De angu-**
stia/ p̄sentis miserie/

vel gehenne/ vel cul-
pe: que tam arda est

ut in ingressu eius necesse habeat vnusquisq; non solū pellem
sed etiā omnia membra noui hominis deponere. Et de hoc di-
cit Thren. j. a. Omnes p̄secutores eius apprehenderūt eam
inter angustias. Item Job. xxxvj. b. Saluabit te de ore an-
gusto latissime et non habēte fundamentū subter se. n. **De**

fructu oris sui. i. de bonę locutionis merito: o. **Vnus-**
quisq; replebitur/ in futuro quādo erit vera repletio: p

Bonis/ eternis: qđ nunq; marcescēt: si tamē facit bonū quod
dicit. Unde subdit: q. **Iuxta opera manū suarū re-**

tribuet ei. Nec notat/ iuxta/ equalitatē s̄ excessū: qđ domi-
nus semp remunerat bonos sup̄ cōdignū: et punit malos citra
meritum. Est autē multiplex fructus oris. Prim⁹ est oratio. Multiplex
Secundus/ confessio. Tertius/ p̄dicatio. Quartus/ laus et gra-
tiarū actio. Quintus/ abstinentia que reprimīt gulam. Sextus
modestia loquelę. Septimus/ consiliū. Et de his fructibus
replebit vnusquisq; bonis celestib⁹ gaudiorū: si tamē vacuus
per humilitatē inueniat. Nō enim heliseus infudit oleum in
vasis plenis: s̄ vacuis. iij. a. Regl. iij. a. Et nota qđ dicit: De
fructu oris sui replebit vnusquisq;: non dicit de folijs
oris sui. Et certe tinendū est multis ne sint ficus illa foliosa
sine fructu: cui maledixit domin⁹/ Math. xxi. b. Sed dico qđ
folia cū fructu sūt: cum verba de radice charitatis per lineam
rectę intentionis procedūt. r. **Alia stulti:** id est opera et cō-
silia/ recta/ videt in oculis eius: s̄ nō recta videt in oculis
aliorū. j. xxvj. c. Sapientior sibi stult⁹ videt septē viros loquē-
tibus sentētiās. Sed vnde hoc? Vnde: quia habet oculos in-
curuatos ad infima: vel obliquatos ad fauorē: vel ad odiū. i.
vel ad dexterā vel ad sinistrā: et ideo curua et obliqua ei recta
vident. Iō talis homo nō acquiescit cōsilijs aliorū. j. xvij. a.
Nō recipit stultus verba prudentię. s. **Qui autē sapiens**

est audit cōsilia. i. acquiescit cōsilijs sapientū. s. j. a. Audi-
ens sapiēs sapiētiōr erit. **Sapiens statim indicat irā**

sua/ cōtumeliā p̄ cōtumeliā/ cōfiscēdo se reddēs. Provenit autē
hec festinata indicatio irę: vel cōtumeliōsa rep̄hensio de par-
uitate cordis. Uñ apl⁹/ Col. ij. d. Patres nolite ad iracū-
diā p̄vocare filios vestros ut non pusillo aio fiant. v. **Qui**

autē dissimulat iniuriā/ sibi illatā: x. **Callidus est.** i. sa-
piens: Sicut saul qđ dissimulavit cōtēptū eorū qđ dicebat: Mū-
quid iste poterit nos saluare. j. Regl. x. d. Et dauid de semel.
ij. Regl. xvj. b. Alia trāslatio habet: Stultus eadē hora
p̄nūciat irā suā: occultat autē ignominia suā astut⁹.

y. **Qui qđ nouit loqui/ iudex iusticie est.** i. qui didi-
cit que docet: pōt esse iudex iustus. Seneca. Uñ sapienter lo-
qui/ loquere que scieris. Sic fecit dñs Job. ij. b. Nos inqđ
qđ scimus loquimur. z. **Qui autē mentit⁹ in testimoniū/**

testis est fraudulent⁹/ fraudē faciens auditorib⁹: qđ facit
eos credere p̄ vero qđ falsū est. Dicit autē hic salomon omnē
locutionē qua aliquid asserimus in testimoniū deputari: ut. s.
omnia que loquimur ea discussiōe exanimemus/ qua testimo-
niū diceremus: et audietes quasi iudices habeamus: et nos ip-
sos ut testes

bi⁹ bonis: et iuxta opera ma-

nū suarum retribuetur ei.

Alia stulti recta in oculis ei⁹:

qui autem sapiens est audit

consilia. Sapiens statim indi-

cat iram suam: qui autē diffi-

mulat iniuriā/ callidus est.

Qui quod nouit loqui/ iu-

dex iusticie est: qui autē men-

titur/ testis est fraudulent⁹.

ut in ingressu eius necesse habeat vnusquisq; non solū pellem

sed etiā omnia membra noui hominis deponere. Et de hoc di-

cit Thren. j. a. Omnes p̄secutores eius apprehenderūt eam

inter angustias. Item Job. xxxvj. b. Saluabit te de ore an-

gusto latissime et non habēte fundamentū subter se. n. De

fructu oris sui. i. de bonę locutionis merito: o. Vnus-

quisq; replebitur/ in futuro quādo erit vera repletio: p

Bonis/ eternis: qđ nunq; marcescēt: si tamē facit bonū quod

dicit. Unde subdit: q. Iuxta opera manū suarū re-

tribuet ei. Nec notat/ iuxta/ equalitatē s̄ excessū: qđ domi-

nus semp remunerat bonos sup̄ cōdignū: et punit malos citra

meritum. Est autē multiplex fructus oris. Prim⁹ est oratio. Multiplex

Secundus/ confessio. Tertius/ p̄dicatio. Quartus/ laus et gra-

tiarū actio. Quintus/ abstinentia que reprimīt gulam. Sextus

modestia loquelę. Septimus/ consiliū. Et de his fructibus

replebit vnusquisq; bonis celestib⁹ gaudiorū: si tamē vacuus

per humilitatē inueniat. Nō enim heliseus infudit oleum in

vasis plenis: s̄ vacuis. iij. a. Regl. iij. a. Et nota qđ dicit: De

fructu oris sui replebit vnusquisq;: non dicit de folijs

oris sui. Et certe tinendū est multis ne sint ficus illa foliosa

sine fructu: cui maledixit domin⁹/ Math. xxi. b. Sed dico qđ

folia cū fructu sūt: cum verba de radice charitatis per lineam

rectę intentionis procedūt. r. Alia stulti: id est opera et cō-

silia/ recta/ videt in oculis eius: s̄ nō recta videt in oculis

aliorū. j. xxvj. c. Sapientior sibi stult⁹ videt septē viros loquē-

tibus sentētiās. Sed vnde hoc? Vnde: quia habet oculos in-

curuatos ad infima: vel obliquatos ad fauorē: vel ad odiū. i.

vel ad dexterā vel ad sinistrā: et ideo curua et obliqua ei recta

vident. Iō talis homo nō acquiescit cōsilijs aliorū. j. xvij. a.

Nō recipit stultus verba prudentię. s. Qui autē sapiens

est audit cōsilia. i. acquiescit cōsilijs sapientū. s. j. a. Audi-

ens sapiēs sapiētiōr erit. Sapiens statim indicat irā

sua/ cōtumeliā p̄ cōtumeliā/ cōfiscēdo se reddēs. Provenit autē

hec festinata indicatio irę: vel cōtumeliōsa rep̄hensio de par-

uitate cordis. Uñ apl⁹/ Col. ij. d. Patres nolite ad iracū-

diā p̄vocare filios vestros ut non pusillo aio fiant. v. Qui

autē dissimulat iniuriā/ sibi illatā: x. Callidus est. i. sa-

pient⁹: Sicut saul qđ dissimulavit cōtēptū eorū qđ dicebat: Mū-

quid iste poterit nos saluare. j. Regl. x. d. Et dauid de semel.

ij. Regl. xvj. b. Alia trāslatio habet: Stultus eadē hora

p̄nūciat irā suā: occultat autē ignominia suā astut⁹.

y. Qui qđ nouit loqui/ iudex iusticie est. i. qui didi-

cit que docet: pōt esse iudex iustus. Seneca. Uñ sapienter lo-

qui/ loquere que scieris. Sic fecit dñs Job. ij. b. Nos inqđ

qđ scimus loquimur. z. Qui autē mentit⁹ in testimoniū/

testis est fraudulent⁹/ fraudē faciens auditorib⁹: qđ facit

eos credere p̄ vero qđ falsū est. Dicit autē hic salomon omnē

locutionē qua aliquid asserimus in testimoniū deputari: ut. s.

omnia que loquimur ea discussiōe exanimemus/ qua testimo-

niū diceremus: et audietes quasi iudices habeamus: et nos ip-

sos ut testes

L

Ar. t. indē
5. q. 5. c. h.

Multiplex
fructus oris

fos vt testes. Unde Seneca. Loquens de primo tuo scito te vel pro eo vel contra eum testimonium dicere. **a** Est qui promittit/se aliquid dare vel facere: **b** Et quasi gladio pugatur conscientie: si non soluerit quod promittit. Ad litteram emendat: promissio et si suauiter de ore exeat/pungit tamen et la-

cerat conscientiam: quae semper dicit soluendum esse promissum. Vel potest intelligi de violenta promissione: quae conscientiam pungit et torquet: dum illa animi pudor extorquet. Glo. ita exponit. Qui promittit/se veritati obedire in baptismo. s. vel in contritione vel confessione: et postea tempore temptationis deficit: dum lozicam iusticie et securum patientie a se abijcit: gladius temptationis cor transfigit. **c** Lingua autem sapientium sanitas est: quia quod promittit soluit: et quae loquitur pertinent ad anime sanitatem sibi et auditoribus: et quia constans est i verbo suo et firmus: et quod dulciter admonendo est causa sanitatis. Job. xxxix. d. Pulli aquile lambunt sanguinem: id est subditi dulci et blanda platorum suorum predicatione compuncti peccata sua confitentur et emendant: sicut e contrario morfu rigide nimis increpationis in desperationem ducti defendunt et amplificanc.

Luc. xvi. c. Lazarus iacebat ante ianuam diuitis: vlcibus plenus: et canes venientes lingeant vlcera eius. Omnis autem infirmitas anime si bene attendaris: aut est tenebre intellectus: aut putredo seu infectio affectus. Contra primum dictum est canibus: id est apostolis: Vos estis lux mundi. Contra secundum: Vos estis sal terre: Matth. v. b. De utroque simul dicit: Sap. vi. d. Multitudo sapientium sanitas orbis terrarum. **d** Labium veritatis firmum erit in perpetuum. Labium veritatis appellat sacram scripturam: quae et per labium pneum designat: Exod. xxx. b. Et dicitur hoc: quia vanitas philosophorum et deliramenta hereticorum exterminabunt: hec autem scriptura firma et immobilis veritate permanet in eternum. **U**bi Matth. xxiiij. c. et Marc. xiiij. d. Eglu et terra transibunt: verba autem mea non transibunt. Ite labia veritatis: sunt doctor et predicator veritatis: ideo requiritur in eis summa puritas: quia nihil adeo mundum vult homo habere: sicut os suum et labia. **N**on sunt labia veritatis quos polluit mendacii turpitudine: aut male conversationis macula: Cuiusmodi sunt: de quibus dicit apostolus ad Titum. i. d. Coinquinatę sunt eorum mens et conscientia: confitentę se nosse deum: factis autem negant. Et ideo non est coueniens eorum testimonium propter contrarietatem vite et doctrine: propter quam iure repelluntur a testimonio predicationis. Ideo hodie periclitatur causa domini propter defectum testimonii. Aduersarij enim tot et tanta habent dicere in testes et in facta et in dicta testimonium: quod per eos parum aut nihil de iure suo possit dominus obtinere. Olim bonos testes habuit dominus: Act. i. a. Vos eritis mihi testes in hierusalem: Et tunc obtinebat vbiq; dominus in causa sua contra diabolum: modo vbiq; vincitur et succumbit.

e Qui autem testis est repentinus: subito testificans quae ignorat: vel ingerens se non rite vocatus: **f** Concinnat: id est componit vel subornat: **g** Linguam mendacii: id est locutionem mendacem ad palliandum falsitatem suam. Congruit hoc et detractoribus: qui reuera testes sunt repentini: quia propter iuris ordinem se ingerunt contra proximum. Scdm Glo. Testis repentinus est hereticus: qui noua dogmata ingerit: tamque testimonia repentina: vt repentinum intelligamus nouum et subitum. Item testis repentinus est omnis qui anteq; didicerit vel expertus fuerit: docere vel predicare presumit. Eccl. xxxiiij. b. Vir in multis expertus cogitabit multa: et qui multa didicit enarrabit intellectum: id est extra alijs narrabit. **h** Dolus in corde cogitantium mala: facere alijs. Qui enim aperte nocere non audet: dolo nocere cogitat: Sic scribit et pharisei: quod dicit dominus: Matth. ix. a. Quid cogitatis mala in cordibus vestris. Maxime autem dolus est in corde hypocrita-

rum et hereticorum: qui per omnem fraudem et dolum animas decipere moluntur: sicut falsarum mercium venditores: et sicut aucupes/venatores/piscatores: qui omnes fraude et dolo exercent sua artificia. **U**bi dicitur. v. f. Inuenti sunt in populo meo impij insidiantes quasi aucupes laqueos ponentes.

i Qui autem pacis/temporis et pectoris: **k** Ineunt consilia/secum vel cum alijs: **l** Sequit eos gaudium plenum: quod dabitur in futuro. Matth. v. a. Beati pacifici: quoniam filij dei vocabuntur. Sunt autem tria consilia pacis reformande. Primum est deserere mala commissa. Secundum est eadem emendare. Tertium est beneplacitis dei incessanter insistere. Ite pacis consiliu reformande tria sunt similiter consilia. Primum est abdicatio diuitiarum: pro quibus mundus pugnat/litigat et inquietat. Secundum est patientia: quae non repercutit: imo cedit: do pacem sibi conseruat. Tertium est humilitas: quae nulli molesta est et neminem angustat aut comprimit: imo comprimentes se velut inane quoddam et vacuum sine resistetia intra se recepat. **U**bi tres virtutes: contra tempus temporalium/patientia/humilitas: omne actionem bellicorum et litium et inquietudinem auferunt: Ideo consilia eorum non solum reformande: sed et conseruande pacis consilia sunt. Illos qui ista consilia ineunt/sequit eos gaudium eternum: vt post hac vitam semper illud habeant nunquam finiendum. Vel ideo sequit: vt illos in fine excipiat intra se. **U**bi dicitur: Euge serue bone et fidelis etc. Matth. xxv. b. **E** contrario illos qui sunt mali prece-

dit illud gaudium temporale et vanum: quasi nuncius precurrentis ad preparandum eis hospitium tenebrosu et lucuosu. j. xiiij. a. Est via quae videtur homini iusta: nouissima autem eius deducit ad mortem. **R**isus dolore miscebitur: et extrema gaudij lucus occupat. **m** Non contristabit iustum: qui vt leo confidit: j. xxviij. a. Et equo animo bisformes fortunę euertus sustinet. **n** Quicquid ei acciderit. s. prosperum vel aduersum. Sicut enim accidens adest et abest: propter subiecti corruptionem: ita presens prosperitas et tribulatio viro iusto adest et abest: propter eius contritionem et conturbationem. Tristari autem et conturbari exterius potest iustus: sed gaudium et consolatio semper intus erunt: et ideo non contristatur nec conturbatur. **O** contristari enim dicitur: quod totaliter tristatur intus et extra: sicut conuerti vel confiteri dicitur: qui totaliter vertitur et fateretur. Vel accidere dicitur iusto: quicquid propter spem et intentionem ei euenit. Principalis autem intentio iusti est: querere regnum dei et iusticiam eius et seipsum reddere deo: quicquid autem a latere se ingerit/accidens est: nec iustum contristat: quia eius propositum non impedit. Multi vero huiusmodi accidentibus contristantur: quoniam illa principalia faciunt et esse accidentia non permittunt: facientes contra illud mandatum domini: Matth. vi. d. Primum querite regnum dei/ quasi principale: et iusticiam eius: et hec omnia adicient vobis. Inde est quod ipsi pauent vbiq;. Unde. j. xxviij. a. Fugit impius nemine persequente: iustus autem quasi leo confidens absque terrore erit.

o Impij autem replebunt: id est iterum implebunt: **p** Malo: quia primo se impleuerant malo culpe. Vel ideo replebunt malo: quia hic se euacuant omni bono. **E** contrario iusti replebunt bono: quia hic se euacuant omni malo hauritorio timoris et humilitatis. **q** Abominatio est domino labia mendacia. i. mendaces/heretici/hypocrite/adulatores/histriones/colectores/mendaces predicatorum: qui. s. quod verbis predicando confitentur/factis negant. Et tales recte abominatio sunt domino: quia nauseam puocant: dum nec oino calidi sunt: nec omnino frigidi: sed tepidi. Ore quidem calidi: corde vero et ope frigidi: Ideo dominus incipiet eos ex ore suo euomere: sicut dicit Apoc. iij. c. **r** Qui autem fideliter agunt: vel arguunt: alia littera: non querentes. s. agendo vel arguendo nisi quod dei sunt. **s** Placent ei: quod beneplacitum est illi: fideliter implent. Qui ergo agendo

Triplex consiliu pacis reformande

Item triplex consiliu pacis conseruande

Al. et arguunt

Qui ergo agendo vel arguendo querit que sua sunt infideles sunt et fraudulentē agunt: et ideo maledicti. **Diēre. xlvij. b.** Maledictus qui facit opus dñi fraudulentē: vñ negligenter/ alia littera. **a. Homo versutus. i. circūspectus et prudēs dispēsator dñi: b. Zelat scientiā/ vsq; ad tempus oportū. Est em̄ tempus loquēdi/ et tempus tacēdi. Eccl. iij. b.** Sultus nō attēdit tempus: sed omni tēpore loquit: et ideo ei pabola reprobat: qz nō pferit eā tēpore suo: **Eccl. xx. c.** Sapiens nō obseruat tēpus. **Uñ. s. x. b.** Sapientes abscondūt sciām. Causas autē abscon-

8.10.2.

Et. i. iust.

sionis: ibi multiplices ostendimus: et ideo hic ptransimus. **c. Et cor insipientiū prouocat stulticiā/ ppriam plus q̄ oportet appetendo scire: vel alijs que capere nequeunt ingerēdo: vel stulte vel supbe loquēdo: vt nabal. i. Regl. xxv. b.** Aut docēdi officium psumēdo: Sepe em̄ in silentio hūiles sūt: q̄ dñi docēdi officium assumūt: aut ex ipsa re/ aut ex vana laude/ aut ex ppria placētia seducunt. **Uel/ prouocat stulticiā/ alienam: minis rigide/ aut minis timide corrigēdo/ aut incorrigibiles arguendo. Uñ. Eccl. viij. a.** Nō litiges cū homie potente: ne forte incidās in manū illi: nec cōtendas cū viro locuplete: ne forte cōstituat litē tibi: nō litiges cū homie linguato: et nō struas i ignē illi ligna. Quorūq; em̄ verba tali dixeris: tot ligna in ignē eius ponis. **d. Manū fortis dñabit: ad litterā. Uñ. dauid. i. manus fortis p alijs frīb; i regē iungit. i. Regl. xvi. c. z. ij. Regl. ij. a. z. v. a.** Moraliter: **d. Manū fortis. i. fortis fortitudine spūali: e. Dominabit/ carni/ mūdo/ diabolo/ pprie volūtati/ et suo sensui. Primo/ p sobrietatē: secundo/ per charitatē: tertio/ per humilitatē: quarto/ p obedientiā: quinto/ per sapiētā sanctorū qua q̄s p̄ aliq; sibi credit: sicut dicit beatus Hieron. De q̄ sapiētia dicit. i. Corin. ij. d. Qd stultū est dei/ sapiētius est hominib;. Eodem. iij. d. Si quis inter vos videt sapiens esse in hoc seculo/ stultus fiat vt sit sapiens. Glo. sic exponit: **d. Manū fortis dominabit. i. pfecti/ non solū vitiorū bella superant: sed z electis fratribus maiore virtutū gratia principant. f. Que autē remissa est: id est pigra ad operandū: vel nō extēta elemosynis z operib; bonis: g. Tributis seruiet: ad litterā. i. vt tribuat ei. Uel/ seruiet/ diabolo: tributis. i. in tributis: que quotidie sibi soluit. Tot em̄ tributa diabolo soluit vnusquisq;: quot peccata cōmittit. Ubique em̄ diabolus pedagiariū suū posuit in nobis. In ore vitium gula: qd nec vnam buccellam permittit intrare ventrem/ nisi aliquā voluptatē in/ de retineat tanq; pedagiū. Sic in aurib; p̄uritū vt semp nouitatē desiderent. In oculis curiositatē. Sic z in ceteris partib; corporis posuit diabolus pedagiarios suos ad colligēda tributa. **h. Uiderō in corde viri/ iusti: nō in oculis tñ: i. Huiliabit eum/ sub potenti manu dei/ ad confessionem. Necesse est em̄ vt prius peccatōrē mētor cordis humillet: quia vt dicit Ambrosius: peccatū vbi oritur/ ibi morit. Deinde sermo sacerdotis deo recōciliat z erigat ne desperet: Unde sequitur: **k. Et sermone bono letificabitur: hic sermone consolationis z pmissionis: tadē sermone optimo salutationis: Uñ. te benedicti patris mei zc. Matth. xxv. c.** **l. Qui negligit damnum: id est leuiter patitur damnum rerum vel corporis vel nominis: m. Propter amicū/ quēlibet: vel propter christū qui vere est amicus: qui omni tempore diligit. i. xviij. c. Omni tempore diligit qui amicus est. n. Iustus est: id est fidelis amicus est. Et nota q̄ dicit: Qui negligit damnum/ non solū qui incurrit: Sulti enim damnum incurrūt qui non negligunt propter amicū. Intelligimus autē hoc/ vbi amicus indiget huiusmodi neglectu. Unde Seneca. Sic pro sis amico ne tibi noceas. Amico vero lege z iure amicitie debet tam bonorum q̄ malorum omnium cōmunicatio. Unde Sene-********

ca: Amicorum omnia sunt cōmunia. Et Diogenes audito q̄ quidam pauper amicus esset cuiusdam diuitis/ dixit: Cur ergo iste pauper ille diues? De hoc dicitur/ **Eccl. xxiij. d.** Si mala mihi euenerint per amicum sustinebo. **Cantl. viij. c.** Si dederit homo omnem substantiā suā pro dilectione: id est

ea vigente vel imperante: quasi nihil despiciet illam: id est substantiā. **Deb. x. g.** Vnicuius compassi estis et rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis: cognoscetes vos habere meliorem et manentē substantiā. Qui autē damnificari se reputat i alio quo qd ei eueniat propter amicū: et maxime propter christū q̄ pro nobis semetipsum tradidit/ quis dubitat illū iniustū et infidelem esse? Unde. **i. Joh. iij. c.** In hoc cognouimus charitatem dei/ quoniā ille animā suā pro nobis posuit: et nos debemus animas p fratribus ponere. Sed nota q̄ est multiplex damnum:

1. Rerum. Uñ. Deb. x. g. Rapinā bonorum vestrorum cū gaudio suscepistis. **2. Corporum. Matth. x. c.** Nolite timere eos qui occidunt corpus zc. **3. Vitę tēporalis. Joh. xij. d.** Qui amat aīam suā pdet eam. **Itē Act. xx. c.** Nō facio animā meā famę. **Matth. v. a.** Beati estis p̄ciosiorē me. cū maledixerint vobis homines. **4. Parentū. Deut. xxxij. a.** Qui dixerit patri suo z matri suę nescio vos: z fratrib; suis/ ignoro illos: z nescierūt filios suos: ibi custodierūt eloquiū tuū z pacatū tuū seruauerūt. **5. Propter autē impiorū/ q̄ se seruare indēnes ab amico/ vel ab ipso domino opinant: p̄decipiet eos: qz incōpabiliter maiora damna incurrēt. Fidē em̄ amicitie p̄dūt: q̄ omni tēporali substantie melior est. Uñ. Eccl. xl. b.** O me munus et iniquitas delebit: et fides i seculū stabit. **Uel/ Propter impiorū decipiet eos: sic via mellita decipit vñ/ ducēs ipsū ad foueā vñ p̄cipitiū: vel sic elca piscē aut auē decipit: vel sic sal ardet/ qd ducit eū ad carnificinā vel sic falsę merces decipiūt imperitiū emprore: aut sic somnia decipiūt somnīates. Uñ. Eccl. xxxij. a.** Vana spes z mēdaciū viro infelato: z somnia extollūt imprudētes. **6. Nō inueniet fraudulētus/ q̄ fraudē alijs facit: r. Lucrū/ i futuro: licz mō videat sibi: Nā malus damnum patit z fraudē maiore in se q̄ faciat alijs. Nā diuitias virtutū perdit z comodū tēporale acq̄rit. Matth. xvi. d.** Quid pdest homini si vniuersum mundū lucrēt: animę sō suę detrimētū patiatur: **7. Et substantia hominis/ iusti: hic pro amico neglecta: 8. Erat auri p̄cisi: id est valde p̄ciosa. Uel sic: 9. Fraudulētus: id est hypocrita vel auarus qui cōgregat in sacco gr̄sum: q̄ nō inueniet lucrum. i. bona eterna: que boni mercatores lucrant. 10. Et substantia hominis. i. eius qui re z nomine homo est: 11. Erat auri p̄cisi: id est auro p̄ciosior. q. d. qui vere est homo id habet p substantiā cui postponendū est aurum. i. spiritualia bona: cetera omnia ei sunt quasi accidentia. Uel/ erat auri p̄cisi: id est claritatis eterne. q. d. qui vere homo est/ dat substantiā suā p vitā etna habēda. **12. In semita iusticie. i. i obseruantia consiliorū z artiorū p̄ceptorū: Est/ 13. Vitis/ gratie: in fine sō semite/ vita glorie. s. vij. a.** Serua mandata et viues. **Et. i. xvi. c.** Semita iustorū declinat malū culpę z gehennę. **14. Propter autē deuium/ a via iusticie: quo prauus incidit: 15. Ducit ad mortem/ primā z secundā: id est culpę z p̄nę. Propter mortis est voluptas carnis: diuitiarum vanitas: appetitus bonorū: Hęc q̄ sequunt/ tendunt ad mortē. Osee. v. c.** Ephraim cepit abire post sordes suas. **Eccl. xviij. d.** Post cōcupiscentias tuas non eas. i. ne facias eas ducem tuū: quia nesciunt ducere nisi ad mortē.**

Filius sapiens etc. In hoc ca. **Expo. Ca. XIII.** pitulo salomon pmo ait de pfectu discipline/innuens differentia inter stultu et sapientem. Tantu em distat inter stultu et sapientem: vt dicit Beda: vt hic aliqui pfectu eruditionis ad eum qui se docuerat docendu perueniat: ille po cum etia arguit non audit.

Et hoc est: a. Filius sapiens/est/doctrina patris. i. doctor doctoris sui. Idem em plerq fit ad littera: ou discipulus ostendit ope qd de solo fmo/ ne suscipit a doctore.

Vel/ fili sapiens/

epus gentilis: qui factus est doctrina. i. doctor: patris sui: id est ppi iudaei. Vel/ filius sapiens. i. christus/ est doctrina patris. id est virtus et sapientia dei patris. i. Cor. i. d. Vel est/ doctrina patris. i. doctus a patre. Vel/ filius sapiens/ est/ doctrina patris. i. docet eu qui se docuit esse patre. Sapientia em filij sapientem et patrem ostendit: stulticia po patriastru. **Qui autem illudor est. i. cōtemporator discipline. Vel/ illudor/ audies et non facies: c. Non audit cu arguit. i. pbat se non audisse: Interi em nihil audit cu arguit sbis vel flagellis. Sicut qd amaritudinē flagelloz vñ plāgit: s non audit interi/ pitate et charitate flagellatis/ vel medicinā flagelloz. Vulgo dicit: Nimis surdus ē q non audit/ accipe siue cape: sic nimis surdus ē q non audit/ fuge caue. Quotidie clamat scriptura: Accipe gram et cape glia: fuge culpā et caue pgnā: Sed ista non audiūt illudor/ res. d. De fructu oris sui/ non de folijs sboz: e. Non satiabit bonis: q merito p dicationis q operib/ comprobaf/ augef scientia/ eloquentia et affectus. Est aut multiplex fructus oris.**

Primus est modestia smonis. Secundus/ abstinētia s vitiū gulę. Tertius/ veritas. Quartus/ cōfessio peccati. Quintus/ p fessio laudis. Sextus/ oratio. Septimus/ gratiarū actio. Octauus/ redamatio p iure christi: vt. i. nō taceam/ cu eius iniuriā aut cōtume/ liā nostra reclamatiōe auertere possum. Nonus/ soboles spū ritualis/ q maxie requirit a doctorib/ et p latis. Propter hunc fructū multiplicē dicit salomon: De fructu oris sui homo satiabit bonis. Verū est si os suū ita excoluerit/ vt fructus bonos afferat. Vt aut illis q sola folia habet: sicut fic/ illa cui maledixit dñs: et arefacta ē statim: Matth. xxi. b. Vt aut et vñ illis q nec fructus nec folia habet: arbores autūnales bis/ mor/ tui: sic dicit Judas. Semel qdē mortuus: q sine folijs: et iterum mortuus. i. morte digne: q sine fructu. De quib/ Esa. i. g. Cū fueritis velut quercus/ defluētib/ folijs: et velut horum absqz aq: erit et fortitudo vñ vt fauilla stuppe: et op/ vestru qñ scintilla: et succedet vtrūqz simul: et nō erit qui extinguat. Vt etiā illis q folia aliena sibi vsurpāt: vt de alioz opib/ glorient. De quib/ dicit/ Hiere. xxiij. f. Ecce ego ad pphetas dicit dñs q furant verba mea vnuqzqz a primo suo. Vt et illis q cū deberēt habere folia suauia/ viretia/ medicinalia/ pstantia/ locūditatē spe/ ctantib/ et refrigeriū audientib/: nō habēt nisi folia iuniperorū aut spinarū ad pungēdos et scādalicandos audientes. Vt et illis qui folia nimis mollia habent. i. verba adulatoria: qd oino re/ pabile est i s mone. De quibus Hiere. xxiij. d. Visionē cor/ dis sui loquunt: nō de ore dñi: loquunt his q blasphemāt me/ dicētes: Locutus est dñs/ pax erit vobis et omi qui ambulat i prauitate cordis sui/ dixerūt: nō veniet sup vos malsū. **Alia aut impiorū. i. illudorū vñ p uaricatorū. Alia littera: vel pseudo doctor vel p dicator. s. Iniq: qz ppiā gloriā aut cōmodū tēporale lucro aiaz pferunt: q nihil inqūs ē cū christ/ p lucro aiaz seipsū dederit. Vel ipi sūt detractores: q in patrē et matrē et fratres dētib/ malitię defensūt: quoz aia iniq ē. i. ab eq/ tate discedēs. Nulla em mēsurā iniqz iudicio detractoz. b.**

Qui custodit os suū/ exteri/ et iteri/ qd ē intellectus: p quē oia noxia et salubria intrāt i ventrē affectus: Custodit animā suā/ a lapsu. Vñ Eccl. xxiij. a. Beat/ qui nō ē lapsus ver/ bo ex ore suo. Custodiendū autē est os ab ingrediētib/ i. esca et potu. Vñ Suldo carthusien. Laqos bibis et comedis. Id

sunt p diores: qui bladiunt hospiti/ ingrediētes domū eius: et cū recepti fuerint iugulāt receptozē suū. j. xxiij. d. Me in/ tucaris vñ quādo flauescit/ cū splenduerit in vitro color ei/: ingredis em blande: sed in nouissimo mordebit vt coluber: et sicut regulus venena diffundet. Custodiendū est etiam os ab

iniquia. Qui custodit os suū custodit animā suā: qui autem incōsideratus est ad loquēdum/ sentiet mala. Vult et non vult piger: animā autem operantiū impinguabit.

exeritib/ ne exeant p illud nisi q bona sunt. De corde enim per os exeūt cogitationes ma/ le: homicidia/ adulte/ ria/ fornicationes/ falsa testionia/ blasphemie. Matth. xv. b. Hec sūt q coinquāt boiem. Custodiendū ē etiā os

ab omni spurcicia eloquiū turpis et stulti/ adulationis/ detracti onis/ scurrilitatis/ mendaci/ cōuitij/ ocij vanitatis. Et de om/ nibus his dicit Eph. v. a. Fornicatio et omnis immūdia/ aut auaricia nec nominet in vobis: sicut decet factos: aut tur/ pitudō/ aut stultiloquiū/ aut scurrilitas/ quę ad rem nō p tinent. Hoc aut difficile ē nisi detur a dño. Propter hoc dicit Eccl. xxiij. d. Quis dabit ori meo custodiā: et sup labia mea signacu lum certū: vt non cadam ab ipis: et lingua mea perdat me: Et in vitasparrū legitur quidā semper orasse: Domine libe/ ra me a lingua mea. Seneca. Tardiloquum te esse iubeo/ et ppe eris deo. Unde Cato: Proximus ille deo est qui scit ra/ tione tacere. **Qui autem incōsiderat/ est ad loquē/ dum. i. piceps: vel plus attendens ornatum sermonis q sen/ tentiā: Cōtra quos/ Seneca: Plus me occupat medulla sen/ suū q spuma verborū. i. Sentiet mala/ et hic et in futu/ ro: vt ille qui nūciauit dauid mortem isboseth. ij. Regl. iij. d. Ideo dicit Iaco. j. c. Sit omnis homo velox ad audiendū: tardus autem ad loquēdum. m. Vult et non vult piger.**

Blo. exponit hoc de duplici/ qui vult affectu: sed nō vult effe/ ctu: qui vult regnare cum christo: sed non vult pati pro eo: cū tamē dicat apostolus. ij. Timoth. ij. b. Si cōmortui sumus et conuiuemus: si sustinebimus et conregnabimus. Eccl. ij. c. Vt duplici corde et peccatori ingrediēti terram duabus vijs. Exponit etiam hoc de clericis: q volunt habere emolu/ mēta ecclesiariū: sed nolunt habere curam et sollicitudinē ani/ marū. Unde significant per illum/ Ruth vlti. b. qui volebat habere agrum: sed non vxorem. Sunt etiam multi: qui bene volunt mori: sed nolunt bene viuere: et significant per balaam Numeri. xxiij. b. qui dicebat: Dozietur anima mea morte iustozum: et fiant nouissima mea horum similia. De hoc pi/ gro dictum est. s. vi. qui pze pigricia noluit auertere oculum suum a stillicidio: sed tota nocte iacēs sub eo oculū amisit. Et alius piger qui scintillam ignis: quę super pedem suum ceci/ derat excutere noluit: et pedem suum exuri permisit. Stilli/ cidium est importuna cogitatio: oculus/ intellectus: scintilla est primus motus/ pes/ affectus. n. Anima autem ope/ rantium: id est pcepta dei implentiū: o. Impingua/ bi: h pinguedine gratie: in futuro pinguedine glorię. Hiere xxiij. c. Inebriabo animas sacerdotum pinguedine. Ociosa igitur anima et torpens/ marcescet et extenuabit. Et hoc mi/ rū est: qz oia cetera q laborant/ ipso labore macerant et exte/ nuant: in ocio po et delitijs ipinguant: Aia aut humana ecō/ uerso ocio et delitijs extenuatur et marcescit: labore pascitur et impinguat. Quod inde apparet: quia homo nutritus in de/ litijs/ ad ignem tribulationis vel teimptationis appositus nō potest coqui in pinguedine sua: sed statim exurit et consu/ mitur: alius vero qui bonis operibus insudat/ igni tribulatio/ nis applicitus pinguedine charitatis et gaudiū perfusus opti/ me coquitur/ vt fiat cibus christo. Unde Laurentius affatus gratias egit: et ad ignem applicatus christum confessus est. Sed vnde hoc/ nisi quia ipsa bona opera cibus sunt et refe/ ctio animę: Unde Job. iij. c. Deus cibus est vt faciam vo/ luntatem eius qui misit me vt perficiam opus eius. Benef. ij. d. In sudore vultus tui vesceris pane tuo donec etc.

Verbū mendax

A Verbū mendax iustus detestabit: quia os qđ men-
tis occidit animā: Sap. i. c. Veritas autē siue veriditas pars
est iusticie siue species: sicut fraus et mendaciū partes sunt in-
iquitatis: Et ideo iustus. i. factor et amator iusticie detestatur mē-
daciū et omnē fraudem. **B** Impius autē cōfundit: hic
alios verbo mendaci

f. q. 5. c. f. et cōtumelioso. **C** Et
ipse cōfundet: op-
probrio sempiterno.

Iusticia custo-
dit innocētis viā.
Hoc planū est de iu-
sticia diuina: quę inno-
centes perire nō sinir:
licet tribulari ad temp⁹
pmittat: qz iurias eo-
rum grauitur vidcat.

Item iusticia propria
custodit innocētis viam. i. innocentē ambulātem in viā hui⁹

mūdi: a laqueis venantiū. i. demonū: et a fouea noxię volupta-
tis. i. gulę et luxurię: et ab oī errore. S. xj. a. Iusticia simplicis
dirigit viam eius. Innocens autē dicit: qui nec facit miserum/
nec relinquit miserū: vt dicit Aug⁹. Itē innocens est: qui non
operatur malū. Utroq; mō iusticia est custos innocētis: non si-
nens cū errare. **E** Impietas: qđ est p̄ia iusticie: f. pec-
catorē supplantat. i. firmamentū et fulcimentū a pedibus
eius latenter subtrahit. i. deū: in quo solo pedes figendi sunt.
Unde. j. Corinth. iij. c. Fundamentū aliud nemo ponere pōt

p̄ter id qđ positū est: qđ est christus iesus. Ps. Dñs firma-
mentū meū et refugium meū. **G** Est quasi diues cū ni-
hil habeat. Antypophora ē. Posset em̄ dici: quomō iusti-
cia innocētis viam custodit: et impietas supplantat peccatorē:
Videmus em̄ quotidie iustos et inocētes apozari: et impios et
peccatores vitari et sperari. Et respondet salomon: Impij
diuites esse vident: sed reuera nō sūt: sicut Apoc. iij. c. angelo
laodicę ecclie: Tu dicis qz diues sum et locupletar⁹ et null⁹
egeo: et nescis quia tu es miser et miserabilis et paup⁹ et cecus et
nudus. Et hoc est quod dicitur hic: Est quasi diues: sed
nō vere diues: quia tm̄ diuitias hui⁹ mūdi habet: cum nihil
habeat apud deū: Diuitie enim hui⁹ mūdi nō sequunt mo-
riētes: s. opera. Apoc. xij. c. Opera em̄ illoꝝ sequunt illos:

Ps. 48. Et patet in diuite epulone: Luc. xvj. f. An Ps. Cū interie-
rit hō: nō sumet oīa: neq; descendit cū eo gloria eius. Et alibi:

Ps. 75. Dormierūt somnū suū et nihil inuenerūt oēs viri diuitiarū i ma-
nibus suis. Viri diuitiarū dicit: nō dñi: qz maritali affectu eas
amplexant: et nō tanq; possessores dominant: et i veritate ipsi
diuitias nō habent: sed potius habent ab eis. Vanitātē diui-
tiarū habet: sed non veritatē. Nomē habet: sed nō vsum: imo
familia vel fures vel domini eorū habent vsum: sed ipsi solum
nomē. Unde Eccl. vj. a. Est malū qđ vidi sub sole et quidem
frequēs apud homines: Vir cui dedit de⁹ diuitias et substantiā
et honozē: et nihil deest aīe suę ex omnib⁹ quę desiderat: nec tri-
buit ei potestātē deus vt comedat ex eo: sed homo extraneus
vorabit illud. Item hypocrita est qđ diues cum nihil habeat:
qz speciem sanctitatis habet: sed nō rem veritatis. **H** Et est
quasi pauper: in mūdo: i. Cū in multis diuitiis sit/
spūalibus: quę solę vere diuitem faciūt. Humilis pauper est
opinione sua: qz nihil se habere reputat. Sed vere diues est:
quia hūilitas p̄p̄ius locus gratiarū est. Unde: vbi humilitas
ibi omne bonū. Ideo Beati paupes spū: qm̄ ipsorū est regnū
celozum: Matth. v. a. Potest etiā hoc exponi de illis qđ pro
christo oīa reliquerūt: et nudi nudū sequunt: Qui reuera quasi
paupes sunt exterius. i. sed nō sūt paupes: qz exterior pauper/
tas tm̄ species paupertatis est: nō p̄tas. De his dicit. ij. Co-
rinth. vj. b. Sicut egentes/multos aut locupletātes: tanq; nihil
habentes et omnia possidentes. Illi enim diuitias possident:
qui eis dominant cōtemnendo: et sub pedibus affectu cōcul-
cando. **K** Redēptio aīe viri: re et nomine. **L** Diuitie
suę temporales: ad litteram. Daniel. iij. c. Pctā tua elemo-
synis redime: et iniquitates tuas misericordię pauperū. Luc.

xj. f. Qđ superest date elemosynā: et ecce oīa mīda sunt vobis.
Et in b potior ē cōditio diuitū: qz habēt vñ possint sibi cōdu-
cere patronos et aduocatos apud deū. Vel. **K** Redēptio
anime viri: nō mollis et effeminata: sunt. **L** Diuitie suę:
id est quas secū moriens et vbiq; ferre potest: quę auferri non

possūt: id est virtutes
et opera bona. Unde
j. xvj. a. Misericordia
et veritate redimēt in-
iquitas. Vel. p̄rie di-
uitie virozū non sgm̄i-
narū: sunt p̄sentes tri-
bulationes: qui bene-
vtrūq; eis et sibi seruire
cogunt. Et hę diuitie
sunt redemptio anime
eorū: quia p̄ illas libe-
rant a tribulatiōibus

inferni et etiam purgatorij. **M** Qui autē pauper est: ca-
rēs diuitijs p̄dictis: n. In crepationē nō sustinet: ver-
borū aut p̄berū: qz nō habet scutū patiētię qđ obijciat: et lo-
ricam iusticie: et galeam sp̄s. **N** lere. x. b. Non sustinebūt gen-
tes cōminationē eius. Vel. nō sustinet increpationē illā
scz vltimā: Et surui et nō dedistis mihi māducare et. **O** Matth.
xxv. d. Immo cōfundet et submerget ab ea: qz nō habet vir-
tutes quib⁹ fulciat. Unde Job. xxvj. d. Cum vix paruā stil-
lā fmonis eius audierim⁹: qđ poterit tōstruū magnitudinis
ei⁹ intueri: Vel sic. **M** Qui paup⁹ ē sp̄itu: n. Nō susti-
net: id est non audiet: increpationē illam: Itē maledicti:
Matth. xxv. d. **O** Lux iustozū. i. spes futuroꝝ: p. **L** e-
tificat in p̄senti et i futuro: qz qđd eis in p̄senti euenit: letatē
accipiūt. p̄pter spem futuroꝝ. Vel. lux iustozum: est p̄sens
tribulatio et temptatio: qz illa illumināte se vident qualiter et
quomō sit ambulandū. **H**ec est em̄ collyriū quo inuncti oculi
clarius vidēt. An Apoc. iij. d. Collyriū inſige oculos tuos
vt videas. Item. **E** ccl. xxvij. b. Qui nō est temptatus quid
scit: Lux ista letificat hic et in futuro: licet modo contrista-
re videat quib⁹dā. **H**eb. xij. d. Omnis disciplina in p̄senti
quidē videt non esse gaudij sed meroris: postea autē fructum
pacatissimū exercitatis p̄ eam reddet iusticie. **Q** Lucerna
autē impioꝝ. i. felicitas hui⁹ seculi: quā impij p̄ luce ha-
bent: r. **E** xtinguet: cito vt fumus de fumario. Et nota lu-
cerna extincta fumū facit: fetoꝝ reddit: seipsam cōsumit: Sic
felicitas temporalis amatoris suos cum extinguit in morte
proijcit in infernū: vbi erit fletus ex fumo: et stridor dentū ex
frigore et fetore: Matth. xij. f. **S** Inter supbos semp
iurgia sunt: ad litterā: quia alter alteri supesse cōtendit. Itē
in eodē loco esse volūt simul et semel: qđ esse nō potest: Nil-
lus enim in mūdo locus diuersa capit simul et semel: Sed de⁹
qđ locus ē fidelis omnes simul cōtinet et in pace. Unde Job.
xvj. g. In mūdo p̄ssuram: in me autem pacem habebitis.

T Qui autē agunt omnia: non quēdā: v. Cum con-
silio/diuinoz eloquioꝝ vel patrū sp̄itualū: **R** egunt
sapientia: quę iurgia dirimit. i. moderatiōe quę eos iurga-
re non sinir: Eccl. xxij. d. Omnia fac cum cōsilio: et post fa-
ctū nō penitebis. **S** Substantia festinata. i. tempora-
les diuitie: cupide et inordinatę acquisite: **M** inuet: id
ē cito deficiet et p̄to defectu cōsumet. Vel. **S** Substantia
festinata: id ē felicitas ante temp⁹ oportunitū desiderata: **S**
adinit. i. annihilabit: qz domin⁹ sic ordinauit vt paup̄as/
diuitias: tribulatio: gaudiū: ignominia/gloriā p̄ueniat. An
felicitas qđ in p̄senti optat: festinata substantia est. Ideo dicit
Esa. xxvij. d. Qui crediderit non festinet. Gregori⁹. Quisq;
p̄sentis vitę delectatiōib⁹ satiari desiderat: quasi fructus aīe
tempus edere festinat. Verum est hoc etiā de substantia sp̄i-
rituali: quę cum festinatur haberi / minuitur: vt patet in noui-
cijs qui p̄currere volunt fortioribus se: et ideo plerūq; dum
festinant aut corruunt/aut offendunt/aut fatigantur/et defici-
unt: aut inuidēt eis qđ emulati nō valent. An. j. xxvij. d. Vir
qđ festinat vitari et alijs inuidet: ignorat qđ egestes supueniat ei.

Quę aut paulatim

a Que aut paulatim. i. moderato et coaptato virib⁹ gres-
su: **b** Colligit manu. i. p^orio labore acquirit⁹ nō furto/ v^l
rapina/ vel v^lsuris: **c** Multiplicabit. i. multa erit et dura/
bit. **d** Spes eterni boni: **e** Que differet. vt ampli⁹ de/
sideret et cumulati⁹ det: **f** Affligit desiderio: animā/ ex/
pectatis. Aug⁹ tū dīc
q^u hęc expectatio seu
dilatatio nō est iustis ni/
si extensio man⁹ vt pl⁹
accipiat: malis p^o ele/
uatio securis vt acrius
seriant. Quidā hoc re/
ferūt ad expectationē
patrū qui erāt in lim/
bo: p^o hoc p^obare volē/
tes ipos tēdio et dolo/
re expectationis fuisse
affectos seu afflictos.

L Lignū vitę de/
sideriū veniens. i.
desideratū qd semper
venit. i. felicitas eter/
na/ est lignum vitę: id

est indeficiens. Et respicit ad hoc quod supra dictū est: Sub/
stātia festinata minuetur. Vel sic: Lignum vitę id est chrī/
stus: qui suis suauissimis fructib⁹ reficit/ et comestis sepius fa/
cit immortales: est desiderium veniēs/ non vadens sicut
felicitas tpālīs: s^{ed} semp veniēs/ et semp p^osens. Et hoc dico cum
venerit in gloria: Ipse est em in quē angeli p^ospicere desiderāt.
f. Pet. j. c. Ipse est desideriū collum eternorū: vt dicit Beñ.
xlv. d. **b** Qui detrahit in iuste: **i** Alicui rei/ bone. k

g Ipse se in futurū obligat ad penam futurā merito detra/
ctionis. Vel sic: **b** Qui detrahit alicui rei/ nō ipsā rem:
s^{ed} peccatū vel vitīū i ea vituperās: k **g** Ipse se in futurū
obligat ad cauēdū illud: ne sibi dicat illud Roma. ij. c. Qui
p^odicat nō furandū furaris etc. **i** Qui aut/ dei/ p^oceptū

qd transgredit vel violari nō licet: m Timet. i. veret et vene/
rat vt sanctū: n In pace/ eterna: o Verfabit. i. vertet a
bello in quo mō est. Vel sic: **i** Qui/ dei/ p^oceptū timeret: q^u
videlicet p^ocipit nō ipsos dīiudicare. i. Corinth. xj. g. n In
pace versabit. i. in spū lenitatis. Cōsiderans em pp^oriā in/
firmitatē leuius sustinet infirmitatē aliorū. Vñ Job. v. d. U/
sitās specīe tuā nō peccabis. p Lex sapiētis. i. salomonis:

e q^u fons vitę. i. gratię. f. vt glorię. **q** Lex sapiētis. i. lex
moysi: fons vitę: nō q^u vitā tribuat: s^{ed} q^u obseruātes/ decli/
nat a ruina mortis. Vel em lex/ est lex timoris: Timor aut
mortē declinat: s^{ed} nō cōfert vitā. Vel/ lex sapiētis. i. christi:

est/ fons vitę/ eterne: qui i q^utuor paradisi flumina diuidit: Beñ.
ij. b. id est in q^utuor euāgēlia. De q^u fonte emanāt aque viue sa/
liētes in vitā eternā: Job. iij. b. Lex sapiētis/ dico/ est fons
vitę: **l** Et declinet. i. declinare faciat: **s** A ruina mor/
tis/ eterne. i. a peccato mortali: qd facit ruere in mortē eternā.

r Doctrina bona. i. simplex et sincera: v Dabit gra/
tiā tam doctori q^u auditoribus. Interliū. Glo. dicit: gratiam
pro gratia. Et est sumpta de Job. j. b. Quia doctrina bona
est data doctori p^o gratia bene viuēdi et bene docēdi. **x** In
itinere. i. in operib⁹: y Cōtemptorū. i. supborū alios con/
temnētū: est: **z** Morago/ culpe hic: et pene in futuro. Vel
in itinere cōtemptorū/ doctrine bonę et salutis pp^orie/ vo/
rago. i. obscuritas ignoratię et p^ofiditas malitię. Vel/ In iti/
nere cōtemptorū. i. i mūdo: i q^u ē/ vorago/ triplex. f. p^ocupiscē/
tia carnis/ p^ocupiscētia oculorū/ et supbia vitę: sic dicit. j. Job. ij.

c. Et hoc est qd legitur Beñ. xij. b. q^u vallis siluestris multos
habebat puteos bituminis. **a** Astutus. i. discret⁹ et in de/
p^ohēdēdis fraudib⁹ alienis circūspēct⁹: **b** Dia agit cum
cōsilio/ maxime diuino/ qd est i scripturis. Et hoc merito: qm
omnia opera nostra manet districta examinatio. Jobel. iij.

a. Ecce in diebus illis et in tempore illo cum cōuertero capti/
uitatē iuda et hierusalē cōgregabo omnes gentes: et deducam
eos in vallē iofaphat et disceptabo ibi cum eis. **c** Qui aut

fatuus est/ p^oter cōsiliū omnia facies: **d** Aperiet stulti/
ciā: id est manifestabit verbis et factis. **e** Amicus impij:
id est nūcius diaboli: vt hereticus/ malus cōsiliarius: et quili/
bet mala suggerēs: **f** Cadet in malū: in qd alios p^ocepta/
re conat. f. in gehennā. **g** Legatus fidelis. i. doctor vel

p^odicator/ non querēs
datum: sed fructū: Est
h Sanitas/ effecti/
ue/ vt medic⁹. i. facies
sanitatē spirituale sibi
et auditoribus. **i** Dicē/
gatus duplicē debet
facere sanitatē contra
duplicē morbū quo la/
borat totus mundus.

o Omnis em spiritualis
infirmitas hominis/ aut
est vitīū intellectus/ et
hoc est ignorātia/ aut
vitīū affectus/ et hoc
est malitia. Propter
p^oimū dictū est hmoi
legatis: Matth. v. b.

B Amicus stultorū sūis efficiet.

T os estis lux mundi. Propter secundum dictum est eis ibi/
dem: Vos estis sal terrę. De hoc legato dicit: Abdias: Audi
tum audiuimus a domino: et legatum ad gentes misit: surgite
et cōfurgamus aduersus eos in p^oselum. **i** Egestas/ bono/
rum internorum: que nō acquiruntur nisi per disciplinam: k

l Et ignominia/ quo ad alios. **i** Ei qui deserit: id est
non suscepit: m Disciplinam id est correctionē. **l** Egē aut
egestas apparet ex vacuitate horrei/ cellarū/ et thesauri spūa/
lis/ et multitudine debitorū: Ignominia autē in hoc apparet/
q^u homo cōtentus ē victu et vestitu asini sui. i. corporis: nō cu/
rans de anima. Et hęc est p^oma ignominia. Secūda est q^u ipse
est ludibriū demonū: qui de ipso sicut de simia ludūt. Tertia
est/ q^u dominus exultat de ipso sicut de stulto. Beñ. iij. d. **l** Ec/
ce adā factus ē q^usi vn⁹ ex nobis. Quarta erit in die iudicij co/
ram omnib⁹. n Qui autē acquiescit arguenti/ disci/
plinę/ vel doctori/ vel deo qui arguit p^o scripturas/ per exem/
pla/ p^o flagella/ p^o assiduā remurmurationē p^oscientię: o Glo/
rificabit cōtra egestatem et ignominia: sicut patet in dauid

qui acq^uieuit nathan. ij. Regl. xij. d. p Desideriū/ bonū
vel malū. q Si cōpleat/ opere: r Delectat animā:
quia delectatio nō est nisi cōpletio desiderij: sicut afflictio ani/
mę ē dilatatio spēi. s. eodē. b. Sed hęc expositio min⁹ sufficiēs
est: et tū de Glo. est: quia mūdanū vel carnale desiderij com/
pleri nō potest/ imo de infusiōe euacuaf. Unde. j. xxx. b. Que
sunt sanguisugę/ que semper clamant/ affer affer. Et Seneca
ad Lucillū: Tu scies si naturalia sint desideria tua. f. si sint fi/
nita: si autē infinita naturalia non erūt. Natura em modico
contenta est: sicut dicit philosophus. Desiderium ergo com/
plebile et finitum/ si compleat delectat animā: licz corpus in
p^ostro ad modicū cōtristat. s Detestant stulti eos qui

fugiūt mala. i. peccata: id est illi qui carnalibus desiderijs
gandent. Qui reuera stulti sūt/ detestant illos qui p^o amore cę/
lestiū/ mūdi vel carnis oblectamēta cōtemnūt. Eccl. j. d. **l** Exe/
cratio est peccatorib⁹ cultura dei. Item Job. xij. a. **l** Deridef
iusti simplicitas: lampas cōtempta apud cogitationē diuitū
parata ad tempus statutum. Beñ. xlvj. d. **l** Detestant egyptij
omnes pastores ouīū. **q** Qui cum sapiētibus gradit:

id est actus eorum sapienter imitat: v Sapiens erit: id
est inter sapientes reputabit: quia vitam eternam sicut illi ha/
bebit. Qd em illi studio: hic exercitio bonorū oporū acquirit.
Unde. j. xxx. d. **l** Stellio manib⁹ nititur: et morat in edibus re/
gum. i. simplex qui pp^orio labore acquirit qd alij auribus: vt
dicit Apuleius. **x** Amicus stultorū/ qui libenter est cū
eis: et amat eorum consortiū. **y** Similis efficiet/ eis: id
est stultus. Unde Ps. Cum sancto sanctus eris etc. Seneca.

l Turpī amor nisi cum turpi ratiōe cōsiliari non potest. Eccl.
xij. a. **q** Qui tetigerit picem inquinabit ab ea. Glo. dicit hic:

c Qui stultus/ nō

Abdic. a.

Ps. 17.

Qui stultos non q̄ homines sunt: sed propter stulticiā: quia. s. mimi sunt: vel histriones: vel hīdī: amat: non vt instruendo corrigat: sed vt fauēdo deteriores efficiat: licet sapiens videat: stultorum damnatione tenebitur. Unde sara dicit: Tob. iij. c. Nunq̄ cum ludētibz miscui me: neq̄ cū hīs qui in leuitate ambulant participem me p̄bul. a. **Decatores** persequit malū. i. p̄na peccatorū suorum: sicut de bonis dicitur: Apoc. xij. c. Opera illorum sequit illos: vt testes. Un̄ Sap. vi. a. Po- testas vobis et virtus ab altissimo: qui inter- rogabit opera vestra: et cogitationes scrutabit. b. **Et iustis** retribuentur bona: eterna: pro quibz laborauerūt: non vt diues epulo: qui in vita sua recepit bona: et lacarus similis ma- la: Luc. xvi. f. c. **Bon⁹** relinquet heredes / filios et nepotes. Sepe in accidit p̄rariū: quia boni sine filiis aut nepotibus moriuntur: vt virgines: Ideo mystice exponatur. c. **Bonus**: id est christus: qui solus bonus est substantiali- ter: d. **Relinquet** i mūdo: e. **Heredes** sui patrimonij: id est ecclesie: f. **Filios**: apostolos: g. **Et nepotes**: i. successores apostolorū: id est platos: qui similiter tales debent instituere i ecclesia: q̄s relinquat heredes in regimine ecclesie: Memine enim debent facere canonicū: qui nō possit eis succe- dere in episcopatu: alioquin male faciūt. Sicut cuidā pape di- xit quidā cardinalis: In periculū anime tue sit: si facis aliquē cardinalem qui non sit dignus fieri papa. b. **Et custodit** iusto: id est deo: i. **Substātia peccatoris**: i. diaboli: vi- delicet gentes: quę ei seruiebant donec christus venit qui eum vicit et tulit spolia eius: iuxta illud: Luc. xi. c. Cum fortis ar- matus custodit arriū suū rē. Vel sic: b. **Custodit iusto**: i. populo gētili: iustificato p̄ fidē: i. **Substātia peccatoris**: i. regnū et sacerdotiū populi iudaici. Vel i. **Substātia pec- catoris**: i. aurū sapiētie: et argētū eloquētie: et vestes virtutū philosophorū: b. **Custodit iusto**: i. doctoz catholico: sic oues laban: iacob: Gen. xxx. g. Itē diuitie egyptiorū: hebreis: Exod. xij. f. Item domus aman: mardocheo: Ester. viij. b. Vel i. **Substātia peccatoris**: i. thesaur⁹ sapiētie in doctore qui nec eam gustat: nec vtit illa. Que: b. **Custodit iusto**: i. impletoz. Custodit inq̄ in corde hīdī doctoz tanq̄ in scri- nino vel arca. Unde Malach. ij. b. Labia sacerdotū custodiūt scientiā: quasi horreū publicum vel garophylaciū parrochie. Simile: Job. v. a. de viro stulto: Cuius messes famelicus co- medet: et ipsum armatus rapiet. Eodē. xx. b. Diuitias quas deuorauit euomet: et de ventre eius extrahet eas deus. Vel i. **Substātia peccatoris**: i. dignitas vel p̄latio superbi plati: b. **Custodit iusto**: i. humili. Unde Eccl. x. b. Sedes ducū superborū destruxit deus: et sedere fecit mites pro eis: vt pater in saul et dauid. k. **Multī cibi in noualibus pa- trū**. Ad litterā multa fertilitas prouenit ex laboribz patrum. Dicit aut nouale q̄si nouiter valens. i. terra que prius inutilis fuit: per culturā nouam facta est utilis. Biere. iij. a. Mouare vobis nouale: et nolite serere super spinas. Vel mystice sic: k. **Multī cibi**: id est multiplex refectio spiritualis: l. **In noualibus patrū**: id est in libris et in eloquijs antiquorū pa- trum: quos multo sudore vomere ingeniorū suorum excolue- runt: et vberes inde fructus nobis eduxerūt. Unde Job. iij. e. Alij laborauerūt et vos i labores eorum introistis. Et hoc est quod sequit: m. **Et alijs congregantur absq̄ iudi- cio**: id est absq̄ labore et merito suo. Qd patet i gentibus: qui- bus data est sacra scriptura absq̄ merito suo: et ablata iu- deis malo merito suo. Unde Matth. xxj. d. Auferet a vobis regnum dei: et dabitur genti facienti fructum illius. Sic hodie multī congregant scientiam: non in suis cordibus: sed in co- dicibus: et nesciunt quibus congregant. Unde Ps. Thesau- ricat et ignorat cui cōgregabit ea. Et nota q̄ beatus Bern. dicit:

cit: Quidā cōgregant scientiā vt sciānt: et est curiositas: Qui- dam vt sciānt: et est vanitas: Alij vt dīcentur: et est cupiditas: Alij vt edificent: et est prudentia: Alij vt edificent: et est chari- tas. n. **Qui parcat virge**: i. qui subtrahit correctionem q̄n ē necessaria: o. **Odīt filiū suū**: i. ad modū odiētis se ha- bet ad illū: dum videt eū cōculcari a porcis et a bestiis deuorari: et

Al. talij j. 23. b. Eccl. 30. a. non adhibet virgā ad huiusmodi bestias ef- fugādas: vt pater i he- li et filijs ei⁹. j. Regl. ij. Unde maximum si- gnū odij est q̄ de⁹ nō corrigit peccōres. Eccl. uerso / maximū signū

m et alijs congregant absq̄ iudi- cio. Qui parcat virge: odit fi- liū suū: qui aut diligit illū: in- stāter erudit. Iust⁹ comedit et replet animā suam: venter autē impioz insaturabilis.

amoris est: q̄n statim corrigit. Un̄. ij. Nachab. vi. c. Multo tempore non finire peccatoribz ex sententia agere: sed statim vitiones adhibere: magni beneficij indicij est. Ps. Deus tu propiti⁹ fuisti eis et vlciscens in omnes adinuationes eorū. Eccl. xxx. a. Qui diligit filiū assiduatur illi flagella: vt letet i no- uissimo suo. j. xxij. c. Stulticia colligata est in corde pueri: et virga discipline fugabit eam. Et ita patet q̄ qui non corrigit filiū: odit illum. p. **Qui aut diligit illum**: id est filium: q̄ instāter erudit: eū: verbis et verberibz: sic equū indo- mitū: alioquin i p̄cipitiū ibit. Eccl. xxx. b. Equ⁹ indomit⁹ eua- det dur⁹: et fili⁹ remissus euadet p̄ceps. r. **Iust⁹ comedit**: vbiq̄ et vndiq̄ quicqd ei apponit: siue panes: siue lapides ob- iurgatiōis: iuxta psalmū Eccl. ij. a. Omne qd tibi applicitū fuerit accipe. i. ad te cape: et in dolore sustine: et in humilitate patien- tiam habe. Nihil em̄ potest apponi iusto: qd non sit cibus ali- cuius virtutis eius. Cōtumelię enim sunt cibus mansuetudi- nis: iniurię: mītiratis: verbera: patiētie. Mā de igne tribulati- onis viuūt vt salamādra: de carduis nutrit vt asin⁹: de rūsi- nibz impinguat vt vtilis. Ignominia est cibus humilitatis: indigētia aliena: cibus est pietatis: copia aliena cibus est cha- ritatis: et sic de alijs. Un̄ ergo dicit salomon: Iust⁹ come- dit et replet animā suam: p̄ficiendo in omnibz. Exponit etiā hoc de mensa orationis: in qua opulētissima et splēdidis- sima est refectio anime: Ibi em̄ pprie homo comedit panem angeloz. Exponit etiā de mensa sacre scripture: et cōgruēt⁹: quia in illa comedit iustus: dum sibi illam spiritualiter incor- porat: lumine veritatis replens intellectū: et suauitate virtutū replens affectū. Exponit etiā de mensa eucharistie: vbi panis de celo comedit: habens in se omne delectamentum et omnis saporis suauitatem: Sap. xvi. a. Et hoc pane repletur ani- ma: non corpus. s. **Venter autem impioz insatu- rabilis**: quia vt dicit Glo. refecti cibus patrum: alijs con- gregat absq̄ iudicio. i. tm̄ ad hoc cōgregat vt alijs effundat et ipsi vacui remanēt: sic columba q̄ cōgregat in gutture gra- na vt pascat pullos: et ipsa ieiuna remanet. De his dicit Eccl. vi. c. Omnis labor hominis in ore eius: sed anima eius non implebit bonis. Itē Eccl. iij. b. Comedit et nō saturabunt. **Moraliter**: s. **Venter impioz**: ē cupiditas: q̄ insatia- bilis est: sicut dicitur Eccl. v. b. Auarus non implebit pecu- nia. Et multis de causis est insatiabilis. Prima est: quia non habet fundum: Est enim quasi saccus pertusus. Secunda: quia semper crescit: etiam ex solo aspectu cibi: id est diuitiaz. Tertia: quia nihil eorum que cupit mittitur in hūc ventrem: Cupiditas enim in corde est: vbi pecunia intrare non potest: quomodo ergo extinguere potest famem cordis pecunia in arcam missa: Quarta est: quia huiusmodi cupita nō sunt im- pletiva cordis humani vbi est fames cupiditatis. Sicut em̄ deliraret q̄ conaret arcam implere sapiētia: q̄ illi omnino ca- paz non est: sic certe multi delirant qui cor humanū conant implere pecunia. Quinta est: quia omnia hīdī cōcupita va- na sunt: et potius faciunt vacuitatem q̄ repletionem. Gen. j. a. Terra autē erat inanis et vacua rē.

Sapiens mulier rē.

Dyffice

Ps. 38.

Moraliter

Cupiditas et insatiabilis

Sapiens mulier etc. In fine **(Expo. Ca. XIII.**
 pcedētis capituli assignauit salomon differentia inter
 iustum et impiū: qz iust^{us} comedendo replet animā suā:
 impij autē vter insaturabilis est: qz impius nō animā sed bur/
 sam implere cōtendit: In h autē capitulo multas alias assignat
 differentias inter eosdē
 sub diuersis nominib^{us}
 et rerū ppteratib^{us}: sed
 omia ad vñ tendūt:
 hoc est ad iusti cōmen/
 dationē: et impij dete/
 stationē: vt. i. iusticia
 diligit: et impietas odia/
 tur. Dicit g: a Sapi/
 ens mulier: ad lite/
 ra: edificat domū
 suā: id est cōseruat et
 ampliat familiā suā:
 vt heredes hereditate
 nō puar. Sed: c

Capitulum XIII.

Sapiens mulier edifi/
 cat domū suā: insi/
 piens extructam quo/
 qz destruet manibus. Ambū/
 la nō recto itinere: et timēns
 deū: despiciat ab eo q infami/
 gradit via. In ore stulti vir/
 ga supbie: labia sapientū cu/
 r

Inspiciēs. i. mulier: d Extructā qz a
 viro vā patre: **d Extructa manib^{us}. i. operib^{us}. i. male vi/
 uēdo: qz sic psumit hereditatē filiorū: vñ familia deberet sustē/
 tari. Del mystice: a Sapiēs mulier. i. ecclesia vñ fidelis aia:
 b Edificat: fide vel opib^{us} bonis: domū suā: nō manufactā:
 i. nō hui^{us} creatōis: s cēlestē mansionē: quā fide et opē meref.
 Del domū suā. i. ppiā psciētā: in qua habitat anima et qui/
 escit: immo et ipse dñs. ij. Corinth. v. a. Scim^{us} q si terrestis
 domus nostra huius habitationis dissoluat: q edificatiōe ex/
 deo habeam^{us}: domū nō manufactā: sed eternā in celis. c In/
 sapiens. i. hereticus vel reprob^{us}: d Extructā: vel extru/
 cta: alia littera. id ē a bonis bene ordinata: e Destruet ma/
 nib^{us}. i. malis operib^{us} et verbis. doraliter: a Sapiēs
 mulier: id est bonus platus: qui debet deo cōcipere et parere
 pdicando bonos filios et in ecclesijs instituēdo: Lot em filios
 platus parit: quot in ecclesia instituit. b Edificat domū
 suā. i. ecclesiā: bonos instituēdo et malos amouēdo. Et su/
 mit hęc expositio de Exo. j. d. vbi legit: Quia timuerūt deū
 obsterices: edificauit illis domos. i. dedit illis filios. Bonus
 igit platus ita facit: quia ad hoc positus est: vt deo bonos fi/
 lios pariat: Impius autē platus nōnunq^{ue} colubros et canes et
 omnia genera imundorū aialū parit. Nō dico deo: sed diabo/
 lo. Qz plurimos hmoi structores habet hodie dominus: qui
 reuera nō domū edificāt: s edificatā destruit: ponētes bestias
 loco hominū: loco colūnarū pstituētes festucas. Un Esa. xlix.
 d. Ecce in manib^{us} meis descripsi te: muri tui corā oculis meis
 semp: venerunt structores tui destruentes te. Unde si quis re/
 cte inspiceret: videret domū dei: id est ecclesiā quasi acruum
 lapidum: sine ordine: minores maioribus: pueros senibus sup/
 positos: sine cēto charitatis: vt recte impletū sit illud Bi/
 che. iij. d. Sion quasi ager arabitur: et hierusalē quasi acru^{us}
 lapidum erit: et mons templi in excelsa siluarum. Et hoc est
 illud malū de quo dicit Eccl. x. b. Est malum quod vidi sub
 sole: quasi per errorem egrediens a facie principis: positum
 stultum in dignitate sublimi: et diuites sedere seorsum: vidi ser/
 uos in equis: et principes ambulantes super terram quasi ser/
 uos. Quare autem insipiens ordinata a sapientibus destru/
 at: ostendit cum subiungit: f Ambulans recto itine/
 re: in quo non est obliquatio in dexteram fauoris: nec in fini/
 stram odij: nec recuratio in seipsum: sed rectitudo ad deum so/
 lum: g Et timens deū: id est declinans a malo et ab om/
 ni quod credit deo displicere. h Despicit ab eo: id est
 ab insipiente: sicut dauid a nichol. ij. Regl. vi. d. Vel sicut au/
 rum et argētū et lapides pciōsi a porcis: vt sicut sol a noctuis.
 Unde Sap. ij. c. Brauis est nobis etiā ad videndum: quoniā
 dissimilis ē alijs vita illius et imutata sunt vīe eius: Lo dico/
 i Qui infamū: vel infamū: alia littera: graditur via.
 Infamis est via: de qua male sentiūt boni. Via infamū: est via
 circularis: de qua Ps. In circuitu impij ambulant. k In
 ore stulti virga superbie: id est superba et imperiosa cor/
 r**

rectio. Econuerso: in ore iusti virga mansuetudinis. Unde et
 in arca manna simul cum virga fuit: Exo. xxv. b. Et in Nu/
 meri. xvij. c. de virga illa legit q fronduit et floruit et amygdā/
 la protulit: quę sunt cibus infirmorum. Vel sic: In ore stul/
 ti virga superbie: quia grandia loquit et minat: vel quia
 meretur cēdi pro ver/
 bis oris sui. Vel: In
 ore stulti virga su/
 perbie: id est lingua
 superba et contumax/
 qua omnes percutit.
 Unde Eccl. xxvi. b.
 In muliere celotypa
 flagellum lingue om/
 nibus cōmunicans.
 Labia sapientū
 custodiunt eos: a
 virga superbie: dum
 dulcia et humilia vera

**stodiunt eos. Ubi nō sūt bo/
 ues: psepē vacuū est: vbi au/
 tē apparēt plurimę segetes/
 q ibi manifesta ē fortitudo bo/
 uis. Tēstis fidelis nō men/
 tietur: profert mendacium
 v dolosus testis. Querit deri/
 sor sapiētiā et non inueniet:
 v doctrina prudentiū facilis.**

meretur cēdi pro ver/
 bis oris sui. Vel: In
 ore stulti virga su/
 perbie: id est lingua
 superba et contumax/
 qua omnes percutit.
 Unde Eccl. xxvi. b.
 In muliere celotypa
 flagellum lingue om/
 nibus cōmunicans.
 Labia sapientū
 custodiunt eos: a
 virga superbie: dum
 dulcia et humilia vera

Deb. 9. b.

Al. nō habet
 t apparent
 Al. nō habet tē
 22. q. 5. c.
 iuramenti

tū verba respōdet. Un. j. xv. a. Doliis responsio frangit irā.
 m Ubi non sunt boues: id est doctores studiosi: fortes/
 patientes: laboriosi: cornuti: n psepē: id est locus ad
 quē sancta animalia congregant ad pastum spirituale. i. ec/
 clēsia: o Vacuū est: a pastu spiritali: quia labor et studi/
 ositas bouis multiplicat pastum spirituale: quo psepē replet:
 vt dicit Glo. vñ etiā bos postea reficitur. Quod figuratū est
 in bella. iij. Regl. xvij. b. qui sareptanā viduam paut: a qua
 et ipse pastus est. De huiusmodi boue legit Deut. xxv. a. Nō
 alligabis os bouis triturantis. Idem. j. Corinth. ix. b. Job
 xliij. a. Asinum pupillorum abegerūt: et abstulerunt pro pi/
 gnore bouem viduę. Vidua est ecclesia: bos platus: quem de/
 mones p pignore totius parrochie habēde auferunt: Secu/
 ri enim sunt de parrochia habēda: cum iam platum tenent in
 carcere peccatorū. Cornua bouis: sunt: patientia et sapientia:
 quę ex auditu et inspectione sacre scripture assumunt. Unde
 Exod. xxxij. d. legit q facies moysi cornuta fuit ex cōsortio
 sermonis domini. Nūc autē non ex consortio dei: sed ex fami/
 liaritate magnatorū sibi multi assumunt cornua dignitatum:
 vt vere dicat illud Amos. vi. d. In fortitudine nostra assum/
 pimus nobis cornua. p Ubi autem apparēt pluri/
 me segetes: id est multitudo bene operantiū: q Ubi ma/
 nifesta est fortitudo bouis: id plati excolentis terram. i.
 ecclesiā. q. d. abūndantia frugum probat diligentia et fortitudi/
 nem bouis: et vacuitas psepis defectū vel pigritiam bouis. j.
 xxix. c. Cum pphetia defecerit: dissipabit populus. r Tē/
 stis fidelis: ad litterā: vel doctor: vel pdicator: bona fide: id
 est fideliter instruens auditores: s Non mentiet^{ur} in do/
 crina vel pditione: quod graue peccatū est. j. xix. b. Falsus
 testis nō erit impunit^{us}: et q loquit mendacia peribit. Timeāt
 igit sibi: q i lectione et pditione fabulas narrāt: ne auditores
 fatigentur diu eos audire. Nulla em est excusatio: quia deus
 non vult vt dicatur mendacium quoquo modo. Unde Job.
 xij. b. Nunquid indiget deus vestro mendacio: vt pro eo do/
 lus loquamini: t Profert mendacium dolosus te/
 stis: id hereticus vel doctor: vel pdicator: questuarius: qui
 omnia agit in dolo: quia causam dei agere se simulat et non fa/
 cit: sed propriā. Insuper et vñalis ē: et ideo nō valet ei testi/
 moniū: Et ideo perditat causa dei vbiq^{ue}: qz non habet testes
 idoneos. v Querit derisor: id est hereticus vel tempra/
 tor vel hypocrita: s Sapiētiā et non inueniet: quia
 male querit: vel quia ibi querit vbi nō est. Jaco. iij. a. Peti/
 tis et nō accipietis: eo q male petatis. Joh. vij. e. Queretis
 me et non inuenietis. Ubi autē querunt eam: dicat Osee. v. b.
 In gregibus suis et in armentis suis vadent ad querendum
 dñm et non inuenient eū. y Doctrina prudentiū fa/
 cilis: id est prudentes facilius docent et docent^{ur}: quia omnes
 obices difficultatis amouerūt a corde et ore suo: Student em
 cordis mundicie: propter quam datur eis intelligentia veri/
 tatē. Esaie. liij. d. Ponā vniuersos filios tuos doctos a dño.
 e 2 Uade cōtra vīrum

Job. 12. 3.

Dyffice

Doraliter

Ps. 11.

22 E. Mesquita

13

291.十

Illudis est intelli- nouit amaritudinem anime
gere viam suam:
id est sapiētis ē scru-
ri opera sua. Unde **Thren.** iij. e. Scrutemur vias nostras et
queram? ⁊ reuertamur ad dñm. Debet aut vnusquisq̃ intelli-
gere viam suā vnde venit: per quā vadit: quo vadit: id est pñ-
cipium/mediū ⁊ finem. Vita cuiuslibet/est via eius:cuius pñ-
cipium immūdum:mediū puerum: vltimū p̃culosum. Unde
Ben. Attende homo vnde venis/et erubescet: vbi es ⁊ tinge-
misce:quo vadis ⁊ t̃remisce. Hoc debet quilibet cōsiderare
Unde angelus quesiuit ab agar: Unde venis et quo vadis?
Ben. xvj. b. Et dauid similit a puero egyptio. j. **Regū.** xxx. c.
e. **Et imprudētia stultoru errans.** i. improuidētia de fu-
turi facit stultos errare: id est stulti errant/ quia non pudent
futura. Idco dicit **Eccī.** vñ. d. In omnib⁹ operibus tuis me-
morare nouissima tua ⁊ in eternū nō peccabis. f. **Stultus**
illudit peccatū: id est ludit in peccato: vel ludendo peccat.
Unde. **S. x. d.** Stult⁹ q̃si per risus operat̃ scelus. Vel/ **Stult⁹**
illudit peccatū: id est peccatū putat risum. Unde. j. xv. c.
Stulticia gaudiū ē stulto. Et **Exo.** xxxij. b. Sedit popul⁹ mā-
ducare ⁊ bibere ⁊ surrexerūt ludere. Item **Ben.** xxi. b. legi q̃
hismael luit cum isaac: id est ad idolatriam prouocabat. Vñ
illū ludū vocat apostol⁹ p̃secutionem: **Gal.** iij. d. Vel/ **Stul-**
tus illudit peccatū: id est alludit peccato: quia exteriori
delectationi cōgaudet: p̃gnā interiorē detestans. Vel/ **Stul-**
tus mūdo: illudit peccatū dum sapiēter declinat ab illo.
g. **Inter iustos morabitur gratia:** quia ibi par ⁊ quies
⁊ adiutoriu dei ē. Vbi etiā nō est ociosa: Vñ. j. **Corinth.** xv. b.
Gratia dei sum id qd sum: ⁊ gratia eius in me vacua non fuit.
Reueretur enim ocium ipsa gratia: et ideo inter iustos cōmo-
ratur qui cooperantur ei. Inter iniustos autem non vult esse:
quia ibi esset ociosa et in opprobrio. Unde **Seneca:** Nil tam
fugiendum q̃ dissimiliū societas. h. **Cor qd nouit ama-**
ritudinē anime sue: id est culpā suā quē est amaritudo ani-
me/ licet dulcedo sit carnis: Nouit inq̃ ad volendū ⁊ confiten-
dum ⁊ satisfaciendū: sicut ille qui dicebat: Recogitabo tibi om-
nes annos meos ⁊ amaritudine aīe meę: **Esā.** xxxviij. c. i. **In**
gaudio eius: qd habebit i futuro: pacta p̃nitētia: k. **Nō**
miscebit extrane⁹. i. alien⁹ a p̃nitētia: qz p̃ multas tribula-
tiones oportet nos intrare i regnū celozū: **Act.** xiiij. d. Al sic:
b. **Cor qd nouit amaritudinē aīe sue.** i. quāta p̃ne a/
maritudo debeat aīe sue p̃ peccato: i. **In gaudio ei⁹:** qd
sequit̃ hanc cognitiōe: k. **Nō miscebit extraneus**
ab hmoi cognitiōe. Unde latro dexter qui nouit amaritudinē
suam: qui dixit: Et nos quidē iuste: nam digna factis recipi-
mus: in gaudio fuit: a q̃ seclusus fuit latro sinister/ q̃ noluit co-
gnosce amaritudinē suam: **Luc.** xxiij. f. Glo. sic exponit: b
Cor/ iusti: qd nouit amaritudinē aīe sue/ de dilatione
future glorię: vel de incolatu p̃senti miserię: i. **In gaudio**
eius: eterno qd expectat: k. **Nō miscebit extrane⁹.** i.
reprob⁹: qui p̃p̃tia sponte cecatus nō videt qd in p̃senti patit̃:
⁊ qd in futuro sit passurus nō p̃uidet. Vel sic ⁊ meli⁹: b. **Cor**
qd nouit amaritudinē anime sue. i. aialitatis sue quē ē
p̃sens tribulatio q̃ bona q̃ fructuosa q̃ p̃ciosa sit: i. **In gau-**
dio eius: tribulatiōis. i. habito de ea: k. **Nō miscebit.** i.

tes etc. Sz si de tribula
tioe e amicus tantu gau
diu: quantu putas erit
gaudium de triuphor
Unde Eccl. x. d. Qui
gloriat i pauprete: qua
ro magi in substantia:
Eria g sunt de amari
tudine ista descendu.
Primu est virt' ei' et
efficacia: q se h3 ad ar
dore cocupiscientia:
sicut aqua ad ignem.

Eccl. xi. d. **Valitria** vni⁹ hor⁹ obliuioni fac luxurie maxime. Secū dū est valor et precii ei⁹: q² ipsi compa⁹ regnū cēlorū. Matth. v. a. **Beati** q² psecutionē patiūt⁹ &c. Tertiū ē bonitas ipsi⁹ in se: Alii em̄ nō dare⁹ ab amātissimo & sapiētissimo patre charissimis filiis nisi esset in se bona. Apoc. iij. d. Ego q² amo/arguo & castigo. Seq⁹: Et: **Dom⁹ impiorū**. i. p⁹ sēs habitatio quā putat⁹ eternā: m⁹ **Delebit**. i. Cor. viij. f. Preterit figura hui⁹ mūdi. n⁹ **Tabernacula iustoz**: id est p̄sens cōuerlatio: in qua sūt incolē de pegrini: o⁹ **Herminabūt**: id est p̄ficient in merito qd modo later: sed i futuro apparebit fructus ex germine. i. p̄emū ex merito. Et nota q² dicit: **domus impiorū** et **tabernacula iustoz**. **Domus** em̄ sunt ciuium: tabernacula pegrinorū & militantiū. In quo dat intelligere salomon q² qui habet hic mansionē suam/impj sunt. Qui autē futurā inquirūt sicut pegrini/iusti sūt. Unde **Iob. xij. c.** **Non habem⁹** hic manentē ciuitatem: sed futurā inquirim⁹. p⁹ **Est via que videt homini iusta**: cum sit iniusta. i. mala: quia aut nō recto oculo cordis/aut nimis alonge/aut sup̄ficialiter tm̄ eam intuetur. q² **Homini** ma autē eius deducunt ad mortem/eternam. Ite est via hui⁹ mūdi. Via cain: via chore: via balaam: id est inuidorum/ambitiozorū/cupidoz: De qua Judas i canonica sua: **Ue illis qui in via cain abierunt**: z erroze balaam mercede suffi sunt: z in cōtradictione chore perierūt. Exponit etiā hoc de p̄clatis nimis rigidis: quibus via dure increpationis videt iusta: quia non officiū suum attendūt: sed tm̄ meritū illius qui peccauit: nescientes quoniā misericordia superexaltat iudiciū: z quia iudiciū sine misericordia fiet illi qui non fecerit misericordiā: **Iaco. ij. c.** **Dic em̄ Augustin⁹** q² i p̄gnis accipiedis totū ius p̄seq⁹: sūma iniusticia est. Ideo dicit Eccl. vij. c. **Moli esse multū iustus**: neq² plus sapias q̄ necesse est/ ne obstupescas: ne imple agas multū. Et **Augustin⁹** dic bonū verbum: **Nemo est ita p̄positus aliū vt sit meritorum retributor**: sed salutis adiutor. Tor carnicum est: sic meruit: sic punit: sed vox christianorū est: sic dolet: sic curet: sic cecidit/ sic releuetur. Super hoc conquerit domin⁹: **Esa. lvij. a.** **Iustus perit** z nō est qui recogit in corde suo: z viri misericordiē colligunt: q² non est qui intelligat. r⁹ **Risus dolore miscebit**: generaliter: quoniā neq² spiritualis risus absq² exteriori afflictione habet vel acquiri: neq² corporalis risus qui z spiritali dolore pungentis cōscientie z angore desiderij z laboris acquisitionis totus respergit. Qd domin⁹ dispensatorie facit: quia risus temporalis est vinus vehementer inebrians: et ideo aqua tribulationis mixtū temperat a domino meditante: Nam si purū biberet/ faceret homiēs insanire. Adhuc etiam multi insaniūt. **Esa. xxvij. a.** **Ue corone sup̄bie/ebrijs ephraim.** **Mat. ij. a.** **Calix aureus babilon in manu dñi inebriās omnē terrā: de vino eius biberūt gentes: z inde cōmore sunt.** Vel sic: r⁹ **Risus**. i. gaudiū temporale: s⁹ **Dolore miscebit**. i. in dolore vertet. **Luc. vij. d.** **Ue vobis qui nunc ridetis**: quia lugebitis z flebitis. **Econuerso** dicitur de bonis: **Iob. xvj. d.** **Dico vobis**: q² plorabit⁹ z flebit⁹ vos: mūd⁹ autē gaudebit: vos autē

De via mala

gaudebit: vos autē cōtristabimini: sed tristitia vestrā vertet in
gādiū. **Qd** significatū fuit: Joh. ij. b. vbi aqua versa est in
vinū. **a** **Et extrema gaudij** mūdani: **b** **Luctus** peni
tentie vel gehennę occupat: **Qd** dñs figuratiue ostendit in
se: qui veniens in hierusalē laudari et honorari voluit: et postea
pari. Unde eodem die
vbiq; in ecclia fit festi
ua pcessio: et postea le
gis passio. In pcessio
ne legi eūgeliū bre
ue de laude et honore
ei: et postea passio p
lixior: quia breue est
gādiū huius mundi:
et eterna est pena gau
dentium in hoc mun
do. **c** **Ulys suis:**
a et extrema gaudij luctus oc
b cupat. Ulys suis replebitur
c stultus: et super eum erit vir
d bon⁹. Innocens credit om
e ni verbo: astutus considerat
f gressus suos. Sapiens ti
g met et declinat a malo: stul
h tus transiit et confidit. Im
i pātiens operabit stulticiam:

Libri

dit a se. **Uñ. j. Joh. iij. c.** Qui viderit fratrem suum necesse hñe rē. **a** Qui autē miseret affectu vel effectū: **b** **Dauperi** simplicitē. i. cuiuslibet indigenti nō cuidam tñ: **c** **Beatus** erit. Unde **Matth. v. a.** Beati misericordes quoniam ipsi misericordiaz consequent. **j. xix. c.** Fñgerat dñs qui miseret pauperis et vicissitudinē suaz reddet ei. **d** **Qui credit in domino** fide vera et viua: **e** **Misericordia diligit: et sibi fieri a deo dum fide illu minate p malis pñeritis iudiciū sibi imine re cognoscit: et aliq facere dum p hoc se veritiā cōsecuturū sperat.** **f** **Errat** a fide operante per dilectionē: **g** **Qui opant malū** id est peccatū contra misericordiā. **h** **Misericordia et veritas** preparant bona eterna. Misericordia em erigit spem: veritas incutit timorē. Quē sūt due mole inter quas molis homo ut fiat panis dignus mensē domini: de quibus habet **Deut. xliij. b.** **Uel** **Misericordia** hominis: qua miseret pauperis: **i** **Et veritas** qua se iudicat: **k** **Preparant bona** gratiē in pñenti: et gloriē in futuro. **Uel** **Misericordia** qua deus largit gratiā. **i** **Et veritas** qua punit: **k** **Preparat bona** i. bonū locū i glia. **Uel** **Misericordia** q pmittit: **i** **Et veritas** quē implet pmissū. **Uel** **Misericordia** qua deus vocat nos et adoptat in filios: **i** **Et veritas** nostra: qua pactū baptismale ei seruamus: **k** **Preparant** i. in vita ista parāt bona in futura vita habenda. **i** **In omni ope bono erit abundantia** gratuitoz et eternoz bonoz. **q. d.** bona opa faciūt operātes abundare. Et b merito: qz opera bona fructus sunt et fruges: de quibus est omnis abundantia bonitatis: quē opus inch oar et implet et cōsumat. Sicut em bonus fructus oritur ex abundantia pinguedinis terre: ita bonū op ex abundantia pinguedinis grē. **m** **Abi autē verba sunt plurima** sine opere: ibi frequēter egestas: veri boni: quia in multiloquio nō deerit peccatus: **Supra. x. c.** Sicut ficus foliosa sine fructu cui maledixit dominus: **Matth. xxi. b. et Marc. xj. c.** **n** **Corona sapientū diuitiē eorū. i.** diuitiē sapientū distributē pauperib sūt corona. i. causa coronē eorū qua coronabunt in gloria. **Uel** **Corona sapientū diuitiē eorū. i.** sapientes non querūt alias diuitias qz coronā factā ex auro sapientiē et argento eloquentiē et lapidibus pñiosis siue gēmis virtutū: q soli reges coronant: qui. i. regnāt super membra sua et vires et motus et passionēs. **o** **Satuitas stultozū est** imprudētia. i. improuidētia. **q. d.** ideo sūt fatui: quia sibi non pudent de futuris: et de pñenti cōmodis gaudent. **p** **Liberat animas testis fidelis** id est christus dominus: qui testimoniū reddidit sub pontio pilato: bonā confessionē: sicut legitur. **j. Timoth. vj. c.** **Uñ** liberat animas de carcere peccatorum: et de manibus diaboli. **Joh. viij. e.** Si filius vos liberauerit: vere liberi eritis. **Uel** testis fidelis est bonus doctor et verus pñicator: in quozū psonam vel dicra nihil habet obijcere aduersari: **Quib dicit Esa. xliij. b.** Vere vos testes mei dicit dñs. **Et Act. j. a.** Eritis mihi testes i hierusalē et in omni iudea et samaria et vsq ad vltimū terrē. **q** **Et pñert mendacia** de malo thesauro cordis: **r** **Verispellis** id est diabolus: qui pellem suam vertit ne agnoscat: transfigurans se in angelū lucis. **ij. Corinth. xj. c.** id est mala q suggerit bona esse mentis: et dum bona pmittit ad eterna tormenta pducit. **Uel** **verispellis** dicit hereticus et hypocrita: et generaliter quilibet deceptor: qui cor lupinū vertunt sub pelle ouina. **Matth. vj. c.** Attendite a falsis pñetis qui veniunt ad vos in vestimēis ouium: intrinsecus autē sunt lupi rapaces. **Uel** **verispellis** est pñicator questuarius: qui pellem sacre scripturę vertit ad lucrū rēporale: et talis sepe pñert mēdacia.

Proverbiorū

Alia translatio habet: Incēdit autē mendacio dolosus animas deceptor. Et dicit Interl. antigraphus. **q. d.** h sunt diuerse translationes: diuersos sensus habentes. Antigraphus em quedam figura est similis v greco/habēs punctum desup: et ponit vbi sunt diuerse translationes: diuersos sensus habentes: sicut hic. Et est vna de. **xv. figuris** quib sancti per totam bibliam vtunt: ppter quarū ignorantiā multę glōse ignorant. **Uñ** aut sñ noia figurarum: asteriscus: obelus: obelus ad punctum: liminiscus inter punctos: antigraphus cū pñcto: pagraphus: positura: griphā: antigrapha sine pñcto: antigrapha cū pñcto: ancora supior: ancora iseri or: cerauiū rē. **s** **In timore dñi: qz** **Eccl. i. b.** **fiducia fortitudinis** qz tāto fortius mūdum despicit quis: quāto plus deū timer. Et recte cōiunxit salomon timorē et fortitudinē: In timore em est humilitas cōtra pñptionē: in fortitudine magnanimitas contra pusillanimitatē: ne humilitas sine fortitudine sit pusillanimitas: et fortitudo sine humilitate pñptuosa. **v** **Et filijs eius. i. timoris** erit spes. Qui enim prudēter timent deū: cōsequēter sperant in eo. Timor em peccatū expellit: **Eccl. j. c.** Quo expulso statim anima exonerata erigit ad deū: spāns ab eo liberari a pena quam meruerat per peccatū. Unde **Pñ** Qui timent dominū sperauerūt in domino rē. Filij timoris dicant: qui diuino timore regunt: sicut filij virtutis: et resurrectionis dicunt: qui virtutib student et ad gaudia resurrectionis pñent: quibus erit spes: iuxta illud **Pñ** Qui timent dominū sperauerūt in domino. **r** **Timor domini** id est quo timetur dominus: **y** **Fons vite. i. spiritualis. i. initium** nō vt ex eo fluat vita spiritualis: sicut ex fōte riuius: sed hoc modo: **z** **Et declinet** id est declinare faciat: **a** **A ruina mortis** id est a casu mortalis peccati. **b** **In multitudine populi dignitas regis** id est gloria: ad literā: vt patet in salomone. **ij. Reg. x. a.** quando venit ad eum regina saba. **Uñ** **In multitudine populi** deo si delit seruientis: **c** **Dignitas. i. honor** siue gloria: **d** **Regis** id est christi regis ecclesiā. **Uel** **Regis** id est prelatis et subditos bene regentis. Sed contra hoc videt esse illud: **Esa. ix. a.** Multiplicasti gentē et non magnificasti leticiam. **Solutio.** Illud exponit fm vnam de septem regulis ticonij sic: Multiplicasti gentem in fide christi: non magnificasti leticiam iudeozum. **e** **Et in paucitate plebis** ad deum festinantis: **f** **Ignominia principis** id est diaboli vel heretici: non q paucos habeat diabolus: sed quia ius et possessio eius minuitur in conuersione infidelū. **q. d.** salomon: in incremento populi fidelū christi gloria crescit: vel boni prelatis: in minoratione infidelū crescit ignominia diaboli vel heretici. **g** **Qui patiens est multa gubernat sapiētia** vt patet in dauid et semei. **ij. Reg. xvj. b.** Sapiētia em duo habet: lumen cognitionis quo illuminat intellectū: et sapore suauitatis quo reficit affectū. Patienti omnia sapiunt suauiter: etiā ipsa amaritudo psecutionis et tribulationis. **Uñ** **Deut. xxxij. c.** Inundationes maris quasi lac fugent. Item patienti ipse tenebre psecutionis et tribulationis prestant lumen. **Esa. lxxvij. e.** Sola vexatio tñmodo dabit intellectū auditui. **Pñ** Et nox sicut dies illuminabit: sicut tenebre eius ita et lūmē eius. **Torā** igit sapiētiā habet patiens: quia lumen cognitionis et saporem suauitatis in omnibus habet. Et ideo verum est q patiens multa gubernatur sapiētia: id est tota sapiētia. Et ideo vbiq commodum et lucrum facit. Unde dominus inuitas discipulos ad lucrū istud: dicit **Luc. xxi. d.** In patiētia vestra possidebit animas vestras. **j. xvi. d.** **Uñ** est patiens

Bellor est patiens viro forti: et qui dominatur animo suo: id est animo statim fugi expugnatoze vrbium. **a** **Qui** autem impatiens est exaltat stulticiā suā: id est in evidenti ponit ad omnia respondendo. Unde. **s. xij. c.** Qui fatuus est aperit stulticiā suā. **Et. j. xv. a.** Os fatuorum ebullit stulticiā in omni loco. **b** **Uita**

carniū. i. infirmitas exterioris: est. **c** **Sanitas** cordis. i. puritas conscientie et intentionis. **q. d.** puritas conscientie et rectitudo intentionis roborat et vivificat infirmitatē hominis. **Uñ Eccl. xxx. d.** Jocunditas cordis hoc est vita hominis. Cum enim cor sanū est omnia membra spūalia movent ad nutū ei.

Uñ sic: b **Uita** **carniū**: id est laicorum vel seculariū: est. **c** **Sanitas** cordis: id est clericorum vel claustralium: quia ab ipso debet procedere spiritus vite in illos. Sed non est sic: immo spiritus mortis procedit ex eis. **Matth. xv. b.** De corde exeunt cogitationes male: homicidia/adulteria/fornicationes/furta/falsa testimonia/blasphemie. **Totū** enim corruptū est cor ecclesie et infectū: et ideo totū corpus infirmat. **Esa. j. b.** Omne caput languidum et omne cor mergens: a planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas. **d** **Putredo ossium**: id est bonorum operum: est invidia: quia quantumcumque videantur foris opera nostra: per invidiam putrescunt ante oculos dei. Invidia enim totū hominē interiore putrescere et tabescere facit: sicut febris ethica. Unde **Gregori⁹** de invidio dicit: In corde rabies/in vultu macies/in ore stridor dentium: ibi serpens antiquus omnia sua concurrit. **Uñ sic: Putredo ossium invidia**: id est doctorum/predicatorum/claustralium: qui omnes debent esse ossa ecclesie. i. fidei castitate/concavi humilitate/medullati charitate/fortes patientia/albi sanctimoniam/macri abstinentia. De huiusmodi ossibus dicit **Ezech. xxxv. b.** Ossa arida audite verbum domini: **Hec** dicit domin⁹ deus ossibus his: ecce ego immittam in vos spiritum et vivetis: et dabo super vos nervos: et succrescere faciam super vos carnes: et superextendam in vobis cutem: et dabo vobis spiritum et vivetis. **e** **Qui calumniatur** falso criminando/vel duriter increpando/vel iactanter deridendo: **f** **Egentē** scientia vel virtute vel divitijs: **g** **Exprobrat** factori eius: id est deo: qui talē eum fecit. Poterat enim eū fecisse sapientiorē vel ditiorē se si voluisset. **Luc. x. c.** Qui vos spernit/me spernit. **h** **Honorat autē** eum: id est factorē suum: **i** **Qui misere** affectu vel effectu: **k** **Pauperis** materialis vel spiritualis: quia reputat sibi impensum quod pauperi propter ipsum impendit. **Matth. xxv. d.** Amen dico vobis: quod diu fecistis vni ex fratrib⁹ his minimis/mihi fecistis. **j. xix. c.** Fecit domino qui misere pauperis. **l** **In malicia** sua: id est p malicia sua: et cum malicia sua: **m** **Expellitur impius** a spe boni/vel a regno dei/vel de ecclesia quasi putridū membrū/vel de mūdo/vel de corpore. Et est argumentū q malī deferunt secum malā volūtatē in infernū. **Uñ Eccl. xxxij. f.** Descenderūt in infernum cum armis suis. **Et Eccl. xxvij. a.** Contere cum delinquēte delictum. **n** **Spe** rat autē iustus: qui. s. reddit deo et sibi et primo suo. **o** **In morte** sua: ad litteram: quia tunc moriunt omnes adversarij eius: et ipse liberat de carcere captivitatis: et applicat ad portū salutis: et invenit thesaurum quem tota vita sua querere nō cessavit. s. christum. **Phil. j. c.** Vbi vivere christus est: et mori lucrum. **p** **Preciosa** in p̄spectu domini mors sanctorum eius. **Eccl. xij. a.** Noli metuere iudiciū mortis. **Ibidem:** O mors boni est iudiciū tuū hominī indigenti. **Uñ sic: Iustus** sperat in morte sua: quia mori peccato: quia tunc fugit ad dei misericordiam: qñ p̄cto mori. Unde **Job. xij. c.** Si occiderit me sperabo in eum. Nullus enim quātūcumq peccator desperare debet: qñ si moriā p̄cto/ spe saluus erit. Quātūq enim hora

peccator ingemuerit. **Eccl. xvij. f.** Nostra translatio habet: Dum auerterit se impius ab impietate sua quam operatus est: et fecerit iudiciū et iusticiā/ipse aīam suam vivificabit. **p** **In corde prudentis**: id est prudentis diem mortis suę: **q** **Requiescit sapiētia**: quia ibi est sine litigio sollicitudinis temporalis.

Uñ Eccl. xxxvij. c. Sapiētiā scribe tempore vacuitatis: et qui minora actu/sapiētiā percipiet: quia sapiētiā replebit. **In corde imprudentis** et peccatoris/ibi nec est nec requiescit sapiētia: quia non invenit foramen per quod intret. **Uñ Sap. j. a.** In malivolā animā non introibit sapiētia. **In corde bonorum** ibi quiescit sapiētiā quasi in proprio hospitio: tamē aliquādo inquietat per venialia peccata. Unde dicit **Hieronym⁹** super **Esaia**: q sapiētiā in solo christo habuit mansionem quietis: in alijs hospitium tribulationis. Et nota q dicit: in corde: Primo enim sapiētiā habenda est in corde/intellectu/et affectu. Secundo in manu/effectu. Tunc demū in ore/profectu: et sic sibi et alijs proficiet. **Uñ sequit: r** **Et indoctos quosq erudit** verbo et exemplo. **s** **Iusticia** eleuat egentē/ab egestate: ut patet in ioseph elevato de carcere pharaonis: **Ben. xij. b.** Et in danielē educto de lacu leonum: **Daniel. vij. f.** **Uñ s** **Iusticia**: id est humilitas: **t** **Eleuat egentē**: id est suam indigentiam cognoscentē humiliter et p̄nitentem. Unde **Luc. xvij. c.** Qui se humiliat exaltabit. **Eccl. xj. a.** Sapiētiā humiliat exaltabit caput illius: et in medio magnatorū cōsedere illū faciet. **Et Eccl. xv. a.** Qui timet deū faciet bona: et qui cōtinens est iusticię/apprehendet illā. **Et. j. eodem.** Et exaltabit illum apud primos suos. **v** **Miseros facit** populos peccatū: quia ad miseriam inferni trahit illos: et quia facit eos servos diaboli. Unde **p̄s. Miser** factus sum et curuatus. **Uñ** **Peccatū** facit populos miseros/virtutum et operum: qui prius erant felices: id est causa felicitatis. **r** **Accept⁹** ē regi minister intelligens: id est prudens ad fr̄as. **Uñ** **Abysice** **Minister** intelligēs/christ⁹ ē q voluntatē regis. i. patris in omnib⁹ intellexit et fecit: de quo **Matth. xx. d.** Filius hominis non venit ministrari sed ministrare. **Et idō** **Acceptus** est regi. i. dilectus deo patri. **Matth. xvij. a.** Hic est fili⁹ meus dilect⁹ in q mihi cōplacui. **Uñ** **Moraliter** **Minister** rē. Quilibet nostrū minister est. **q. Corinth. vi. a.** In omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut dei ministros: nō sicut dominos: Dispensatores enim ministeriorum dei sumus/nō domini. **Et qui hoc intelligit/et intel** ligere efficaciter se ostendit. **r** **Accept⁹** ē regi. i. christo. **Uñ** dicit ei in fine: Euge serve bone et fidelis. **Matth. xxv. b.** Et nota q fidelem vocat: quia in nullo sibi dominū usurpavit: sed tñ ministeriū. Unde beatus **Bern⁹**. Fidelem servum te esse putato/ si nihil de bonis domini tui manibus tuis inhe serit: Domin⁹ enim sibi dominū reservavit: tibi autē dispensatio credita est. **z** **Iracundiam** eius. i. regis: **a** **In** utilis/servus/sustinebit in futuro: quando dices ministris: Tollite ab eo talentū et date ei qui habet decem talenta: Omī enim habenti dabit et abundabit: inutilem autem servū eijcite i tenebras exteriores: **Matth. xxv. c.** et **Luc. xix. d.** Quāto magis iracundiā regis sustinebit servus noxius vel damnosus: qui alios. s. occidit per malū exemplū/ aut per pravam suggestionem. **Rabanus.** Quid mere rapacitas vbi sic damnat inutilitas: **Augustin⁹**. Summa ira dei est eū hic parcat: ad hoc enim parcat hic/ ut in eternum puniat: Si non parcat: ad hoc nō parcat/ ut in eternū parcat. Unde **p̄s. Domine** ne ire: hic seca/ dumō i futuro parcas. **Ibi** dicit **Augustin⁹**: Domine hic vire: hic seca/ dumō i futuro parcas. **Hoc** ē primū signū iracundię dei/ q hic peccatū nō punit. Secundū est p̄sens pro

Uñ **quoq**
Uñ **gentē**

p̄s. 37.

Uñ **lice**

Uñ **lice**

p̄s. 6. a. 37.

salutis. a **L**abia sapientium: quib? .f. sapiunt res. put sūt:
b **D**isseminabunt. i. diuersis vel diuersimode. .f. verbo et
exemplo seminabūt in cordibus auditorū quasi in terra bona:
c **S**cientiā recte fidei et bonorū morum. Eccl. xj. a. Mitte
panem tuū super transeuntes aquas: quia post multa tempo-
ra inuenies illū. Esaiē

xxxij. d. Beati q̄ semi-
natis super oēs aquas
innectētes pedem bo-
uis et asini. d **C**or
stultorum: id est he-
reticorū: e **D**issi-
mile erit: cor dī sapiē-
tis: qz sapiēs sciaz se/
minatā recipit vt se et
alios recte viuere do-
ceat: stultus p̄o: id est
hereticus p̄ scientia p/
fidiam cōcipit vt eam
docēdo decipiat. Vel

Cor stultorū dissimile erit: sibi p̄s varijs cogitationibus
agitatū. Eccl. xxvij. b. Homo sanctus in sapientia manet si/
cut sol: nam stultus sicut luna mutat. f **E**lictime impio-
rum: id ē orationes / opera / sacrificia hereticorū: s **A**bomi-
nabiles domino. Tum ppter offerentes: quia quicquid
non est ex fide peccatū est: Roma. xiiij. d. id est absorbet a pec-
cato. Esaiē. j. d. Cum multiplicaueritis orationem non exau-
diam: manus enim vestre sanguine plene sunt. Item propter
oblatum. Eccl. xxxij. c. Immolatis ex iniquo oblatio est ma-
culata. b **C**lota iustorū. i. illorum qui fidē catholicam bo-
nis operibus affirmant: i **P**lacabilia: id est deo grata:
quia quicquid offert iust? totū ē placatio deo / siue cogitatio-
nes deuote / siue desideria sancta / siue opera bona. Eccl. xviij. d.

Abominatio est domino via impij: id est peccatoris:
quia fetida et immunda et maligna. Fetida deo: immunda sibi:
maligna primo. E conuerso: via iusti quasi cella est pignen-
taria plena speciebus aromaticis / habēs balsamū charitatis
et oleū pietatis / thus deuotionis / myrrhā discipline. i **Q**ui
sequit iusticiam / tanq̄ doctrinam suam: vt quēcūq̄ sibi ab
alijs vult fieri / eadem faciat illis: sicut dominus dicit Matth.
vij. b. Et qd odit sibi fieri / aliq̄ non faciat: vt dicit Tob. iij. c.

Diligat ab eo. .f. domino: id est fructum dilectionis cō-
sequit. Ipse enim prior diligit: quia gratiā qua diligit infun-
dit. Unde. j. Joh. iij. b. In hoc est charitas dei / nō quasi nos
dilexerim? eū: sed quoniam ipse prior dilexit nos. Eccl. xxvij. b.

Si sequaris iusticiam apprehendes illam: et indues quasi po-
dere honores: et inhabitabis cum ea: et proteget te in semp-
ternum. n **D**octrina mala deferentiū viam vite: id
est christi: qui ē via vite. Joh. xij. a. Ego sum via / veritas et
vita. Vel via vite: est penitentia: de qua Matth. vij. b. Arta
est via que ducit ad vitam et pauci inueniunt eam. Doctrina
eorum qui deferunt hanc viam / mala est: ad minus sibi: quia
vt dicitur in libro Properi: male viuere et bene docere nihil
aliud est q̄ seipsum lingua propria damnare. Item Eccl. xx-
vij. b. Narratio peccantiū odiosa. Vel mala: quia de malis:
Triplex em̄ est schola eorum. .f. carnis / mundi / diaboli. In pri-
ma docent discipuli dormire diu / comedere splendide / bibere
multum. In secunda: ambire honores / dilatare possessiones /
exaltare parētes. In tertia: supbire / inuidere / odire. Sed scho-
la christi non hoc docet: sed paupertatem / sed mansuetudinē /
sed lucrum / sed iusticiam / sed misericordiam / sed mundiciam /
sed pacem / sed patientiam: Matth. v. a. o **Q**ui incre-

pationes odit: id est flagella presentia / vel sapientum cor-
rectiones: p **A**borietur morte secunda: quia iam mortu-
us est morte prima. Ideo dicitur Job. v. c. Incepciones do-
mini ne reprobes. Item. s. iij. b. Disciplinā dñi fili mi ne abij-
cias: ne deficias cū ab eo corripis. Eccl. xxi. b. Qui odit cor-
rectionē vestigiū est peccatoris: id est diaboli. q **I**nfer-
nus et perditio coram domino: id est nota sunt domino
ad litterā. Job. xxvj. b. Nudus est infernus coram eo: et nullū

operimentū pditioni. Vel mystice: Infernus est pfun-
ditas malarum cogitationū: insatiabilis noxiarum affectio /
nū: Perditio est malicia opationū. Hec omnia nota sunt deo
ad puniendū: sicut bona ad remunerandū. Job. xxxij. c. Nō
sunt tenebrę: et nō est vmbra mortis vbi se abscondāt q̄ opant

Infernus et perditio coram
domino: quātō magis corda
filiū hominū. Nō amat
pestilēs eū qui se corripit:
nec ad sapiētes gradif. Cōz
gaudens exilārat faciē: in
mēore animi dēijcit spūs.
Cōz sapiētistq̄ret doctrinā:
et os stultorū pascet impietia.
Omnes dies pauperi mali:

cōsideratos dissoluit. Osee. xij. d. Infernus inter fratres di-
uidet. Itē infernus est quilibet peccator: vbi sunt tenebrę ob-
scurissime: quia ibi nō lucet sol iusticie: vt dicit Sap. v. a. Ibi
tot demones / quot vitia: ibi alioz infidelitatis: ibi ardor iniqui-
tatis. Perditio p̄o dicit ipsum peccatum. Et hec omnia sunt
coram domino ad perdendū. Eccl. xviij. d. Viri sancti sunt qua-
si paradisus / locus. .f. amenitatis: imo amenissimus locus ad
dei inhabitationē proprie deputatus. Esaiē. lj. b. Ponet de-
sertum eius delicias: et solitudinem ei? quasi hortum domini:
Gaudium et leticia inuenies in ea: gratiarū actio et vox laudis.
Jobel. ij. a. Quasi hortus voluptatis terra coram eo. Unde
dictum est. s. vij. d. Delitē meē esse cum filijs hominū. In
hoc horto inuenies gramina virentia sanctarū meditationū:
flores p̄iorum desideriorū: folia vtilium locutionū: fructus
bonorum operū. Et hic hortus est coram deo: ad custodien-
dum / ad irrigandum / ad inhabitandū. r **Q**uātō magis
corda filiorū hoim. i. bonorū: supple coram eo sunt. q. d. si
dominus respicit mala vt puniat: multo magis bona vt remu-
neret: quia priorior est ad miserandum q̄ ad puniendum vel
ad condemnandum. Et misericordia superexaltat iudiciū:
Jaco. ij. c. s **N**on amat pestilens: id est p̄tor qui iam
sedet in cathedra pestilentie / et corruptus alios corrūpit ver-
bo et exemplo: t **E**um qui se corripit: id est a malo re-
uocat: vel super malo suo redarguit. Amos. v. c. Odio habu-
erūt in porta corripientē: et loquētē p̄fecte abomiatū sunt. v

Nec ad sapiētes gradif: qz timet argui. Job. iij. c. Qui
male agit odit lucē: et nō venit ad lucē vt non arguant opa ei?.
r **L**oz gaudēs. i. bona cōscia: y **E**xilārat faciē: exte-
riorē ad iusticiam: et etiā pducit vitā. Vñ Eccl. xxx. d. Jocundū
tas cordis hec ē vita hoīs. s **I**n mēore animi. i. i tristi-
cia cōscietie egre: a **D**ēijcit de alto strūtū / spūs: nō solū
facies. Eccl. xxx. d. Tristitiam longe expelle a te: multos em̄
occidit tristitia: et nō est vtilitas i ea. Et itellige de tristitia se-
culi q̄ mortē opat: vt dicit. ij. Cor. vij. c. b **C**oz sapiētis
queret doctrinā: qua doceat et doceat: Nam velle doceri
prudētia ē: velle docere charitas. Et has duas virtutes cōti-
net in se sapiētia. c **E**t os stultorū pascet impietia. i. va-
nitate et falsitate. Quattuor sūt aialia q̄ pascūt q̄tuor elemē-
tis. Salamādra igne: thirūdo aere: allec aq̄: talpa terra: Sic
sunt q̄tuor stultorū genera q̄ hñdī pascunt et viuūt. Inuidi et
iracundi igne pascunt malignitatis: Supbi et ambitiosi aere
vanę laudis et mundanę dignitatis. Luxuriosi et gulosi aqua
voluptatis. Cupidi et auari terra temporalis prosperitatis.

Omnes dies pauperis / spiritu: id est cuiuslibet iusti:
e **M**ali / malicia p̄ne: id est p̄nales et laboriosi. Unde
Gen. xlvij. b. Dies peregrinatiōis vite meę centū triginta an-
norum sunt parui et mali. Et Eph. v. d. Redimentes temp-
us quoniam dies mali sunt: malicia p̄ne: de qua dicitur Matth.
vj. d. Sufficit diei malicia sua. Vel d **O**mnes dies pau-
peris / virtutibus: e **M**ali / sunt: malicia p̄ne et culpe.

a **Secura mens** bonorum securitate spei: vel sine cura et sollicitudine temporalis: **b** **Quasi iuge**: id est continuum et festiuitas conuiuii: quia mens que sine cura est semper est in gaudio et eterni conuiuii iam presentis odore. De quo conuiuius dicitur Luc. v. f. Relictis omnibus surgens mattheus securus est se: et fecit ei conuiuium magni leui in domo sua. In hoc conuiuius aqua tribulationis mutatur in vinum locunditatis. Et ideo quanto plus ibi fuit de aqua: tanto plus ibi erit de vino. Unde et dominus qui dare vult homini vinum precipit Job. ij. a. implere hydrias aqua. Coniug huius conuiuii sunt virtutes: quoniam omnes propriis ferculis reficiuntur: sicut in corporali conuiuius omnia membra corporis reficiuntur. Unde Bester. j. a. Cum impleverit dies conuiuii: inuitavit rex omne populum qui inuentus est in suis: a maximo usque ad minimum: et iussit septem diebus conuiuium preparari: ecce iuge: in vestibulo hori: ecce festiuitas. Glo. exponit in malo sic: **a** **Secura mens**: a timore domini. i. sine cura vite spiritualis: **b** **Quasi iuge conuiuii**: quia sine timore dei mundi delictis fruuntur. Sicut diues epulo: qui induebat purpura et bysso: et epulabatur quotidie splendide: Luc. c. xvj. e. ibi sunt qui dicunt: Eia. xxij. d. Comedamus et bibamus: cras enim moriemur. Et Sap. ij. b. Venite et fruamur bonis que sunt: et vitamur creatura tanquam in iuuetute celeriter vel feliciter: Ut non precioso et vnguentis nos impleamus: et non pretereant nos flos temporis. In hoc conuiuius impingunt et roborant omnia membra veteris hominis: que sunt fornicatio/immundicia/im-pudicitia/luxuria: et homini/que Sap. v. d. numerantur. **c** **Abilius est parum cibi** pecunie scientie: **d** **Cum timore domini**: id est quo timeat dominus filialiter. i. **e** **Thesauri magni et insatiabiles**: id est que copia epularum carnalium/vel diuitiarum temporalium/vel scientiarum secularium sine timore domini: que nullo modo animam satiant: propter quod insatiabiles thesauri dicuntur secundum estimationem mundi: qui huiusmodi affluentiam thesauros et diuitias consuevit appellare. De hoc dicit in Ps. Delus est modicus iustus super diuitias peccatorum multas. It. j. xvj. b. Delus est parum cum iusticia: quod multum fructus est iniquitate. It. xvij. c. Quid prodest habere diuitias stulto: cum sapientia emere non possit. **f** **Delus est vocare ad olera**: que sunt cibi omnium etiam infirmorum. Roma. xlij. a. Qui infirmus est olus manducet. **g** **Cum charitate**: cum qua modicus satis est: sine qua cetera nihil sunt. i. Corinth. xij. a. Si habuero omne fide ita ut montes transferam etc. **h** **Ad vitulum saginatum**: id est impinguatū obesum ad litteram. **i** **Cum odio**: quod d. gratius est modicum quod datur cum hilaritate: que est signum amoris: quam multum quod datur cum tristitia: que est signum odii. Seneca. Multo gratius venit quod cum facili quam quod plena manu datur. Unde Eccl. xxxv. b. In omni dato hilarem fac vultum tuum: et in exultatione sanctifica decimas tuas. **Mystice**: Vitulus saginatus est Christus dominus: omni virtutum pinguedine saginatus: de cuius pinguedinis plenitudine nos omnes accepimus: quem pater in reditu filii prodigi immolauit: Luc. xv. d. Delus est ergo cum charitate comedere olera: quam cum odio accedere ad eucharistiam. Hodus est loquendi: quia illud bonum istum vocat malum. i. Corinth. xj. f. Quicumque manducauerit panem et biberit calicem domini indigne: reus erit corporis et sanguinis domini.

Moaliter **Moaliter**: Olera sunt infirmorum opera: scilicet simplex observantia mandatorum dei: Vitulus saginatus ardua opera perfectorum: scilicet adimpletio consiliorum. Dicit ergo quod melius est cum charitate seruare mandata: quam cum odio implere consilia. Glo. Multo utilius est simplicis vite innocentia cum charitate seruare: quam virtutum exterius fulgere miraculis: et interiora

mentis ab odiorum sordibus non purgare. **Uir iracundus**: qui cito irascitur et diu seruat iram: **Proponat rixas**: id est contentiones et lites. Jaco. j. c. Ira viri iusticiam dei non operatur. **m** **Qui patiens est mitigat suscitatas**: immo extinguit omnino sicut aqua ignem. j. xxv. c. Patientia lenietur

pes spinarum: via iustorum absque offendiculo. Filius sapiens letificat patrem: et stultus homo despiciat matrem suam. **s** **Stulticia gaudium stulto**: et vir prudens dirigit gressus suos. **d** **Dissipant cogitationes**: ubi non est consilium: ubi vero plures sunt consilii: confirmant.

xxij. b. Dicit piger: leo est foris/in medio platearum occidetur suus. Sunt autem quattuor que precipue reuocant a bono proposito. i. amor voluptatum/ambitio dignitatum/timor asperitatis/diffidentia perfidii. Sunt et alia quattuor que retardant et quousque oino impediunt. i. amor parentum/fiducia logioris vite/multitudo consiliorum/timor proprie debilitatis. **Uel** **n** **Inter pigrorum** est vita presentis voluptatis. **o** **Sepes spinarum**: spinosa et pungentia desideria pigrorum. Unde sicut sepes spinarum non transiit absque lesione pedum: sic nec presentis voluptas absque punctione affectuum. Quia autem delitescit presentis vite spiritus sanctus: dicitur Job. xxx. b. Esse sub sentibus delicias computabant. **Uir rusticus** i. luna f. asce spinarum onustus: quid aliud est quam homo in mutabilitate presentis vite sub onere presentis voluptatis. **Maum. j. c.** Sicut spina se invicem complectuntur: sic conuiuium eorum pariter potantem consumet quasi stipula ariditate plena. **p** **Via iustorum absque offendiculo**: quia recta: quia plana: quia lucida: quia secunda: nam quicquid aduersitatis vel difficultatis acciderit: equo ferunt animo. Unde. s. xij. c. **Mo** contristabit iustum quicquid ei acciderit. Ideo semper currunt iusti in via sua quousque pueniant ad patriam. **Esaie. xl. g.** Qui sperant in domino mutabunt fortitudinem: assument pennas sicut aquile: current et non laborabunt: ambulabunt et non deficient. **E** conuerso: via impiorum plena est spinis auaricie: que suffocant seminem: **Matth. xij. c.** Et gladius detractiois. j. xxij. a. **Arma** et gladius in via superbi. **It** laqueis adulationis. **Eccl. ix. d.** Communionem mortis scito: quoniam in medio laqueorum ingredieris: et super arma dolentium ambulabis. **It** lapidibus contentiois et obiurgationis. **Eccl. xxj. b.** Via peccantium coplantata lapidibus. **It** difficilis est. **Sap. v. b.** Ambulaui vias difficultatis. **It** tenebrosa et lubrica. **Ps.** Fiar via illorum tenebre et lubricum etc. **Ideo** non est mirum si ambulans in hac via impingit. **q** **Filius sapiens**: expone vt. s. x. a. **r** **Letificat patrem**: et stultus homo despiciat matrem suam: carnalem vel spirituale. i. ecclesiam/gratiam/doctrinam: quia non parer monitis/preceptis et consiliis eius. **Uel** quia facit contra generositatem suam. **Esaie. j. a.** Filios enutriti et exaltaui: ipsi autem spreuerunt me. **s** **Stulticia gaudium stulto**: id est stultus gaudet de stulticia sua. s. x. d. Stultus quasi primum operatur scelus. **t** **Et vir prudens dirigit gressus suos**: in viam rectam: que ducit in ciuitatem habitaculi. **Contra. Hiere. x. d.** Scio domine: quia non est hominis via eius: nec est viri ut ambulet et dirigat gressus suos. **Solutio.** Deus dirigit auctoritate et gratiam infundendo: homo dirigit cooperando. **v** **Dissipant cogitationes**: id est ad diuersa variant. **x** **Abi non est consilium**: id est deliberatio sententie: **Consilium** enim nihil aliud est quam deliberata sententia. **Uel** consilium sapientium vel sacre scripture. **Osee. x. a.** Diuisum est cor eorum: nunc iteribunt. **Uel** sic: **v** **Dissipant cogitationes**: i. cogitata non sortiuntur effectum: ubi non est consilium. **v** **Ubi vero plures sunt consilii** confirmant: id est ad effectum bonum perducunt. j. xx. c. Cogitationes consilii roborant: et gubernaculis

Debis q
cant a bono
posito.

Ps. 34

et gubernaculis tractanda sunt bella. Sed contra. Eccl. vi. a. Multi pacifici sint tibi: consiliarius autem unus de mille. Solu-
tio. Unus: id est christus: vel unus: id est constans non variabi-
lis: vel unus: id est pauci. Bonum est enim multorum audire co-
silia: sed paucis aperire cor suum. a **Letat homo in sen-**

fidentia.

Domus.

tentia oris sui: quan-
do credit se bene locu-
tum fuisse: Humanum
enim est: ut dicit Glo.
de sententia: quasi pru-
denter prolata: letari.
Sed vere sapiens non
solum quod loquitur: sed
etiam oportunitatem loci
et temporis et personae
cui loquitur diligenter in-
quirat. Et hoc est quod
sequitur: b **Et sermo**
oportunus. i. oportu-
tune prolatus: id est tempore et loco et debito modo: c **Est op-**

a **Letat homo in sententia oris**
sui: et sermo opportunus est
optimus. Semita vite super
eruditum: ut declinet de infer-
no nouissimo. Domum super
horum demoliet dominus: et
firmos faciet terminos vidue.
Abominatio domini cogitationes
male: et purus sermo pulcher-

rimus firmabit ab eo. Contur-
bat domum suam qui sectatur auari-
ciam: qui autem odit munera viuere.
Per misericordiam et fidem purgant
peccata: per timorem autem domini
declinat omnis a malo. Adversus
iusti meditantur sapientiam:
omnes impiorum redundat malis.
Longe est dominus ab impijs:

terminos et marchias ubi solent hostes concurrere. i. sensus qui
sunt in conspectu corporis et anime: firmos faciet dominus: id
est stables: vel firmos. i. clausos. Clausio enim sensum est fir-
mitas eorum: sicut clausio claustrum vel castri firmitas eius est.
Abominatio domini cogitationes male: iudeorum
dicentium: Quis est
hic qui etiam peccata di-
mittit. Luc. vii. g. Et
de omnibus intelligit:
quod omnia mala cogitatio
cor facit tepidum et nau-
seam prouocat domino ut
euomat illud: Consen-
sus peccati: frigidum fa-
cit: opus mortuum: co-
suetudo frigidum. Tñ
3. xi. c. Abominabile
est domus cor prauum.
m **Et purus sermo:**

Et obedietia

14. q. 5. c. scriptum

quo confessus est petrus ipsum esse filium dei. Matth. xvi. c.
Tu es christus filius dei viui. Iste sermo est: n **Pulcher-**
rimus: id est fidelissimus: o **Firmabit ab eo:** id est co-
firmabit: Quod impletum est ibidem cum dominus respondit:
Beatus es simon bariona: quia caro et sanguis non reuelauit
tibi: sed pater meus qui in celis est. Vel generaliter: m **Abu-**
rus sermo: a stultiloquio: a vanitate: a falsitate: a detractio-
ne: ab adulatione: a duplicitate: a scurrilitate: a mendacio: a per-
furia: a falso testimonio: ab ociositate: a nugacitate: a superfluitate:
n **Pulcherrimus:** id est triplici pulchritudine pul-
cher. Sententia pulcher: utilitate pulchrior: honestate pul-
cherrimus. Et talis sermo: o **Firmabit ab eo:** id est a do-
mino fructificatione eorum qui audiunt: aut miraculorum conserua-
tione: sicut legitur Barci vii. d. Illi autem profecti predicau-
erunt ubique domino coopante et sermonem confirmante sequenti-
bus signis. Vel firmabitur ab eo: in iudicio: quando omni-
bus bonis verbis premia reddet condigna. p **Conturbat**
domum suam: id est familiam: r **Qui sectatur auariciam:**
dicendo nimis comeditis vel bibitis: aut nimis restringendo
ei necessaria. Unde. 3. xi. d. Qui conturbat domum suam possi-
debit ventos: id est lites. Et quidam dicit: Seruorum ventres
modio castigat iniquo: Crumene largus: nulli largus amico.
Vel: p **Conturbat. i. intus et extra turbat:** q **Domum suam:**
id est conscientiam: r **Qui sectatur auariciam. i. corde et corpore sedet.**
s **Qui autem odit munera:** a corde: ab ore: a manu: t **Vi-**
uet: vita gratie in presenti et vita glorie in futuro. Esa. xxxii. c.
Quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis. i. in splen-
doribus sanctorum qui ardent in amore dei: et qui excurrit manus suas ab omni
munere. j. xxij. b. Victoria et honore acquireret qui dat mune-
ra: animam autem aufert accipientium. Munera accipere ad nutri-
mentum mutue charitatis bonum est: aut causa necessitatis: aliter
malum est. Unde Job. xv. d. Ignis deuorabit tabernacula eo-
rum qui libenter munera accipiunt. v **Per misericordiam:**
dei condonantis et hominis aie sue misericordie: r **Et fidei vir-**
tute formata: y **Purgant peccata:** quo ad culpam. Vel
v **Per misericordiam:** qui miseremur primo affectu et effectu:
r **Et fidei iustificante:** y **Purgant peccata:** qui ad culpam
et qui ad penam. Fide enim purgant qui ad culpam. Ro. iiij. d. Arbi-
tramur iustificari homines per fidem sine operibus legi. Act. xv. b. Fi-
de purificas corda eorum. Discordia purgant qui ad penam. Luc. xi.
f. Date elemosynam et ecce omnia munda sunt vobis. j. xvi. a. Miseri-
cordia et veritate redimunt iniquitas. 3 **Per timorem autem**
domini: seruile vel initialis: a **Declinat omnis a malo:** cul-
pe et pene. Timor enim describit esse fugam mali. Eccl. xxvij. a.
Si non in timore domini tenueris te institeris: cito subuerter domum
tua. b **Adversus iusti meditantur sapientiam:** ut ea sentiat
corde et doceat ore. Vel sapientiam. i. christum ut eum imitent.
c **Omnes impiorum redundat malis:** ex nimia exuberantia
cordis. Matth. xij. c. Ex abundantia cordis os loquitur. d **Longe**
est dominus ab impijs: ideo non audiunt ab eo. Sed
contra: d **Itere. xxiij. e. Ego et terra ego impleo.** Item Act.
xviij. f. dicit: Quis

Triplex est
infernus.

Dant. 7. d.

tune prolatus: id est tempore et loco et debito modo: c **Est op-**
timus. Bonus: quia de bono thesauro cordis: Matth. xij. g.
Omnis scriba doctus similis est patri familias qui profert de
thesauro suo noua et vetera. Ite melior: quia ad bonum: id est
ad dei honorem et proximi edificationem. Eph. iij. g. Omnis ser-
mo malus non procedat ex ore vestro: sed si quis bonus est ad
edificationem fidei ut det gratiam audienti. Ite optimus: quia con-
gruens loco: tempore et personae. Infra. xxv. b. Sala aurea in
lectis argenteis: qui loquitur verbum in tempore suo. Optimi ser-
monis quinque sunt partes. i. doctrina veritatis: exhortatio ho-
nestatis: confessio peccati: confessio laudis: et oratio. Unde. j. Co-
rinth. xiiij. d. In ecclesia volo quinque verba sensu meo loqui
ut et alios instrua: quam decem milia verborum in lingua. d **Semi-**
ta vite: gratie per quam itur ad vitam glorie: e **Super eru-**
ditum: scientia et opere: f **Ut declinet de inferno no-**
uissimo. i. de pena nouissime damnationis. Vel sic: d **Se-**
mita vite: id est impletio consiliorum: quia via vite est obser-
uatio mandatorum: e **Super eruditum:** id est extra rudi-
tatem secularis vite positum: f **Ut declinet per humilitatem:**
g **De inferno nouissimo:** non de o inferno. Primum infernum
est pena temporis: secundum pena purgationis: tertium pena inferni. Vel sic:
d **Semita vite:** id est imitatio christi: qui est vita anime. Job.
xliij. a. Ego sum via: veritas et vita. e **Super eruditum:**
id est quemlibet perfectum. Job. xij. d. Si quis mihi ministrat
me sequatur. Vel sic: Semita vite super eruditum: id est
crux super christum: qui ex his que passus est didicit obedire: a
Deb. v. c. De hoc dicit Esa. ix. b. Factus est principatus super
humerum eius. Job. xix. c. Et baiulas sibi crucem: exiit et eum
qui dicit caluarie locum. Vel sic: Semita vite super erudi-
tum. i. sequi eruditum est semita vite. h **Domum superbo-**
rum: id est conuenticula hereticorum et ecclesie psecutorum: vel quorum
cunctis malorum: i **Demoliet dominus:** id est subuerter:
vel modo salubriter reducendo ad penitentiam: vel in fine dam-
nabiliter puniendo in pena eternam. Vel domus superbo-
rum: est familia vel corpus superbiorum: quam dominus in fine
demolietur: id est de mole propter iniquitatis condemnabit: quia
supbiebat de bonis acceptis a domino. Job. xxij. c. Quasi ni-
hil possit facere omnipotens: estimabant eum: cum ille imple-
ret domos eorum bonis. k **Et firmos faciet terminos**
vidue: id est ecclesie per quam mortuus est. Firmata est enim et fun-
data ecclesia supra firmam petram: ita ut subuerri non pos-
sit: licet tribulationibus concuti possit. Est enim arcturus: qui sem-
per vergit: sed nunquam demergit: et nauicula petri fluctibus qua-
tuitur: sed non submergit. Un **Matth. xxvij. d. Vobiscum sum**
usque ad consummationem seculi. Vel terminos vidue: dicit
primos fundatores ecclesie. i. apostolos et martyres et ultimos
predicatores: qui erunt tempore ultime persecutionis: quos domi-
nus firmos faciet in fide et patientia. Vel termini vidue sunt
articuli fidei: quos dominus firmos fecit: id est per vniuersum
orbem firmiter credi. Vel vidua est anima cuiuslibet iusti: pro
qua sponsus suus: id est christus utiliter mortuus est. Huius

xxij. f. dicit: Quis non longe sit ab unoquoque nostrum: in ipso enim vivimus/mouemur et sumus. Item deus ubique est: ergo non longe ab impijs. Ps. Si ascendero in celum tu illic es: si descendero ad infernum ades. Solutio. De vbiq; e potētia/essentia/prēsentia: sed longe a malis/gratia. Eccl. xv. b. Longe abest a superbia et dolo. Alio modo ppe est de malis f. p flagellationē. Ps. a et orationes iustorum exaudiet. Ps. 94. Quadraginta annis prius fuit generationi huic etc. Sed iustis ppe per gratia. Oib; autē ppe p vitę sustentatio/nē et temporalis colla/lationem. Esaię. lv. b. Quęrite dominū dū inueniri potest: inuocate eum dū ppe est. a Et orationes iustorum exaudiet: quia ppe ipsum sunt. Cōuersatio enim eorū in celis est: Phil. ij. d. Ps. Prope est dominus omnib; inuocantibus eum in veritate. Esai. lrv. d. Anteq; clamēt ego exaudia eos: ad huc illis loquētib; ego exaudia. Orationes autē malorum nō audit dñs. Primo: qz ipsi nō audiūt legē dñi. j. xxvij. b. Qui declinat aures suas ne audiat legē: oio ei; fiet execrabilis. Secūdo: quia non audiūt pauperes. j. xxi. b. Qui obturat aurē suā ad clamorē pauperū: et ipse clamabit et nō exaudiet. Tertio: ppe malitię oppositiōez. Thren. ij. c. Opposuiti nubē tibi ne trāseat oio. Quarto: ppe malitiā operū. Esai. j. d. Cū multiplicaueritis oratiōes vestras nō exaudia: man; em vřę sanguine plene sūt. S; nota q; humilitas fidelis comes ē oratiōis: quę ipsam ducit ante deū et exaudiri facit eā. Eccl. xxxv. d. Oratio humiliantis se nubes penetrabit: et donec propinquet nō cōsolabit;: et nō discedet donec altissimus aspiciat. b Lux oculorū letificat animā: ad litterā: vt patet i Tob. xj. c. Vel Lux oculorū: interiorū: scz intellect; et affectus. i. gratia: Letificat animā in pñti spe: in futuro re. Eccl. xj. c. Dulce lumē et delectabile ē oculis viderē solē. Alia trāslatio habet: Videns bona oculus delectat cor. Bona. i. deū in q; vident omnia. c Fama bona impinguat ossa/ anime. i. virtutes. Boni em videntes vel audiētes bona alicui; gaudēt inde et laudant deū: et sic merent;: et ita impinguat se de pinguedine aliorū. d Auris q; audit: et exaudit obediēdo: e Increpatioes vitę. i. cor: rectioes verborū vř verberū: quę ducūt ad vitam gratię et glorię. Luc. xxi. d. In paciētia vestra possidebitis aias vestras. f In medio sapientū cōmorabit;: vt audiēdo sapiens fiat. Eccl. vj. d. Si inclinaueris aurē tuā excipies doctrinā: et si dilexeris audire sapiēs eris. Sicut enim emptores pannorū illic libētius vadūt vbi sciūt multitudinē pannorū meliorū venalū: et emptores equorū vbi sciunt multitudinē equorū venalū: et venatores vbi sciunt frequentia ferarū: Sic boni discipuli: qui sunt veri venatores veritat; et honestatis/ libētē cōmorant in multitudine sapientū: qui verbo docent veritatē et exemplo honestatem. Unde dicitur Eccl. vj. d. In multitudine pbyterorū prudentiū sta: et sapientię illorum ex corde cōiungere: vt omnē narrationē dei possis audire: et puerbia laudis non effugiant a te. g Qui abiicit disciplinā/ verberum vel verborū: h Despicit animā suā: quia disciplina salutor est domus nostrę tenens clauē: nec sinit intrare indignos. Est etiā ppugnator/tenens gladium euaginatū super latrūculos primorū motū. Est etiam mūdatrix domus cōscientię: Et ideo/ qui abiicit disciplinā despiciat animā suā: qz expellit sanitorē suū et propugnatorē et mundatricem omnū sordium eius/ ac custodem fidelissimū. i Qui autē acquiescit/ intellectu et affectu: k Increpatioibus/ verberū et verborum: sicut Paulus Act. ix. a. l Possessor est cordis/ sui: id est dominus: qz cogit illud contra cōsensum/ ppiū et propriā voluntatē: qz nō vult liberū esse sed sequi aliorum voluntatē et sensum. Unde. j. xix. b. Qui possessor est mētis/ diligit animā suā. m Timor dñi. f. seruili; initialis/ f. lialis: n Disciplina sapientię/ est. i. disciplinarū facit et sa-

plentem. Unde Ps. Confige timore tuo carnes meas: id est carnales concupiscentias. Differt autem scientia/ sapientia/ disciplina/ prudētia/ consiliū. Scientia consistit in cognitione veritatis vniuscuiusq; rei. Sapientia/ i sapore bonitatis. Disciplina/ in mortificatione prauitatis. Prudētia/ in electione boni p cogniti et fuga mali. Consiliū/ i deliberatiōe sententię. Timor igit quia expellit peccatū ab anima/ sapientiā intro ducit: qz tūc anima pōt sapozare res oēs et bonas et malas fm sapore ppiū. Corrigit etia; timor supbiā carnis et spūs: et ideo recte dicit salomon: Ti-

qui autē acquiescit increpationib; possessor est cordis. Timor domini disciplinā sapientię: et gloriā precedit humilitas.

Thominis **Ca. XVI.** est animū preparare:

mor dñi: quo timetur dñs disciplina sapientię: id est disciplinata sapientia. o Et gloriā precedit humilitas: sicut vallis montem. Ut sicut non potest quis ascendere in montem nisi per vallem: sic nec potest quis ascendere in gloriā nisi per humilitatem. Luc. xliij. c. Qui se humiliat exaltabitur. Matth. viij. a. Nisi conuersi fuerit et efficiamini sicut puilli non intrabitis in regnū celorum. Precedit humilitas gloriā: nō solum tempore: sed ordine et merito et causa. Unde quanto maior fuerit humilitas: tāto maior erit glia: vt patet in domo iesu: qui super omnes fuit humilis: et super omnes gloriofus: et post ipsum beata virgo. Est etiā humilitas prima virtutū in penitudine: fides in cōuersione: charitas in operatione. Si q; aut bene aduertat/ octo bona inueniet quę facit iusticia. Primū est meditatio sapientię. Vñ dictū est: Apēs iustitiam meditat; sapientiā. Secundū ē orationis exauditiō: ibi: Et orationes iustorum exaudiet. Tertiū est leticia in deo: ibi: Lux oculorū letificat animā. Quartū est bone fame exultatio: ibi: Fama bona impinguat ossa. Quintum est obediētia increpatiois: ibi: Auris quę audit increpationes etc. Sextū est timor dei: ibi: Timor domini etc. Septimū est humilitas: Octauū gloria: ibi: Et gloriā precedit humilitas. **Expositio Ca. XVI.**

Thominis est animū etc. Multa moralia posuit salomon: sed quoniam humilitatē quę est proprię vilitatis cognitio sequitur confessio peccatorum: Et quia ante dixit: Gloriā pcedit humilitas: Ideo primo agit de confessione peccati/ dicēs: p hominis est animū/ vel animam/ pparare. Interli. ex libero arbitrio. Sed contra. Job. xv. a. Sine me nihil potestis facere. Roma. ix. b. Non est volentis neq; currentis: sed dei miserētis. Phil. ij. b. Deus est qui operatur in vobis et velle et perficere pro bona voluntate. ij. Corinth. ij. b. Non q; sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis quasi ex nobis: sed sufficientia nostra ex deo est. Esai. xxvj. c. Oia opera nostra operat; es in nobis dñe. Solutio. Animā pparare: et gratię dei est et liberi arbitrii. Gratię dei p auctoritatē et opationē: liberi arbitrii per pñsū et cooperationē. Adiutores em dei sumus. j. Corinth. ij. b. Vñ Paul; j. Corinth. xv. b. Abūdant; oibus laborauit: non ego aut sed grā dei meuz. Ideo hęc q; sunt grę opantis et liberi arbitrii coopantis/ aliqñ attribuit grę dei p opationē. Vñ Ps. Dñe labia mea apies. Mat. xxvj. d. Conuertere me dñe et cōuertar ad te. Itē Ps. Cōuerte nos de salutaris nr. Aliqñ libero arbitrio ppter cooperationē. Vñ Ps. Dilata os tuū et implebo illū. Iaco. iij. b. Appropinque deo et appropinquabit vobis: emūdate man; pccōres: purificate corda duplices aio. Zach. j. a. Conuertimini ad me dicit dñs exercitū et puerar ad vos. Debet aut hō aiam pparare vt speculū: tergendō penitudine: lauando lachrymarū imbre: sanctificando oratione: solidādo meditatiōe: mūdando a terrena sollicitudine. Item vt vas pfundando humilitate/ dilando charitate: religando castitate/ scēces eūciendo cōfessione. Sic debet pparari animus. Ad hęc aut debet pparari. f. ad recipiendā gratiā. j. Regl. vj. a. Preparate corda vestra domino: et seruite illi soli. Item ad tēptationū

Ps. 118. Differētia inter sciam sapientiam disciplinā prauitatis et pñsū

Al. tanimā

Octo bona facit iusticia in bis

Ps. 59. Ps. 84. Ps. 80.

Ps. 144. Offones malorum de nō audit

solū. Item ad temptationū tolerantia. Eccl. ij. a. Fili accedes ad seruitutē dei. Item ad saltandū et plangendū corā verbo dei: qd est qsi caratio delectabilis et lamētabilis. Uñ Barth. xi. b. Ecce inuēto vobis et nō saltastis: lamētaui vobis et nō planxistis. a. **Et domini** gubernare linguā ad loquēdū bona et vilia: et tacēdū mala et iniuria.

In quo patet linguae egritudinis magnitudo: quē tanto gubernatore indiget. Jaco. ij. b. Nullus hominum linguarū domare potest: Est enī inquitum malū. Vel sic: Domini est gubernare linguam: id est dirigere sermonem loquentis vsq; ad cor audientis: quod non potest facere loquēs.

Omnes vię: id est actiones hominū tam bonorū q̄ malorū: c. **Patent oculis eius**: i. notę sunt ei ad remunerandū vel ad puniendū. Oculi domini sunt iusticia et misericordia: quibus respicit bonos et malos. Illos iuste et misericorditer. i. supra meritū premiando: istos iuste et misericorditer. i. citra meritū puniendo. d. **Spirituū**: id est cogitationū: e. **Ponderator est dominus**: ut singulas cogitationes equo iudicio puniat vel premiet. Vel sic: d. **Spirituū**: id est animarū: e. **Ponderator est dominus**: i. fecit eis pondus. Job. xxv. d. Qui fecit ventis pondus. i. animarū corpus. Vel: **Spirituū ponderator est dominus**: id est virozū spiritualiū: quibus confert pōdus et stabilitatē mentis cōtra aduersa. Esa. xl. c. Quis mēlus est pugillo aquas: et celos palmo ponderauit: Vel: **Spirituū ponderator est dominus**: id est intentionū: iuxta quorum pondus iudicat ipse opera. Unde Ambrosius. Intentio tua operi tuo nomē imponit. Qd patet in vidua mittēte in gaphylaciū duo minuta: Luc. xxi. a. de qua dixit dñs: Vere dico vobis q̄ vidua hęc pauper plus omnib; misit. i. ex pluri intentione vel deuotione. Vel: **Spirituū ponderator est dominus**: id est discretorū spiritualium et carnaliū affectio-num. Heb. iij. c. Alius est sermo dei et efficax et penetrabilior omni gladio accipiti: et ptingens vsq; ad diuisionem animę ac spiritū: compagū quoq; et medullarū: et discretorū cogitationū et intentionum cordis. f. **Revela domino opera tua**: id est peccata quę pprie sunt opera hominū. Per confessionem enī peccata reuelata siue discooperta statim aufugiūt vt latrones/nuditatē et turpitudinē suam erubescētia. Item reuelāda sunt dño peccata: sicut pauperes vlcerā sua monstrāt trāsēuntibus: hęc est enī efficacissima apud deum intercessio. i. misericordie ostensio. Vel: **Revela domino opera tua**: bona: Etia si manifestare oportet. ppter officij necessitatē: nō ppter hominū laudes: sed ppter dei gloriā et pximi vilitatē manifestanda sūt. Barth. v. b. Sic luceat lux vřa corā hoib; vt videāt opa vřa. s. **Et dirigent ad deū**: b. **Cogitationes tuę**: nō tm opera. i. **Uniuerſa** ppter semetipsū. i. sola bonitate sua gratuita: nō necessitate aut suasionē aut merito: k. **Operat̄** ē dñs de trinitas. Nihilomin⁹ etiā vniuerſa operat̄ est dñs: ppter hominis vilitatē. i. **Inimicū quoq; i. diabolu** cū toto corpore suo expectat: m. **Ad diē malū**. i. iudicij: in q̄ malos male pdet. Uñ Job. xxi. d. In diē pditionis seruāt malus: et ad diē furoris duceb. n. **Abominatio ē dñi ois arrogās**: q̄druplicat̄ ex se: p merito: falso: p oib;. Eccl. x. a. Odibilis corā deo et hoib; supbia. o. **Etia si manus ad manū fuerit**: applicata: nihil operans: p. **Non erit innocēs**. i. imunis a peccato: qz sola voluntate peccatur. Propterea innocēs ē: qui nec facit miserū nec relinquit miserum. Uñ si non faciat: non ideo erit innocēs si relinquit. De hoc. s. xj. c. **Man⁹ in manu non erit innocēs**

malus. Manus enī in manu est: cum bona opera male intentioni iungunt. Uñ Barth. vj. a. Resciat sinistra tua quid faciat dextera tua. q. **Initiū vite bone**. i. spūalis: r. **Sacere iusticiā** naturalē: quę dicit: Quęcūq; vultis vt faciant vob; hoies: et vos eadē facite illis: Barth. vij. b. **Cōsummatio**

innocēs. **Initiū vite bone** facere iusticiam: accepta autē apud deum magis q̄ imolare hostias. Misericordia et veritate redimit iniquitas: et in timore domini declinat a malo. Cum placuerint domino vite hoies: inimicōs quoq; eius cōuertet ad pacē. Melius est parum cū iusticia: q̄ multi fructus cū iniquitate.

ho iusticię ē nulli face-re qd sibi nollet fieri: q̄ ē altera ps iusticię naturalis: Tob. iij. c. **Initiū vite bone** spiritualis: facere iusticiā de seipso tanq̄ de latrone. Ps. lxxv. d. Iusticiam nō fecim⁹ in terra nostra ideo nō ceciderūt habitatores eius. Vel: **Initiū vite face-re iusticiam**: id est observatio mandatorū

Al. t. v. l.

1 Ps. 88.

B

Al. t. iusticia

rum est initiata iusticia: impletio consiliorum: est cōsummata iusticia. s. **Accepta autē apud deū ē iusticia**: t. **Imolare hostias**: qz iusticia p se et semp est bonū et acceptū deo: sed nō imolare hostias. Uñ Eccl. v. d. Melior est obediētia q̄ stultorū victimę. Vel qz in hmoi iusticia sicut in obediētia mactat prius sensus: et prius voluntas: in imolatione ho hostiarū caro aliena mactat: vt dicit Greg. sup illud j. Regl. xv. e. Melior est obediētia q̄ victimę. Olee. vj. b. Misericordiā volo et nō sacrificiū. Uñ diē Eccl. xxxv. a. Salutare sacrificiū attēdere mādatis. Et concordat Blo. q̄ dicit hic: **Vel** est i simplici puerfatiōe deo seruire deuote: q̄ multis abū dare virtutib; et pximorū facta despiciere. v. **Misericordia dei miserētis**: r. **Et veritate**: cōfiteā: y. **Redimif. i. remittit**: z. **Iniquitas**. i. peccatū: et q̄ ad culpā et q̄ ad penā. Ubi enī veritas pfitētis cōcurrit misericōdie saluatoris: ibi est remissio peccatorū: qz tūc fit pax iter deū et ipsū peccatorē. Uñ Ps. Discedia et veritas obuiauerūt sibi. i. in cōfiteāte: et statim iusticia et pax osculte sunt: in signū recōciliationis. Vel sic: v. **Discedia**. i. opib; misericōdie: r. **Et veritate**. i. discre-tione operū: y. **Redimif iniquitas**: q̄ ad penā. Uñ Daniel. iij. e. Redime peccata tua elemosynis. Vel: v. **Discedia**: christi i pmo aduētu liberāte a culpa: r. **Et veritate**: eiusdē i secūdo aduētu liberāte ab omi corruptiōe et penā: y. **Redimif. i. tollit**: z. **Iniquitas**: electorū totalit. Uñ: v. **Discedia**: hibita pxio: r. **Et veritate**: facta i nob; y. **Redimif iniquitas**. i. aia p iūq̄tate supplicis obnoxia. a. **Et i timore dñi**: triplici: seruili: q̄ est pgnē: initiali: q̄ est erubescētie: filiali: q̄ est offensę. b. **Declinat a malo**. i. a peccato. c. **Cū placuerint dño vite hominis**. i. cogitationes/affectiōes/locutiōes/opatiōes. d. **Inimicos qz ei cōuertet ad pacē**. i. ab insultu et impugnatione eius cessare faciet. Vel cōuertet ad pacē/pectoris. Tāta ē enī sanctitas religiōis diuine et tanę virtutis: vt plerūq; hi q̄ foris sunt. i. infideles eā venerent: et cū his pacē habeāt quos considerāt deo pfecte seruire: quib; religiōe discordet: vt patet in ioseph: Gen. xli. e. Et in tobias: Tob. i. b. Et i moyse: Exo. ij. b. Et in damele: Daniel. ij. g. Sepe etiā pfectores nō solū ad pacē: sed etiā ad fidē cōuertunt. ppter deuotionē iustorū. e. **Melius est parū cū iusticia**: mētis. i. cū hilaritate et serenitate bone cōscietie: f. **Multi fructus cū iniquitate**. Ps. **Vel** ē modicū iusto sup diuitias pctōr multas. Trib⁹ autē de causis mel⁹ est parū cū iusticia mētis q̄ multū cū iniquitate. Primo ppter piculū male expēdēdi: qz vbi multe sūt opes: et multi sūt q̄ comedūt eas: Eccl. v. c. Secūdo ppter peccatū male retinēdi. Uñ Eccl. xj. b. Si diues fueris: nō eris imunis a delicto. Tertio ppter bonū pacis: qz diuitie isti seculi nō possunt haberi sine pturbatiōe et sollicitudine maxīma: q̄ tm diuitib; est cōsolatio. Uñ Luc. xj. d. **Ug vobis diuitib;** qui h habet p solationē vřaz.

Ps. 84.

Triplex timor

Ps. 36.

Cor hominis

a Cor hominis disponet viam suam: id est vitā suā:
b Sed domini est dirigere gressus eius: id est ope/
 ra moderari / et ad rectū finem pducere: vel charitate informa/
 re. Hoc est qd vulgariter dicit: Homo pponit: sed deo dispo/
 nit. Ideo dicit Tob. iij. d. Omni tempore benedic deū / et pe/
 te ab eo vt vias tuas

47. dif. c.
 sicut hi. s.
 necesse. i. fi.

Al. iusticia

Ps. 71.

Ps. 34.

c Diuina-
 tio: id est diuinus ser/
 mo vel diuina scientia.
d In labijs regi:
 i. christi: Et iō. c. In
 iudicio futuro: vel q
 occulte iudicat: modo
 hunc vocando ad pe/
 nitentiā: illum dimit/
 tendo: hunc affligēdo:
 illum sublimando. De
 quo Ro. xj. d. O alti/
 tudo diuitiar sapien/
 tię et sciētię dei q̄ incō/
 phensibilia sunt iudi/
 cia eius etc. **f** Non errabit os ei: i. nihil falsi exibit de ore
 eius. Non em̄ fm visionem oculor iudicabit: neq; fm auditū
 aurium arguet: sed iudicabit in iusticia pauperes: et arguet in
 equitate p māsueris terre: Esa. xj. a. Vel sic: **c** Diuina-
 tio: id est diuinoz. s. vatum gentiliū respōsio: **d** In labijs re/
 gi: i. in dispositiōe regis. i. christi. De q Ps. Deus iudiciū
 tuū regi da etc. Hic rex nō solū fmones suoz dirigit: s etia di/
 uinos: id ē vates gētiliū quid respōdeat interrogantib⁹ dispo/
 nit: teste michęa qui ad deceptionē achab dicit spiritū missum
 a solio dei: q ora pphetaz eius adimpleret falsitate. iij. Regū
 xxij. d. Sic exponit Glo. Itē potest exponi sic: **c** Diuina-
 tio: id est diuinoz narratio / non fabularū: **d** In labijs re/
 gi: id est plati vel doctozis: vel cuiuslibet iusti seipsum bene
 regētis. Et ideo: **f** Non errabit os ei: alios iudicādo: vel
 in iudicio futuro: qz veritas dirigit eū. Hieronym⁹ dicit: q di/
 uinatio nunq; in bonā partē accipit nisi hic. Unde cum simon
 magus vellet petro ostendere idola sua esse deos: quia futura
 pēdicebant: respondit petrus: Aliud est diuinaro: et aliud di/
 uinitas. **g** Pondus et statera iudicia domini sūt:
 id est iusticia domini equa et iusta sunt: qz omnia fecit in nume/
 ro / pondere et mensura: Sap. xj. d. In numero ptra singulari/
 tatē: in pōdere cōtra leuitatē: in mēsurā p supfluitatē. **h** Et
 opa ei: sūt pōdus et statera. i. rāta eq̄tate facta: quāta dep/
 hēdit in pōderib⁹ et statera. **i** Omnis lapides. i. dura et as/
 pera flagella: q̄ vidēt patētib⁹ inq; sūt pōdus et statera. i. eq̄/
 tate iudicij pōderata et librata. Vel p lapides eius: significant
 viri facti / graues grauitate p̄statiē p vērū adulationis et detra/
 ctōis: Juxta illud Ps. In populo graui laudabo te. De qb⁹
 dicit Deut. viij. b. Omnis de⁹ tu⁹ introducet te i terrā bonā etc. cui⁹
 lapides ferrū sūt: de cui⁹ mōtib⁹ eris metalla fodiunt. Hi la/
 pides pondus sunt et statera: id est equi et iusti. Et dicuntur
 lapides seculi: quia durant in seculū: vel quia sustentāt seculū
 sicut columne lapideę domū. **k** Abominabiles regi: id
 est christo vel plato vel principi vel cuiuslibet iusto / regnū cor/
 dis et oris et manus bene regenti: **l** Qui agunt impie:
 id est contra pietatē: vt heretici: vel qui dentibus et vnguibus
 i alios deficiunt: vt detractores: vel q seipsos occidūt p tracū/
 diā: vt q deū impugnat p supbiā. **m** Quia iusticia firmat
 solū. i. sedes regni. An. j. xxv. a. Aufer impietatem de vultu
 regis et firmabit iusticia thronus eius. Et cōuerso p iniusticiā
 perdit regnū. An Eccl. x. a. Regnū a gente in gentē transferē
 ppter iniusticias / et insurias / et contumelias / et diuersos dolos: sic
 patet in saul et roboā. **n** Volūtas regū labia iusta. i. la/
 bia iusta placēt regib⁹. i. iustis: se et alios bñ regētib⁹: de quib⁹
 Luc. x. d. Alii reges et pphę voluerūt videre q̄ vos vidētis:
 et nō viderūt. Sūt autē multi q̄ se reges et platos estimāt: cū re/
 uera sūt nisi nomieten⁹: re autē piratę vel latrones. An Alex/
 andro querētī a quodā pirata: quare deuastaret mare: dicit ille
 pirata respōdisse: Ego qz parua scapha mare deuasto dico: pī

rato: tu hō qz classe magna totū orbē deuastas diceris impa/
 tor. Et Socrates videns ppositos cuiusdā principis ducere
 quēdā latronē ad patibulū dicit: Magni fures parū latro/
 nem suspendūt. **o** Qui recta loquit. i. recte: diriget
 vt rectis gressib⁹ operū pueniat ad vitam eternā. Et cōuerso:

Ps. 139.

Vir linguosus nō diri/
 get in terra viuentiū.
 Eccl. xxxvij. c. Ante
 omnia opa tua verbū
 verax pcedat te et ante
 oēs actū p̄siliū stabile.
p Indignatio re/
 gi: nūcij mortis:
 ad litteram. i. ira regis
 nūciat mortē illis qui
 bus irascitur. Vel sic:
 Nūcij mortis: sunt
 indignatio regis:
 vt patet in illo q̄ nūci/
 auit dauid mortē sau/
 lis. ij. Regum. j. a. Et

Ps. 139.

Al. et eam

L

Al. et vitam

p dirigetur. Indignatio regis
 nūcij mortis: et vir sapiens
 placabit eum. In hilaritate
 vultus regis vitā: et clemen/
 tia eius quāsi imber serotin⁹.
p Posside sapientiā: quia au/
 ro melior est: et acquire pru/
 dentiam quia preciosior est
 argento. Semita iustorum
 declinat mala: custōs ani/
 mę suę seruat vitam suam.

In illis qui nūciauerūt eidem mortē isboeth. ij. Regl. iij. c.
Quistice: q Nūcij mortis: sunt angeli sathan: om/
 nes heretici: vni philosophi: detractores: adulatores: om̄s
 mali suggestores. Hi sunt indignatio regis eterni: quia
 offendunt eum: et eis dominus indignatur: tamē nō negatur
 eis penitētia dum sunt i via. Unde sequit: **r** Et vir sapi/
 ens placabit eū. i. regē: Sic iacob: esau: pmissis muner/
 b⁹: Ben. xxiij. b. Et abigail: dauid. j. Regl. xxv. d. **s** In
 hilaritate vultus regis vitā. id ē securitas vite: vt patet
 in Dester et Judith. Vel mystice: **s** In hilaritate vul/
 tus regis. i. christi veniētis ad iudiciū. **t** Quia: quia qui
 cūq; viderint vultum christi hilarem: viuēt cum eo in eter/
 nū. Soli enim electi eum videbunt placatum: quem reprobi
 videbunt iratum. Omnes autem videbunt eum scdm huma/
 nitatē. Esa. xl. b. Videbit omnis caro salutare dei nostri: **v**
Et clementia eius. i. lenitas: r Quasi imber sero/
 tinus: qui in iudę iam maturis messibus venire consuevit.
 Imber temporeus dat ad germinādū: et serotin⁹ ad maturā/
 dū. Imbri ergo serotino compaf clemētia christi: qz germi/
 na bonę vite. i. iniūta ad maturitatē p̄seuerantię pducit. Ipse
 em̄ vtrūq; dat: et germē: et maturitatē. i. et velle et p̄ficere. Phil
 ij. b. De⁹ ē q opaf in nobis et velle et p̄ficere p bona volūtatē.
 Hoc ē qd dicit Deut. xj. b. Dabit dñs pluuiā freyē tēpneā
 et serotinā: vt colligatis frumētū: vinū et oleū. **y** Posside
 sapientiā: quāsi artē viuendi. i. ipsam solā reputa tuam pos/
 sessionē. Vel: Posside sapientiā. i. intra in corporalē pos/
 sessionē sapientię: pedē intellect⁹ ponēdo in veritate p fidem:
 et pedem affectus in bonitate p charitatē. **z** Quia auro
 melior est: vt dictum est. s. viij. **a** Et acquire pru/
 dentiam quia p̄ciosior est argento. Differt sapientia
 a prudētia: quia sapientia est virt⁹ q sapiūt res puri sunt: mala
 male: et bona bene: optima optime: prudētia hō est virtus ele/
 ctia boni: et fugitiua mali. Itē sapientia est de his q̄ ad fidem
 p̄tinent: prudētia hō de his que ad mores p̄tinent informa/
 dos. Itē sapientia est de diuinis: prudētia de hūanis. Primo
 mō tam sapientia q̄ prudētia virtus est: Duobus alijs modis
 in genere cognitiōis sunt. Compaf autē sapientia auro: prudē/
 tia argento: quia sicut aurū p̄ferf argento in valore: sic sapi/
 entia prudētię: Nam sapientia regitur contemplatiua vitā:
 prudētia actiua. **b** Semita iustorum: id est obserua/
 tio consilioz et supererogationū: **c** Declinat mala:
 id est illicita et peruerfa: a quibus longe vadit. **d** Custos
 anime suę: id est qui custodit animā suā a demonum fug/
 gestionē: a carnis voluptate: a mundi vanitate: qui sunt latrū/
 culi syrię: et latrūculi moab: et latrūculi amon: de quibus. iij.
 Regl. xliij. a. Syria interpretatur sublimis: Ecce diabolus
 superbus. Moab ex patre: Ecce voluptas carnis. Ammon
 iniquus vel onerans: Ecce mundus. **e** Seruat vitam
 suam: scilicet gratię: vt tandem transeat ad vitam glorię.
 Contritiōe: qua

Dylice

Dylice

Contritionē qua quis cōterit vel alius cōterit: b. **Precedit** superbia: que ē initium omnis peccati: Eccl. x. b. vt patet in nabuchodonosor: qui propter superbiam suam factus est bos: Daniel. iij. f. Vel cōtritionē gehennę in qua conteret simul corpus et anima: pcedit superbia: qua recedit a deo.

Miquā em̄ deus pmitteret sic conterī hō minē nisi prius recesisset ab eo. Exemplū in antiocho epiphane j. Machab. vi. b. Et iherode agrippa: Act. xij. d. De hō dicit dicitur. xvij. c. Induc sup eos diem afflictionis: et duplici cōtritione cōtere eos dñe. **C** Et ante ruinā exaltatur spiritus. i. extollitur p superbiam. **B**u militas hō qz in imo ē: non timet ruinam aut casū. Job. xxx. c. Eleuasti me et quasi superuentum ponēs elisisti me valide. **D** Melius est humiliari. i. humilia pati et uiuere abiecte et uiliter: e. **C**um mitibus. i. cum mansuetis.

D diuidere spolia cum superbis. q. d. melius est pati iniuriā cum humilibus et apozari: qz irrogare alijs et cum superbis ditari. Ps. Elegi abiectus esse etc. Itē Heb. xj. e. Si de moyses grandis factus negauit se filiū filię pharaonis: magis eligens affligi cū populo dei qz temporalis peccati habere locunditatē.

Eruditus in verbo doctrine aut pditionis: b. **Replet** sibi et auditorib: i. **B**ona gratie et glorie que sola querit. **K** Et qui sperat in domino: licet nō nouerit pdicare aut docere: i. **B**eat est tam spei securitate: tandem reueritate. Esa. l. d. Quis ambulauit in tenebris et nō est lumen ei: Speret in nomine dñi et innitatur sup deū suū.

Qui sapiens est corde. i. cui sapiunt res. put sunt: licet nesciat pdicare: n. **A**ppellabit prudens: et est in veritate: quia scit eligere bonū et reprobare malū. Beda sic exponit: **Q**ui sapiens est corde. i. q. sapiētia fidei quā didicit corde custodit: merito nomē prudentis accipit. Sed q eandē sapiētia docet pdicare et ptra hereticos defendere nouit: maioris laboris p̄mia digniora p̄cipiet. Hoc est qd legist **B**atth. v. c. Qui fecerit sic et docuerit: h magnū vocabit̄ in regno celoz.

Timoth. v. c. Qui bene p̄sunt p̄s byteri duplici honore digni habent: maxime qui laborant in verbo et doctrina. **E**t qui dulcis est eloquio p̄dicando et exhortando: corrigendo hereticis resistendo: p̄ maioram reperiet p̄mia. f. q. sapiens corde tñ: quia habebit aureolam p̄dicatorū qd nō ille. Unde Daniel. xij. b. Qui docti fuerint fulgebunt quasi splendor: firmamenti: et qui ad iusticiā erudiunt multos: quasi stelle in perpetuas eternitates. Sed ex hoc videt q aureola augeat p̄miū: qd tñ nō cōcedit. Sol. Reuera aureola nō augeat p̄miū: Et qd hic dicit: maiora reperiet p̄mia. i. plura: quia aureā et aureolā: ille aut tñ aureā. Vel sic maiora reperiet p̄mia q meruerit. Vel **Q**ui dulcis est eloquio maiora reperiet: qz plurib pdest. Eccl. vi. a. Verbu dulce multiplicat amicos et mitigat inimicos. q. **S**ons vite. f. gratie et glie: r

Eruditio possidetis ipsa eruditionē. i. habētis iterū i corde p intellectu et affectu: et in ope p effectū. Ex tali quippe eruditione orit̄ vita gratie et glorie. **S** Doctrina stultoz q nō faciūt qd docent: i. **S**atuitas: id est fatua sine sapore: quia nec ipsi edificant ex ea: nec edificat audientes. Hic dicit Esa. xlij. d. Qui multa vides: nōne custodies: et q apras habes aures: nōne audies: v. **C**or sapiētis erudiet os ei: vt discrete et modeste et vtiliter loquat̄: nō turpiloquiū aut stultiloquiū aut scurrilitatem aut vanitatem aut mendaciū aut detractionem aut adulationem: sicut dicit apostolus Eph. iij. g. Omnis sermo malus ex ore vestro nō procedat: sed si quis bonus est ad

edificationem fidei vt det gratiam audientibus. Similiter cor stultoz docet os eoz: sed stulticiā aut maliciā. Job. xv. a. Docuit iniquitas os tuū et imitatis linguas blasphemantiū. Item **Labere**. ix. b. Docuerūt linguas suas loqui mendaciū. **E**t labijs ei addet gratiā. i. loquela eius erit gratio-

sa. Nam qui sapienter et affectuose loquit̄ libenter audif. Unde. j. xxij. b. Qui diligit cordis mūdiciā ppter gratiā labioz habebit amicū regem. **S** auus mellis verba cōposita: dulcedo anime sanitas ossium. Est viā que videtur homini recta: et nōuissima eius ducunt ad mortē. **A**ni mā laborantis laborat sibi: quia compulit eum os suū. **U**ir impius fodit malum: et in labijs eius ignis ardescit. **H**omo peruersus suscit lites: et verbosus separat principes. **U**ir iniquus lactat amicum suum: et ducit eum p̄r viam non bonā.

cerna ardēs et lucens. **S** dulcedo aie. i. cordis mūdiciā op̄is inocētia: oris modestia: a. **S**anitas ossiū. i. virtū naturalū que ex his roborant̄. **E**cōtrario vitia sunt infirmitas et corruptio earum. Nam in hereticis corrupta est vis ratio: nabilis: in avaris et luxuriosis et gulosis vis concupiscibilis: in superbis iudis et iracundis vis irascibilis. **D**ulcedo anime. i. cognitio christi: q dulcedinē in anima facit: est sanitas ossiū. i. virtutū. **E**st viā q videt hōi recta: vt quibuscū magna penitētia vlt̄ aspa cōrectio: alijs splēdide comedere diuitijs abundare. **E**t nouissima ei ducit ad mortē eternā: qz sine discretionē ois viā p̄cipitiū habet. **U**ir **E**u. i. d. iubet dominus sal apponi in omni sacrificio.

Aia laborantis: q nō amat requiē sibi in **B**erilio: e. **L**aborat sibi p̄ncipalit̄. i. ad suū p̄fectū: f. **Q**uia cōpulit eū os suū. i. comestio pomi veriti qd comedit adā. **U**ir dicitur est et in eo omnib homib: In sudore vultus tui vesceris pane tuo: **B**en. iij. d. Hoc est qd dicit Eccl. vj. c. Ois labor hominis in ore ei: id est ppter os eius. **M**oraliter: Os cōpellit labore doctores et p̄dicatores: qz quodāmodo cogit eos agere qd docent: vt os turturis retorquet ad ascellā. Et hoc ē qd dicit̄ Eccl. vj. a. **A**llaqueat̄ es verbis oris tui et capis p̄p̄is sermonib.

Uir impius: cui bona desipiūt et mala sapiūt. **F**odit malū. i. de p̄fundo iniquitatis extrahit p̄ excogitatā adinventionē: qsi nō sufficerēt mala p̄sucta. In fōsione etiā duo notat̄ labor. f. et scrutiniū. De labore dicit **Isaie**. ix. b. **U**ir inique agerent laborauerunt. De scrutiniō dicit Ps. Scrutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutatio.

Et in labijs eius: id est impij: **K** ignis iracundię: vel ignis gehennę: i. **A**rdescit: quia merito labiorum suoz ardebit igne perpetuo. **H**omo peruersus: id est penitus a deo versus. f. corde ore et opere. Vel peruersus. i. veritati cōtradicens. **S**uscitat lites: id est seminat discordias. **S**uscitat lites. i. qrelas ptra se apud deū multiplicat: tot et tantas: vt eas nō possit nec sciat pacificare. **E**t verbosus. i. plen⁹ verbis: p̄ **S**eparat p̄ncipes: ad literā: discordias seminādo. **S**eparat a seipso: p̄ncipales. i. sanctos angelos. **U**ir iniqu⁹. i. adulator: r. **L**actat amicum suū q amat eū. i. blādiēdo decipit. **S**. j. b. Fili si telactauerit p̄ctōres ne acq̄scas eis. **B**atth. viij. c. **L**uc. ix. c. Dimitte mortuos sepelire etc. **B**reg. **D**ortui mortuū sepeliūt: cū p̄ctōres p̄ctōrē fauozib p̄mūt. **E**t ducit eū acq̄scēntē sibi: i. **P**er viā nō bonā. i. p̄via supbie vlt̄ inanīs glorie: qz facit eū cui adulat̄ vel supbire vel inaniter gloriari. **U**ir. j. xxix. a. **H**omo q blādis fictisq sermonib loquit̄ amico suo: r̄te expādit gressibus eius. Esa. iij. c. **P**opule meus q beatū te dicūt: ipsi te decipiūt et viā gressuū tuoz dissipāt.

Qui attronitis

Libzi

a ¶ Qui attonitis oculis .i. stupefactis ante se posita non
videntibus: b ¶ Cogitat praua/alijs: c ¶ Adordēs labia
sua pficit mali/mētis pposito. Et notat h salomon ppera
tes cogitantū mala. h abēt em oculos attonitos/vt etiā añ se
posita nō videāt: vt dicit Job. xv. b. Quid te eleuat cor tuum:

Zl.† mala

Job. 4. c.

attonitos habes ocu-
los: dicitur eliphaz. Irē
a mordent labia aut ba-
culos: quod est signū ali-
culi mali perpetrandi.
c Corona digni-
tatis senectus. id est. men-
tis maturitas: et vita
immaculata: sunt causa
corone. id est. vite eterne.
e ¶ Que in vijs iu-
stis expugnatores vrbium. Sortes
mittunt in simū: sed a domino
temperant.

alijs qđ tibi vis fieri: nō facere alijs qđ tibi fieri si vis. In his
vijs senect^r hęc venerabilis inuenit. Sap. iij. b. Senect^r ve
nerabilis est: nō diuturna neq; numero ānoꝝ cōputata ȝc. f
Melior ē patiēs viro forti. i. melior ē patiētia q̄ fortitu
do: q; p patiētiā vincit. ppri⁹ anim⁹: p fortitudinē sō qđ est ex
tra supā. Uñ exponēdo subiūgit: **g** Et q dñs aio suo:
eū sibīp sī hūilitate patiētiē subiūcēdo: b **E**xpugnatoꝝ
vbiū: q; q expugnat vbiē: toto se pugnat extra iud qđ ptra se
est: qui aut animū suū expugnat/ dimidiō se cōtra seipsum pu
gnat: et ideo gloriofior ē ibi victoria. Uñ sancti nūq; aut raro
gloriant in hoc q; strenue agunt: sed in eo q; patiunt. Gal. vi.
d. Vbi aut absit gloriari ȝc. Nec in fortitudine: s; in patien
tia: dicit dñs: possidebitis aīas vestras: Luc. xxi. d. **S**or
tes mittunt ȝc. Hic docet metaphorice cōparatē sortie
nō debere lupare de bono: quia dubij z incerti sunt exitus re
rum. Uñ Eccl. ix. a. Nemo scit an amore an odio dignus sit:
sed omnia in futurū seruantur incerta. Sicut em̄ sortes in sinu
cōtente abscondunt/ sed postea extractę patent: sic facta hoīm
in p̄feti latēt cui⁹ sint meriti: s; in futuro patebūt/ q̄si de sinu vi
uini iudicij extracta. Et h ē qđ dicit: **Sortes mittunt in si
nuū.** i. in occulto: sic calculi solēt i vna poni. **k** Sed a dñō
tēperant: vt sup illū cadat fors: de q̄ vult dñs. Uñ Act. ij. d.
Et cecidit fors sup mathiā. Fors antiq̄tus erat in vsu: s; mō
nō: q; nō sorte sed arte z aliqñ fraude eligūt rectores. Versus.
Sorte patēt ionathas/ ionas/ saul atq; mathias: Achor/ pꝛe
sbyteri/ funicul⁹ hoc modo fact⁹/ diuisit: mō q̄ fiūt nō sorte s;
arte. Sorte patēt ionathas. j. Regl. xiiij. f. Ionas. j. b. Saul.
j. Regl. x. c. Atq; mathias: Act. ij. d. Achor: Josue. viij. c.
Presbyteri: Luc. j. a. Funicul⁹ hoc mō fact⁹/ diuisit: Josue.
xiiij. et sequētib⁹. Vñ qđ fiūt nō sorte sed arte.

Dyffice

105.56.

Melior est buccella sicca ¶ **Expo.** Ca. XVII. cū gaudio/ q̄ domus plena victimis. i. laurio/ ribus ⁊ solēnibus epulis/ cum iurgio/ ad litteram. e **aphysice:** Velius est paruū bonū cū charitate quē est gau diū ⁊ rīsus aīg/ sine sciētia p̄dicandi/ q̄ est bucellā siccā come dere/ q̄ magnis fulgere virtutib⁹ cū admixtiōe discordiē/ q̄ est iurgū. **Un̄ Eccl̄. xix. c.** Velius est hō q̄ minuit scia ⁊ defici ens sensu in timore dei/ q̄ qui abūdāt sensu ⁊ trāsgredit̄ legem altissimi. **Vel sic:** **M**elior est buccella sicca. i. modica suba: **m** **Cū gaudio.** i. cū pace ⁊ quiete mētis: **n** **¶ do m⁹ plena victimis cū iurgio.** i. q̄ multē diuitiē cū cura ⁊ sollicitudine/ q̄ ē iurgū mētis. **Eccl̄s. v. c.** Dulcis est somnus opanti/ siue parum/ siue multū comedit: saturitas autē diui tis nō sinit eum dormire. **P̄s.** **Vel⁹** est modicū iusto sup di uitias peccatorū multas. **Itē/** **M**elior est buccella sicca cū gaudio. i. modica elemosyna cū hilaritate/ q̄ multa ⁊ ma gna dare cū obiurgatiōe ⁊ tristitia. **Un̄ Eccl̄. xxxv. b.** In om ni dato hilarē fac vultū tuum: ⁊ in exultatiōe sacrificia decimas tuas. **Hoc ē q̄ dicit apl⁹. ij. Cor̄. ix. b.** Qui parce semiat par ce ⁊ metet: ⁊ q̄ semiat i bñdictiōib⁹ d̄ bñdictiōib⁹ ⁊ metet: **Un⁹** quisq; put destinauit in corde suo/ nō ex tristitia aut necessita/

camlinū intelligit: fragiliora quę p argentū designant: probat
minori tribulatione: quę p ignē accipit hic. Sūt aut tria pba/
toris boni auri. Prīmū ē ignis fornacis: Secundū tact⁹ lapi/
dis: Tertiū repositio i luto. Sic viri iusti tria habēt pbato/
ria. Prīmū est ignis tribulationis: vbi sicut aurū in fornace
pbat: sic iustus ab oī
forde mundat. Sap.
11. b. Tanq̃ aurū in
fornace probauit eos
domin⁹. Ecclj. xxvj.
a. Vasa figuli probat
fornax: et hoies iustos
tempratio tribulatio/
nis. Secundū ē pba/
toris laudis humane:
vbi sicut aurū in tac/
tu lapidis cognoscit:
sic iustus i laude hois: Si enī afficit vel inficit ea/reprobis
est: si non/probat⁹ est. De hoc dicit. j. xxvj. c. Quō probat⁹
in pflatorio argentū et in fornace aurū: sic probat⁹ homo ore
laudantiū. Probatio ista fortior est q̃ pcedēs: Multi enī
ignē tribulationis equanimiter sustinent: qui laudes vel vitupe/
ria pati nesciūt sine elatōe vel odio. Tertiū probatorū sūt
diuitie tpales: vbi si cor hois nō putrescit: sicut nec bonū au/
rum in luto putrescit: tūc probat⁹ est homo: si autē putrescit
aurū reprobū est: similis et homo. Unde Hier. vj. g. Argē/
tum reprobū vocate illos: q̃ dñs protecit eos. Tempe mar/
tyr aurum ecclesie probatū est igne: tempore pfectoy laude:
q̃ a toto mūdo laudabant: nec inde supbiebant: sed totā lau/
dem in dñm retorquebāt. Tempe pō nostro in quo fces se/
culi deuenerūt: probat⁹ ecclesie aurū in luto diuitiaz: et in plu/
ribus reprobū inuenit. Hoc triplex probatorū in figura p/
cessit: Nam abel/cain habuit q̃s sū probatorū: isaac/his/
maelem: iacob/esau. a. **Malus obedit lingue iniqua:**
que triplex est. f. lingua carnis/lingua mūdi/lingua diaboli.
Lingua carnis suadet suauia. f. molliter dormire/bene come/
dere: et dissuadet aspera. f. ieiunare/vigilare/et hmoi. Hec lin/
gua loquit tibi/ cū vis surgere ad matutinas/aut cum vis ie/
iunare: Et primo tradit et appellat a manifesto grauamie:
et postulat diem. Si aut non acquiescit ei/tūc incipit allegare
et ostendere rationes sicut asina balaam: Numeri. xxiij. f.
Vult inquit mortui sūt vel insaniert p̃t nūmias vigilas
et ppter nimia ieiunia: melius est suauit ire q̃ cito deficere.
Et dicit poeta: Quod caret alterna requie durabile non est.
Et rōnabile sit obsequiū vestrū: Roma. xij. a. Et carnē suā
nemo vnq̃ odio habuit: Eph. v. f. Sed bon⁹ onager clamo/
rem huius tractoris non audit. i. desiderū voluptatis: Job
xxxix. a. Lingua mūdi suadet vana. f. honores mūdi et diuiti/
as et hmoi: et dissuadet vera bona. f. paupertatē/humilitatē/
vilitatē. Hec ē lingua egyptiaca: quā veri filij iacob misit ad
emendū frumentū non intelligūt: Gen. xli. e. Tertia lingua:
id est diaboli/suadet iniqua. f. inuidiā/odiū/superbiā/et hmoi:
et dissuadet pacem/cōcordiā/charitatē/et hmoi. Hec est lin/
gua syriaca: quā viri de hierusalē non intelligūt: Esa. xxxvj.
c. Qui huic triplici lingue obedit. i. acquiescit/malus est. Si/
gnanter aut dicit: malus obedit lingue iniquę: q̃ oīs
mal⁹ has tres linguas sibi p̃ficat porissas: vt quicqd iusserint
statim obediat. De q̃libet harū trium linguarū pōt intelligi
illud Ecclj. xxvj. b. Lingua tertia mltos cōmouit et dispersit
illos de gente in gentē. Et. j. eodē. c. Lingua tertia mulieres
fortes eiecit et p̃uauit illas laborib⁹ suis. b. **Et fallax ob/
temperat labijs mendacib⁹** i. diaboli: q̃ ē mēdax et paf
mendaci: Job. viij. f. Qui p̃mittit tpalia vt obliuisci faciat
gēna. Dicit aut diabol⁹ hēe linguā iniquā aperte suggerēdo/
et labium mendax occulte insidiando: et qui non vult resistere
aperte tempratiōi: merito decipit occulta suggestiōe sub spe/
cie virtutis: vt dicit Greg⁹. Un Job. xxiij. b. Ip̃i fuerūt re/
belles lumini/nescierūt vias ei⁹. Ueli b. **Fallax. i. simula/
tor/hypocrita: q̃ seipsū et alios sub specie aliena decipit: c**
Obtemperat labijs mēdacib⁹ laudatū. f. et adulatū. Ju

sto enī iudicio dei sit: sic dicit Greg⁹. vt q̃ alios exteri⁹ decipit:
ipse interi⁹ excipit⁹ q̃ de se falsa audit q̃q̃ credēs decipiat.
d. **Qui despiciat pauperē/ignādo/q̃ paup⁹ ē: vel ma/
ledicēdo/vel nō subueniēdo: c. **Exprobrat factori ei⁹.**
Nam quicqd sit pauperi/sit ip̃i christo qui ē factor et pater
pauperum. Matth.
xxv. d. Q̃ diu vni ex
fratribus his minimis
meis fecistis/ mibi fe/
cistis. Item Matth.
x. d. Qui vos recipit/
me recipit. Et Luc.
x. c. Qui vos spernit/
me spernit. Uel sp̃ia/
liter: d. **Qui despi/
cit pauperē. i. q̃ ab/
omniat peccatorē. e**
Et gloria filioy p̃res eoy. Non
decet stultū vba cōposita:
nec principē labiū mēdax.
Sēma grātissima expecta/
tio p̃stolat: quocūq̃ se ver/
terit p̃udent intelligit. Qui
celat delictū/ārit amicitias:**

Exprobrat factori ei⁹. i. christo q̃ p̃t p̃tores fact⁹ ē hō.
Non enī venit vocare iustos sed p̃tores: Matth. ix. b. Vñ
Deut. xxiij. b. Mō abomiaberis egyptiū. Job. xxxi. b. Si de
speri p̃tereunt eo q̃ non haberet indumentū et absq̃ ope/
rimēto pauperē: f. **Et qui in ruina letat alteri⁹ non
erit impunitus:** q̃ ipsum gaudiū est ei ruina. Et intelli/
git hoc de ruina p̃ci vel mortis vel infortunij. De nulla enī
ruina alteri⁹ etiā inimici gaudendū est: sed potius compatiē/
dum et dolendū. j. xxij. c. Cū ceciderit inimicus tu⁹ ne gau/
deas/ et in ruina eius ne exultet cor tuū: ne forte videat dñs et
displiceat ei. Job. xxxj. c. Si gauis⁹ sū ad ruinā ei⁹ q̃ me ode/
rat: et exultauit qd inuenisset eū malū: **Corona senū:**
id est gaudiū p̃iarcharū et p̃pharū: sūt/ b. **Filij filioy:**
id est successores ap̃oy: a quib⁹ digna laude celebrant. En/
de Ecclj. xliij. a. Laudem⁹ viros gloriosos et parentes n̄fos
in generatione sua. i. **Et gloria filioy:** id est p̃dicatorū
nouī testamenti: sunt/ k. **Patres eoy. i. patriarchę et p/
phetę:** q̃ in hoc gloriānt in moderni p̃dicatores/ q̃ veterū pa/
trum filij esse meruerūt. Qd aut apostoli dicant filij patriar/
charū et p̃phetay: testatur Ps. Pro patrib⁹ tuis nati sunt ti
bi filij. i. pro patriarchis et p̃phetis/apostoli. Item q̃ nos si/
m⁹ apostolorū filij/ dicit paul⁹. j. Cor. iij. d. Ego p̃ euangelij
in christo vos genui. Moralit⁹ Filij sūt cogitatiōes. Filij
filioy sunt affectiōes. Pronepotes sūt opationes. Bene et/
go dicit: **Corona senū filij filioy/ non filij:** q̃ cogi/
tationib⁹ non coronamur sed affectionib⁹. i. **Non decet
stultum. i. superbū** (Stultus enī dicitur/ quasi stas altus)
m. **Verba composita. i. sacra eloq̃a:** quę audiētes et faciē/
tes componūt et ornant. Unde. j. xj. c. Circulus aure⁹ in na/
ribus suis: mulier pulchra et fatua. i. doctrina pulchra p̃bis:
fatua operibus. Uel stultus dicit quilibet peccator: quē non
decet verba cōposita. i. sacra doctrina: q̃ qd edificaret s̃bo/
destrueret exemplo. Ecclj. xv. c. Non est speciosa laus in ore
p̃toris: q̃ nō est a deo missus. n. **Nec principem/ quē/
libet vel p̃latum:** o. **Labij mendax/ decet:** imo valde
dedecet/ siue in iudicio/ siue in p̃dicatione/ siue in filio/ siue
in simplici locutiōe. Ecclj. xxv. a. Tres species odiuit anima
mea et aggrauor valde animę eoy: pauperē superbū: diuitē
mendacem: et senem fatuū et insensatū. p. **Sēma. i. vita
eterna:** p qua cōpanda sapiēs negociator vendidit vniuer/
sa q̃ habuit: Matth. xij. f. Est/ q. **Gratissima expec/
tatio p̃stolant. i. a longe videntis.** P̃stolari em dicit a
p̃r/ et skolon qd est longū: q̃ lōge videre facit fides et spes. f.
vsq̃ ad celum. De hoc dicit. j. x. d. Expectatio iustoy leti/
cia. Thren. iij. c. Bonū est p̃stolari cum silentio salutare
dei. r. **Quocūq̃ se verterit. i. p̃stolās/ siue ad gaudia ce/
li/ siue ad supplicia ifernū/ siue ad miseras seculi:** s. **Prude/
ter intelligit. i. intrus legit/ quę bona/ quę mala/ quę fugien/
da/ quę timēda/ quę appētēda.** t. **Qui celat delictū/ alte/
rius:** v. **Querit amicitias/ dei et proximi.** Nam celare
delictum alterius/ est sepelire mortuū: qd est opus pietatis.
Ecōuerso reuelare/ est mortuū detumulare: qd est nefandissi/
mū. De hoc Ecclj. xxvj. c. Qui denudat arcana amici/ fidē
f. perdit et nō inueniet

B

Al. timentēs

Al. tvertit

Al. tinteliget

Moraliter

perdit et non inueniet amicum ad animum suum. Seneca. Tar-
diloquum te esse iubeo: et prope erit tibi deus. Et Socrates
interrogat a quodam: qualiter haberet gratiam dei et hominum:
respondit: Si optima quęq; egeris et pauca locutus fueris.
a **Qui alto sermone**. i. audibili: b **Repetit**. i. reue-

Al. faltero

mi: c **Seperat fede-**
ratos. i. se et illū cuius
secretū reuelat. Aliq
libri habet: **Qui al-**
tero sermone repetit:
delictum. i. proximi:
seperat federatos. i.
amicitiā inter illū cu-
ius delictū reuelat: et
illū cui reuelat. Hanc
litterā legit B. lo. quę
dicit: Primus sermo
est: cū sit delictū: alit-

cum manifestat. Et sū hoc potest intelligi: tam de proprio de-
lito q̄ de alieno. Vel p̄m sermo est confessio: qua tibi peccatū
vel secretū p̄fiteri. p̄m. Alit sermo est reuelatio tua: q̄ tu aliq
reuelas. Et de hac dicit Eccl. xij. a. Non duplices sermonē
auditus de reuelatiōe sermonis absconditi. d **Plus p-**
ficit correctio apud prudentem: q̄ scit quid bonū: qd
malū: e **Centū plage apud stultū**: q̄ nescit discer-
nere inter bonū et malū. Talis enī nec p̄nis flectit: nec blan-
ditijs emollit. Unde. j. xxvij. d. Si prudens stultū i p̄lla q̄si-
tissimas desup feriente pilo non auferetur ab eo stulticia eius.

f **Semper iurgia querit malus**. i. seditiosus. g **An-**
gelus aut crudelis. i. diabolus: b **Mittet contra**
eum: vt in p̄sentia affligat sic egyp̄tios: Exo. xij. d. Vel post
mortē ad eternū interitū rapiat. Vel sic: **Abali**. i. p̄tentio-
sus: **semper iurgia querit**: siue colloquēdo: siue i disputā-
do: magis confidens in clamore et p̄tradictione q̄ in ratione.
Unde petrus dixit ad simonē magū: Si interrogas ad p̄tra-
dicendū: nō respōdeo: Nihil enī phibet post euidentissimas
rationes seu rōcinationes dicere: nihil est dictū. Contra hūc
mittit dñs aliq̄ angelū crudelē. i. aliū clamatorē. j. Cor. xj.
c. Si q̄s videt p̄tentiosus ē: nos talē p̄suetudinē nō habem⁹
sed nec ecclesia dei. i **Expedi magis vñse occurre-**
re raptis fetib⁹: q̄n valde irata est: i **fatuo p̄fidē**
ti sibi in stulticia sua: q̄ vñsa maiori vi vincit: stult⁹ vero

Byssice

cruditissimis rationib⁹ superari nō pōt. **Byssice**. Arsa est
gentilitas: catuli rapti: ex ea cōuersi: stult⁹: heretici: et facili⁹
fuit et est doctorib⁹ furoꝝ gentilitatē occurrere aliq̄b⁹ ex ea a
bestiali scitritia ad pietatē fidei p̄uersis: q̄ heretico p̄fidēti in
sui dogmatis p̄fidia. **Moralit**. Arsa quę fortis est in po-
teriorib⁹ sed debilis i capite: significat diaboli suggestionē:
q̄ in p̄ncipio debilis est: sed postea dualēscit. **Fatu⁹** est sensus
carnalis: cui sapida desipiūt: et insipida sapiūt. **Expedi** ergo
magis occurrere vñse raptis fetib⁹: i. extinctis p̄mis sugge-
stionū morib⁹: q̄ fatuo. i. carnali sensui. Facili⁹ ē enī sugge-
stiones diaboli supare: q̄ insultus sensus carnalis. Diabolus
enī resistēdo vincit: sicut dicit Jaco. iij. b. Resistite diabolo
et fugiet a vobis: Sensus aut carnalis sp̄ tecū est: Est enī fa-
miliaris inimicus: De quo dicit Michę. vij. b. Ab ea quę
dormit i sinu tuo custodi claustra oris tui: q̄ filius cōtumeliā
facit p̄ti: et filia p̄surget in matrē suā: et nurus p̄tra socrū suā:
et inimici hoīs domestici eius. i **Qui reddit mala p-**
bonis: quę ē retributio diabolica: quā deus nescit. m **Nō**
recedet malū: culpe et p̄ne: n **De domo eius**. i. fami-
lia vel corpore vel p̄scitētia. **Biere**. xvij. d. Nunq̄d reddit p
bono malū: Et. j. eodē. **Ne p̄p̄tiet** iniquitatē eorū et p̄ctm eorū
a facie tua non delect. Omnis impatiens q̄ maledicenti sibi
vel malefaciēti irascit: reddit malū p̄ bono. **Quiuis** modi enī
tribulatio nihil aliud est q̄ luxuriū ad lauādū sordes caput. i. i.

Multiplex vñ-
litas tribulati-
onis

cordis. **Qui** igit tribulati se irascit: quasi puer scabiosus est: q̄
matri lauāt caput eius irascit et p̄uitiat. Itē h̄mōi tribulatio
aqua est ad extinguendū ignē p̄cupiscētię. Unde Eccl. xj. d.

Salicia vñ horę obliuionē facit luxurię magnę. **Qui** igit
tribulati irascit: similis ē illi cuius domus ardet et afferēti si-
bi aquā ad extinguendū p̄uitiat. Itē tribulatio panis est ani-
mę. Unde **Thren. iij. d.** Saturabit opprobrijs. **Qui** igit tri-
bulanti irascit: similis est cani qui manū porrigent sibi panē

mordeat. Sed dicit ali-
quis: et si bona faciāt
tribulantes: tamē quia
nō hoc intendūt ideo
non sunt sustinendi. **B**
Amice nec sp̄ne quę
vineam claudūt et cu-
stodiunt: hoc inten-
dūt: sed si ideo reijcis
stultus es. o **Qui**
dimittit aquā. i. nō
refrenat linguam: p **Al. tohim**

Caput est iurgio /
rū. i. origo discordię

et p̄tētiōis. Eccl. xxv. d. Nō des aque tuę exitū nec modicū:
nec mulieri nequā veniā p̄cedēdi. Vel aqua est fluxa cogita-
tio: quā dimittit q̄ de cogitatiōe statim in verba p̄sumpit: et
talit fatū est. **Uñ. s. xij. c.** **Fatu⁹** statim idicat irā suā. Qua-
re: Quia vas cordis sui ligaturā seu circulū patiētię vñ hūili-
tatis aut māsuetudinis non habet: Unde immūdu est sū le-
gem. **Numeri. xix. c.** Omne vas qd nō habet ligaturā desu-
per: immūdu est. q **Et anteq̄ patiat p̄tumeliā iudici-**
um deserit: discretiōis. i. anteq̄ audierit p̄tumeliā ab alio
p̄sumpit in cōtumelias: nō discernēs quid dicat vel vtrū file
re aut loq̄ debeat: vel qd distet inter p̄tumeliā et pati p̄tumeli-
am. **Purāt** enī multi q̄ pati p̄tumeliā sit p̄tumelia: sed non ē:
imo honor: quo non sunt omnes digni: Ideo iusti gaudent
in passiōe p̄tumeliarū. **Act. v. g.** **Abant** apostoli gaudentes
et. Vel sic: **Anteq̄ patiat**: id est donec patiat: **contu-**
meliam iudiciū deserit: alios obiurgando iniuste. Sunt
enī quidā: qui semp rixant donec audiat p̄tumeliā: et tunc ta-
cent. **Uñ** marcialis coquus cuiā dixit q̄ semp clamabat dū
aliq̄ recitaret carmina sua: vt audirent p̄sus sui: donec ad ple-
num verberatus est. **Nō** clamas semp: q̄ versibus obstrepis
heli: **Nō** facis b̄ gratis: accipis vt taceas. r **Et q̄ iustū**
cat impiū: p̄ ipo iudicādo. s **Et q̄ p̄dēnat iustū p̄tra**
eū sniam dādo. t **Abomiabilis ē vñse apud deū**:
licet nō apud mūdū vel apud se: Sic iudei q̄ barrabā impiū
q̄si iustū petierūt dimitti: et christū quasi impiū p̄demnari.
Dat. xxvij. b. **Esa. v. e.** **Uē** qui dicitis malū bonū: et bonū
malū. Sed qd faciet iudex cū vider impiū: et quē scit impiam
causam h̄e p̄ualere sū allegationes: et iustū quē scit iustam
causā h̄e succūbere: Si iudicat sū allegata: cōdēnat iustū et
iustificat impiū: et ita abominabilis sit apud deū: si alit iudi-
cat: facit p̄tra ordinē iudicis. **Sol.** Aliud ē aliqd scire vt hō:
aliud vt iudex. Tu scis vt homo istū h̄e iustā causam: sed vt
iudex scis eū h̄e iniustā: tibi hōi euidentia facti ē iudiciū fecit
fidē de causa: sed tibi iudici allegatiōes i iudicio fecerūt fidē:
et ideo vbi es vt iudex oportet te iudicare sū allegata: nec
sic iustificas impiū et p̄demnas iustū: q̄ apud te iudicē ille iu-
stus est: cuius allegatiōes p̄ualent: et ali⁹ iniustus q̄ succūbit:
licet apud te hōiem ecōuerso sit: et ideo vbi es vt homo ecō-
uerso iudicabis. **Uñ** **Ambr. iij. cā. q. vij. c.** iudicet **Hō** iudex
nihil ex arbitrio suo facit: et domesticę p̄p̄tate volūtatis: s
iuxta leges et iura pronūciat scitis iuris. i. statutū obtempat:
non indulget p̄p̄tē volūtati: nihil paratū et meditatū de do-
mo defert: sed sic audit ita iudicat. **Licet** enī quasi hō alit de
facto certus sit: in eo tñ qd gerit personā iudicis sedet tanq̄
proius factum ignorans: quare ratione personę quam gerit
debet semp sū allegata iudicare. Et si obijcit: q̄ cōtra p̄sciē-
tiam p̄demnat innocentē: et ergo mortalit peccat. **Respōdeo**
per interemptionē: q̄ non contra p̄scientiam sed per consciē-
tiam p̄dēnat. **Cōscientia** enī sua sibi debet dictare ita esse fa-
ciendū: alit erronea est. Aliq̄ tñ alit dicit. i. q̄ d̄ aliq̄ delegare
causam qui nesciat factum: qui possit sū p̄scientiā iudicare.
Quid p̄dest

Originalit
Amb. super
Bri imacul

a Quid prodest habere diuitias: tales que deficiunt: **b** Stulto. i. diuiti auaro. **c** Cui sapiam: q. fieret sapiens: **d** Emerere non possit in suo statu manens: et ideo dicitur stultus: q. si vellet mutare statum: diuitijs suis posset emergere regnum celo rum: ubi vera sapiam haberet: Juxta illud Matth. vj. c. The

saurigate vob thesau-
ros i celo etc. De hac
stulticia dicit Eccl. v.
c. Quid prodest posset
sori nisi q. cernit diuiti-
as oculis suis: Immo
certe nocent ei: Sunt
enim ei sic mola asina/
ria i collo vt demerga-
tur in profundum: sic di-
citur Matth. xviij. a.
Sunt etiam quasi gry-
bus cameli: vt non pos-

sint transire p foramen acus in celeste hierusalem: vt dicit Mat.

xix. c. **a** Quid prodest habere diuitias
secundum vel recte fidei vel bonorum operum: **b** Stulto: id e

heretico vel iudeo vel hypocrite vt cuilibet malo christiano:
c Cui sapiam. i. christi: qui e dei pater et dei sapia. j. Cor.

j. d. vel fidei unitate: vel vita eterna: vel bona actione emergere
non possit: Christus q. ad iudicium: q. velamen malicie habes sup
faciem cordis: christi in lege non pot. cognoscere. Fidei vni-
tatem: q. ad hereticum: qui fide destruit. Vita eterna: quo ad
hypocritam: qui bonis que facit laudem hominum querit et emit.

Bona actione: quantum ad malum christianum: cui ois vita pccati
est. i. absorpta a pccato. **e** Qui alta facit domum suam: ad
litteram. i. q. alta et magna edificia pstruit de pecunia male acq-

sita: vt de psumptione crucifixi: vt supbie causa: vel oppressiouis
alioy: **f** Querit ruinam. i. facit vt ruat i infernum. Vnde dicitur.

xxij. d. Vt q. edificat domum suam i iniusticia et cuncta sua non i
iudicio. Al sic: **g** Qui alta facit domum suam. i. q. aspirat ad
honores et dignitates seculares: **h** Querit ruinam. i. vnde

ruat: sicut sathan. Esa. xliij. d. Ascendat sup altitudinem nubium:
similis ero altissimo: verumtamen in infernum detrahetur in profun-

dum lacu. Luc. x. c. Et tu capharnaum vsq. ad celum exaltata es:
vsq. ad infernum demergetur. Vel de nouitijs claustralib. pot.

berponi: q. non sunt pccati regula comuni: sed supaddit: q. non
sufficit esse pfectores: sed voluit esse martyres: q. sepe credunt si-

bi reuelationes fieri: et patiuntur mirabiles delusionis: et cu voluit
alios pcedere: sepe alios seq. non possunt. Dicit g: **i** Qui

alta facit domum suam. i. querit ruinam suam: sup alios eminere
cupiens: **j** Querit ruinam a communitate alioy. Sen. Redi-
gete ad parua: vt excidere non possit. Luc. x. c. Vidi sathanam

sic fulgur de celo cadentem. Vel sic: **k** Qui alta facit do-
mum suam. i. parat ruinam suam: sic epi et abbates q. de bonis ecclesie et

in ecclesia voluit sublimare parates suos: **l** Querit rui-
nam. i. facit vnde ruat i infernum. Unde dicitur Mich. iij. c.

Audite principes iacob et duces domus israel: q. abominamini
iudicium et omnia recta pervertitis: q. edificatis sion in sangui-

nibus et hierusalem in iniquitate. Propterea causa vni sion q. si ager
arabiz: et hierusalem quasi aceruus lapidum erit: et mons templi

in excelsa siluarum: ubi non sunt nisi infructuose arbores. Item
Abdij. j. b. Si exaltat fueris vt aqila et inter sidera posueris

nidum tuum: inde detrahatur te dicit dominus. **m** Et qui euitat disce-
re: legem dei: q. docet recte viuere: vni significat p arboris vite

q. est in medio paradisi: **n** Incidit mala multa. Pri-
mo i tenebras erroris et ignorantie. ij. Pet. j. b. Cui non presto

sunt hec: cecus e et manu reptans. Secundo in captiuitate diaboli
et pccati. Esa. v. d. Propterea captiuus ductus est populus meus: q. si

habuit scientiam. Tertio: q. repellit a seruitio dei. Osee. iij. b.
Quia tu repulisti scientiam: repella te et ego ne sacerdotio fun-

garis mihi. Quarto: q. reddit orationem execrabilem. Vn. j. xxvij.
b. Qui declinat aures suas ne audiat legem: oratio eius erit execra-

bilis. Quinto incidit in malum infelicitatem. Sap. iij. c. Sapien-
tiam et disciplinam q. abijcit infelix est. **o** Omni tempore prosperi-

tatis et aduersitatis: **p** Diligit q. amicus esse et noie. Vnde

ra enim amicitia iunctura e animorum amantium: non pnuatio vel
pnuatio: sed mixtura q. non parit aliquid pnuatio: tangit quia
torum tangat. Vn. Tullius dicit: Idem velle idem nolle: ea demum
vera e amicitia. Hec amicitia non verbis sed factis pstrahitur.

Vn. j. Job. iij. d. Filiioli non diligam verbo neq. lingua sed
ope et veritate. Hec

amicitia non bificijs
pascit exterioribus: sed

amore. Vn. Tullius.
Hac dicimur vera ami-

icitia: cui fructus totus in
amore e. Et de b. dicit
Eccl. vj. a. Si possi-

des amicum i tempta-
tione posside illu. Sz
e amicitia fortune: q.

in tpe prosperitatis dili-
git: in aduersitate de-

serit: De q. Eccl. vj. a. Est amicus finis tps et non pmanebit i tpe
tribulationis. Seneca. Sic ingressus e sic exibat. Aug. Pe-

riculosu e amicum fieri cum eo a q. necesse habet separari. **q** Et
frater in angustijs coprobatur: sicut olla i igne. Vn. Se-

neca. Hec habet boni aduersitas q. amicos probat. **m** Hec
stultus plaudet manibus i gaudio: **n** Cui spon-

derit deo: p amico suo: cuius aiam regenda suscipit. Et
recte stultus dicit: Nam q. cura aiaru suscipit: pro latronibus pa-

tibulo adiudicat: pro ciuitate obsessa: p infirmis desperatis
fideiussoribus se pstituit: et de b. gaudet. Sed b. ideo e: q. honore

non onus: redditur non ista pericula cogitat. Unde Zach. xj. a.
Pascite pecora occisionis: que q. possederat occidebat et non

dolebatur et vendebat ea dicentes: bndictus dominus: diuites facti su-
mus. Pro amico dicit: quia solo dei amore suscipienda e cu-

ra aiaru. Eccl. vij. c. Non spondeas supra virtutem tuam: q. si
spoponderis: restituens cogita. **o** Qui meditat discor-

dias: seminadas iustitias. Vel discordias. i. iniurias si-
bi illatas: **p** Diligit rixas. i. clamoras et pteniosas liti-

gationes. Leuit. xix. d. Non queras vltionem: nec memor eris
iniurie ciuium tuorum. Unde Laro. Post inimicitias iram me-

minisse malorum est. **q** Et qui exaltat os suum: magnatibus
detrahendo: contra legem: **r** ro. xxij. d. Dignus non detrahes.

p s. Posuerunt in celum os suum et lingua eorum transiit in
terra. Vel laudando seipsum: contra illud. j. xxvij. a. Laudet

te alienus et non os tuum: extraneus et non labia tua. Vel
magnifica loquendo: contra illud. j. Reg. ij. a. Nolite mul-

tiplicare loqui sublimia gloriantes. Vel de peccato glorian-
do: **p** s. Quid gloriaris in malicia: qui potes es in iniquita-

te: Vel se iactando: vt nabuchodonosor. Daniel. iij. f. Mone
b. est babylon ciuitas magna quam ego edificauit in domum regi-

ni i robore fortitudinis mee et in gloria decoris mei: Cui ad-
huc sermo esset in ore regis: vox de celo ruit: Tibi dicit na-

buchodonosor rex: Regnum tuu transibit a te: et ab hoibus eius
erit: et cu bestijs atq. feris erit habitatio tua: senu q. si bos

comedes. Mone tamen credendum est q. fuerit bos: sed ita videbat ei
q. esset bos ex parte anteriori et leo ex parte posteriori. Qui

his modis: exaltat os suum: **r** Querit ruinam. i. facit vnde
ruat in culpam et inde in gehennam. **u** dicitur. xj. c. Ad vocem

loquelis grandis exardescet ignis. **s** Qui peruersi cor-
dis est: ex quo debet procedere vita. Unde. s. iij. d. Omni

custodia serua cor tuum: quia ex ipso vita pcedit: **t** Non in-
uenit bonum: id est vita gregis: et ita nec vitam glorie. Vel sic:

s Qui peruersi cordis est: id est qui cogitando machi-
natur malum: **t** Non inuenit bonum: id est deum.

Sap. j. a. Peruersę cogitationes sepant a deo. **v** Et qui
vertit linguam: propriam ad libitum auditorum vt adula-

tor. Esa. xxx. c. Loquimini nobis placentia. Vel alienam vt
detractor: qui et linguam et mentem auditorum vertit et peruer-

tit. Vn. Sap. j. c. A detractioe parcite lingue. Vel: **v** Qui
vertit linguam: id est sacra scriptura peruerse exponendo:

x Incidit in malum: culpe et gehenne. **u** dicitur. xxiij. g.
Unus erit vnicuique sermo suus: et pervertitis vba dei viuētis.

f 2 **Matheus est stultus**

s. 6. a.

Al. tuncu

Multipliciter

malus exaltat

os suu

ps. 72.

ps. 51.

ling. mala
igeris di-
e legem

a Natus est stultus in ignominia sua: et in ignominia moritur: et ad ignominiam eternam descendit. **Eccl. v. c.** Dissimilis propositus infirmitas: quod venit sic reuertitur. Item **Eccl. xli.** b. Ut vobis viri impij qui dereliquistis legem domini altissimi: et si nati fueritis in maledictione nascemini: et si mortui fueritis in maledictione eritis post vestra. **b** Sed nec

B pater naturalis vel spiritualis. **f. de v. p. l. a.**

c In filio fatuo letabitur: imo contristabitur. **Prælati** enim tot filios gignunt: quot canonicos in ecclesia instituit. **Filius** fatuus est paruus nepotulus sale sapientie non conditus. **In tali filio** non letabitur in fine platus. **Unde Eccl. xvi. a.** Ne iocunderis in filiis impijs si multiplicentur: nec oblecteris super ipsos. **Et. i. cod. v.** Uti le est mori sine filiis: quod relinquit filios impios. **Item Job. xxi. b.** Egrediuntur quasi greges paruuli eorum: et infantes eorum exultant iubilando: tenent tympanum et citaram et gaudet ad sonitum organorum: ducunt in bonis dies suos: et in puncto ad infernum descendunt. **Ecce** uero bonus platus de bonis filiis letabitur in futuro. **Unde Phil. iij. a.** Fratres mei charissimi et desideratissimi mihi: gaudium meum et corona mea etc. **Et. ij. Cor. j. c.** Gloria mea sum sicut et vos nra in die domini nostri iesu christi. **d** Animus gaudens etate florida facit. **Ad istam** tardius senescit totum: homo quod irascitur. **Al. mystice:** **d** Animus gaudens: gaudium in spiritu sancto: **e** etate florida facit. **i. actione bona:** vni fructus celestis preceatur et odor bone fame. **f** Spiritus tristis: id est tristitia seculi: que morte operatur. **ij. Cor. vij. c.** **g** Exiccat ossa. **i. virtutes** vel vires a pinguedine charitatis et deuotionis et gaudij in spiritu sancto. **De hoc dicit Eccl. xxx. d.** Jocunditas cordis habet est vita hominis et thesaurus sine defectu scitatis: et exultatio viri est longeuitas: et tristitia longe expelle a te: multos enim occidit tristitia et non est utilitas in illa. **b** Munera de sinu impij accipit: ut peruat semitas iudicij. **i. latens** accipit. **Impius** dicit iudicem qui muneribus latens accipit: quibus vendit iusticiam: et ideo impij dicitur: quod in deum peccat cuius est iudicium: ut dicit **Deut. j. c.** Non accipies

Eccl. 8. a.

Mystice

Moraliter

Mystice

a Natus est stultus in ignominia sua: sed nec pater in filio fatuo letabitur. **Animus** gaudens etatem floridam facit: **c** spiritus tristis exiccat ossa. **b** Munera de sinu impij accipit: ut peruat semitas iudicij. **In facie** prudentis lu-

turbatur est cor meum pro timore glorie tue: **Valde** enim mirabilis est visus et facies tua plena est gratia. **Ubi** credo quod solus visus multum precebat: imo etiam visus cuiuslibet viri perfecti multum confert videtur. **Roma. j. b.** Cupio vos videre ut impertiar vobis aliquid gratie spiritualis. **l** Oculi stultorum. **i. auarorum:** qui stulti dicuntur: quod transitoria preponunt eternis: **m** In finibus terre. **i. i. terrenis:** ad litteram: in vineis in agris et ceteris possessionibus: quod ubi amor ibi oculi. **Nec tamen oculi** sed et aures et lingua et cor. **Ubi dicitur.** **v. c.** Ubi est thesaurus tuus: ibi est et cor tuum. **Tales** vero nec cogitare nec loqui nec audire possunt nisi de terrenis: quod ibi cor: ibi lingua: ibi aures eorum sunt. **Ubi Esa. xlix. a.** Humilaberis de fra loquaris: et de humo audies eloquium tuum: et erit quasi phryonis de fra vox tua: et de humo murmurabit eloquium tuum. **Item Job. iij. d.** Qui de fra est: de fra loquitur. **Quic** auaritati habet ponit: solet pinguis illud **Eccl. ij. c.** Oculi sapientis in capite eius: et sit et his duabus auaritatibus quasi vni puerbium: **Oculi** sapientis in capite eius: oculi autem stultorum in finibus terre. **Sic** illud quod dicitur: **Ubi** venerit sanctus spiritus cessabit vinctio via: sumptus est de diuersis locis: **Daniel. ix. f.** **n** Ira patris carnalis vel spiritualis. **i. causa** vel materia ire et doloris: **o** Filius stultus. **i. qui** deuorat vestes suas proprijs manibus. **p** Et dolor matris carnalis vel spiritualis. **i. ecclesie:** **q** Que genuit eum in mundo vni in fide. **Quarum** doleat ecclesia de stulticia filiorum qui se gratia in igne auaricie precipiunt et in lutum luxurie ducunt. **Item Eccl. xxx. c.** **Ubi** in excelsis audita est lamentationis et fletus et luctus: Rachel plorans filios suos et nolens consolari super eos: quod non sunt. **r** Non est bonum: imo malum est: **s** Damnum inferre rerum vel corporum vel fame vel vite vel parentum: **t** Iusto homini: quod nulli nocet: sed reddit vnicuique quod suum est. **Item Eccl. x. d.** **Ubi** inferenti iuxta illud **Sap. x. d.** Transiit illos per mare rubrum et transiit eos per aquam nimiam: inimicos autem illorum demersit in mare. **Iusto** vero cui inferit bonum est: quod fabricatio coronæ. **Unde Ps. supra** dorsum meum fabricauerunt petros: coronam. **i. mihi** de lapide precioso. **Vel** **Mystice** **r** Non est bonum damnum inferre iusto. **i. christo:** cui inferit damnum: cum filij eius occidunt per detractorem: per adulationem: per iniquam suggestionem: per malum exemplum: cum etiam hereditas eius dissipatur: cum templa eius violantur spiritualiter et corporaliter. **v** Nec percutere principem qui recta iudicat: **supple** bonum est: id est christum: qui est princeps principum: **Quod** faciunt blasphemantes: irascuntur: murmurantes contra iudicia eius: **Quod** fecerunt iudei: qui et lingua et manu eum in facie percusserunt. **Unde Esa. l. c.** Corpus meum dedi percutientibus et genas meas vellentibus: faciem meam non auerti ab increpantibus et conspuentibus in me. **Item Mich. v. a.** In virga percutiet maxillam iudicis israel. **Item Zach. xij. c.** Percute pastorem et dispergent oues greges. **Moraliter.** Princeps est omnis qui rebus et moribus cogitationibus et affectibus locutionibus et operationibus suis principat. **Hic** percutere lingua vel manu non est bonum: quod tamen sepe faciunt detractores. **r** Qui moderatur sermones: **frute** modestie: **v** Docet et prudens est. **Doctus** a deo: prudens ad proximum. **Moderari** autem debet sermo a quinque. **Primo** a multiloquio. **Supra. x. c.** In multiloquio non deerit peccatum: qui autem moderatur labia sua prudentissimus est. **Secundo** a precipitatione sermonis. **Jaco. j. c.** Sit omnis homo velox ad audiendum tardus autem ad loquendum. **Unde Seneca.** Tardiloqui te esse iubeo et ipse erit tibi deus. **Tertio** a feruore: ut non pro occidendo publice accingatur ensis: **Sicut** quidam qui ad frangendum ouum mutauit securim. **Unde. s. v. a.** Labia tua conferuent disciplinam. **Quarto** a temporis inopportunitate. **Eccl. xx. c.** Ex ore fatui reprobabit parabola:

Moraliter

Sermo debet moderari a quinque

reprobabit parabola: nō enī dīc ea ī tpe suo. Quito ad audī/
torū capacitatē: vt paruis parua / z magnis magna p̄dicent.
Luc. xij. f. Quis putas est fidelis disp̄sator / z prudēs: quē
p̄stituit dñs sup familiā suā vt det illis in tpe tritici mensurā.

Et preciosi spūs. i. chari vel rari: est / b. Tir erudi-

tus. i. extra ruditates
infantie positus. q. d.
vir erudit⁹ q nō curat
infantilia. i. repalia: p̄/
cium habet spiritū:
id ē charū z plenū dī/
uitijs p̄ciosis: Juxta
illd Ps. Gloria z di/
uitie in domo eius. i.
in p̄sctia. c. **Stul-**

tus quocūq si taci-
erit / cū oportet: o

Sapiens reputa-

bitur. **Uñ Ecclj. xij.**

c. **Deus ē hō q ab-**

scondit stulticiā suā:
q̄ qui abscondit sapiē-

tiam suā. Stultū tace-

re semp bonū est: sapi-

entē nō aliqñ tacere / aliqñ loqui necesse ē. Unde Ecclj. iij. b.

Est tempus tacēdi: z est tps loquēdi. **Jrē Ecclj. xx. a.** Est ta-

cens non habēs sensum loque: et est tacens sciens tps apri

tpis. **Et si cōp̄sserit labia sua / a timore iactantiē:**

vel a multiloquio: **i. intelligēs / reputabit.** Vel qui com-

p̄sserit / qñ temptatio loquēdi irruit: sicut i quodā monacho

qui temptabatur z dicebat: q̄ creparet nisi diceret hęc verba:

Paries tibi dico: quē est hęc p̄uersio ordinis nostri q̄ mani-

bus loquimur z ore laboramus. **Expositio Capituli. XVI. I**

Occasionēs querit zc. Non est querēda p̄tinua /

no / nec p̄tinētia hui⁹ capituli: qz tot habet p̄tes quot

parabolas: et fm q̄ dñs inspirabat loq̄bat parabo-

las: p̄p̄ qd supfluit iudico laborare ad parabolas ordina-

das aut p̄tinuādas: sed sic posite sūt exponant. Dicit g: **S**

Occasionēs querit. i. rōnes excusabiles vel oportunita-

tes: **b. Qui vult / p̄p̄te: i. Recedere ab amico: ad**

frām. Vel / ab amico. i. a christo: q̄ vere amic⁹ est: qz oī tpe

diligat. Alij causant infirmitatē / aliq̄ paup̄tatē / aliq̄ fortunā seu

fatū: et q̄ b̄ facit: **k. Dñi tpe erit exprobrabilis. i. ē**

scitātē: vñ excōicatur. i. extra cōmunionē: qz rūpit fcd̄ amicit-

tiē. **l. Nō recipit stult⁹ verba prudētiē: nisi ea dix-**

eris quē versant in corde eius. i. q̄ ei placeant: qz non

cognoscit talem monerā. Vel qz stulticia occupauit hospitū

cordis ei⁹: vñ non est ibi loc⁹ prudētiē. **m. Impi⁹ cū in**

catorū. **Joh. xv. a.** Jam vos mūdi estis p̄p̄t sermonē quē
locutus sum vobis. Et quia in ea videt se homo sicut i aqua
vel in speculo. **Jaco. i. d.** Si q̄s est audītor verbī z nō factor:
hic compabit viro considerāti vultū natiuitatē suę in speculo
z c. Et quia irrigat z fecundat mētes ad fruct⁹ bonorū operum

germinandos. **Deb.**

vi. b. Terra sepe ve-

nientē sup se bibēs im-

brem et generās her-

bam oportunitatē illis

a quibus colit accipit

benedictionē a domi-

no. **q. Accipere**

personā impij i iu-

dicio non ē bonū

vt declines a veni-

tate iudicij: quē in

hoc consistit / vt non

fm faciem sed iuste iu-

dicetur. Veritas enī

iudicij merita causē /

non personas atten-

dit. Unde **Leuit. xix.**

c. Non iniuste iudica-

bis: nō p̄sderes personā paup̄is: nec honores vultū potēs:

iuste proximo tuo iudica. **r. Labia stulti / incōsiderati et**

incircūspecti ad loquēdū: **s. Immiscēt se rixis. i. da-**

mosis p̄tentionib⁹. In b̄ aut q̄ dīc immiscēt se: notat insepa-

bilem adhesionē. **Dixit enim est inseparabilis miscibiliū**

vnio. **t. Et os ei⁹ iurgia p̄uocat.** Ecōuerso os sapiē-

tis lites sedat. Unde. **s. xv. a.** Lingua placabilis ligat vīrē:

quē aut incōsiderata est / p̄teret spiritū. **v. Os stulti p̄tri-**

tio ei⁹. i. instrumētū p̄tritiōis suij p̄s⁹ / z aliorū. **Detraitor em**

se z alios p̄p̄is dentib⁹ p̄terit: Et adulator siliē. **Factator se**

et p̄p̄ios filios p̄terit z deuorat. i. opa sua: sic vetula impij /

suma q̄ comedit filios suos. De q̄bus dicit **Thren. ij. g.** Et /

go ne comedēt mulieres fructum suū: paruulos ad mēsuram

palme. Similit̄ fallus testis z oīs mentiēsis: ore p̄prio seip̄sū

p̄terit. Similit̄ oīs turpiloquus / grādiloqu⁹ / vaniloqu⁹ / scur-

riiloquus / gastrimargus / garrul⁹ / ebrius: oēs h̄mōi ore suo

se conterūt. **r. Et labia ipsi⁹ / stulti. f. y. Ruina ani-**

me eius: expositio est p̄cedentiē: nō solū corpis. **Uñ Sap.**

j. c. Os qd̄ mentis occidit aīam. **Jō dicit Ecclj. xij. a.** Bea-

tus vīr q̄ nō est lapsus s̄bo ex ore suo. Et b̄ dīc ex ore suo:

quia huiusmodi homo tot⁹ est in ore suo: **Sicut dicit vulga-**

riter: **Iste homo totus est in verbis.** **s. Verba bilinguis**

quasi simplicia: sed reuera duplicia: **a. Et ipsa perue-**

nūt vsq̄ ad interiora ventris: id est vulnerant cor: lēta

li vulnere. Unde **Exo. x. d.** dicit q̄ plaga locustarū grauissi-

ma fuit. Et **Apoc. ix. b.** dicunt locustę habere quasi caudas

scorpionū. Nullū animal bilingue legitur nisi homo: vñ so-

lus duplici freno indiget. f. freno modestiē z freno abstinentiē.

Unde **Ecclj. xxvij. d.** Verbis tuis facito statheram z frenos

ori tuo rectos. Bilinguis autem dicit: qui duab⁹ linguis lo-

quitur: bona hic / mala illic: vñm i aure istius / z aliud in au-

re illius. Item qui bona dicit in p̄sentiā hominis / mala au-

tem i absentia. Sed talis proprio noīe dicitur susurro: **Ecclj.**

xxvij. b. Susurro z bilinguis maledictus: multos enim tur-

bauit pacem habentes. **Notabiliter aut dicit salomon / ver-**

ba bilinguis quasi simplicia: quia sub p̄tēxtu p̄icta-

tis detrahit. **Dicit enim sic:** Deus scit et beata virgo: quia

non dico nisi pro bono: z qz t̄git cor meum: vel quia vellem

bonum eius / z huiusmodi: quē omnia sunt incentiua odi ei⁹

de quo loquitur audientibus / et sui mendaciū credēdi p̄p̄a-

ratiua: De talibus dicit **Ps. Doliati sunt sermones ei⁹ / su-**

per oleū et ipsi sūt iacula. Vel quasi simplicia dicunt: quia

sub p̄tēxtu locositatis detrahit vel p̄uitiatur acriter z videt

loc⁹. **Ip̄sa autem / perueniunt vsq̄ ad interiora ven-**

tris: id est mentis. Unde **Ecclj. xij. d.** In labijs suis indul-

cat inimicus: et in corde suo insidiat vt subuertat te in foueā.

f. 3. Pigrum ad bonum

a **P**igrum ad bonum: **b** **D**ejicit timor. i. suspicio futuri mali: ne incipiat bonum: vel ut desistat a bono icepto. Supra xv. c. **P**ter pigrum qñ sepes spinax. **Itē. j. xxij. b.** **D**ic piger: leo est foris: in medio platearū occidēdus sum. **c** **A**nime aut effeminator. i. molliū: debiliū: desidioso: **d** **E**suri-

At. tipfam

5.10.b.

a **P**igrum dejicit timor: ani-
b **m**e autem effeminatoz esu-
c **r**ient **Q**ui mollis et dissolu-
f **t**us est in opere suo: frater est
h **s**ua opera dissipantis. **T**ur-
i **r**is fortissima nomen domi-
k **n**i: ad ipsum currit iustus et
m **e**xaltabitur. **S**ubstantia di-
o **u**itis vrbis roboris eius: et
p **q**uasi murus validus circū-
q **d**ans eum. **A**nteq̃ contera-

veniet tibi qñ viator egestas: et paupies quasi vir armatus.

c **Q**ui mollis et dissolutus est in ope suo. i. q̃ bonū in-

ceptū. ppter tribulatiōes insurgētes dimittit: **f** **r**ater ē:

id est similis est: **g** **S**ua opa dissipatis. i. destruentis.

h **D**icere. xlvij. b. **D**aledictus q̃ facit opus dñi negligent. **D**ol-

licies opis. ppter est repiditas opantis: dissolutio vero remis-

sio amoris: quo opans debet ligari ad opus. **h** **T**urris

fortissima nomen dñi. i. invocatio nois eius est turris for-

tissima. i. tutissimū refugium: ad qd ptra sagittas et spicula dia-

p **s**. 89. boli et satellitū ei? recurrere debem? **U**nde **p** **s**. **D**ne refugium

p **s**. 17. um factus es nobis. **E**t alibi: **D**iligam te dñe fortitudo mea:

dñs firmamētū meū et refugium meum et liberator meus. **U**el

i **N**omē dñi. i. christi? **U**nde **E**sa. xxx. f. **E**cce nomē dñi

venit de longinquo: ardēs furor eius: et gravis ad portandū.

Istud nomē tribulatis clamātib? ad ipsū ē turris fortissima:

Unde dñs sepe tribulatiōes imittit ut clamemus ad ipm et

Joue. i. et. 2. liberemur: **S**icut ionē navigāti imisit dñs tēpestatē: et p silio

p **s**. 82. uit ad dñm: et euomuit eū cetus et liberat? est. **U**n **p** **s**. **I**m-

p **s**. 33. ple facies eoz ignominia: et q̃rent nome tuū dñe. **J**uxta enī

est dñs his q̃ tribulato sūt corde. **I**ta facit dñs ad modū cal-

lidē nutritis: q̃ digitū vel aurem infantis stringit ut clamet in

aure pig et tenerrime mris. **E**t interrogāti mri: qd habet infās:

rñdet nutrit: hoc vult vel illud. **N**onne ipse dñs sic nos leni-

ter stringit p sentib? tribulatiōib? ut ad ipsū clamem? q̃ nos

tenerrime plus q̃ mater diligit: **J**uxta illud **E**sa. lxiij. c. **I**n

dilectione sua et indulgētia sua ipse redemit eos. **I**tem **E**sa.

xliv. d. **N**ūqd pōt obliuisci mulier infantē suū ut nō misereat

tur filio vteri sui: **E**t si illa oblita fuerit: ego tñ nō obliuiscar

tui. **E**t statim subdit causam: **E**cce in manib? meis descripsi

te. i. i cruce: qd nulla mater fecit vnquā nec faciet. **P**rop̃ qd

dñs **J**oh. xv. b. **D**atorē hac dilectionē nemo habet q̃ ut aīaz

suam ponat q̃s pro amicis suis. **D**e **b** dicit **A**ug. **I**deo pre-

munt iusti in ecclesia dei: ut pñt clamēt: clamātes exaudiant:

exauditi aut liberent: liberati vero glorificent deū. **U**el sic:

i **N**omen dñi. i. oio: **h** **T**urris fortissima. i. tutū re-

fugium a facie tribulatis. **U**nde **S**ap. xviij. c. **C**ōmotio in he-

remo facta est multitudinis: sed non diu pmāsit ira tua: pro-

perās enī homo sine querela dep̃cari. p pñs pferens serui-

tutis sue scutū oionē: et p incēsum dep̃cationē allegās restitit

ire: et finem imposuit necessitati. **U**n sequit hic: **k** **A**d ip-

sum qñ ad filiū: **l** **T**urrit iust: qui de se nō p̃fidit sed tñ

in ipso: **m** **E**t exaltabit in gloria. **n** **S**ubstantia di-

uitis/spūalis. i. virtutes qbus fult? subsistit: **o** **U**rbis ro-

boris ei? i. vrbis robusta. **p** **E**t qñ mur? validus cir-

cundās eū: et defendēs eū vndiq̃ ab insidijs hostiū. **E**cce

virt? dicit vrbis iustoz: cui? fossatū ē p̃cept? terrenoz: mur?/

spes: antemurale: patiētia: turris: hūilitas: pugnacula: tor?

egi? virtutū. **U**do enī obsidenti et impugnāti ab vna pte p

auariciā resistit largitas: et ab alia pte carni impugnāti resistit
castitas: ex alia pte diabolo impugnāti resistit hūilitas: et sic
de alijs. **q** **A**nteq̃ pterat? i futuro: **r** **E**xaltat? in b seculo:
s **C**or hoīs: **E**atū enī oēs p̃cedit exaltatio. **U**n **J**oh. xxx.
c **E**xaltasti me et qñ sup vērū ponēs elisisti me valide. **U**n

t **t**ur exaltatur cōr hominis: et
q **a**nteq̃ glorificet hūmiliat.
q **U**n prius respondet q̃ au-
diat: stultum se esse demon-
strat et confusione dignum.
s **S**piritus viri sustentat im-
becillitatem suam: spiritum
vō ad irascēdū faciliē q̃s po-
terit sustinere: **C**ōr prudētis
possidebit sciētā: et auris
f sapiētū: quērit doctrinam.

anteq̃ glorificet
i **n** futuro: **v** **U**n
m **i**liat? i hoc seculo.
Unde. 5. xv. d. **B**lo-
r **i**am p̃cedit hūilitas.
Item. j. xxix. d. **S**u-
p **e**rbū sequit humili-
t **a**t? et humilē spū susci-
p **i**et gloria. **H**oc ē qd
d **i**citur **L**uc. xviij. c.
O **i**s qui se exaltat hu-
m **i**liabit? et hūmilia-
r **i** oportet: ne offenda-
m **u**s ad humile osti-
u **m** qd est chust? **U**n
Joh. x. b. **E**go sū osti-

C
Eccl. i. a.

At. tueret

um. **I**te **B**atth. vij. b. **I**trate p angustā portā. **r** **Q**ui

pri? rñdet qñ mgt? **y** **A**udiat? ut discipul? pri? ca-

nalis q̃ concha: stult? est? vel stultū se esse demonstrat.

Item q̃ prius q̃ vtriusq̃ partis rationes audierit? sententiā

p̃cipitat: et se p̃fusione dignū demonstrat. **E**ccl. xviij.

c **A**n iudiciū para iusticiā tibi: et anteq̃ loq̃ris disce. **I**n tri-

bus p̃cipue cauenda est p̃cipitata respōsio. **I**n iudicijs ante

examinationē. **J**oh. xxix. c. **E** ausam quā nesciebā diligentis-

sime iuestigabā. **I**n cōsilijs an plenariā deliberationē. **E**ccl.

v **d**. **S**i est tibi intellect? rñde primo: sināt? sit man? tua sup

os tuū: ne capiaris i verbo indisciplinato et p̃fidaris. **I**te in

scholis docēdo anq̃ didicerit. **U**n **A**ristoteles a discipulo suo

petijt duo: ut taceret et loq̃ disceret. **E**t al? p̃hs discipulis su-

is silentiū qñq̃ anoz imponebat: ut t̃agit **B**lo. **D**iononymi

sup illud **E**ccl. iij. b. **E**st tps tacēdi: et est tps loquēdi. **I**tem

Simonides qdam p̃hs interrogat? a quodā rege: quid esset

deus: postulauit indurias vni? diei: postea duoz: postea tri-

um: postea quatuor: **A**d vltimū dixit: hec ē questio: q̃ quan-

to plus discunt? tanto min? innotescit. **3** **S**pūs viri: id

christi? vel cuiuslibet iusti: **a** **S**ustētat ibecillitatē suā:

quā habet a pte carnis. **U**n **S**ap. ix. c. dicit? **L**oz? qd cor-

rumpit aggrauat aīam. q. d. chust? et q̃libet sc̃tis imbecillita-

tem carnis ne in temptatiōib? succubat: mentis fortitudine

sustētat. **B**atth. xxvj. d. **S**pūs qdem p̃mptus ē: caro autē

infirmā. **b** **S**pūs vero ad irascēdū faciliē q̃s pote-

rit sustinere: q. d. rarus. i. sapiēs: cui sapiūt p̃tuncie et de-

sipit adulario. **B**racūdia enī ignis ē: et ideo aq̃ sapiētie semp

indiget cobabitans iracūdo: aut aliter cōburit. **E**ccl. vij. b.

Me sis velox ad irascēdū: quia ira in sinu stulti requiescit: et

ideo sepe ardet sin? ei? **I**te. j. xxix. d. **S**ir iracūdus puocat

ritas: et qd ad idignādū facilis ē: erit ad petā p̃cluior. **B**eda.

Qui ad irascēdū facilis ē: nec ipse seipsum potest sustinere.

c **C**or prudētis possidebit sciētā. i. ut suam habebit:

vtēdo ea qñ re sua: sibi nō solū alijs: sic multi q̃ sciētā habēt

sicut cophinus panē: vel horreū triticū: vel doleū vinū: nihil

inde comedētes aut bibētes: sed tñ alijs ministrātes. **S**imi-

les tantalo q̃ in medijs aquis siti perijt. **U**n eis potest dici:

Sic vos nō vobis vellera fertis oues. **S**ic vos nō vob fertis

aratra boues. **S**ic vos nō vobis mellificat? apes. **A**d hoc et

am cor prudēt? sciētā possidere debet: ut possit stultū susti-

nere: sicut dicit **B**lo. **U**nde. ij. **C**or. xi. d. **L**ibent? suffert? in-

sipientes cū sitis ipsi sapiētes: sustinet? enī si q̃s vos i serui-

tutem redigit: si q̃s deuorat: si q̃s accipit: si q̃s extollit: si q̃s

in faciē vos cedit. **S**i q̃s ergo libent? nō sustinet? pculdubio

sapiēs nō ē: qz sapida qñ insipida reijcit. **d** **E**t aur? sapi-

entiū: qbus sapiūt oīa put sunt: **e** **Q**uērit? p se studēdo

vel ab alijs audiēdo: **f** **D**octrinā: ut doceatur et doceat.

Quērit aut auris sapiēt? doctrinā sicut suauē pcentū. **U**nde

Eccl. xl. c. **L**ibē et p salterii suauē faciunt melodiam: et super

yracq̃ lingua suauis.

Cauenda est
cipitata respo
sio in tribus

utraq; lingua suavis. Item sicut oculi idiger luce ut inde pascant: sic auris voce ne deficiat: Lux enim pascit est oculi: sic vox auris. Ecclj. xxxvij. c. Vox mallei inouat aurem. Dilleum dicit verbu dei: quia coterit dura corda pctor: Juxta illud Hiere. xxiij. f. Mundu non verba mea sunt qsi ignis ardens dicit dñs: et qsi malleus pterens petra: a

Donu hois passiue. i. qd ei donat desuper a deo. f. charitas / fides / spes: ceteraq; virtutes: **Dilat**at viam eius. i. co/gitatione / affectione / opatione. Quo enim quis gra spiritus sancti magis replet intus: eo latius bona opa foris multiplicat. Vel dilatat via eius / sustollendo ad celu / vbi latitudo / vbi nulla coangustatio supbor. Unde Aug. Molib pati angustias: euola in celu vbi nemo angustabit te / nemo te coarctat. Vel sic: a **Donu hois** / actiue. i. qd ipe ex charitate deo offert: b **Dilat**at via eius / vsq; ad celestis palacii amplitudinē. c **Et ante principes** celestis palacii: d **Spaciū ei facit** / remouēs omne impedimentū. Luc. xij. f. Date elemosinā et ecce omnia munda sūt vobis. Vel ad litterā: a **Donu hois** / tpale: b **Dilat**at viam eius et ante principes spaciū ei facit: Ut patet i quo / dam paupe: qd nō poterat habere accessum ad beinricū comitem capant: sed parato exenō de gruello auenē mīda maula coopro: dilatata statim sibi via ab ostiarij p̄sentauit illis comiti. Et interrogat a comite / quare sic fecisset: r̄ndit aliter se nō posse intrare ad ipsum: et comes cyphū aureum ante se posuit dedit ei. e **Iust** prior ē accusator sui / q̄ alterius. Omnis em̄ qd vere iust est: vbi peccantiū errata p̄spicit / p̄mo seipsū inspiciat: et cū sollicit se accusauerit / alios benigne corrigit. Non enī p̄ctōrem digne resp̄ndere p̄t: qui in eadem damnatione est. Unde Joh. viij. a. dixit dñs phariseis: Qui sine p̄ctō est vestrū / primū in eaz lapidē mittat. Itē Ro. ma. ij. c. Qui alios docet / teipsum nō docet: qd p̄dicat non furandū furaris: qui dicit non mechandū mecharis: Vel sic e **Iust** prior ē accusator sui. i. aīq; ab alijs accusat: qd p̄or videt p̄ctā sua et p̄or dolet: Intus p̄o vltimo se accusat: id est post oēs: non enī videt p̄ctā sua nisi ab alijs accusat: et donec tota vicinia clamet p̄ra ipsū. Uñ Seneca. Qui secrete nō lūit audire veritatē: in publico eam audiet. f **Venit** amicus ei. i. christus in cor ei / p̄ p̄sentia diuine p̄p̄latio / nis: si b. f. fecerit. i. si se p̄or accusauerit: g **Et inuestiga** / bit eū. i. inuestigare seipsū faciet: ne forte latro. i. diabolus ibi abscondit / lateat sō vmbra alicui male affectiois. Soph. ij. c. Scrutabor hierusalē in lucernis: et visitabo sup viros defixos in fecibus suis. h **Contradictiones** / discordiū / schis / maticor / hereticor: i **Comprim**it sors / diuine dispositio / nis vel electionis vel extremi iudicij. Uñ. j. xxvj. b. Iudiciū determinat causas: et qd imponit stulto silentiū / iras mitigat. Dozaliter

Dozaliter a **Contradictiones**. i. carnis rebelliones: i **Comprim**it sors. i. gra dei. k **Et inter potētes** qd dijudicat. i. inter carnē et spm: qd potēnt aduersū se pugnāt. Gal. v. c. Caro p̄cupiscit aduersus spm: et sps aduersus carnē: hęc enī sibi inuicē aduersant. l **Frater** qd adiuuat a fratre qsi ciuitas firma. i. p̄p̄s iudaicus et gentilis frater / na charitate in christo inuicē p̄sentētes / vnā ecclesie catholi / cę p̄stituit vnitatē. Unde Joh. x. c. Alias oues habeo et illas oportet me adducere et fiat vnū ouile et vnū pastor. n **Et iudicia**. i. dogmata vtriusq; testamēti: o **Quasi** vectes vrbū / sunt suple. i. sicut vectes portas vrbū muniūt et fir / mant: ita dogmata vtriusq; testamēti muniūt ecclesias. Vel sic: i **Frater** qd adiuuatur a fratre. i. cetus et p̄grega / tio fratru inuicē diligentī: inuicē sup̄portantiū: in oib; p̄cor / dantiū: est: m **Quasi** ciuitas firma / edificata lapidibus

qdris. f. iusticia / tempancia / fortitudine / prudentia charitatis cemento ligatis: supra firmā petrā fundata: qd nec timet ven / tum / nec pluuias / nec flumina: sicut legit Barth. vij. d. Vel frater et frater / sūt caro et sps: vel affectus et intellectus: qui cū se inuicē adiuuat / fortes et inexpugnabiles sunt sicut ciuitas fir /

m uatur a fratre quasi ciuitas firma: et iudicia quasi vectes vrbū. De fructu oris viri replebitur venter eius: et gēmina labior ipsius saturabunt eum. Adors et vita in manib; lingue: qui diligunt et eam comedent fructus eius.

ma p̄ra insultus hostium. Si autē intel / ctu stas p̄ fide / et affec / tu ruis p̄ illicitū amo / rem: dissipat est mu / rus tuę ciuitat: et pa / tet introitus hosti. Uñ Job. xxx. b. Infidia / ti sūt mihi et p̄ualuerūt et non fuit qd ferret au / riliū: quasi rupto mu / ro et apra ianua irruerunt sup me. Ideo dē

Ecclj. iij. c. Velius est duos simul esse q̄ vnū: habēt enim emolumentū societatis suę: si vnus ceciderit ab altero fulciet: Et soli: qd cū ceciderit nō habet subleuātē se: Et si dormierint duo / fouebunt mutuo: vnū quō calefiet: Et si q̄spia p̄p̄ / ualuerit p̄ra vnū / duo resistent ei. p **De fructu oris** vi / ri: qui bñ dicit et bñ viuūt: q **Replebit** i futuro: r **Ven** / ter eius. i. mens vel desideriu. s **Et gēmina labio** ipsius saturabunt eū / i futuro / gloria. De multiplici fructu oris dictum est. s. xij. b. ibi: De fructu oris sui replebit vnus / quisq; bonis. t **Mors et vita in manib; lingue**. i. in vsu et abusu lingue. In vsu / vita: in abusu / mors. Item in si / lentio lingue / vita cordis: et i effrenata locutione / mors cordis. Uñ beato arsenio orati deū ut ostēderet ei viā salutis: facta ē vox de celo dicens: Fuge hoies: tace. Et ille dimisso seculo be / remū petiit. Et itē orauit ut p̄a: et facta ē ad eū vox: Fuge / tace: q̄sece. Et hoc ē qd dicit Esa. xlvij. a. Sede tace: intra te / nebras filia chadgoz. Barth. xij. c. Ex verbis tuis iustifica / beris: Ecce vita in manib; lingue: Et ex verbis tuis p̄demna / beris: Ecce mors i manib; lingue. Dozaliter: v **In ma** Dozaliter

nib; lingue. i. in operatione sermonis: t **Mors et vi** ta. Mors demonū: vita fidelū. Nam si p̄dicatores et doc / tores manū ori adiuuēt. i. facerēt qd docent / reuiuiscerent mortui p̄ctōres et morerent demones: Juxta illud Joh. v. d. Amē amen dico vobis: qd venit hora et nūc est: qm mortui audient vocē filij dei: et qd audierint viuēt. Si igit ad vocem p̄dicatores et doctores non reuiuiscūt p̄ctōres / aut nō audiūt / aut qui loquūt nō est filius dei. Itē de bona lingua exponit: de qua Ecclj. vi. a. Lingua eucharis in bono homine abundabit. v **In manibus lingue** / istius. i. in vsu et silentio: quę sūt duę man; lingue: et vtraq; bona est: t **Mors et vi** ta: Mors veteris hois: et vita noui. Nam veterē hoiem do / cet cōteri / et nouū repari. Uñ ista lingua eucharis pauli dixit Eph. iij. c. Deponite vos sūm p̄stinā p̄uersationē veterē ho / minē qd corripit sūm desideria erroris: Ecce mors i lingua: s; hęc mors p̄ciōsa est in p̄pectu dñi. Renouamini autē spiritu mentis vestre: et induite nouū hoiem qui sūm deū creatus est in iusticia et scititate veritat: Ecce vita. Ideo dictū ē. s. xv. a. Lingua placabilis lignū vite. Itē exponit de mala lingua. f. detractoris. In manib; em̄ ei / mors et vita: Mors lo / quētis: vita patientis. Et de hac dicit Ecclj. xxvij. c. Beat⁹ qui tectis est a lingua nequā: qui in iracūdia illius non trans / iuit: et qui non attraxit iugum eius: et in vinculis illius non ē alligatus. Iugum enī illius ferreū est: et vinculū eneū: mors illius / mors nequissima. r **Qui diligūt eam** / linguam bonam vel malā: y **Comedēt fructus eius** / bonos vel malos: id est vitam vel mortem. Redde singula singulis. De fructu malo dicit Ro. vj. d. Quem fructum habuistis tunc i illis / in quibus nūc erubescitis: De bono dictum est. s. iij. b. Primi et purissimi fructus eius. Fructum lingue suę come / debat diues epulo in inferno cum dixit: Pater abraam mi / serere mei: et mitte lacrum ut intingat extremum digiti sui in aqua ut refrigeret linguā meam: qd crucior in hac flamma.

f 4 Fructum lingue suę

Al. 1 manu

Ps. 105.

Luc. 16. f.

Ps. 85. Fructu lingue sue comedet boni: qz i secula seculorū laudabit te dñe. a **Q**ui inuenit mulierē bonā. i. obediētē viro z tranquillā z castā z pudoratā: b **I**nuenit bonū. i. bonā sociā. Vel bonū. i. pacem z quietē. Eccl. xxvj. c. Gratia sup gratiā mulier sancta z pudorata. c **E**t hauriet iocūdi-

Al. inueniet

32. q. 1. c. 2.

Dyſtice

Doraliter

a **Q**ui inuenit mulierē bonā: b **I**nuenit bonū: z hauriet iocūditatem a dño. **Q**ui expellit mulierē bonā expellit bonū: b **Q**ui autem tenet adulteram c **S**tultus est z insipiens. Cū obsecrationib⁹ loquet pau- per: z diues effabitur rigide.

Ps. 85. Fructu lingue sue comedet boni: qz i secula seculorū laudabit te dñe. a **Q**ui inuenit mulierē bonā. i. obediētē viro z tranquillā z castā z pudoratā: b **I**nuenit bonū. i. bonā sociā. Vel bonū. i. pacem z quietē. Eccl. xxvj. c. Gratia sup gratiā mulier sancta z pudorata. c **E**t hauriet iocūdi- bitur in filiis de illa su- ceptis: vel de societa- te eius. Unde Eccl. xxvj. a. Mulier bo- ne brūs vir: numerus enī annorū illorū du- plex: mulier fortis ob- lecat vir suū z ānos vite illius in pace im- plebit. f **Q**ui ex- pellit a se mulierē bonā: sic. s. expol- litum: g **E**xpellit bonū: qz raro inuenit. s. bona mulier. Eccl. vii. d. Virum de mille vnū reperit: mulierē ex oibus nō inuenit. Et tñ inueniri potest. Unde. j. xxvj. b. Mulierē fortē quis inueniet: procul z de vltimis finib⁹ precii eius. Dy- ſtice. Mulier bona: est sancta ecclesia: cui⁹ sponsus ē christ⁹. Job. iij. d. Qui habet sponsā/sponsus est: amic⁹ aut⁹ sponsi q̄ stat z audit eū/gaudio gaudet. pp̄ vocē spōsi. Hec mulier inuenit ab his q̄ querūt eā/eo fine q̄ debēt. i. vt vxorē/nō vt p̄cubitā. i. pp̄ fructū nō pp̄ datū: pp̄ salutē aiarū/nō pp̄ fī- mū diuitiarū a **Q**ui sic inuenit mulierē bonā: inuenit bonū/sibi z sibi dñi i p̄nti et i futuro: c **E**t hauriet iocū- ditatē a dño/etnā. s. qñ dices ei: Euge serue bone z fidelis quia sup pauca fuisti fidelis/supra multa te p̄stitus: intra i gau- diū dñi tui: Matth. xxv. b. Jte. f **Q**ui expellit mulie- rem bonā. i. qui non vult recipere ecclesiā/cū cura animarū: g **E**xpellit bonū. i. p̄fectū mltorū: qui p̄ficerēt ab illo/et non incurrerēt malū: quia vt dicit Greg⁹. Qui p̄redit⁹ est vi- ta z sciētia z latere appetit: tot aiarū reus est: quot in publicū veniens potuit p̄desse. Sensus est non oīno verba. Multi tñ inueniūt hanc mulierē: qui tñ nō inueniūt bonū sed malū: id ē mortē etnā. Quare h: Quia male querūt eā. Nō enī ip- sam vt vxorē querūt: nec vt plem ex ea generēt: nec aliqd qd ad ius m̄rimoniū p̄tinet: sed tñ cū diuitijs z delitijs fornicā- tur z honorib⁹: que fornicatio quāto spūalior: tanto detesta- bilior. Unde Mat. xxij. b. Adulteris plena est terra. i. eccle- sia: quia a facie maledictiōis luxit terra: arefacta sūt arua de- ferti. i. laici: factus est cursus eorū malus: z fortitudo eorū dissi- milis: p̄pheta nanqz z sacerdos polluti sunt: z i domo mea inueni malū eorū ait dñs. Et qd malū ipse postea ostendit. In p̄phetis samarie vidi fatuitatē z p̄phetabāt i baal z decipie- bāt pplm meū isrl: et in p̄phetis hierlm vidi similitudinē adulte- ri q̄ iter mēdaciū. Doralit. Mulier bona. i. scūda admi- nistratio actiua: q̄ significat p̄maritā: Luc. x. g. Et pliam. Gen. xxix. f. a **Q**ui hanc mulierē inuenit. i. ex obedi- entia suscipit z pp̄ deū: b **I**nuenit bonū/sibi i futuro: et etiā in p̄senti inuenit agrū vbi est abscondit⁹ thesaur⁹. Vñ Matth. xij. f. Simile est regnū celoz thesauro abscondito in agro/etrenē administratiōis: quē q̄ inuenit hō vadit z p̄ gau- dio illius vendit omnia q̄ habet z emit agrū illū. c **E**t hau- riet p̄ administratiōe illa: d **I**ocūditatē etnā/ e **A** dñs: q̄ est fons oīs iocūditatis. Et qñto maiorē sustinet i ad- ministratiōe turbationē p̄pter deū: tanto maiorē hauriet io- cunditatē. Vel: Mulier bona ē caro obediēs spiritui/vel sen- sualitas p̄sentiēs rōni: qui hanc inuenit/ inuenit bonū scilicet adiutoriū. Unde Gen. ij. c. Non est bonū hoīem esse solum: faciamus ei adiutoriū simile sibi. c **E**t hauriet iocūdi- tatē a dño. s. gloriā immortalit. Eccl. xv. b. Stola glo- rie vestiet illū: iocūditatē z exultationē thesaurificabit sup illū: et noīe eterno hereditabit illū dñs deus noster. f **Q**ui ex- pellit mulierē bonā/indiscrete affligēdo: vt balaā afinam suam: Num. xxiij. e. g **E**xpellit bonū/per indiscretio- nem: qd. s. bonū poterat mereri. Eph. v. f. Nemo carnē suam

vnqz odio habuit. h **Q**ui aut tenet adulterā. i. q̄ car- nē suā cōcupiscētis fouet z nutrit: i **S**tultus est et in- sipiens. i. cecus ē in intellectu: quia non videt fouē sibi pa- ratā. Jte insipidus est in affectu: qz non sentit fetorē carnaliū voluptatū. Eccl. ix. a. Ne des mulieri p̄tatem aīe tue: ne in-

n **Q**ui amabilis ad societa- tem: magl amic⁹ erit q̄ frāt. **E**lior ē **Ca. XIX** **P**auper qui ambulat in simplicitate sua: q̄ diues torquens labia sua et insipiens. Ubi nō est sci- entia anime: nō est bonū:

rvj. e. Judicabo te iudicio adulterarū: z p̄gregabo aduersus te oēs amatores tuos. k **E**t obsecrationib⁹ loquet pau- per/spū ad deū: nō p̄tendēs merita/sed misericordiā tuam. **E**t diues. i. supbus: m **E**ffabit rigide/merita sua ia- crans: sicut pharise⁹. Luc. xviij. b. De ḡras tibi ago: qz nō sum sicut ceteri hominū: raptores/inuisti/adulteri/velut etiā hic publican⁹: ieiuno bis in sabbato: decimas do oīm q̄ pos- sideo. Et postea addit ibi d paup̄ loquēz cū obsecrationib⁹: Publican⁹ aut stans a longe/nolebat nec oculos in celū leua- re: s̄ p̄curiebat pect⁹ suū/dices: De⁹ pp̄iti esto mihi p̄ctōri. Vel ad lram k **E**t obsecrationib⁹ loquet paup̄: id est multū rogat anteqz de⁹ ei loc⁹ ad loquēdū: z tūc etias timide loquit. Diues vero rigide loq̄ z ab oib⁹ audit: vt patet i cu- rijs p̄latorū: vbi paup̄ vir habet auditū. Eccl. xij. d. Diuiti decepto mlti recuperatores/locur⁹ ē supba z iustificauit illū: humil⁹ decept⁹ ē z insup arguit/locur⁹ ē sensate z nō est dat⁹ ei loc⁹: diues locur⁹ est z oēs tacuerūt z p̄bū illi⁹ vsqz ad nu- bes pducēt: paup̄ locur⁹ ē z dicūt: q̄s ē hic: z si offenderit sub- uertēt illū. Hec miseria iam venit in disputatiōib⁹ theologis: qd oīno reprobabile est. n **Q**ui amabilis ad societa- tem. i. benign⁹/pudēs z p̄stas socius: p **A**magis amic⁹ erit. i. magis amat z amat: q **Q**ui frater carnalis. Unde Ps. Frater nō redimet: redimet hō. Et. j. xxvj. b. Melior est amicus iuxta q̄ frater longe. Dyſtice n **Q**ui ama- bilis. i. p̄plus gentilis cōuersus: o **A**d societate eccle- się: p **A**magis amicus erit/christo. i. magis amat z amat a christo: q **Q**ui frater. i. iudaeus p̄p̄s infidelis q̄ frater ē christi s̄m carnem. **E**xpositio Ca. XIX.

r **E**lior ē paup̄. i. simplex z idiota/auditor vbi dei: s **Q**ui ambulat/bñ opando que audit: t **I**n simplicitate sua. i. sui sens⁹ siue intellect⁹: v **Q**ui diues. i. literat⁹ supb⁹. r **T**orquēs labia/ad heresim p̄dicādā: vñ ad malā vitā. Ille enī labia sua torquet: q̄ bñ docet z male viuūt: De q̄b⁹ dñs Matth. xxij. a. Que dicūt facite: q̄ aut fa- ciūt nolite facere: dicūt enī z nō faciūt. y **I**nsipies. i. sine sapore sciētis: q̄ saporant res puri s̄t. Cōterit enī tal⁹ tora die aromata sacroz eloqzoz/ z nō sentit odorē. Et vñ ē: qz i cloa- ca victorū merus ē vsqz ad nares. Vel sic r **M**elior est paup̄ q̄ ambulat i simplicitate sua. i. hūilis p̄dicatoz cū parua sciētia ambulās i via mox siue mādatoz: vñ diues torquēs labia sua z insipies. i. q̄ magn⁹ p̄dica- tor: multū habēs auri sapientie z argēt eloquētie: qui torquet labia. i. p̄dicationē suā/vel ad posteroza/vel ad t̄palia lucra/ vñ ad dextrā fauoris z laudis humanę/vel ad sinistram odiij et detractiōis. z **E**bi nō est scientia anime: id est de salute: a **N**on est bonū/ gratie vel glorie: qz ipsa ē duc- trix z mater oīm bonoz. Vñ Sap. vij. b. Veniet mihi oīa bona parit cum illa: z innumerabiles honestas per manus il- lius: et letatus sum in omnibus/ quoniam antecedeat me ista sapientia z ignorabam: quoniam omnium bonoz mater est. Jtem scientia anime est fundamentū totius edificij spūalis. Vñ Sap. xij. a. Tani sūt oēs

Al. amabilis

A

j. 28. a.

Ps. 50.

Ps. 41.

Dyſtice

Sap. xij. a. Vanl sunt omnes homines in quib⁹ non est scientia dei. Item scientia anime lux est: unde vbi ipsa est non au-
dent venire latrones. i. demones: qz qui male agit odit lucez:
Job. iij. c. Item scientia anime est speculatoz in arce mentis:
que semp clamat latrones/latrones: et custodes muroz/ id est
pures excitat clamaf
et tuba insonas: vigi-
late/ vigilate: et ipsoz
hostes lapidib⁹ aucto-
ritatu obruit. Itē scie-
tia anime amozey dei
confert. Unde Sap.
vij. d. Memine diligat
deus nisi eu qui cum
sapientia inhabitat.

Propter hec oia bñ dicit salomon: **Ubi non est scientia**
aie: nō est bonū/ aliqd. Un patet q sapiētia mūdī nō ē bo-
nū. Iaco. iij. d. Nō est ista sapia desursū descendēs a pte lu-
minū: s; trena/ aīalis/ diabolica. a. **Et q festin⁹ ē pedib⁹**
aie. i. affectu et intellectu: plus appetēdo sapere q oportet/ vel
q nō oportet. c. **Offendit/ offendiculo erroris/ quo ad pe-**
dē intellect⁹: vel quo ad affectū offendiculo peccati. Ibi in
via fidei: h in via mox. Sciētia qdē sine celo charitatē inflat:
et celus sine scientia anime errat. Vel sic: a. **Qui festin⁹**
est. i. pzeper⁹ pquerēdo de vindicta dei dilata malis: aut
de mercede retributiōis dilata bonis: b. **Pedib⁹ offen-**
dit: intellectu p ignorantiā: et affectu p inordinatū appetitū:
Altissim⁹ enī patiens redditōr est: vt dicit Eccl. v. b. Item
festin⁹ pedib⁹ est: qui pzeper⁹ consiliū sniam pzeperat: vt
multi faciūt/ qui audito verbo detractiōis de aliquo/ statim
accescūt: et iudicat illū cui detrahif. Et oīs hmōi/ c. **Offen-**
dit/ in deum/ cui aufert iudiciū: et in primū/ cui iuste dero-
gat/ et forte sine culpa eius. Ideo dicit Roma. ij. a. Inexcu-
sabilis es o homo qui iudicas: in quo enī iudicas alterū te/
ipsum pdeinas: Scimus enī qm iudiciū dei est fin veritatē
in eos qui talia agunt. Item Iaco. iij. c. Qui detrahif fra-
tri aut qui iudicat fratrem suū: detrahif legi et iudicat legem.
d. **Stulticia hoīs/ qua viam pitaris deserit: nec fatef er-**
rorem suū/ sed potius in conditorē refundit: vt adam et eua:
Gen. iij. c. causantis q deus occasione peccandi sibi tribue-
rit: vel q hoīem fragilē fecerit: vel q hostem sūtur temptare
pmiserit. e. **Supplātat gressus ei⁹/ in eo q facit excu-**
sare se: sicut faul. j. Regl. xv. f. Contra qd dicit Ps. Nō de-
clines cor meū in verba maliciē ad excusandas excusatiōes i
peccatis. Vel/ **Supplantat gressus ei⁹: qz non sinit pe-**
des ponere in via. i. in christo: q est via/ veritas/ et vita: Job.
xij. a. Vel in via. i. in fide: que est via ducens ad christum.
Unde Aug⁹. Opera bona pzeper fide vident mibi esse cur-
celerrim⁹ pzeper viam. Vel/ d. **Stulticia hoīs. i. insipien-**
tia: e. **Supplātat gressus ei⁹: qz facit ponere pedes af-**
fectu super vacuū et inane. i. tpalia: que vacuū et inane sunt:
qz nec fulcimentū pzeper insistenti/ nec plenitudinē pzeperenti/
nec fructū laboratū/ nec saturitatē possidenti. f. **Et contra**
deum feruet aio suo: sicut insan⁹: quasi onera importa-
bilia hoī imposuerit: aut etiam fatū vel pstellatiōē allegas.
g. **Diuitie addūt amicos plurimos. Ad litterā/ verū**
est de diuitijs tpalib⁹: q addunt amicos plurimos: sed nō ve-
ros amicos s; amicos fortune. Qd patet: qz diuitijs recedē-
tibus recedūt. De qb⁹ Sen. Pzedaz sequit turba ista nō ho-
minē. Eccl. vj. b. Est amicus fin tps et non pmanebit in tpe
tribulationis. Vel diuitie spūales addunt amicos plurimos
possessorib⁹ suis: deū. f. et angelos et oēs scōs. Vel diuitie re-
gni celest⁹ p doctozes et pdicatores fidelib⁹ patefacte: addunt
deo et ipsoz doctozib⁹ amicos plurimos. i. oēs fideles qui p/
dicatozib⁹ acquiescūt. h. **A paupē aut et hi quos ha-**
buit/ amicos tempore fortune pinguis: k. **Sepant/ tem-**
pore paupertatis: sicut canes ab osse coroso/ q non curant vbi
illud relinquāt. Solus christus verus amicus ē: qui oīs tpe
diligat. Unde. s. xvij. b. Omni tpe diligit q amicus ē. Vel sic
b. **A paupē aut. i. a pbo: qui paup dicit: qz veras putes**

non habet: qz sacras litteras ignorat. i. **Ethi quos ha-**
buit/ discipulos: k. **Sepant/ puerētes se ad sacra scpturā**
audiendā: vt quotidie patet i artistis et phis. l. **Testis fal-**
sus non erit impunit⁹: quia nullū malū impunitū: sic nul-
lum bonū irremuneratū. Isidorus. Falsus testis tres offen-

f quos habuit separant. Te-
stis falsus non erit impuni-
tus: et qui mendacia loqui-
tur non effugiet. Multi co-
lunt personam potentis: et
q amici sunt dona tribuentis.

De falso teste
dit: Deum/ cui veri-
tatē amhilat. Iudicē/
cui veritates occultat.
Reū/ quē falsitate sua
pdeinat. **Bystice**
Testis chisti est qd/
bet pzeperatoz. Unde
Act. j. a. Et eritis mi-
hi testes in hierusalem
et in omni iudea et sa-

maria et vsq ad vltimū terrē. Itē qlibet martyr testis ē pas-
sionis christi. Un et martyr testis interpretat. Falsus testis est
q falsa docet aut pdicat. Item falsus martyr hypocrita: qz si/
bi ptradicit: qd enī verbis asserit exteri⁹: vita destruit interi-
us. Item falsus testis est oīs doctoz aut pdicatoz/ bona do-
cens et mala faciēs/ ore construēs et opere destruēs. De qbus
dicit apostolus/ Titū. j. d. Confitent se nosse deū/ factis aut
negant: cū sint abominati et incredibiles et ad omne opus bo-
nū reprobi. Ibi sūt sicut pcones vini alieni: qui nunq gustāt
de eo: sed alios ad emēdū inuitāt: aut sicut mediatores mer-
cium alienaz: aut sicut magistri opoz et edificioz: q alijs lig-
na et lapides polire et portare pceptū et in edificio ponere: ip-
si autē chirothecas et virgam in manu tenētes/ nihil oīno fa-
ciunt. Unde Barth. xxiij. a. Super cathedrā moysi sederūt
scribē et pharisei: omnia ergo quecūq dixerint vobis/ serua-
te et facite: fin aut opa eoz nolite facere: Dicit enī et non faci-
unt: Alligant autē onera graua et importabilia: et imponūt i
humeros hominū: digito autem suo nolūt ea mouere. Et tñ
hmōi doctozes melius etiā q mgi volunt remunerari. Un
de sequit ibi: Amant enī pmos recubitus in cenis: et pmas
cathedras in synagogis et salutiōes i foro et vocari ab hoī-
bus rabbi. Item falsus testis est oīs detractor: qui nec vocat⁹
nec iuratus contra fratrem suū testificat/ absente parte aduer-
sa et pro diabolo: nam cū dicit illū esse adulterū vel hypocri-
tam vel hmōi: quid aliud testificat/ nisi q ille est possessio dia-
boli: Seneca. Loquēs de primo tuo: scito te pro eo vel con-
tra eum testimoniū ferre. De b dicit. j. xxv. c. Faculū et gladi-
us et sagitta acuta: hō qui loquit ptra primū suū falsū testi-
moniū. Itē adulator ē falsus testis: qz laudat impios. Unde
Ps. Am laudat pctōr i desiderijs aie sue: et iniqu⁹ bñdicif. Ps. 9.
Oēs hmōi testes nō erūt impuniti: qz tenent de omni dam-
no propter suū testimoniū irrogato simpliciter: vel quantū
in eis est. m. **Et q mendacia loquit/ q cūq: s maxime i**
doctria mox et fidei: n. **Nō effugiet/ pctm vī penā: qz oē**
mēdaciū pctm ē: vt dicit Aug⁹. Vel/ m. **Qui loqit mēda-**
cia. i. tpalia/ q mēdacia sūt: qz nō soluit qd pmittūt. Pro-
mittunt enī saturitatē et plenitudinē: et ipa famē et exinanitiōē
psolūt. Un Aug⁹. Christ⁹ sol⁹ pitas et cetera aut oia mēda-
cia sūt. Nec mēdacia libent loquūt diuites hui⁹ mūdī. Un
Osee. vij. d. Ego redemi eos et ipi p me locuti sunt mēdacia.
Ps. Filij hoīm vsq ad graui corde zē. Qui h mēdacia libent
loquūt: n. **Nō effugiet: qz oia tpalia q diligit/ laqos sibi tē**
dūt. Sap. xij. b. Creaturē dei facit sūt in odiū et rēpationē
aie hoīm et i mscipulā pedib⁹ insipientiū. o. **Multi colūt**
i. honorāt et venerant: p. **Personā potēt: qd et male et**
bñ pōt fieri. Si. ppe officiū fiat. i. qz dei mister ē/ bñ fit: si autē
qz potēs/ aut diues/ aut nobilis/ aut hmōi: tūc pctm est. Un
Leuit. xix. c. Nō honores vultū potēt. Itē Greg⁹ in mo-
rak. Personā accipe/ ē hoīem nō qz hō est: s; ppe ea q circa ip-
sū sūt honorare. q. **Et amici sunt dona tribuēt: sic ca-**
nes carnificis/ et oues pastozis sal i manu habent/ et porci pe-
dissequē vas plenū fursure deferentis. Unde Eccl. vj. b. Est
amicus socius mens. Item Ibiere. vj. c. A minore vsq ad
Ibiere. s. b. **Et amici sunt dona tribuēt: a ppheta vsq ad sacerdotē.**
Item Esa. j. f. Oēs diligant munera/ sequunt retributiōes.
Fratres hoīs paupis

S fratres hoīs paupīs oderūt eū: in sup̄ z amici. l. qui videbant amici tpe p̄speritat̄: **C** **Procul** recesserūt ab eo tpe paup̄tatis: quando deberent venire ad eū refouēdum. Unde manifeste patet q̄ in p̄speritate non potest cognosci amicus. Unde **Eccl̄. xij. b.** Non agnosce in bonis amicus: z non abscondet in malis inimicus.

Dystice **AD**ystice. Pauper
hō/chast^{us} est: q̄ dicit:
Ego sum paup̄ et do-
lens. Et **Z**breñ. iij. a.
Ego vix videns pau-
pertatē meam. **N**unc
paup̄em fratres ei^{us}. i.
iudei d̄ quoz̄ cogna-
tione fuit fm̄ carnes:
oderunt eum et occide-
runt. **b** **I**nsup et

Ps. 87. **P**s. Elongasti a me amicum ⁊ proximum ⁊ c. Job. xix. b. Fratres meos longe fecit a me: ⁊ noti mei quasi alieni recesserunt a me: dereliquerunt me. Proximi mei ⁊ qui me nouerant obliti sunt mei. **Q**ui tamen uerba sectatur. i. uerborum leporum non ueritatem sentiens: **N**ihil habebit: quia uerba uentus sunt ⁊ retinere non possunt. **U**n. 5. xiiij. c. **U**bi uerba sunt plurima: ibi frequentest egestas. **Q**ui tamen uerba sectatur ⁊ non opera uerborum facit: **N**ihil habebit: quia non auditores legis iusti sunt apud deum sed factores: Roma. ij. b. **U**nde Iaco. i. v. **E**stote factores legis non auditores tantum. **Q**ui autem possessor est mentis. i. dominus uoluntatis sue ⁊ sensus sui: **D**iligenter quam suam: quia tanquam uerus dominus et uerus possessor arceat ab ea bestias uitiorum ⁊ aues malorum cogitationum. **P**ossessio dicitur / quia si pedis sessio: **U**nde mentem possides / si eam apud te habes: ut non dispersa frustatim in vineis / in agris / in domibus / in prebendis uageat. **I**tem mentem possides / si eius seruitia habes: si inde comedis ⁊ bibis: si de ea domino tuo quasi de feudo proprio fructus reddis. **E**t custos prudentie. i. prudentie iam acquisite. **C**ustodia enim est de re acquisita: **N**on enim sufficit acquirere rem: nisi etiam acquisita custodias: quia **N**on minor est uirtus quam querere partem rueri. **I**nueniet bona / gratie et glorie. **C**ustodit autem prudentia. i. prudentia assidua mortis cogitatione. **U**nde quidam dicit: **S**uma philosophia est assidua mortis cogitatio. **T**estis falsus non erit impunitus: ⁊ qui loquitur mendacium non erit innoxius.

Dyffice

n. Nec seruū, i. pctōrē; qz q pctm facit: seru⁹ ē pcti: Joh.

viij. d. o. **D**ñari principib⁹ .i. iustis: q̄ reb⁹ ⁊ mēbris ⁊ co
gitatiōib⁹ ⁊ affectiōib⁹ ⁊ locutiōib⁹ ⁊ opatiōib⁹ suis p̄ncipant⁹.
p. **D**octrina viri. i. ecclastica doctrina: q̄ **P**er patiē
tiā ⁊ p̄for doctor⁹: r. **R**oscis q̄ bona ⁊ p̄fecta lit: q̄ dū ma
gis affligi ⁊ inflicci corpe p̄ christo eligūt q̄ a vitar⁹ p̄dicatiōe

l mēdacia pibit. Non decent
m stitū dūmīe: nec sēruū dñā
n ri principib⁹. Bōctrina viri
o p per pānētiā nōscit: ⁊ glōria
p ei est iniqua ptergredi. Sic
q frēmīt⁹ leonīs: itā ⁊ regl ira: ⁊
s sicut ros sup herbā: ita ⁊ hila
r itas ei⁹. Bolo: pñs fili⁹ stult⁹

[illegible]

si lunatici vñ demoniaci pñdunt: si de hñmōi stulticia nō dolet
plac? nō est pater sed pictura pñs. Unde Zach. xj. d. O pa-
stor et idoli. Sed bon? placus qñ bon? pater de stulticia sub-
ditoz dolet et gemit. ij. Reg. i. d. Doleo sup te frat mi iona-
tha decore nimis: et amabilis super amorem mulierum: id
plus qñ amēt vñ amē-
tur mulieres. a

j. 27. c.

Et tecta iugiter perstillan-
tiana litigiosa mulier. Bonus
et diuitie dantur a parenti-
bus: a dñō autē proprie vxor
prudens. Digredo imittit
soporem: et anima dissoluta

et tecta iugiter perstillan-
tiana litigiosa mulier. Bonus
et diuitie dantur a parenti-
bus: a dñō autē proprie vxor
prudens. Digredo imittit
soporem: et anima dissoluta

et tecta iugiter perstillan-
tiana litigiosa mulier. Bonus
et diuitie dantur a parenti-
bus: a dñō autē proprie vxor
prudens. Digredo imittit
soporem: et anima dissoluta

et tecta iugiter perstillan-
tiana litigiosa mulier. Bonus
et diuitie dantur a parenti-
bus: a dñō autē proprie vxor
prudens. Digredo imittit
soporem: et anima dissoluta

et tecta iugiter perstillan-
tiana litigiosa mulier. Bonus
et diuitie dantur a parenti-
bus: a dñō autē proprie vxor
prudens. Digredo imittit
soporem: et anima dissoluta

occupatiōi necessarie ligata. I **E**suriet hic voluptates q
nō satiāt. Osee. iij. b. Comedēt et nō saturabunt: Et i futuro
esuriet. i. esuriē eternā habebit: sicut diues epulo sitit: Luc.
xvj. f. m **Q**ui custodit corde ore et ope: n **M**ada-
tū Diligē dñm deū tuū ex toto corde tuo et ex tota aīa tua

et ex tota fortitudine
tua: Deut. vj. a. Et
proximū tuū sicut te
ipsum: Matth. xxij.
d. Al **M**andatu:
scz totum decalogū:
Custodit animā
suā: deo: vel ad vitā
eternā. Unde. s. ij. c.
Custodi legem meā

et cōsiliū meū: et erit vitā aīe tuę et gratia faucibus tuis. Vel
sic: Qui custodit mandatū: custodit animā suā: a
deuio erroris: quia mandatum lucerna est. Ps. Lucerna pe-
dibus meis verbum tuū et lumē semitis meis etc. Et. s. vj. c.
Mandatum lucerna est et lex lux. Est etiam mandatum sicut
lex sepes arcens ab anima bestias vitioz. Unde Osee. ij. b.
Septem vias tuas spinis: et septem eas maceria. Et ideo q
hanc sepe custodiunt: custodiunt animā suā a bestiis: et q
dissipant sepe hanc exponūt se bestiis ad deuorandos. Un-
de Eccl. x. b. Qui dissipat sepe: mordebit eum coluber.

Qui autem negligit viam suā: id est viam man-
datoz dei: quę data sunt vt per ea quasi per viam ambulem?
et curramus ad christum: Iuxta illud Ps. Etiam mandato/
rum tuoz cucurri etc. r **M**ortificabitur in anima: hic
per culpam et in futuro per penā. Vel sic. p **Q**ui negli-
git: id est cōtemnit: q **M**iam suā: id est christum: qui
est via per quam venit a patrem: sicut ipse dicit Joh. xij.
a. Nemo venit ad patrem nisi per me. r **M**ortificabi-
tur: id est morte eterna damnabit. Et merito: quia contem-
nendo viam separat se a vitā. Idem enim ipse est via et vitā.

Uñ Joh. xij. a. Ego sū via: vitas et vitā. Vel sic: p **Q**ui
negligit viam suā: id est viam suā: nō curans quali-
ter viuat. s. bene vñ male: vel cui. s. deo vel mūdo: r **M**or-
tificabitur: id est damnabit. Vel p **Q**ui negligit vi-
am suā. i. qui non sollicitē considerat opa sua: r **M**or-
tificabitur: id est gratia priuabit. Idē negligētiā excludit
timor dei. Unde Joh. ix. d. Crebar oīa opera mea sciens
q nō parceres delinquēti: Multo fortius nec parit peccan-
ti. Timor igitur dei sollicitudinē sui parit: quę est vñ de trib?
bonis quę dñs requirit a nobis. Michę. vj. c. Indicabo ti/
bi homo quid sit bonū et quid domū requirat a te: vtqz fa-
cere iudicium et diligere misericordiā: et sollicitū ambulare cū
deo tuo. s **G**eneratur dñō qui misereretur pauperi:
affectu et effectu: id est qui dat elemosynā pauperi: dñō accō/
modat ad vsuram: qui reddet centuplū i presenti et vitam et-
nam in futuro: vt dicit Matth. xix. d. Dñs generat: nō pau-
per tñ: quia quicquid sit pauperi ppter deum: fit ipsi dñō:
sicut ipse dicit Matth. xxv. d. Dñi diu fecistis vñ ex fratrib?
meis minimis: mihi fecistis. Sed q etiā paupr fgeneret qui mi-
seretur eius: hoc habes Eccl. xxix. a. Qui facit misericordiā
fgenerat primo. Unde Luc. xvj. c. Facite vob amicos d mā/
mona iniquitat: vt cū defecerit recipiat vos i etna tabnacula.

Noīe elemosynę oīs subuētiō miseratiōis intelligitur. Unde
Luc. xj. f. Date elemosynā et ecce oīa mūda sūt vob. Sunt Septē sūt
aūt in vniuerso septe elemosynę: tres gl. ose: et qtuor gl. osio/
elemosynę

res. Tres sūt: doctrina: pñliū: elemosyna manual. Quattuor
sūt: oīo: cōpassio: iuriar remissio: amor: pñctio. Hic habet
q dñs nō solū amic? ē misericordiū: s etiā fu? dñi eni. j. xxij.
a. Qui accipit mutū fu? ē fgenerat. Et vñ ē: pñe eni fater
Esa. xlij. d. Seruire me fecisti i pctis tuis: pñisti mihi laborē
i iniquitatib? tuis. r **E**t vicissitudinē suā reddet ei: dñs
ipsi fgeneranti. i. pñmū pzo merito et vsura. s. regnū celoz. Uñ
Aug. Prebe rectū et accipe celū. Hec ē mēsurā largissima:
de qua dicitur Luc. vj. f. Date et dabitur vobis: mensuram
bonā et cōfertiā et coagitatā et supēfluētē dabūt in sinū vñm.
Erudi filium tuū

Al. tyias suas

Al. pauperis

Ps. 118.

Ps. 118.

Sunt Septē sūt
elemosynę

Erudi filiū tuū timorē dñi / vias mox et fidei: **Et** nō desperes / de eo si correctionē tuā noluerit statim acci-
pere: sed pñste in correctione et eruditōe eius. Nam q̄ amat
filiū / assidue illi flagella vt letet in nouissimo suo: vt dicit Eccl̄.

Erudi filiū tuū .i. discipulū vel

suete: quasi filiū doce
et corrige. Gal. vi. a.

Fratres: si p̄occupa-
tus fuerit homo in ali

quo delicto: vos qui
spirituales estis huius-

modi instruite in spiri-
tu lenitate. b. Et si

desperes / si statim
non acquiescit: vel si nō

statim fit bonus: Non
enī agricola statim fruc-

tus colligit: sed expectat temp⁹ aptū. Unde Iaco. v. b. Ecce

agricola expectat p̄ciosū fructū fr̄e / patient̄ ferēs donec acci-

piat tēporaneū et serotinū. Patientēs igit̄ estote fratres vsq̄

ad aduentū dñi et p̄firmate corda vestra: qm̄ aduent⁹ dñi ap-

propinquabit. Tullius. Eadem est differentia cordium huma-

norū et agrop: quidam cito / quidam tarde boni fiunt. c. Ad

interfectionē aut̄ eius / spirituale. f. **Ne ponal ani-**

mam tuam / instructionē debitā subtrahēdo / vt indebite ira-

scēdo: vel nimis aspere corrigēdo: aut nimis grauiā onera im-

ponendo: aut malo exemplo corūpendo vel scandalizādo:

tot modis p̄latus subditū interficit. e. **Qui impatiens**

est / inturianti vel cōtumeliā inferenti: f. **Sustinebit dā-**

nū / perdit̄ patientiē ceterarūq̄ virtutū: quē q̄si colligat̄ vel

cōiurat̄ / simul manēt aut simul recedūt. Ideo dicit Iaco. ij. b.

Qui offēdit in vno / fact⁹ est omnīū reus. Vel sustinebit

damnū / eorū quē fuisse lucrat⁹ si patiens fuisse et patientiā

habuisset. f. thesauros inestimabiles et suūp̄s possessionē.

Solus enī patiens / suūp̄s possessor est. Unde Greg⁹. Dum

patientes sum⁹: b̄p̄sum incipim⁹ possidere qd̄ sumus. Luc.

xxj. d. In patientiā vestra possidebitis animas vestras. Hec

aut̄ amittit patientēs: q̄ nescit cōmūit cōtumeliās sustinere et

iniurias et verbera. g. **Et cū rapuerit / impatiens. i. cum**

inturiatus alij fuerit / quolibet modo nocēdi: h. **Aliud ap-**

ponet .i. damno impatiētiē aliud damnū sup̄addit. f. dam-

nū innocentē / quā amittit iniuriādo. Vel / **Aliud apponet:**

id est non solum qd̄ rapuit restituet: sed aliud addet ad illud.

Verbi gratia: Tu lesisti aliquē q̄ pro cura sua multa expen-

dit: tu teneris ei / non solū ad expensas curatiōis sed etiam ad

omne illud qd̄ interim sibi et suis lucratus fuisse finē estima-

tionē boni viri: qz omne illud abstulisti ei. Unde Exo. xxij. a.

Si q̄s furatus fuerit bouē vel ouem et occiderit vel vendide-

rit: qnq̄ boues pro vno boue restituet: et q̄tuor oues p̄ vna

oue. i. **Audi consiliū** / p̄pter pericula quē imminēt et mala

in quibus es. i. acquiesce consilio. k. **Et hoc est consiliū: su-**

scipe disciplinā / verberū et verborū. Vel / **Audi con-**

siliū: id est doctrinā ad illuminationē intellectus. l. **Et**

suscipe disciplinā / ad informationē affect⁹. Licet aut̄ cō-

siliū hic p̄ponat: rñ disciplina p̄cedit: Mā disciplina q̄si li-

maris cordis ē ad suscipiēdā deurationē doctrine: et q̄si spi-

ritū extirpatio ad susceptionē seminis. Vñ dicitur. iij. a. Mo-

uate vob̄ nouale et nolite serere sup̄ spinas. Sap. vij. c. Initiū

ei⁹: id est sapientie: verissima ē disciplinē cōcupiscētia. i. **Et**

sis sapiens in nouissimis tuis / saltem si nō prius: vt. f. sapient

disponas tibi et domui tuē in nouissimis tuis: id est in

fine: et fidelit̄ computes cū dño de villicatiōe tua. m. **Adul-**

te cogitationes in corde viri .i. varie et diuerse. n. **Glo-**

luntas autem dñi in eternū p̄manebit / inuariabilis.

Hoc est qd̄ cōmūit dicit: hō p̄ponit: sed deus disponit: qz

quicqd̄ cogitet homo / necesse est volūtatem dei in omnibus

adimpleri: vt patet in fratrib⁹ ioseph: q̄ per venditiōē eius

cogitauerūt euadere dei dispositionē quam ioseph i somno

demonstrauit: vt. f. ne adoraret eū: sed ideo adorauerūt quia

vendiderūt. o. **Homo indigēs** .i. humilis: q̄ se omnib⁹
bonis indigētē recognoscit: vel qui pauperiē patit̄ / aut pas-
sus est: p. **Misericoors est** / vt misericordiā p̄sequat̄: Vel
qz miseras expertus est: vñ qualis oporteat alijs miseri et
compati cognoscit. Unde Iob. iij. d. Non habem⁹ pontifi-

cem q̄ non possit com-

pati infirmitatib⁹ no-

stris: temptatū autē

per omnia pro simili-

tudine absq̄ peccato.

Et Greg⁹. Omipō-

tens de⁹ p̄ncipē apo-

stolorū cadere p̄misit:

vt in sua culpa discer-

et qualis alijs misere-

ri deberet. Sed sūt q̄

dam qui se esse hoīes

obliti sūt: et ideo pec-

catorib⁹ insultat: et mirant̄ q̄ alijs talia accidāt: cū ipsi nō tem-

ptent̄. Et hoc forte id ē: qz demonib⁹ idigni vident̄ vt ab eis

tēptent̄: vel qz vidēt eos ex eo q̄ nō temptant̄ extolli et infla-

ri contra alios q̄ temptant̄. Unde in vitasp̄trū legit̄ q̄ qui-

dam iuuenis monachus verabatur a cogitatione fornicatiōis:

et reuelauit hoc cuidam seni inexplō in talib⁹: qui indignans

dixit eum indignū esse habitū monachali: q̄ talia cogitabat:

et desperans ille iuuenis dimissa cella ad seculū redibat. Sed

fin dei dispositionem obuiavit ei abbas apolloni⁹: q̄ intrūs

eū: quesiuit causam tantę turbatiōis ac tristitię: q̄ nolebat ei

respondere. Sed apolloni⁹ / blandius instās extorsit ab eo q̄

sic temptaret: et q̄ sic dixisset ei senex ille: Et petijt apolloni⁹

vt daret ei diem illum: et reducto eo in cellam suā: iuit apol-

lonius ad cellam illi⁹ senis: et stans ante cellam rogauit dñm

vt temptationē fornicatiōis amoueret a iuvene et mitteret in

senem illū: et statim vidit ethiopem nigrū iuxta cellam senis

sagittas ignitas mittentē in illū: et non valens senex sustinere

redibat ad seculū: cui occurrens apolloni⁹ q̄siuit qd̄ haberet:

Et erubescēs senex noluit ei dicere. Et tandem dixit ei apol-

lonius q̄ rediret i cellā suā: et disceret compari temptatis.

Et indicauit ei vnde venisset sibi tēptatio. Et q̄ prius tem-

ptat⁹ nō fuerat: hoc ideo fuit: quia a demonib⁹ erat incogni-

tus et contemptus: p̄pter qd̄ non meruerat eorū temptationi-

bus probari et p̄fici in virtute. q. **Et melior est pauper**

iustus .i. humilis paup̄tatē suā recognoscens et confitens: si

cut publican⁹. r. **Vir mendax** .i. pallians peccata et

ostentās bona sua / vt pharisē: Luc. xviij. b. Paup̄tas ag-

nita oditur a multis: sed summa p̄fectio virtutis est p̄fecta re-

cognitiō paup̄tatis. Probatio: Summa siue p̄fecta re-

cognitiō paup̄tatis ē summa hūilitas: et oēs p̄rutes et coq̄les et

equalit̄ crescūt: q̄ p̄fecta recognitiō paup̄tatis ē summa p̄fectio

oīm virtutū. Vñ Plaro cū esset sumus oīm philosophorū

dixit: Vñ solum scio q̄ nihil scio. s. **Timor dñi ad vi-**

tam / ducit: qz per ipsū expellit peccatū: Eccl̄. j. c. Et dedi-

nant pericula mortis. Unde. s. xiiij. b. Sapiens timet et de-

clinat a malo: stultus trāsilit et cōfidit. Est etiā timor dñi q̄si

expauentaculū bestiarū spiritualiū. i. malarū cogitationū et

affectionū. Unde phs quidā dixit. Qui timet deū: oīa timet

eum: qui nō non timet deū / omnia timet. t. **Et in plen-**

tudine / britudinis sanctorū: v. **Cōmorabit̄ timor** .i. fa-

ciet cōmorari timētes. Hoc est qd̄ legitur Eccl̄. xl. d. Timor

dñi q̄si paradisus b̄dictiōis et sup̄ omnē gloriā operuerūt

illū. x. **Absq̄ visitatione pessim⁹** .i. diaboli: qui est mal⁹

p̄pter superbā qua cecidit: peior p̄pter inuidiā qua felicitati

hoīs inuidit: pessim⁹ p̄pter odiū quo deum odit. Ps. Sup-

bia eorū qui te oderūt ascendit semp. Hic pessim⁹ visitator ē

monachorū. Unde legit̄ in vitasp̄trū de quodā abbate: q̄ vi-

dit eum oneratū ampullis: Qui quesiuit a diabolo: quo va-

dis: Rñdit: Cōmemorare frēs rē. Et quosdā visitat ipse epi-

scopus sup̄bie: qnq̄ mittit archidiaconos et archip̄resbyteros

suos. f. spiritus luxurie et auaricie: et quilibet suo tempo-

re accipit p̄curationē suā. Luxuria de nocte / auaricia de diei

inanis gloria in estate

inans gloria in estate: desidia et gula in hyeme. Unde dicit Esa. xviij. c. Estate perpetua erunt super eum volucres et omnes bestie terre super eum hyemabunt. a. Abscondit piger: id est desidiosus predicator: b. Manu suam sub ascella: nec ad os suum applicat eam. i. non vult facere quod dicit. Da-
nū enim ad os porri-
gere est voci ope con-

j. 26. c.

cordare. Talis piger non reflectit os turtu-
ris ad ascellas. i. verba sua operi non sociat: quod tamen precipit Levit. j. d. Tales homines qui non possunt vel nolunt manū ad os applicare: necesse est mori fame: nisi forte ut parvuli late adulationis pascant:
de pane aut et vino que alijs predicando applicant / non gustant.

c. Desilente flagellato publice: d. Stultus videns hoc et inde correctus: e. Sapientior erit. i. aliquatulum sapiens: Abusiva est comparatio. Felix que facit aliena pericula cautum. Pestilens dicit peccator: qui pestem suam late effundit. i. qui multos circumquaque inficit suo vitio: velut ovīs contagiosa. Tales sunt detractores: mali plati: mali doctores: qui peccati sui exemplo multos circumquaque inficiunt: ut pater in socijs huiusmodi platorum: qui adeo infecti sunt ut nec habitum nec gestum: imo fere nihil christianę religionis in se habeant. Unde. j. xxix. b. Princeps qui libenter audit verba mendacij: oēs habet ministros impios. Itē Eccl. x. a. Qualis est rector ciuitatis: talis est qui habitabit in ea. Si autē corripueris sapientem: cui sapit correctio et oia put sunt: g. Intelliget sapientiam. i. intus siue intra correctione leget sapientiam: qua saporabit eam quasi dulcem. Correctio enim duo habet. s. cortice amaritudinis exterior: et nucleum eruditiois dulcem et sapientiam interius: et illū intelligit. i. intus legit sapientem. Hoc est quod dicit Iob. xij. d. Ois disciplina in presenti quidem videtur non esse gaudij sed meroris: Ecce cortex amarus: Postea vero fructus pacatissimū exercitatis per eam reddet iusticie: Ecce nucleus dulcis. Del. intelligit sapientiam: consideras se esse debitorem huius pene et etiam maioris: et ideo gaudebit quasi debiti solutione. Unde Diche. vij. b. Itē dñs portabo quoniam peccavi. h. Qui affligit patrem / naturalem vel deum vel predicatorē vel platum peccato. s. i. Et matrem. i. ecclesiam vel gratiam vel doctrinam: fugit: male vivendo / disciplinam non recipiendo. k. Ignominiosus erit: hic: l. Et infelix in futuro. Itē patre affligit et matre fugit: qui eis amore et honore debitum non impedit. i. subtrahit. An. j. xxvij. d. Qui subtrahit aliquid a patre suo et a matre: et dicit non esse peccatum: participes homicide est. Apysice / Populus iudaicus patre suum afflixit: quando christum crucifixit. Et matrem suam fugit. i. ecclesiam vel sapientiam vel gratiam: que mater et nutrix est hominis interioris. An. Eccl. iij. a. Filius sapientie ecclesia sanctorum vel iustorum: et natio illorum obediencia et dilectio. Et ideo ignominiosus est: et infelix: quia opprobrio habet ab omnibus: et sub tribuero feruit. Del. h. Qui affligit patrem: id est platum non obediendo: i. et fugit matrem. i. ecclesiam: odio huius mamas eius. i. doctrinam et predicationem: k. Ignominiosus erit: hic apud sapientes: et in futuro toti curie celesti. l. Et infelix: id est sorte felicitatis eterne priuatus. m. Non cesses fili audire doctrinam vel disciplinam: Dum nescis discas: sit modus iste tibi. An. Eccl. vij. b. Fili a iuuentute tua excipe doctrinam: et usque ad canos inuenies sapientiam. Hic est ille panis quotidianus: quem magister noster iesus docuit nos petere Matth. vij. b. Panem nostrum quotidianum etc. Ubi dicit Glo. quo non solum ad dies singulos: sed ad momenta singula indigemus: quia vita hominis militia siue reprobatio est super terram: Job. vij. a. Et illa quasi armis defendimus nos: sicut dominus iesus in temptatione sua. Audienda est incessanter doctrina: quia est vox tube dñice deterrētis hostes: et aiantis bellatores: et equos eorum ad plium. An. Job. xxxix. c. Billa narium eius terror: terram ungula fodit: exultat audacter: occurrit armatis: cōtemnit pauorem: nec cedit gla-

dio: ubi audierit buccinam dicit vah. Itē audienda est doctrina incessanter: quia est gladius quo accingi debemus: quod diu sumus in bello. i. in hac vita: ubi impugnamus nos mundus caro: diaboli. An. Cant. iij. c. En lectulum salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis israel: oēs tenentes gladios et ad bella do-

terit et infelix. Non cesses fili audire doctrinam: nec ignores sermones scientie. Testis iniquus deridet iudicium: et os impiorum deuorat iniquitatem. Parata sunt derisoribus iudicia: et mallei percutientes stultorum corporibus.

crissimi: vniuersi ensis super femur suum. Item audienda est doctrina incessanter: quia est aqua que aspergi debemus: quod diu incendia vitiorum circa nos erant descunt. Ideo dicitur predicatori: Esaie. xl. b. Clama. Quid clamas: Dominus caro fenu: Et ideo timeat igne.

Et. test

Et et disciplina

n. Nec ignores sermones scientie: id est prudentie: que est cognitio boni et mali. Huiusmodi quod dicitur a deo recipimus et quod expectamus. Da-
li in quo sumus: in quo sumus: et quod imminet nisi caueat. Fugit nec ignores sermones scientie: quia lucerna sunt que fugat tenebras: et ostendit quo et qua eundum sit: et a quibus declinandum. An. Ps. Lucerna pedibus meis verbum tuum: et lumen semitis meis. o. Testis iniquus deridet iudicium. i. deludit: quia falso testimonio errare facit iudicem. Testis iniquus dicit: qui non equaliter ex utraque parte testificatur: sed declinat ad alteram partem. Del. o. Testis iniquus: id est hereticus et ois desperans: Deridet iudicium: id est cōtemnit iudicium: cens non esse futurum iudicium: De quo dicitur e. s. eodē. b. Falsus testis non erit impunitus: et qui loquitur mendacia peribit. Item testis iniquus est ois detractor: qui contra veritatem testimonium dicit. Et ois adulator: qui pro falsitate testificatur: laudans peccatorem in desiderijs anime sue: et iniquum benedicens. Uterque derident iudicium: cōtemnentes illud mandatum dñi: Non falsum testimonium dices: Exo. xx. d. q. Et os impiorum. i. testimonium iniquorum: r. Deuorat iniquitatem. i. auide trasglutit mercedem testimonij sui. Deuorat: dicit: quia non masticat. Sedit enim amaritudinem amarissimam que intus latet in fundo calicis: sed diabolus dulcedinem falsam desuper apponit: que non finit sentire seccam amaritudinis que intus latet. s. Parata sunt derisoribus: preceptorum ac futuri iudicij et predicatorum qui hec predicant: t. Iudicia / condemnationis. Esa. xxx. g. Preparata est ab heri tophet / a rege preparata profunda et dilatata: nutrimenta eius ignis et ligna multa: flatus domini sicut torrens sulphuris succedens eam. Derisores enim sunt oēs qui deo dicunt: Pater pater dñe dñe: nec filios nec suos se ope ostendunt: solo ore et filij et filij dei sunt: s. toto corde et ope filij diaboli. De quo dicitur Matth. vij. c. Non enim ois qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnum celorum. Esa. xxxix. d. Populus habijs me honorat: cor autem eorum longe est a me. v. Et mallei percutientes. i. pene gehēnales: r. Stultorum corporibus. i. eis qui stulte voluptatem corporis salutem anime prosterunt. Mallei percutientes. ppe dicunt remorsus siue vermis conscientie: qui reprobos eternaliter feriendo cruciabit. Incus est ipsa pena exterior que est immobilis. Et ipsi reprobi inter hanc incudem et malleos quasi ferrum candēs percutiunt. Faber est diabolus: qui mō sufflat suggerendo: ut in eternum incendat: de quo Esa. xliij. b. Faber ferrari lima opat: et i prunis et i malleis formauit illud: scilicet idolum. Esa. liij. d. Ecce ego creavi fabrum sufflantem in igne prunas: et pferentem vas in opus suum. Job. xli. b. Halitus eius prunas ardere facit. Del. v. Mallei percutientes. i. sacrorum eloquiorum verba: pati sunt: r. Stultorum corporibus / edomatis. An. Ibiere. xxiij. f. Quid paleis ad triticum dicit dñs: Mundum non verba mea sunt quasi ignis ardens: et quasi malleus cōterēs per tras: Eccl. xxxvij. c. Vox mallei innouat aurē eius: et cōtra similitudinem vasis oculi eius. Sed multi propter assuetudinem percutiendi iam indurati sunt: sicut asini stimulationibus: ut oino non sentiant nec moueant: et surdi facti sunt: sicut sonatores cāpanarum: et molendinarum ipso tumultu. Job. xli. c. Indurabit cor eius quasi lapis: et stringetur quasi malleatoris incus etc.

Luxuriosa res

disciplina

Ps. 118.

Ps. 9.

Dyslice

Doraliter

Libri

Proverbiorum

Urruosa res est vinu pota. **Expo. Ca. XX.**
tu. f. causa luxurie. Eph. v. d. Nolite inebriari vino
in q est luxuria. **U**rruosa res est vinu pota. **Urruosa**
spumat i luxuria. **Urruosa** res est vinu pota. **Urruosa**
xxxj. d. Vinu multu potatu irritatione z ira z ruinas multas

A facit. j. xxxj. a. Noli
regibus dare vinu: qz
nullum secretu est vbi
regnat ebrietas. Mora
qz mlti mala facit ebri/
etas. Depauper. **Urruosa**
Eccl. xix. a. Opari
ebriofus no locuple/
tabit. **Urruosa** facit aposta/
tare. Eccl. xix. a. Vinu
z mulieres apostatare
faciunt etiā sapientes.
Urruosa aufert cor. **Urruosa**
liij. c. Vinu z ebrietas
auferit cor. **Urruosa** turpitudinē denudat. Gen. ix. d. **Urruosa** vbiens noe
vinu inebriat z nudat i tabernaculo suo. **Urruosa** secreta reue/
lat. j. xxxj. a. Nullu secretu vbi regnat ebrietas. **Urruosa** cor vene/
nat. j. xxxj. a. Ingredis blāde: s in nouissimo mordebit vt co/
luber: et sic regul⁹ venena diffudet. **Urruosa** amaritudinē cordis
facit. Eccl. xxxj. d. Amaritudo aie vinu mltu potatu. **Urruosa** mē
te enervat. Eccl. xxxj. d. Ebrietas aiositas ipudētis offēso/
minozas stutē z facies vulnera. **Urruosa** rixas facit: pena eterna
parat: oculos eruit: z mlti alia mala facit: qz patet. j. xxxj. d. ibi:
Cui ve/cui⁹ patri ve zc. **Urruosa** ebrietas: no voluptas: sed pe/
na est. **Urruosa** Tullius dicit: Si videres istos epulones sic boues
opimos stertere z sudare: tūc intelligeres eos qui maxime vo/
luptatē sequūt minime asse: Ideo recte sequit hic: **Urruosa**
cui⁹ his i. vino z ebrietate: **Urruosa** delectat. i. delectationē q/
rit: **Urruosa** non erit sapiēs: qz ebrietas palatu cordis inficit: vt
bona male sapiat: z mala bene. **Urruosa** ebrietas trāsuertit sensus et
intelligentiā. **Urruosa** Hiero. Nihil adeo obruit intelligentiā: sic
comestio z ebrietas. **Urruosa** Grego. Ebrietas est blād⁹ demon/du/
ce venenū suauē peccatū: quā q habet: no se habet: quā q facit
no facit peccatū: sed tor⁹ est peccatū. **Urruosa** Sicut rugit leo/
nis: timef ab alijs aialib⁹: **Urruosa** Ita z terror regis: timēdus
est homib⁹. **Urruosa** j. xxxj. b. Sicut fremit leonis: ita z ira regis.

Urruosa

Urruosa Sicut rugit leonis: facit aialia sistere gra/
dū: **Urruosa** Ita z terror regis. i. christi cōminātis pgnas eter/
nas. Vel regis. i. plati: vel liberi arbitrii: vel rōnis: cui⁹ ma/
gnanimitas debet cōpescere omnes motus illicitos aiales. **Urruosa**
Urruosa puocat eū. i. regē: **Urruosa** Peccat in aiaz suā. i. cōtra
vitā suā. Vel in animā suā: ad litterā: qz occidit eā peccādo.
Peccatū em sepat a deo: q est vita aiaz. **Urruosa** Eccl. xix. a. Iniquitates
vīe diuiderūt inter vos z deū vīm: Et hēc diuisio mors aie ē.
Duē species specialit⁹ puocant deū ad irā. i. hypocrisē z diui/
tes auari. Illi qz qd no habent: se habere simulant: isti qz qd
suū no ē: iniuste retinēt. Illi ostēdūt qd no habēt: isti abscondūt
qd habēt. De hypocrisis deū puocantib⁹: dicit Job. xxxvj.
b. Simulatores z callidi puocant irā dei. De auaris diuinib⁹
dicit: **Urruosa** Eccl. xij. d. Ad iracundiā me puocauit ephraim i ama/
ritudinib⁹ suis. i. in diuitijs quas cū amaritudinib⁹ acquirat et
possidet z expēdit. **Urruosa** Honor est homi q sepat se a cōtē/
tiōib⁹. i. a litigiosis disputatiōib⁹. **Urruosa** Eccl. viij. a. Non liti/
ges cū homie linguato: z ne struas in ignē illi⁹ ligna. De hō dic
apls. j. Cor. xj. c. Si qz videt vel vult cōtentiosus esse: nos
talē cōsuetudinē no habem⁹ neqz ecclesia dei. **Urruosa** Mō qz mēbra ec/
clesie dei sunt: qui litigant disputādo: maxime in qstionib⁹ vbi
nulla est vtilitas. **Urruosa** j. Timoth. ij. b. Cōmoneo testificās co/
rā deo: noli contendere verbis: ad nihil em vtile est nisi ad sub/
uersionē audiētū. Et. j. d. Stultas aut z sine disciplina qstio/
nes deuota scīs qz generāt lites: Seruū aut dñi no oportet li/
tigare: s māsuetū eē ad oēs docibiles: patietē: cū modestia cor/
riptētē eos qui resistūt veritati. **Urruosa** j. Timoth. vj. a. Si qz
alī docet z no acqescit sanis smōib⁹ dñi nri iesu christi: z ei q
sm pietatē est doctrine supbus est: nihil scīs: sed linguēs cir/
ca qstiones z pugnas verborū: ex quib⁹ oriunt⁹ inuidie: contem/
plices: blasphemie: suspitiōes male: cōflictiōes hominū mēte
corruptorū: z q a veritate puati sunt. Est aut cōtentio triplex: **Urruosa**
que mala est z vitanda: Disputatoria: litigatoria: ostentato/
ria. De disputatoria iam dictū est. De litigatoria dicit Eccl.
viij. a. Mō litiges cū homie potētē. j. Cor. vj. b. Frater cum
fratre cōtendit: et hoc
apud infideles. Unde
Matth. v. f. Et q vult
tecū in iudicio pte de/
re: z tunicā tuā tollere:
dimitte ei z palliū. De
ostentatoria dñi Luc.
xxij. c. Qz ita ē cōtētio
inter discipulos qz eoz
videre eē maior. **Urruosa**
noz igit ē hōi q sepat
se ab his pteciōib⁹. Et
hoc monuit et docuit
dñs Matth. v. f. qñ
dixit: Sit vmo vī est ē no nō. **Urruosa** Eccl. breuis z bona respōsio:
maxie i scholis theologicis: Qd aut ampli⁹ ē a malo ē. Unde
sequit h. **Urruosa** Dēs aut stulti. i. insipientes: m. **Urruosa** Discenē cō/
tumelijs: cōtumeliose opponēdo z rīdendo. **Urruosa** j. xxxj. a.
Labia stulti miscēt se rixis. Et bñ dicit: miscēt vī miscenē: qz
separi nō possunt: **Urruosa** Dicitur em est inseparabilis cōiunctio mix/
torū. **Urruosa** Propter frigus piger arare noluit: cū tēpus
arandi est: **Urruosa** Benedicabit q estate: qñ tempus est colli/
gēdi: **Urruosa** Et nō dabit ei: qz tūc homies intēdūt segetibus
colligēdis: de quibus viuāt in hyeme: z elemosynas faciant.
Urruosa Ahytice: **Urruosa** Propter frigus: desidie z torporis: o. **Urruosa** Pi/
ger tepid⁹ i fide z charitate: **Urruosa** Arare noluit. i. deo lerui/
re in agro: vel in vinea ecclie. **Urruosa** Benedicabit q estate. i.
in die iudicij. **Urruosa** Et nō dabit ei: sic pater in diuise epulo/
ne: Luc. xvj. f. Quia q semiauerit hō hēc z metet: Gal. vi.
b. Et si nihil semiauerit: nihil metet. **Urruosa** Poraliter: o. **Urruosa** Pi/
ger: ad bñ opandū: **Urruosa** Propter frig⁹ corporis vel amoris
mūdanti: **Urruosa** Arare noluit: terrā cordis sui aratro pgnit/
tig: vel terrā corporis aratro disciplinē: vt inde pestiferas radi/
ces extirparet: z ad suscipiēda semia virtutū ac sapie pparat.
Et h est qd dicit. j. xxxj. d. Per agrū homis pigri trāsiui: et
p vineā viri stulti: z ecce totū repleuerāt vrtice: z operat sup/
ficiē ei⁹ sping: z maceria lapidū destructa erat. Qd cū vidisse
posui in corde meo: z exēplo didici disciplinā: qñ aratū quo
excoleret trā suā. **Urruosa** Itatim addidit: **Urruosa** Piger dormies:
q **Urruosa** Benedicabit q. i. mēdie⁹ z paup erit: **Urruosa** Estate. i. in alia
vita. **Urruosa** Et nō dabit ei: qz qlibet gaudebit si merita sua
sibi sufficiāt ad salutē. **Urruosa** Matth. xxv. a. dicit fatig z gines
ad prudētes: Date nobis de oleo vīo: qz lāpades nre extin/
guunt. **Urruosa** Rūderūt prudētes: dicētes: Me forte nō sufficiat no/
bis z vobis: ite poti⁹ ad vendētes z emite vobis: nūmo pgnit/
tētie dū licet. **Urruosa** Sicut aq pfunda: q exhauriri nō pōt:
v. **Urruosa** Sicut cōsiliū in corde viri. **Urruosa** Diere. xvj. b. Profundū ē
cor homis z inscrutabile: z qz cognosceret illud: **Urruosa** Mra trāslatio
haber: Paruū ē cor hominis. **Urruosa** Cōpat aut pñsiliū viri aq. pñ/
de: ppter ablutionē: ppter irrigationē: ppter secūditatē: ppter
refrigerationē. **Urruosa** j. xxxj. a. Aqua pfuda vba ex ore viri. i.
chusti: vel cuiuslibet boni doctoris. **Urruosa** Sed hō sapiēs ex/
hauriet illud. i. cōsiliū. i. ad hauriendum ibi recurret ad
illud i omī negocio suo: **Urruosa** Juxta illd Eccl. xxxj. d. Fili sine pñ/
lio nihil facias z post factū nō pgnitebis. **Urruosa** Sicut mulier sama/
ritana veniebat ad puteū haurire aquā: **Urruosa** Job. iij. a. et inuenit
ibi iesum: Sic q ad pñsiliū sapientis recurret: inueniet ibi salutē.
Urruosa Multi homies misericordes vocant⁹ apud hoies:
q tñ i faciē videt. **Urruosa** Etia mulieres crudelissimē q filios suos si/
ne ptradictiōe deuorari pmittūt a lupis: benignissimē vocant⁹
apud homies: et verū est q misericordes sunt in lupos. **Urruosa** La/
les hodie multi sūt plati z vocant⁹ misericordes: qñs sint cru/
delissimi. **Urruosa** Cū aut fidelē qz inueniet: q. d. pauci sūt
viri fideles fide vel fidelitate. **Urruosa** Luc. xvj. b. Fili⁹ homis
venies putas inueniet fidē in trā: **Urruosa** Fidelis ē ille q dño iura sua
fideliter reddit: z res suas fidelit custodit: z nihil inde sibi nisi
qd dat a dño

Urruosa Miscent cōtumelijs. Propter
frigus piger arare noluit: mē
dicabit q estate: z nōn dabi/
tur ei. Sicut aqua pfunda
sic cōsiliū in corde viri: sed
hōmo sapiens exhauriet il/
lud. Multi homines mise/
ricordes vocant⁹: virum au/
tem fidelem quis inueniet?

Urruosa Miscent cōtumelijs. Propter
frigus piger arare noluit: mē
dicabit q estate: z nōn dabi/
tur ei. Sicut aqua pfunda
sic cōsiliū in corde viri: sed
hōmo sapiens exhauriet il/
lud. Multi homines mise/
ricordes vocant⁹: virum au/
tem fidelem quis inueniet?

Urruosa Dixit: Sit vmo vī est ē no nō. **Urruosa** Eccl. breuis z bona respōsio:
maxie i scholis theologicis: Qd aut ampli⁹ ē a malo ē. Unde
sequit h. **Urruosa** Dēs aut stulti. i. insipientes: m. **Urruosa** Discenē cō/
tumelijs: cōtumeliose opponēdo z rīdendo. **Urruosa** j. xxxj. a.
Labia stulti miscēt se rixis. Et bñ dicit: miscēt vī miscenē: qz
separi nō possunt: **Urruosa** Dicitur em est inseparabilis cōiunctio mix/
torū. **Urruosa** Propter frigus piger arare noluit: cū tēpus
arandi est: **Urruosa** Benedicabit q estate: qñ tempus est colli/
gēdi: **Urruosa** Et nō dabit ei: qz tūc homies intēdūt segetibus
colligēdis: de quibus viuāt in hyeme: z elemosynas faciant.
Urruosa Ahytice: **Urruosa** Propter frigus: desidie z torporis: o. **Urruosa** Pi/
ger tepid⁹ i fide z charitate: **Urruosa** Arare noluit. i. deo lerui/
re in agro: vel in vinea ecclie. **Urruosa** Benedicabit q estate. i.
in die iudicij. **Urruosa** Et nō dabit ei: sic pater in diuise epulo/
ne: Luc. xvj. f. Quia q semiauerit hō hēc z metet: Gal. vi.
b. Et si nihil semiauerit: nihil metet. **Urruosa** Poraliter: o. **Urruosa** Pi/
ger: ad bñ opandū: **Urruosa** Propter frig⁹ corporis vel amoris
mūdanti: **Urruosa** Arare noluit: terrā cordis sui aratro pgnit/
tig: vel terrā corporis aratro disciplinē: vt inde pestiferas radi/
ces extirparet: z ad suscipiēda semia virtutū ac sapie pparat.
Et h est qd dicit. j. xxxj. d. Per agrū homis pigri trāsiui: et
p vineā viri stulti: z ecce totū repleuerāt vrtice: z operat sup/
ficiē ei⁹ sping: z maceria lapidū destructa erat. Qd cū vidisse
posui in corde meo: z exēplo didici disciplinā: qñ aratū quo
excoleret trā suā. **Urruosa** Itatim addidit: **Urruosa** Piger dormies:
q **Urruosa** Benedicabit q. i. mēdie⁹ z paup erit: **Urruosa** Estate. i. in alia
vita. **Urruosa** Et nō dabit ei: qz qlibet gaudebit si merita sua
sibi sufficiāt ad salutē. **Urruosa** Matth. xxv. a. dicit fatig z gines
ad prudētes: Date nobis de oleo vīo: qz lāpades nre extin/
guunt. **Urruosa** Rūderūt prudētes: dicētes: Me forte nō sufficiat no/
bis z vobis: ite poti⁹ ad vendētes z emite vobis: nūmo pgnit/
tētie dū licet. **Urruosa** Sicut aq pfunda: q exhauriri nō pōt:
v. **Urruosa** Sicut cōsiliū in corde viri. **Urruosa** Diere. xvj. b. Profundū ē
cor homis z inscrutabile: z qz cognosceret illud: **Urruosa** Mra trāslatio
haber: Paruū ē cor hominis. **Urruosa** Cōpat aut pñsiliū viri aq. pñ/
de: ppter ablutionē: ppter irrigationē: ppter secūditatē: ppter
refrigerationē. **Urruosa** j. xxxj. a. Aqua pfuda vba ex ore viri. i.
chusti: vel cuiuslibet boni doctoris. **Urruosa** Sed hō sapiēs ex/
hauriet illud. i. cōsiliū. i. ad hauriendum ibi recurret ad
illud i omī negocio suo: **Urruosa** Juxta illd Eccl. xxxj. d. Fili sine pñ/
lio nihil facias z post factū nō pgnitebis. **Urruosa** Sicut mulier sama/
ritana veniebat ad puteū haurire aquā: **Urruosa** Job. iij. a. et inuenit
ibi iesum: Sic q ad pñsiliū sapientis recurret: inueniet ibi salutē.
Urruosa Multi homies misericordes vocant⁹ apud hoies:
q tñ i faciē videt. **Urruosa** Etia mulieres crudelissimē q filios suos si/
ne ptradictiōe deuorari pmittūt a lupis: benignissimē vocant⁹
apud homies: et verū est q misericordes sunt in lupos. **Urruosa** La/
les hodie multi sūt plati z vocant⁹ misericordes: qñs sint cru/
delissimi. **Urruosa** Cū aut fidelē qz inueniet: q. d. pauci sūt
viri fideles fide vel fidelitate. **Urruosa** Luc. xvj. b. Fili⁹ homis
venies putas inueniet fidē in trā: **Urruosa** Fidelis ē ille q dño iura sua
fideliter reddit: z res suas fidelit custodit: z nihil inde sibi nisi
qd dat a dño

Urruosa

Urruosa

Urruosa

qđ daf a dño retinet. Un beat? Berni. Fidelē seruū te esse pu-
tato: si nībil de bonis dñi tui manib⁹ tuis adheferit. Duo sūt
bona q̄ sibi dñs specialit̄ retinuit. s. gl̄ia z vindicta. De secūdo
dñs. Deut. xxxij. e. Dea est vltio z ego retribuā. De pmo Esa.
xliij. b. Gloria meā alteri nō dabo. Qui igit̄ d malis sibi illat se

B
autem

i. Job. i. d.

pe. dñs. 2. c.

nim

oden. d.

pump. c. ex

dñs.

vidicare vult/ aut d bonis q̄ habet gl̄iar:
infidelis ē. Nihilomin⁹ infidelis ē: q̄ casti-
sibi cōmissū a dño. i. seipm tpe belli. i. tem-
prationis/ hostib⁹ capitalib⁹ dñi sui. i. de-
monib⁹ reddit: ad min⁹ donec nūciauerit
dño suo: z petierit succursū: sic fecerūt viri
de iabes galaad. j. Regl. xj. a. Sed multi
statim vt vidēt hostes applicare machinas
ad castrū/ apūit eis: z castrū dñi sui pđūt:
victi sine ictu. a. **Iust⁹ q̄ ambulat** de
frute i frute pñcies: b. **In simplici-
tate sua** nō i duplicitate: vn⁹ z idē corde/
ore z ope: q̄lis intus/ talis foris: vtrob⁹
bon⁹: c. **Beatos post se filios dere-
linquet.** Hoc nō ē sp̄ vep̄ ad frām: Sa-
muel em̄ iust⁹/ in q̄s filios reliq̄t post se. j.

Regl. vij. a. Et ecōuerso/ achaz impius
p̄q̄simū filiū ezechia p⁹ se reliq̄t. liij. Regl. xviij. a. Spūalit̄
igit̄ intelligit de plar⁹ iustis z simplicib⁹. Iustus i ope: simpli-
cib⁹ i intētiōe. i. recta z simplici intētiōe bona faciētib⁹. Ad p⁹
se reliq̄t beatos filios. i. bonos imitatores sui: vñ bonos sub-
ditos. i. bñ doctos: vñ bonos canonicos/ q̄s instruēdo generāt
dño. Sz q̄les filios plati nri tps p⁹ se reliq̄t/ nouit de⁹: Tñ
dicā illd⁹/ ad min⁹ multos faciūt piurare. Miseri em̄ idiotē z pu-
eri q̄s instituūt/ iurāt indēnitatē z fidelitatē eccl̄ie ad quā istitu-
unt: s. forte q̄ ad pietes z ad vineas bñ seruāt iuramētū: s. q̄rū
ad aias q̄ sūt i veritate eccl̄ia z tēplū dei/ q̄lter seruēt illd⁹/ de⁹
nouit. Olm filij eccl̄ie se mortī p ea exponebant: vna manu
muros hierlm struētes: z alia manu gladiū i hostes tenētes:
sic legif factū sub corobabel: Neemij. iij. c. Sed heu mō vo-
lupatib⁹ corpis vacāt/ i fecib⁹ suis putrescētes: sic legif die-
re. xlvij. b. Fertilis fuit moab ab adolescentia sua: z req̄uit in
fecib⁹ suis: nō est trāsfusus de vase i vas: z in trāsmigratiōe nō
abijt: idcirco pmāsit gustus ei⁹ in eo. Credo q̄ vtile esset clero
nostro suscitari psecutiones vt transfunderet de vase volupta-
tis in vas humilitatis: de vase cōtumeliē in vas penitētiē: tūc
deuotī essent z seruili/ q̄ mō sunt delitiosi z tepidi. Unde Ps.
hoc orat: Imple facies eorū ignominia: z querēt nomē tuum
dñe. **Dystice** de ch̄isto exponitur: Qui iustus z simplex/
reliquit post se beatos filios: id est apostolos eū imitātes. Si/
millit̄ exponit de q̄libet iusto: q̄ post se reliq̄t beatos filios. i.
bona opa/ q̄ faciunt eos beatos: Vel beatos filios. i. exēpla sua
sequētes. Tñ oēs electi filij abraē dicunt. Et si nullū aliud p̄/
miū expectaret hō: tñ ad alios informādos deberet bona face-
re/ vt pñceret eum imitādo: Sic eleazar scribe. ij. Machab.
vi. f. cū dicerent ei q̄ simularet se comedere carnes porcinas z
viveret: rñdit: Nō est etati nre dignum fingere/ vt multi ado-
lescētes arbitrātes eleazarū nonaginta annorū trāsisse ad vitā
alienigenaz: et ipsi ppter meā simulationē: z ppter modicū cor-
ruptibilis vitę tps decipiant: et ppter hoc maculā atq̄ exe-
cratiōē meę senectutē cōquirāt: Nā et si in pñenti tpe supplicis
hoim eripiar: sed man⁹ omnipotētis/ neq̄ viu⁹/ neq̄ defunct⁹
effugiā: Nō obrem vitā fortit̄ excedendo senectute quidē dign⁹
apparebo: adolescētib⁹ aut exēplū forte relinqūā. d. **Rex q̄
sedet in folio iudicij.** i. qui iudicat equitatē: s. **Dissipat
omne malū intuitu suo.** ad frāz: qz pēne paucorū multos
flore coercēt. **Dystice** d. **Rex i. ch̄ist⁹** i q̄ ē rex regū: b
Intuitu pietatis suę. s. **Dissipat omne malū.** i. culpe z pe-
nē future. Unde/ Resperit dñs petrū z fleuit amare. Ezech.
xvi. a. Trāsiui p te z vidī te: z ecce tps tuū tps amatiōis: z ex-
pandī amictū meū sup te/ z opul ignominia tuā. Vel/ **Dys-
sipat oē malū.** i. dissipabit. i. i die iudicij: b. **Intuitu iustit-
ie suę.** Un beat. xviij. c. Descēdā z videbo vtr̄ clamorē q̄ ve-
nit ad me ope cōpleuerint. **Dystice** d. **Rex i. plar⁹**
Qui sedet in folio iudicij. i. in eminētia struū/ iudicās
q̄ rectū ē. b. **Intuitu suo.** i. in circūspectiōe sua: s. **Dys-**

sipat omne malū: p̄mo in se: z postea in subditis. Vel
d. **Rex i. rō:** e. **Qui sedet q̄si iudex vñ doctor.** f. **In so-
lio iudicij/ stellato struū:** b. **Intuitu suo.** i. discretiōe z
impio suo: s. **Dissipat oē m alū.** i. oēs mor⁹ illicitos rep̄/
mit z cōpescit. i. **Quis pōt dicere/ mūdū ē cor meū:**

a p̄cto cogitatiōis/ delectatiōis z cōsent⁹:
Et/ k. **Pur⁹ sū a p̄cto/ locutiōis vel
opis:** q. d. null⁹. Un. j. Job. i. d. Si dire-
rim⁹/ qm̄ p̄ctm nō habem⁹: ipsi nos sedu-
cim⁹ z vitas in nob nō ē. Sz j. Job. xviij.
a. Nō peccaui z in amaritudinib⁹ mortaf
oculus me⁹. Et. xviij. a. Iusticiā meā quā
cēpi tenere non deserā: non em̄ reprehendit
me cor meū in omī vita mea. Solutio. Di-
cimus q̄ quilibet digne pñitens z in fir-
mo pposito non peccandi decetero persi-
stens: si diceret: Mūdū est cor meū: vep̄
diceret: licet multa p̄ctā perpetraverit: qz
vt dicit Beda super Luc. liij. f. super il-
lud: Et statim dimisit eam febils. Et sup
Mar. j. c. idem dicit Blo. vbi etiaz loqui-
tur de socru simonis: Pius deus pie pe-

Ps. 25.

tentibus/ aut non intellecta intelligere facit/ aut non intellecta
condonat. Unde z Blo. hic dicit: Nō dicit salomon: quis ha-
bet mūdū cor: qz dñs Matth. v. a. Bñ mundo corde. Et Ps
Quis ascēdet in montē dñi zc. Postea dicit: Innocēs mani-
bus z mūdo corde. Sed q̄s pōt dicere: qz temerariū ē se lau-
dare. Vel potest dici q̄ q̄s notat raritatē: Pauci em̄ vel for-
te nulli sunt q̄ habeāt cor mūdū ab oī mortali z veniali p̄cto.
Unde Aug⁹. Si oīs sancti quorūq̄ sunt a pmo iusto vsq̄ ad
vltimū simul essent: nīhil aliud dicerēt/ q̄ dimitte nobis debi-
ta nostra: Excepta beata virgine: de qua cū de peccatis loq̄-
mur/ nullā proliis volumus habere mentionē. Or autē dicit
Job/ intelligit de mortalib⁹ peccatis. Vel non peccaui z non
rephendit me cor meū: vt tantā pñā debeā sustinere. Sed qz
sunt multi q̄ facta sua q̄si fortia laudāt: z aliorū q̄si vilia vitu-
perāt: Ideo subdit: **Pondus et pōdus/ mēsurā et
mēsurā:** vtrūq̄ abominabile est apud deū: quia tales
homies q̄si insipidos cibos euomet dñs. Ad litterā autē de/
testabiles ostēdit salomon eos q̄ diuersa pōdera habēt in do-
mo sua: parua quib⁹ vendūt: magna quib⁹ emūt: qđ tñ in le-
ge phibet. Leuit. xix. g. Nolite facere iniquū aliqd i iudicio
in regula/ i pōdere/ in mēsurā. Et Deut. xxv. c. Nō habebis i
sacculo diuersa pondera/ maius et min⁹: nō erit in domo tua
modi⁹ maior z minor. **Dystice** d. **Pondus z pōdus/ Dystice
mēsurā z mēsurā/** habent qui peccata sua parua cōstimāt: z
peccata aliorū magna: Qui festuca vidēt in oculo fratris/ i suo
aut trabē nō pñderāt. Itē pond⁹ z pōdus habet i domo sua:
q̄ in suis actib⁹ q̄rit q̄ laudent: z in factis pñimi q̄ vituperent.
Stultū/ imo piculosum ē de peccatis aliorū iudicare. Un qui/
dā sanct⁹ dixit cuidā: Insulta meretrici si audes: nescis frater
causam vel modū tēptatiōis eius/ tuē aut scis: vñ z tua pec-
cata cōstimare potes/ illi⁹ autē nō. Itē i vitasparz legif q̄ plu-
rib⁹ cōgregatis vt iudicaret de peccato cuiusdā fratris: Glo/
catus ē qđā senex: q̄ cū venisset z audisset causā q̄re vocassent
eum/ dixit: Uē tibi copres q̄ venisti iudicare p̄ctm fratris tui
minimū: z tua magna nō vides. Itē alia vice filit̄ cōgregatis
pñib⁹ eadē de causa/ qđā ali⁹ senex eorū stulticiā dephendēs ta-
cuit: z accepit duos sacculos/ vnū magnū z aliū puū: z impleuit
eos arena: z magnū retro i humeris suis posuit: puū sō corā
se in brachijs appēdit: Et iterrogat⁹ ab alijs qđ esset: rñdit:
Saccul⁹ iste pu⁹ sūt p̄ctā fratris q̄ videm⁹: z ido magna iudi-
camus: saccul⁹ aut iste magn⁹ sūt peccata nra q̄ nō videm⁹: z
ideo pua iudicam⁹ z cōstimam⁹: z cōpuncti oīs egerūt pñi-
tentiā. Itē dñs/ Matth. vij. a. Nolite iudicare z nō iudica-
bimī. Et ibidē: Quid vides festuca i oculo fratris tui: z trabē i
oculo tuo nō vides: Ro. ij. a. Inexcusabil⁹ es o hō q̄ iudicas
zc. m. **Ex studijs suis intelligit puer:** si mūdā/ sine cō-
tagio erroris: n. **Et recta/ sine curuitate intētiōis.** o. **Sint
opa ei⁹.** Ex studijs em̄ puorū q̄si q̄busdā signis p̄cipit de
ipsis q̄les sint futuri. Sicut quidā impator filii q̄ su⁹ dicebat

s 2 ex studio faciēdi

Libri

ex studio faciendi molendina: pcepit nō esse sūū: et postea pba/ uit eū esse filiū molendinarij. Et asyages ex ludo puerorū pce/ pit cyrū quē alij pueri in se regē pstituerāt esse de genere suo: vt dicit in hystorijs. Vñ Glo. dicit hic. Quēcūq; videris stu/ dere virtutib; cū modestia et obseruātia mādatoꝝ dei: et maxie simplicitati et hūilita/ ti: huius munda et recta opa intellige. Nec est cōtrariū ei qd dixerat s. eodē: Quis pōt di/ cere mūdū ē cor meū: Hic enī docet qualis potest esse via iustorū:

supra vero ostendit qualis sit vita hominū. Unde alia transla/ tio manifestior est: **Iuuenis qui cum iusto est directa erit via illius.** Qui enī cum sapientibus gradit; sapiens erit. s. xij. d. a. **Aurem audientē:** id est auditorē obediētē. b. **Et oculum videntē:** id est doctorem eruditum et bene docentem: c. **Dominus fecit vtrumq;** q. d. nemo debet sibi ascribere qd obediēs aut eruditus sit: quia vtrūq; est a do/ mino. Esa. xxvj. c. Omnia opa nostra opatus es in nobis do/ mine. Et Exo. iij. c. moysi dicenti / quis ego sum vt eam ad pharaonē: dixit dominus: Quis fecit os hominis: et quis fabri/ catus est mutum et surdum: videntem et cecum: q. d. ego solus. Si intelligat de aure et oculo interiori: idem est auris audiens et oculus videns. s. cor intelligens siue intellectus: Sed dicitur auris in quātū recipit ab alio: Ocul; s. in quātū habita intru/ etur per se. Unde sup. dicit Glo. Foris aliud est audi/ re: aliud videre: intus autē audire et videre idē est. d. **No/ li diligere somnū ne te egestas opprimat.** Hoc pōt exponi de quintuplo somno. Est enim somnus culpe: de quo Eph. v. d. Surge qui dormis: et exurge a mortuis. Qui hunc somnū diligit: opprimet eū egestas futura: quādo nec etiā gur/ ta aque sitiēti dabit; sicut patet i diuite epulone: Luc. xvj. f. Itē est somn; ignorātie: de quo Ro. xij. d. Hora est iam nos de sōno surgere. Qui hūc somnū diligit / opprimet eū egestas eterna. Vñ Esa. v. d. Propterea captiu; duct; est plus me;: qz nō habuit scientiā. j. Cor. xij. g. Si qd ignorat ignorabit. Itē ē somn; inertie: de q. j. xij. d. Vsq; quo piger dormies: vsq; quo de somno cōsurgēs: Qui hūc somnū diligit: opprimet eum egestas p̄sens et futura. Unde in eodem capitulo statim subditur: Parum dormies: modicum dormitabis: paucillum manus conseres vt quiescas: et veniet tibi quasi cursor egestas tua: et medicitas tua: qñ vir armat;. Itē est somnus. s. gaudiū p̄sentis felicitatis: qua oculi cordis claudū;: et aures aīe obsur/ descūt: et oēs sensus spūs ligant;: et miris phārasmarib; illudūf. De hoc somno dicit Ps. Dormierūt somnū suū et nihil inue/ nerūt oēs viri diuitiarū in manib; suis. Qui hūc somnū diligit: opprimet eū egestas in euigiliatōe post mortē. Vñ Esa. xxix. c. Sicut somniat esuriēs et comedit: cū aut fuerit exp̄gefactus vacua est aīa eius: et sicut somniat sitiens et bibit: et postq; fue/ rit exp̄gefactus: lassus adhuc sitit et aīa eius vacua ē: Sic mul/ titudo oīm gentiū q̄ dimicauerūt cōtra montē sion. Multos decipit hic somn;. Vñ Eccl. xxiij. a. Multos errare fecerūt somnia: et exciderūt sperātes in illis. Itē est somn;. s. oculi cō/ templationis: de quo Eccl. v. c. Dulcis est somn; opanti siue parū siue multū comedat. i. gustet de suauitate cōtemplantiū. Hūc somnū q̄ diligit: opprimet eū egestas. i. inopia laborū: tē/ prationū: molestiarū: opationū: q̄ sunt diuitie lig. i. actiue vite: rachel enī sterilis ē: Et meliora sūt vbera p̄dicatiōis: q̄ oscula cōtemplatiōis. Tamē vt dicit Aug;: Iobes felicior est: s; pe/ trus melior: et lia fecūdiō: sed rachel pulchrior. Noli igit dil/ gere sōnū istū multiplicē: ne te opprimat egestas: Tamē vltim; somn; p tpe diligēdus et qrend; est et accipiēdus: sic tñ vt post dulces amplex; rachelis declinet iacob aliqñ ad liam fecūdā/ dā. Cūlibet somno opponit sua vigilia. Primo. s. somno p̄ci/ opponit vigilia discretē oīonis. Vñ. j. Pet. iij. b. Estote pru/ dēres et sobrii: et vigilare in oīoib;. Secūdo. i. somno ignoran/ tie / opponit vigilia studiose lectionis. Prouerb. viij. b. Ego diligentes me diligo: dicit sapientia: et qui mane vigilauerint ad me inuenient me. Tercio. i. somno inertie siue torporis: op/

Quintuplex somnus

Ps. 75.

Quintuplex vi/ gilia contraria somno quintu/ plici

Prouerbiorū

ponit vigilia honesti laboris. Eccl. xxxj. a. Vigilia honesta/ tis tabefaciet carnes et cogitat; illi; auferet somnū. Quarto. i. somno gaudiū temporalis: opponit vigilia doloris: qui in hac vita quē est vna hora: semper habendus est: Unde dicit. xxvj. d. Nō potuistis vna hora vigilare meū. Vñ dicit me/

f oculos tuos: et saturare pa/ nibus. Malū est: malum est dicit omnis emptor: et cum recesserit / tunc gloriabitur.

cum: quia q̄diu i hac vita fuit / sp in dolore fuit. Quīto. i. somno cōtemplatiōis opponit vigilia sollicitē actio/ nis. ij. Timoth. iij. b. Tu sō vigila / in oīo; labora / opus fac euā/

geliste. Vñ de hac multiplici vigilia subdit hic: c. **Aperi oculos tuos:** interiores ad scrās vigilias: dicit Glo. interlin. f. **Et saturare panibus:** celestium gaudiorū. q. d. euigi/ la a p̄dictis somnis: et gaudebis abundanter in futuro. Vel sic: c. **Aperi oculos tuos:** id est vigilia ad doctrinam sapientiē: f. **Et saturare panibus:** i. eius documētis. Unde. s. viij. b. dicit sapientia: Decū sunt diuitie et gloria: opes superbe et iusticia: vt ditem diligentes me: et thesauros eorum repleam. Et bene dicit: **Saturare panibus:** id est sententijs et documētis sapientiē: Multi enim hos panes ha/ bent: sicut arca vel cophinus aut cliban;. Vel sic: c. **Ape/ ri oculos tuos:** vt videas qualia apponat tibi dominus: qualia mūdus: qualia caro: qualia diabolus. f. **Et satu/ rare panibus:** tibi appositis quibus volueris. Unde Eccl. xv. d. Ante hominē bonum et malū: vita et mors: ad quod vo/ luerit extendat manū suam. Dominus apponit hic panē po/ nitentiē. Gen. iij. d. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Et dicit. iij. d. Agite penitentiā: appropinquabit enim re/ gnum celorū. In futuro sō his qui hoc pane modo fuerint saturati: apponet panem glorie: de quo Ps. Panem angelo/ rum manducauit homo. Et alibi: Satiabor cum apparuerit gloria tua. De hoc dicit Luc. xlij. d. Beatus qui manduca/ bit panem in regno dei. Sūdus apponit panem vanitatis: Caro panem voluptatis: Diabolus panem impietatis. Et de hoc triplici pane intelligit illud qd dicit; est. s. ix. d. Aque furtiue dulces sunt: et panis absconditus suauior. g. **Ma/ lum est: malū est dicit omnis emptor: et cum recesserit / a venditore post emptionē: tūc gloriabit.** Ad literā ita ē: Mercatores quādo volūt aliquid emere semper despi/ ciunt et vilificant: cum aut emerint gloriānt qñ de bono foro.

Mystice: exponit de mercibus celestibus: quas qui emit nūmo penitentiē: dicit: g. **Malum est: malū est:** id est ni/ mis carū et nimis laboriosum. q. d. malum est: qz multa opor/ tet agere: et multa oportet pati anteq; habeantur merces ille. b. **Et cum emptor. i. penitēs: i. Recesserit / a foro pe/ nitentiē i domū celestis patriē: tūc gloriabit:** qz bonū forū habuit. Non enī cōdigne sunt passiōes hui; tps ad fu/ turam gloriā quē reuelabit in nobis: Roma. viij. d. Quādiu merces: qz nō explicat hominibus: p̄temunt: et ideo dicit: **malū est: malū est.** Sed si esset explicite merces et viderēt eas omnes current ad eas quasi ad bonum vinum. Unde in trāfiguratiōe vbi dñs modicū qd hāp mercū explicauit: statim dixit petr;: Dñe bonū est nos hic esse: si vis faciam; h tria tabernacula: ad vendendū has merces: Tibi vnū: moy/ si vnū: et helie vnū: dicit. xvij. a. Sibi et socijs suis nō pe/ tuit petrus fieri tabernacula: qz ipsi emptores erant / qui non habent tabernacula. Sed illi tres erant venditores mercium: qui indigent tabernaculis ad reponendū merces in merca/ to. Ecōuerso ē de mercib; diaboli: q̄ emunt nūmo pprie vo/ luntatis: qz oīs q̄ emit eas: dicit: bonū est bonū est: dñs emit: sed cū recesserit i morte: tūc erubescet et cōtristabitur. Roma. vi. d. Quē fructū habuistis tūc i illis i quib; nūc erubescitis: Nā finis illorum mors est. Stulti sunt mercatores qui emūt has merces quasi in sacco: quia cū defecerint merces: perpe/ tuo dolebūt. Vñ Apoc. xvij. c. Uē vē vē ciuitas illa magna babilon: ciuitas illa fortis: qñ vna hora venit iudiciū tuū: et negotiatores terrē flebunt sup illā et lugebūt: qñ merces eo/ rum nemo emet ampli;. Quippe tunc erunt explicatē et appa/ rebūt omnib;.

Ps. 77. Ps. 16.

Mystice

rebit oib. **a** Est aurū z multitudo gemarū: z vas
preciosum labia sciētię. q. d. salomon: Vō emproz celestiu
merciu dicit: Vālu ē: malū ē: sed cū recesserit: tūc glābif: qz
illd qd emir: **a** Est aurū sapiētię: **b** Est multitudo ge-
marū. i. virtutū: **c** Est vas preciosum: cōtinēs itra se pciū
vite etne. Et d. La-

b Est aurū z multitudo gem-
marum: et vas preciosum la-
bia sciētię: Tōlle vestimen-
tum eius qui fideiussor exti-
tit alieni: z pro extraneis au-
fer pignus ab eo. Suavis
est homini panis mendacij:
et postea implebitur os eius

Moralit: d. La-
bia sciētię: sūt doctores z p̄dicatores: q̄ debēt docere sciētiā
bene viuendi z recte credēdi. Vbi sūt: **a** Aurū z multitudo
gemarū z vas preciosū. i. vasa grāz deaurata auro sapiētię:
z gemata gemis virtutū: z sō p̄ciosa. De quib. Esa. xxi. g. Su-
spendā sup eū. i. christū: z sup corp⁹ ei⁹ qd ē ecclia: oēm glā
domus p̄is ei⁹: vasoz diuersa genera: oē vas puulū: a vasis
craterarū vsqz ad oē vas musicorū. Vasa musicorū vocat p̄dica-
tores celestiu gaudioz. Vasa craterarū dicit p̄dicatores p̄ni-

p̄s. 79. tētię: p quos dat nobis potum in lachrymis in mēsurā. Vasa
paruula dicit minores p̄dicatores. Oia hęc vasa suspēdit dñs
a terra sup ecclēsiā: vt p eos potaref aq sapiē salutarē: z vino
lecticię spūalis. Unū de his vasis fuit Paul⁹: Vnde Act. ix. c.
Vas electiōis est mihi iste. Itē. j. xxi. a. Aufer rubiginē de ar-
gento: z egrediet vas purissimū. Qd factū est i die cōuersiōis
sancti pauli. **e** Tolle vestimētū ei⁹ q̄ fideiussor exti-
tit alieni. i. p alieno. **s** Et p extraneis: p qd fideiussor:
b Aufer pign⁹ ab eo: nisi ipse vel creditor reddiderit debi-
tū. Vñ. s. vj. a. Fili si spopoderis p amico tuo: defixisti apud
extraneū manū tuam zc. Sed contrariū videt: Deut. xxiij. c.
Nō auferes pignoris loco vidue vestimētū. Solutio. Nō ē
p̄trariū: qz ibi loquit dñs d̄ debitoze: vt patet p p̄cedētiā: diu-
te: h̄ aut loq̄t de fideiussore paupe. P̄terea ibi de paupe de-
bitore loquit: h̄ de diuite fideiussore. Vel alit z meli⁹: ibi pbi-
ber tolli pign⁹ necessariū: sine q̄ nō pōt eē vel viuere debitoz: vt
fideiussor: h̄ iubet tolli pign⁹ sine q̄ pōt eē z viuere debitoz: vt
fideiussor. **Abystice** exponit h̄ de p̄latis: q̄ fideiussores se cō-
stituit apud deū p oib⁹ qz curā suscipiūt. Dicit g. **e** Tolle
vestimētū. i. curā z sollicitudinē tpaliū: **f** Quis qui
fideiussor extitit alieni: ab eo. i. qui curam aiaz suscepit.
q. d. qui curā aiaz suscipit: debet deponere curā tpaliū rerum
z earū sollicitudinē: qz nemo militās deo: implicat se negocijs
secularib⁹. ij. Timoth. ij. a. Vñ sponsa: Cant. v. b. Expoliaui
me tunica mea: quō iduar illa: Ita debet dicere q̄libet religio-
sus cū assumit ad p̄lationē. Vñ z helias cū raper in curru i cē-
lū: deiecit palliū suū. iij. Regl. ij. b. Mudus g sine vestimēto
curę tpalis debet q̄libet exercere officiū p̄dicatiōis. Vñ z apls
cū mitterent ad p̄dicandū: dixit dñs: Luc. ix. a. Nihil in vīa
tuleritis: neqz virgā: neqz perā: neqz pecuniā: neqz panem: neqz
duas tunicas habeatis. i. duas curas. i. curā p̄dicatiōis: z curā
sollicitudinis tpalis: Sufficit em̄ vni vna: z nemo vtrūqz sumit
pagere pōt. Vñ Ero. iij. f. legif: q angelus dñi occurrit moysi
eunti i egyptū ad liberādū pplm: z voluit cū occidere: qz duxit
secū vxorem z filios. Vnde ē q mulier samaritana vadēs alijs
samaritanis nūciare q̄ iesus adesset: reliq̄t hydriā suā: Joh. iij.
d. per quā significat curā z sollicitudo tpalis. Et h̄ est qd dicit
sponsa: Cant. v. c. Tulerūt. i. abstulerūt palliū meū custodes
muroz. **s** Et p extraneis aufer pign⁹ ab eo. i. p̄dica-
auferendū. P̄elatus em̄ sūmope curare debet vt nulla pereat
de aiaz q̄s regēdas suscepit. Reddet aiaz p aia. i. penā susti-
nebit p aiaz q̄ ei negligētia vlt̄ insufficientia pierūt. Vñ. s. xj. c.
Affliget malo q̄ fidē facit p extraneo. **i** Suavis est homi-
panis mendacij. i. acq̄sistit p mēdaciū aduocatiōis vel adu-
latiōis: quę suauiter dicit z accipit. **l** Et postea. i. in futu-
ro: **m** Implebit os eius: aduocati. i. vel adulatoris: n-

Calculo. i. pena eterna. Vñ Job. xx. b. Panis eius in vtero
illius vertet in fel aspidū intrinsecus. i. in amaritudinē: z vene-
nū insanabile. Os aut̄ impleri calculo pot⁹ q̄ aliud membrū
dicit: qz ore maxime peccat aduocat⁹ z adulator: Et iustū est
vt p quę q̄s peccat: p hęc et torq̄at: Sap. xi. c. Vñ diues epu-

3 calculo. Cogitationes con-
p silijs: roborat: z gubernacu-
q lis tractanda sūt bella. Et q̄
s reuelat mysteria z ambulat
t fraudulēt: z dilatat labia sua:
ne cōmiscearis. Qui maledi-
cit p̄i suo z matri: extinguet
a lumē ei⁹ i medijs tenebris.

lo cruciatur in lingua:
quia lingua peccauit
rat: Luc. xvi. f. Vel
k Panis menda-
cij: est felicitas tpalis:
q̄ se panē eē mēit: cū
nō sit: sed siliq̄e por-
corū: q̄ nō sariant sed
inflāt. Cui iste panis
suavis ē: m Imple-
bit os eius calcu-
lo. i. amaritudie p̄ni-

Est. roborat
tuntur

Ero. 21. b.
Leuiti. 20. b.
Al. flucerna

tētię vel gehēne. **o** Cogitationes p̄silij roborant: vt
imobiles p̄maneāt: z sūū fortit̄ effectū: Quę aut̄ sine cōsilio
sūt cogitationes: leues sūt et mutabiles: z p̄nias pariūt. Tob. iij.
c. Cōsilio sp̄a sapiēte pquire. **p** Et gubernaculis. i. cōsilio
sensu z prudētiā: nō virib⁹ solū: **q** Tractada sūt bella:
non solū corpalia: s; etiā spūalia: cōtra mundū: p carnē: cōtra
diabolū. Nō em̄ ē nob colluctatio aduersus carnē z sanguinē
tñ: sed aduersus p̄ncipes z potestates: aduersus mūdi recto-
res: vt d̄ Eph. vj. b. Vñ. s. xj. b. Salus vbi multa p̄silia. Et
j. xxiij. a. Vir sapiēs fort⁹ ē: z vir doct⁹ robust⁹ z valid⁹: qz cū
dispositiōe inif bellū: z erit sal⁹ vbi mltā p̄silia. **r** Et q̄ reue-
lat mysteria. i. secreta amici sui sibi cōmissa. **s** Et ambu-
lat fraudulēt: aduers⁹ amicū suū: q̄rēs. i. amari z si amare:
cū tñ i iudicio cuiuslibet nō pōderet dñs quātū amat⁹ fuerit:
sed quātū amauerit. **t** Et dilatat labia sua: cōtra p̄iorē
amicū: qd in trib⁹ cōsistit. i. in iactātiā sui: in loquendo quę ad
eū nō p̄tinēt: vel quę eius sciētiā z officium excedūt: in male
loquēdo de p̄mo. Tali inq̄: **v** Ne cōmiscearis: id est
ne sis amicus. De hoc Eccl. xxiij. c. Qui denudat amici se-
creta fidem perdit. Seneca. Quod secretū esse volueris: noli
reuelare: qualiter em̄ ab alio silentiū expectas: qd tibi p̄p̄i nō
p̄stiteris. **Moraliter:** **r** Et qui reuelat mysteria: id

Moraliter

est p̄funda z difficilia sacre scripturę his qd reuelada nō erāt
p̄dicant. i. indignis aut minus capacib⁹: **s** Et ambulat
fraudulēt: in docēdo vel p̄dicando: non quērēs honorem
dei z salutē animarū: sed gloriā p̄p̄iā aut cōmodū rēporale:
t Et dilatat labia sua: subtrilia p̄dicando: z quę auditori-
bus nō cōgruūt: sed eiusdē z alioz vires excedūt. Et inq̄: **v**
Ne cōmiscearis. i. ne sis ei similis. Peccat em̄ talis in tri-
bus. Primo: qz mysteria celanda reuelat. Daniel. viij. g. Si-
gna libzū vsqz ad temp⁹ statutū: p̄transibūt plurimū z multi-
plex erit sciētiā. Secūdo: quia fraudulētē ambulat. Idere.
xlvij. b. Valedict⁹ qui opus dei facit fraudulētē. Tercio: qz
supra se labia sua dilatat. Ro. xij. a. Nō plus sage q̄ oportet
sapere zc. **z** Qui maledicit patri suo: et matri: sug-
gerit: id est morte p̄niat. Vnde Ero. xxi. b. Qui ma-
ledixerit patri suo aut matri: morte moriā. Idē Leuit. xx. b.
Abystice: **z** Qui maledicit patri suo. i. christū blas-
phemādo: vel purum hominē: vel purum deū p̄tinaciter asse-
rendo. **v** Et matri. i. ecclēsię: nō obediendo: vel impugnā-
do: vel sacramēta eius adnihilando: **z** Extinguet lumē
eius. i. ḡra siue fides: **a** In medijs tenebris. i. in tene-
bris culpę q̄ sūt medię tenebrę. Prime em̄ sūt tenebrę ignozā-
tię: cum quibus nascimr: postremę tenebrę gehēne: medię
sunt tenebrę culpę. Et in his p̄p̄iē extinguit lumē fidei z gra-
tię. Vel sic: **z** Qui maledicit p̄i suo z matri. i. p̄lato
qui est pater corrīgēdo: z mater p̄solādo. Valedict⁹ inq̄ de-
trahēdo: vel peccata ei⁹ reuelādo: sicut fecit cham. **z** Ex-
tinguet lumē eius: statu p̄p̄iē detractiōis: q̄ simul triplex
lumē extinguit. i. lumē fame in p̄lato cui detrahit: lumē ḡre in
ipso qui detrahit: lumē bonę p̄sciētię in illis apud quos detra-
hit. **a** In medijs tenebris. i. in suis proprijs tenebris

g 3 quib⁹ amissa

Abystice

quibus amissa gra excedat. a **H**ereditas ad qua festi-
nat i principio. i. p̄sens felicitas q̄ nimis cito appetit. b **I**n
nouissimo b̄ndictioe carebit. i. carere faciet festinantes.
Ma qui hic festinat dirari nō dirabit in futuro: imo egebit su-
ma egestate. j. xxvij. d. Vir qui festinat dirari z inuidet alijs:
ignorat q̄ egestas sup-
ueniat ei. Vel sic: a

Hereditas ad qua
festinat zc. i. q̄ grad^o
regimis appetit prius

Ro. 12. d.

B
Al. t̄dominū
s. eodem. b.

In nouissimo mer-
cede retributiois q̄ bo-
nis rectoribus debet:
carebit: Immo ni-
miū festin^o corruet in
infernū. Vñ Esa. xliij.
c. Quō cecidisti de cē

Ps. 103.

lo lucifer q̄ mane oriebaris: Vel sic: a **H**ereditas ad qua
festinat i principio. i. ille q̄ festinat h̄e hereditatē etnā: sta-
tim in p̄ncipio cōuersiois vel p̄nitētis sue: b **I**n nouissi-
mo b̄ndictioe eterna carebit: Mō em̄ mercenarij merce-
dem opis i mane recipiūt: sed in vespa. Vñ Ps. Exibit hō ad
opus suū: z ad opationē suā vsq; ad vesperā. Et Matth. xx. a.
Eū sero factū esset: dixit dñs vinee p̄curatori suo: Voca opa-
rios z redde illis mercedē. Ideo arguēdi sūt qdā qui statim vt
assumūt habitū religiōis: vel bñ viuere inceperint: cupiūt dis-
solui z cē cū christo. Vñ Eccl. xx. b. Hodie fenerat q̄s z cras
experit: z odibilis ē hō h̄mōi. Irē de nouicijs exponit: q̄ qñq;
nimis festinat: Ut em̄ senserint aliquā deuotionē: vel vnam la-
chrymā effuderint: volūt oēs alios p̄cedere ieiunando: vigila-
do: disciplina do: z abstinentias alias indiscrete faciēdo: Simi-
les cuidā monacho q̄ nesciuit eq̄tare: q̄ i mane tantū fatigauit
equū suū q̄ media die defecit: nec potuit facere diē suam: z
alijs abeūtib⁹ ipse solus sicut stult⁹ sine equo remāsit. Quie-
scendū est aliqui: q̄ dō caret alterna requie durabile nō est.
Seneca. Ita faciendum est: z agēti d̄scendū: z d̄scēti agē-
dū. Alternādē sunt etiā opatiōes vt tollat fastidiū: mō ad oīo-
nē: mō ad lectionē: mō ad p̄dicationē: mō ad disputationē: mō
ad sacra collationē: Hec em̄ sūt qñq; officia frat̄: i q̄b⁹ anim⁹
delectat: nec corp⁹ nimis fatigat p̄t̄ aīnationē. c **M**e di-
cas reddā malū p̄ malo: s̄ pot⁹ bonū. j. Ps. lxx. b. Mō
reddēs malū p̄ malo: nec maledictū p̄ maledicto: s̄ ecōtra-
rio b̄ndicēs. Hoc ē qd̄ docuit dñs discipulos suos Matth. v.
g. Diligite inimicos v̄ros: b̄nfacite his q̄ oderūt vos: orate p̄
p̄sequētib⁹ z calūniātib⁹ vos. Idē dicit in lege: Leuit. xix. d.
Mō oderis fratrē tuū in corde tuo: s̄ publice argues eū: ne ha-
beas sup̄ illo peccatū: nō q̄ras vltionē: nec memor eris iniurię
cluiū tuorū. Signāter aut̄ dicit salomō: Mē dicās reddam
malū p̄ malo: z nō dixit: nō reddas malū p̄ malo: quidam
em̄ cū p̄ nō possūt minā. Et q̄si q̄reret ille: Quid ē factū de
iuria mibi illata: R̄ndit salomō: d **E**xpecta dñm z libe-
rabit te: q̄ ipse ē dñs z iudex ad quē p̄tinet vindicta. Deut.
xxxij. e. Dea est vltio z ego retribuā. Et Deut. xxi. f. Vbi vin-
dictam z ego retribuā. Et est sumptū de Eccl. ix. a. f. m. lxx.
vbi nos habem⁹: Appropinquēūt visitatiōes v̄bis z vñs/
q̄sq; vas interfectiois habet in manu sua. Eccl. xxvij. a. Qui
vindicare vult a deo inueniet vindictā. Job. v. d. Neq; em̄ p̄t
iudicat quēq;: s̄ om̄e iudiciū dedit filio. Vñ apte deo iniuriā
facit qui sibi iudiciū vsurpat alios iudicādo. Expectand⁹ igit̄
est dñs: qui oib⁹ assignauit diē: in quo omnib⁹ ius planum et
apertum sine appellatiōe z reclamatiōe fiet. Interim aut̄ sunt
seruādē treuge: q̄ pendēte causa z assignā die vtriq; p̄t̄ vtracq;
ps i p̄tectiōe dñi pape est: corā q̄ ventilāda ē causa. e **A**bo-
minatio est apud deū pondus et p̄odus. i. diuersitas
ponderū: magna ad emendū: z parua ad vendendū. Et f

Ro. 12. d.

Stathera dolosa nō ē bona: ad lram: q̄ qñ alterū bra-
chiū statherę lōg⁹ ē: vñ qñ altera lanx grauior ē: tūc stathera
dolosa ē. Et huiusmodi dolositas statherę et p̄oderū diuersi-
tas phibetur in lege: Leuit. xix. g. et Deut. xxv. c. In anima
pondus z pondus est affectio z affectio: tristis z hilaris. Tri-

stis in aduersitare: hilaris in p̄speritate: qd̄ apud deū abomi-
nabile esse nō dubitat. Sicut em̄ bona recipimus cū hilarita-
te z gratiarū actiōe: ita z mala suscipere debem⁹. Unde Job.
ij. c. Si bona suscepim⁹ de manu dñi: mala aut̄ quare nō susci-
pnam⁹: Humanū dicit iob p̄pter infirmitatē. Bona em̄ di-
cit suscipi: mala vero

Ad dñm dirigunt gressus
viri: quis autē hominū intel-
ligere potest viam suā: Rui-
na est hominū deuotare san-
ctos: z post vota retractare.
Dissipat impios rex sapiēs:
et incuruat sup̄ eos fornicē.
Lucerna dñi spiraculū hoīs:

sufficit sustineri. Sed
eadem affectione reci-
piēda sunt bona z ma-
la a dño: quia eadem
charitate donantur ab
ipso: Sicut a physico
dāt electuariū dulce z
potio amara eadē cu-
ra. Stathera dolosa ē
iudiciū falsū: quo bo-
na nra magna: z mala
parua iudicamus: z in

5. 16. b;
4. 7. d. c. f. a.
bl. in fi.

Al. t̄dominū
Al. tractare

1. Regū. 15.

alijs econuerso. **A**d dñm diriguntur gressus viri. i.
opera interiora z exteriora: nō a libertate arbitrij: vt dicit Pe-
lagi⁹. Mō a fato: nō a cōstellatiōe. Vñ Esa. xlvj. c. Oia opa
nostra opatus es in nobis dñe. Vñ. s. xvj. b. Cor hominis dis-
ponit viā suā: sed dñi est dirigere gressus ei⁹. **M**iere. x. d. Scio
dñe: q̄ nō est hominis via ei⁹: nec viri est vt ambulet et dirigat
gressus suos. Et Job. xv. a. Sine me nihil potestis facere.
Quis aut̄ hominū intelligere p̄t viā suā. i. finē vite sue:
vtrū breuis vel long⁹: bon⁹ vel mal⁹ sit: q. d. null⁹. Vñ Eccl.
ix. a. Sūt iusti atq; sapiētes: z opa eorū i manu dei: z tñ nescit
hō vtrū amore an odio dign⁹ sit: supple finali. Vel **M**a. i.
opa sua. Job. ix. d. Verebar oia opa mea. Et Grego⁹. Sepe
in oculis sordet interni iudicij: qd̄ i intētiōe fulget opant⁹. Et
j. Cor. iij. a. Nihil mibi cōscī sū zc. Si igit̄ nemo p̄t intel-
ligere viā suā: multo min⁹ dirigere gressus suos p̄t q̄s. k

Ruina ē hominū deuotare sc̄tōs: z p⁹ vota retracta-
re. i. p̄ctm ē hōi aliq̄d sc̄tis vouere z illud non reddere. Voue-
re em̄ fuit volūtāt⁹: s̄ reddere ē nēcessitas. Vñ Ps. Vouete z
reddite. i. si vouistis reddite. Et Deut. xxiij. d. Eū votū vo-
ueris dño deo tuo: non tardabis reddere: q̄ requir̄ illud dñs
de⁹ tu⁹: z si morat⁹ fueris: reputabit tibi i p̄ctm. Vel **D**e-
uotare: s̄m Glo. est ex voto facto sc̄tis aliq̄d malū intēpta-
re. Sic Act. xxiij. d. Quadragita viri deuouerūt se neq; mā-
ducaturus neq; bibituros: donec occiderēt paulū. Et b̄ rui-
na est hōi. i. p̄ctm q̄ ruit i infernū. **I**sidor⁹. In male p̄mis-
sis rescinde fidē: in turpi voto muta decretū. Alia trālatio ha-
bet: **A**buscipula ē viro citato. i. p̄cipiti aliq̄d de suis cō-
secrare: si postq̄ votū fecit penitentiam agit. i. p̄nitēt eū se-
cisse. vtrōsq; Jo. i. z eos q̄ vota sua contēnūt: et eos q̄ sua vo-
ta vt cōpleant sc̄tōs p̄sequunt⁹: manet eterna damnatio. Vñ
subdit: m **D**issipat impios rex sapiēs. i. christ⁹ aufe-
rens eis sepē. i. custodiā angelorū: z dimittēs eos s̄m deside-
ria cordis eorū: iuxta illud Esa. v. b. Nūc ostendā vobis qd̄
ego faciā vineę mee: auferā sepē ei⁹. Glo. i. custodiā angelorū:
z erit in direptionē. Hoc facit dñs q̄tidie ecclē: cū aufert bo-
nos p̄latos z p̄mittit pueros z effeminos in loco eorū p̄mo-
ueri. o **E**t incuruat sup̄ eos fornicē. i. arcū triūpha-
lē. q. d. cōp̄mit eos q̄si victos. Hos fuit antiq̄ vt habita-
victoria de hostib⁹ erigerēt sibi fornices: in q̄b⁹ describebāt
laudes suas. Sic fecit saul. j. Regl. xv. c. habita victoria de
amalech Et absalon fecit siliē. ij. Regl. xviij. d. **A** fornicē dē
fornicatio: q̄ i fornib⁹ z arcub⁹ solebāt fornicari. **A**porali-
ter: n **R**ex sapiēs. i. libez arbitriū siue rō vel bon⁹ p̄lat⁹:
m **D**issipat impios. i. vitia vel demones. i. aufert eis oīa
suffragātia z oīm oportunitatē. o **E**t incuruat sup̄ eos
fornicē. i. disciplinā z cautelam. Per disciplinā em̄ p̄terita z
p̄ntia vitia destruit: per cautelā futura p̄cauent. **L**ucerna
dñi. i. fides vel grā: quā accēdit de⁹ in corde hoīs: q̄i in
tēplo suo: q **S**piraculū hoīs: q̄ facit eū respirare z vi-
uere spūalit. Vñ Ben. ij. b. Formauit de⁹ hoiez de limo frē:
z inspirauit in faciē ei⁹ spiraculū vite. Vel sic p̄stue: q **S**pi-
raculū domini. i. grā inspirata a dño: ēi p **L**ucerna
dominis: quę illuminat illū interiori: et seipsum sibi ostēdit.
Quę inuestigat oīa

Ps. 75. 8

Doraliter

Que inuestigat oia secreta ventris. i. cōseletē; q̄ est venter aīe; oia recipiēs p doctrinā; ⁊ recepta coquēs igne charitatis; ⁊ digerēs examine discretiōis; mala eiiciēs foras; ⁊ bona retinēs ad nutrimentū mēbroꝝ. i. virtutū. Et h̄ est qđ docet apłus. i. Thessal. v. d. Oia p̄bate; qđ bonū ē tenete; ab oī specie mala abstinete vof.

Scrutab' autē dñs cō-
scientiā sic domū ppē-
tria. Primo ne sit ali-
qd ibi furtiuū latēs. i.
mala cōcupiscētia. Se-
cūdo ne sit ibi latro ab-
scōdit⁹. i. diabol⁹. Ter-
tio vt clauū peccati ex-
trahat: sic de pede eq.
De h' dicit Sōph. j. c.
Scrutabor hierlm in
lucernis: Lūc seruiet
nob' dñs de cādela.

nob. dñs de candelā. **M**isericordia z veritas custo/
 diūt regē: ad litterā. **M**isericordia. i. benignitas: q̄ parit inocē
 tiā z custodit: **E**t veritas. i. iusticia q̄ punit nocētes. **U**el
 misericordia z veritas custodiūt regē. i. christū nob. s. **M**isericordia
 em̄ eius nos facit eū amare: veritas ei⁹ facit nos eū
 timere. **E**t b̄ ē qđ dī. j. xxvij. c. Qui seruat ficū comedet fruct⁹
 ei⁹: z q̄ custos ē dñi sui glificabit. **M**oralit: **M**isericordia
 z veritas custodiūt regē. i. quēlibet mor⁹ suos iteriores z
 exteriores bñ regent. **M**isericordia dei custodit a malo desperati/
 onis: z veritas dei a piculo p̄sumptiōis. **U**el **M**isericor/
 dia: qua miseri compatitur affectu z effectu: custodit ab illo
 opprobrio futuro: **E**suriui z non dedistis mihi manducare zc.
Matth. xxv. d. **E**t veritas: q̄ ipse diiudicat: custodit a iu/
 dicio cōdēnatiōis: iuxta illd. j. **1**. Cor. xi. g. **S**inosiplos diiudi/
 carem? nō vtiqz iudicarem. **U**el meli⁹: **M**isericordia: custodit
 a malis alienis ne iputē: qz cōpatif. **E**t veritas: custo/
 dit a pprijs: ne puniāt: qz ea punit. **U**el **E**t roborat demē/
 tia thron⁹ ei⁹. **A**d ifras: demētia regis i subditos sustinet eū
 z facit fortē: **D**ēs em̄ sequit eū libetē z iuuāt fideliter. **U**nd.
Seneca ad **M**eronē in libro de demētia. **E**demētia regis i sub/
 ditos gladi⁹ i hostes. **S**ilr demētia p̄lati i subditos suos gla/
 di⁹ ē i hostes. i. i demones v̄l detractores. **E**cōuērsō: duritia z
 austeritas regi dissipat thronū ei⁹: vt patet in roboā filio salo/
 mons: q̄ pp̄ durā r̄fisionē ad pplm̄ amisit regnū decē tribuū:
 iij. **R**eg. xij. d. **E**xultatio iuuenū fortitudo eoz. i.
 iuuenes exultāt de fortitudine sua. **E**t dignitas senū ca/
 cies. i. sapia vitē t̄mūdicia: **D**e q̄ **S**ap. iij. b. **S**enec⁹ vene/
 rabilis ē n̄ disiturna: necqz nūero ānoz cōputata: **E**ani s̄ sēsue/
 hois: z etas senectutis vita imaculata. **H**ec duo genera hoim̄
 debet p̄lat⁹ in ecclia pmouere. **I**uuenes fortes ad cātandū in
 ecclia: ad laborādū in vinea: ad portandū pond⁹ dei z estus: z
 senes dignos z venerabiles ad danda consilia. **S**ed heu p̄ his
 pueri instituiunt: qui maculāt gremiū matris sue: quippe hoc ē
 ppriū puerozū. **U**iuoz. i. dolo: **U**ulneris: exte/
 ris: **A**bstergit mala. i. peccata. **E**t plage in secre/
 tiorib⁹ ventris: abstergit mala. i. peccata. q. d. salomon: do/
 loz exterioris laboris: et dolor iterioris cōtritionis abstergent
 mala mentis. **E**xpositio La. XXI.

Sicut diuisiones aquarū: ita cor regis i manu
dñi. i. sicut in potestate dei fuit diuidere aq̃s supiores
q̃ sunt supra firmamentū ab inferiorib⁹: Bñi. i. a. Ita
i potestate ei⁹ ē cor regis. i. cuiuslibet se bñ regētis. **¶** Quo/
cūq̃ voluerit inclinabit illud / ad cogitādū / ad amandū.
Amor em̃ est totalis inclinatio animi: vt dicit beatus Dionysius.
Et bñ dicit inclinabit: q̃ nō est in prāte nra vt amem⁹ qd
volum⁹ / vel quātū volum⁹: sicut dicit Greg⁹. Nulli sanctorū
cōcessa est tāta charitas / quātā velle. Vel sic: **¶** Sicut di/
uisiones aquarū. i. diuersa dona grāy sunt in manu dei tri/
buētis ea cui vult / et qñ vult / et sicut vult: iuxta illd Joh. ij. a.
Spūs vbi vult spirat. Et. i. Cor. xij. a. Diuisiones grāy sunt:
idē aut spūs diuidēs singulis put vult. **¶** Ita cor regis:
id est cor regale qd excussit a se iugū seruitutis male: nec alicui
seruit nisi deo: cui seruire regnare ē. Est. i. **¶** In manu dñi